

การพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจ
ร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูด
และความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

นิชาพัฒน์ ไชยเสนบดินทร์

โปรแกรมวิชาภาษาไทย
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
มิถุนายน 2569

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการทำวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย)

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	1
บทคัดย่อ.....	2
Abstract.....	3
บทที่ 1 บทนำ	3
ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	8
คำถามการวิจัย	15
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	15
ขอบเขตของการวิจัย	16
นิยามศัพท์.....	17
ประโยชน์ที่ได้รับ	18
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	20
1. รูปแบบการเรียนการสอน	22
1.1 ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอน	22
1.2 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน.....	22
1.3 แนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน.....	23
1.4 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน.....	23
1.5 การสังเคราะห์รูปแบบการสอนในการวิจัยครั้งนี้.....	24
2. แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจ	24
2.1 ความหมายของความปลอดภัยทางจิตใจ	24
2.2 องค์ประกอบของความปลอดภัยทางจิตใจในชั้นเรียน.....	25
2.3 มิติของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัย.....	26
2.4 บทบาทของผู้สอนในการสร้างความปลอดภัยทางจิตใจ.....	26
2.5 ความปลอดภัยทางจิตใจกับการพัฒนาความสามารถด้านการพูด	27
2.6 ความปลอดภัยทางจิตใจกับความเชื่อมั่นในตนเอง.....	27
2.7 แนวทางการสร้างความปลอดภัยทางจิตใจในกิจกรรมการพูด	28
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยทางจิตใจ	28

3. แนวคิดการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก.....	30
3.1 ความหมายของการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก.....	30
3.2 แนวคิดพื้นฐานของการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก	30
3.3 ลักษณะของการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกที่มีประสิทธิภาพ.....	31
3.4 องค์ประกอบของการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก	32
3.5 การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกกับความปลอดภัยทางจิตใจ	34
3.6 การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกกับความสามารถด้านการพูด	35
3.7 การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกกับความเชื่อมั่นในตนเอง	36
3.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก	37
4. แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถด้านการพูด	38
4.1 ความหมายและความสำคัญของการพูด	38
4.2 องค์ประกอบของการพูด.....	39
4.3 ความสามารถด้านการพูด	40
4.4 ปัญหาและอุปสรรคของการพูด	41
4.5 การพูดนำเสนอในบริบทการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษา.....	42
4.6 แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการพูด	43
4.7 การวัดและประเมินความสามารถด้านการพูด	44
4.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถด้านการพูด	45
5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง	47
5.1 ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเอง	47
5.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง.....	48
5.3 ความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเองต่อความสามารถด้านการพูด.....	50
5.4 องค์ประกอบของความเชื่อมั่นในตนเอง.....	51
5.5 แนวทางการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองด้านการพูด.....	53
5.6 การวัดและประเมินความเชื่อมั่นในตนเอง	54
5.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง.....	56
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	60
ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน.....	60
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D1)	
การออกแบบและพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอน	64
ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R2) การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน	71

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D2)	
การประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอน	73
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	74
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอน	75
1. ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเอกสาร	76
1.1 ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลบุคคล	77
1.2.1 สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต	77
2. แนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจ	
ร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก.....	82
3. ความต้องการของนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนการพูด	85
ตอนที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอน.....	96
1. ผลการศึกษาพัฒนาความสามารถด้านการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต....	96
2. ผลการศึกษาพัฒนาความเชื่อมั่นในการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต.....	98
3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน	102
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	104
สรุปผลการวิจัย	105
อภิปรายผลการวิจัย.....	106
ข้อเสนอแนะ	110
รายการอ้างอิง.....	111
ภาคผนวก	116
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ	117
ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย.....	118
อาจารย์ผู้สอนสำหรับการสัมภาษณ์ในงานวิจัย	119
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล.....	119
แบบวิเคราะห์เอกสาร.....	121
แบบสัมภาษณ์การวิจัย	123
แบบสอบถามการวิจัย.....	126
คู่มือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอน	127
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การพูดเพื่อถ่ายทอดข้อมูล.....	136
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็น	140
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การพูดเพื่อโน้มน้าว	144

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การพูดในรูปแบบทางการ.....	148
ใบกิจกรรม แบบบันทึกข้อมูลย้อนกลับ และแบบประเมิน	152
แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษา	164
แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้.....	166

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาและความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ คณาจารย์ นักศึกษา และผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือ คำแนะนำ และข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานวิจัยจนสำเร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โชติกา ขุนแสง อาจารย์ศิริสุตา ธนาวานิชยกุล ดร.พิบูลย์ ตัญญบุตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรณิการ์ สมัคร และอาจารย์ ดร.พรณิภา ครองพลอย ที่กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงเครื่องมือให้มีความถูกต้องเหมาะสม และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ผู้สอนที่ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรกร ธรรมภิบาลอุดม ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทร์จิรา หาวีชา ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรกุล เชวงกุล อาจารย์ ดร.กฤติญา ภักสีริจินดา และอาจารย์สุมนา เขียนนิล ที่ได้สละเวลาให้ข้อมูล ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนการสอน อันเป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายที่ให้การสนับสนุนทุนวิจัย ตลอดจนคณาจารย์ และเจ้าหน้าที่คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ที่ให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก และให้กำลังใจตลอดระยะเวลาการดำเนินงานวิจัย

ขอขอบใจนักศึกษาทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม การให้ข้อมูล และการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยความตั้งใจ ทำให้การวิจัยครั้งนี้ดำเนินไปได้อย่างสมบูรณ์

คุณค่าและประโยชน์อันพึงเกิดจากการวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่บิดา มารดา บุรพาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้การอบรม สั่งสอน สนับสนุน และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ณิชาพัฒน์ ไชยเสนบดินทร์

มิถุนายน 2569

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต และ 2) ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น โดยพิจารณาจากพัฒนาการความสามารถด้านการพูด พัฒนาการความเชื่อมั่นในการพูด และความพึงพอใจของนักศึกษา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา ดำเนินการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน 3) การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน และ 4) การประเมินประสิทธิผลและปรับปรุงรูปแบบ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา EDUCR1701 ภาษาเพื่อการสื่อสาร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 25 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม ใช้เวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ รวม 16 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอน แผนการจัดการเรียนการสอน แบบประเมินความสามารถด้านการพูด แบบประเมินพฤติกรรมความเชื่อมั่นในการพูด และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ และการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Bonferroni

ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นเรียกว่า SAFER Model มีองค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล โดยมีกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ การสร้างพื้นที่ปลอดภัย การฝึกปฏิบัติการพูด การสะท้อนจุดแข็ง การเสนอแนะเชิงสร้างสรรค์ และการเสริมความเชื่อมั่นในตนเอง ผลการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า รูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) นักศึกษามีพัฒนาการความสามารถด้านการพูดสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจากระดับพอใช้ในการประเมินครั้งที่ 1 ($M = 2.26, SD = 0.21$) เป็นระดับดีมากในการประเมินครั้งที่ 4 ($M = 3.62, SD = 0.20$) และค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, $F(3, 72) = 1397.881, p < .001$ 3) นักศึกษามีพัฒนาการความเชื่อมั่นในการพูดสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากระดับพอใช้ในการประเมินครั้งที่ 1 ($M = 2.05, SD = 0.15$) เป็นระดับดีมากในการประเมินครั้งที่ 4 ($M = 3.58, SD = 0.14$) และค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, $F(3, 72) = 4136.324, p < .001$ และ 4) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.66, SD = 0.08$) แสดงให้เห็นว่า SAFER Model สามารถส่งเสริมความสามารถด้านการพูด ความเชื่อมั่นในการพูด และสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนานักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ความปลอดภัยทางจิตใจ, การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก, ความสามารถในการพูด, ความเชื่อมั่นในการพูด, รูปแบบการเรียนการสอน

Abstract

This research aimed to 1) develop an instructional model based on psychological safety and positive feedback to enhance undergraduate students' speaking ability and speaking confidence, and 2) examine the effectiveness of the developed instructional model in terms of students' development in speaking ability, speaking confidence, and satisfaction toward the instructional model. This study employed a research and development design consisting of four stages: 1) studying fundamental information, 2) designing and developing the instructional model, 3) implementing the instructional model, and 4) evaluating its effectiveness and improving the model. The sample consisted of 25 first-year undergraduate students from the Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University, who enrolled in EDUCR1701 Language for Communication in the first semester of the 2025 academic year. The sample was selected through cluster random sampling. The experiment was conducted over four weeks, totaling 16 hours. The research instruments included the instructional model, lesson plans, a speaking ability assessment form, a speaking confidence behavior assessment form, and a student satisfaction questionnaire. The data were analyzed using mean, standard deviation, content analysis, one-way repeated measures ANOVA, and Bonferroni pairwise comparison.

The findings revealed that 1) the developed instructional model, called the SAFER Model, consisted of four main components: principles, objectives, learning process, and measurement and evaluation. The learning process comprised five steps: Set a Safe Space, Act on Speaking Task, Focus on the Positive First, Express Constructive Suggestions, and Reinforce Confidence. The model was evaluated by experts and found to be appropriate at the highest level. 2) The students' speaking ability continuously improved from a fair level in the first assessment ($M = 2.26$, $SD = 0.21$) to a very good level in the fourth assessment ($M = 3.62$, $SD = 0.20$). The mean scores were significantly different at the .05 level, $F(3, 72) = 1397.881$, $p < .001$. 3) The students' speaking confidence continuously improved from a fair level in the first assessment ($M = 2.05$, $SD = 0.15$) to a very good level in the fourth assessment ($M = 3.58$, $SD = 0.14$). The mean scores were significantly different at the .05 level, $F(3, 72) = 4136.324$, $p < .001$. 4) The students' overall satisfaction toward the instructional model was at the highest level ($M = 4.66$, $SD = 0.08$). These findings indicate that the SAFER Model effectively enhances undergraduate students' speaking ability, speaking confidence, and positive learning experiences.

Keywords: psychological safety, positive feedback, speaking ability, speaking confidence, instructional model

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

ภาษาถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ เนื่องจากเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดอารมณ์ ความคิด ประสบการณ์ และความรู้ผ่านทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ในบรรดาทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การพูดเป็นทักษะที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลในสังคม เนื่องจากเป็นทักษะที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูล แสดงความคิดเห็น ถ่ายทอดความรู้สึก และสร้างความเข้าใจร่วมกัน ฟองจันทร์ ยิ่งสุข และคณะ (2554: 3) กล่าวว่า การพูดเป็นทักษะสำคัญในการสื่อสารของมนุษย์ เพราะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้บุคคลสามารถแสดงความคิด ความรู้สึก และความต้องการของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจได้

ทักษะการพูดจึงมิได้หมายถึงเพียงความสามารถในการเปล่งเสียงหรือถ่ายทอดถ้อยคำเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงการเรียบเรียงความคิด การเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ การใช้น้ำเสียง สีหน้า ท่าทาง และบุคลิกภาพประกอบการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ บุคคลที่มีทักษะการพูดที่ดีย่อมสามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างชัดเจน ราบรื่น น่าเชื่อถือ และสร้างความเข้าใจระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังได้อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตาม การพูดที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยความมั่นใจในการพูดควบคู่กันไปด้วย เพราะแม้ผู้เรียนจะมีความรู้หรือมีเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอ แต่หากขาดความมั่นใจ ย่อมทำให้การถ่ายทอดสารไม่ชัดเจน ขาดพลัง และไม่สามารถแสดงศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่

ความมั่นใจในการพูดไม่ใช่เพียงการกล้าพูดต่อหน้าผู้อื่นเท่านั้น แต่หมายถึงความสามารถในการควบคุมอารมณ์ขณะพูด การแสดงออกด้วยบุคลิกภาพที่เหมาะสม การใช้ถ้อยคำอย่างมั่นใจ และการเชื่อมั่นว่าตนเองสามารถสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ความมั่นใจดังกล่าวเกิดจากการเตรียมตัวอย่างรอบคอบ การฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง และการได้รับประสบการณ์การพูดในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้วยเหตุนี้ สถาบันการศึกษาและองค์กรต่าง ๆ จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะการพูด โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาที่มีการจัดรายวิชาด้านการพูด ศิลปะการพูด และภาษาเพื่อการสื่อสาร เพื่อเสริมสร้างทั้งองค์ความรู้ด้านการพูดและความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

ในบริบทของนักศึกษาครู ความมั่นใจในการพูดถือเป็นคุณลักษณะสำคัญที่ควรได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ เนื่องจากครูเป็นผู้ที่ต้องใช้การพูดเป็นเครื่องมือหลักในการจัดการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นการอธิบายเนื้อหา การตั้งคำถาม การตอบข้อสงสัย การกระตุ้นความสนใจ การสร้างแรงบันดาลใจ และการควบคุมชั้นเรียน หากนักศึกษาครูขาดความมั่นใจในการพูด ย่อมส่งผลให้การ

สื่อสารในชั้นเรียนขาดความชัดเจน ขาดพลัง และไม่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การส่งเสริมให้นักศึกษาครุมีทักษะการพูดและความมั่นใจในการพูดจึงเป็นภารกิจสำคัญของการจัดการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะในรายวิชาภาษาเพื่อการสื่อสารที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และมั่นใจ

จากการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนรายวิชาภาษาเพื่อการสื่อสาร จำนวน 5 คน จากมหาวิทยาลัยราชภัฏ 5 แห่ง พบว่า ปัญหาสำคัญที่พบในการจัดการเรียนการสอน คือ นักศึกษาจำนวนมากยังมีความลังเล ไม่กล้าแสดงออก และขาดความมั่นใจเมื่อต้องพูดต่อหน้าชั้นเรียน โดยเฉพาะในสถานการณ์การนำเสนอผลงาน การอภิปราย การตอบคำถาม และการแสดงความคิดเห็นต่อหน้าผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้น นักศึกษาบางส่วนแสดงพฤติกรรมพูดเสียงเบา พูดไม่ต่อเนื่อง หลีกเลี่ยงการสบตาผู้ฟัง ใช้ภาษายังไม่มั่นใจ และไม่กล้าตอบคำถามเมื่อได้รับการซักถามจากผู้สอน หรือเพื่อน ปัญหาดังกล่าวอาจเกิดจากประสบการณ์เชิงลบในอดีต ความกลัวการถูกวิจารณ์ การเปรียบเทียบตนเองกับผู้อื่น และการขาดทักษะในการจัดการอารมณ์ขณะพูด

สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาทักษะการพูดของนักศึกษาไม่ควรมุ่งเน้นเฉพาะหลักการพูด เนื้อหา ภาษา หรือบุคลิกภาพภายนอกเท่านั้น แต่จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านจิตใจของผู้เรียนควบคู่กันไปด้วย โดยเฉพาะความมั่นใจ ความกล้าแสดงออก และความรู้สึกปลอดภัยเมื่อต้องพูดต่อหน้าผู้อื่น หากผู้เรียนมีความวิตกกังวลสูง ย่อมส่งผลให้ไม่กล้าแสดงออก ไม่สามารถถ่ายทอดความคิดได้อย่างเต็มที่ และไม่สามารถพัฒนาทักษะการพูดได้อย่างต่อเนื่อง Horwitz et al. (1986) กล่าวว่า ความวิตกกังวลในการพูดเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเรียนรู้ภาษา โดยผู้เรียนมักรู้สึกประหม่า กลัวความผิดพลาด และขาดความมั่นใจในการแสดงออก สอดคล้องกับ Krashen (1982) ที่เสนอแนวคิดตัวกรองทางอารมณ์ (Affective Filter) ว่า ความวิตกกังวล ความเครียด และความไม่มั่นใจเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ หากผู้เรียนรู้สึกไม่ปลอดภัยหรือกลัวการถูกตัดสิน ย่อมทำให้การเรียนรู้และการใช้ภาษาลดประสิทธิภาพลง

แม้การจัดการเรียนการสอนด้านการพูดในระดับอุดมศึกษาจะมุ่งพัฒนาความรู้เกี่ยวกับหลักการพูด การเตรียมเนื้อหา การใช้ภาษา น้ำเสียง และบุคลิกภาพของผู้พูด แต่การจัดการเรียนรู้จำนวนมากยังให้ความสำคัญกับผลการพูดมากกว่ากระบวนการสร้างความมั่นใจของผู้เรียน โดยเฉพาะการลดความกลัวการถูกตัดสิน การสร้างบรรยากาศที่ปลอดภัย และการให้ข้อมูลย้อนกลับที่ช่วยให้ผู้เรียนเห็นแนวทางพัฒนาตนเองอย่างเป็นรูปธรรม ช่องว่างดังกล่าวทำให้การฝึกพูดในชั้นเรียนอาจกลายเป็นสถานการณ์ที่สร้างแรงกดดันให้ผู้เรียนมากกว่าจะเป็นพื้นที่สำหรับการทดลอง ฝึกฝน และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการพูดจึงควรออกแบบให้ครอบคลุมทั้งมิติด้านความสามารถทางภาษาและมิติด้านจิตใจของผู้เรียน

แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจ (Psychological Safety) เป็นแนวคิดหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เป็นฐานในการออกแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการพูดและความมั่นใจในการพูดของผู้เรียนได้ Edmondson (1999) อธิบายว่า ความปลอดภัยทางจิตใจคือสภาวะที่บุคคลรับรู้ว่าจะสามารถแสดงความคิดเห็น ตั้งคำถาม ทดลองปฏิบัติ หรือยอมรับความผิดพลาดได้ โดยไม่ต้องกลัวว่าจะถูกตำหนิ เยาะเย้ย หรือตัดสินในทางลบ เมื่อนำแนวคิดนี้มาใช้ในชั้นเรียน ผู้เรียนจะรู้สึกว่าการเรียนเป็นพื้นที่ที่เอื้อต่อการแสดงออก กล่าวพูด กล่าวลองผิดลองถูก และกล้าเรียนรู้จากข้อผิดพลาดของตนเอง

ความปลอดภัยทางจิตใจมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการพัฒนาทักษะการพูด เพราะการพูดเป็นทักษะที่ต้องอาศัยทั้งความสามารถในการใช้ภาษาและความมั่นใจในการแสดงออกต่อหน้าผู้อื่น หากผู้เรียนรู้สึกว่าการพูดผิดจะนำไปสู่การถูกตำหนิหรือเยาะเย้ย ผู้เรียนย่อมหลีกเลี่ยงการพูดและ ไม่กล้าฝึกฝน แต่หากผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เปิดโอกาสให้พูด ทดลอง และปรับปรุงตนเอง โดยไม่ถูกตัดสินอย่างรุนแรง ผู้เรียนจะมีแนวโน้มกล้าแสดงออกมากขึ้น Edmondson (2004) ยังกล่าวว่า สภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัยทางจิตใจเป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการพัฒนาความสามารถของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างเปิดใจ

นอกจากการจัดสภาพแวดล้อมให้มีความปลอดภัยทางจิตใจแล้ว การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก (Positive Feedback) ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมความมั่นใจในการพูดของผู้เรียน Hattie and Timperley (2007) อธิบายว่า ข้อมูลย้อนกลับที่มีประสิทธิภาพควรช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจว่าตนเองกำลังอยู่ในระดับใด ควรพัฒนาไปสู่เป้าหมายใด และจะปรับปรุงตนเองได้อย่างไร การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกจึงไม่ใช่การชมเชยโดยไม่มีทิศทาง แต่เป็นการสะท้อนจุดแข็งและให้ข้อเสนอแนะเชิงสร้างสรรค์ที่ช่วยให้ผู้เรียนเห็นแนวทางพัฒนาตนเองอย่างชัดเจน

พลังของการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกอยู่ที่การทำให้ผู้เรียนรับรู้ว่าจะตนเองสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ เมื่อผู้เรียนเห็นจุดแข็งของตนเองและได้รับคำแนะนำที่เฉพาะเจาะจง ย่อมเกิดแรงจูงใจในการฝึกฝนและกล้าปรับปรุงตนเองมากขึ้น Bandura (1997) อธิบายว่า ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความพากเพียร ความมุ่งมั่น และความสำเร็จในการเรียนรู้ โดยเฉพาะทักษะที่ต้องอาศัยการแสดงออก เช่น การพูด ส่วน Brookhart (2008) เน้นว่าข้อมูลย้อนกลับที่ดีควรมีความเฉพาะเจาะจง เชื่อมโยงกับเป้าหมายการเรียนรู้ เข้าใจง่าย และให้ในบรรยากาศที่ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัย เมื่อนำข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกมาใช้ในชั้นเรียนที่มีความปลอดภัยทางจิตใจ ผู้เรียนจะเปิดใจรับความคิดเห็น กล้าตั้งคำถาม กล่าวลองใหม่ และสามารถพัฒนาทักษะการพูดของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง

การบูรณาการแนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก จึงเป็นแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการพูดและ

ความมั่นใจในการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยเฉพาะนักศึกษาครูที่จำเป็นต้องใช้การพูดเป็นเครื่องมือสำคัญในการประกอบวิชาชีพ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พูดอย่างต่อเนื่อง ได้รับฟังความคิดเห็นจากผู้สอนและเพื่อนในลักษณะที่สร้างสรรค์ ได้สะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเอง และได้ปรับปรุงการพูดจากประสบการณ์จริง จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทั้งความสามารถทางภาษา บุคลิกภาพการพูด และความมั่นใจในการแสดงออกไปพร้อมกัน

ในการวิจัยครั้งนี้ ความมั่นใจในการพูดหมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการแสดงออกทางวาจาอย่างมั่นใจ สามารถควบคุมอารมณ์ขณะพูด ใช้น้ำเสียงและบุคลิกภาพได้เหมาะสม กล้าแสดงความคิดเห็นต่อหน้าผู้อื่น และเชื่อมั่นว่าตนเองสามารถพัฒนาการพูดให้ดีขึ้นได้จากการฝึกฝนและการได้รับข้อมูลย้อนกลับ ส่วนทักษะการพูดหมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก และข้อมูลได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสมกับสถานการณ์ และสามารถสื่อสารกับผู้ฟังได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษางานวิจัยและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง พบว่า แม้จะมีการนำแนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจและการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกไปใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ในบริบทต่าง ๆ แต่ยังพบงานวิจัยจำนวนน้อยที่นำสองแนวคิดดังกล่าวมาบูรณาการเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการพูดและความมั่นใจในการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยตรง ผู้วิจัยจึงสนใจนำแนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกมาใช้เป็นหลักการและแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมทักษะการพูดและความมั่นใจในการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ทั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าแนวคิดดังกล่าวสามารถช่วยสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการแสดงออก ลดความวิตกกังวลในการพูด และส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการพูดได้อย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

1. แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา (Research and Development)

การวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) เป็นการวิจัยเพื่อแสวงหาและพัฒนาความรู้ โดยขั้นตอนการดำเนินการวิจัยจะเป็นการวิจัยก่อนแล้วนำผลจากการวิจัยมาพัฒนานวัตกรรม เมื่อได้นวัตกรรมแล้วนำนวัตกรรมไปดำเนินการวิจัย และหลังจากนั้นนำผลที่ได้จากการใช้ไปสู่การพัฒนาปรับปรุงแก้ไขนวัตกรรมให้ตอบสนองผู้ใช้โดยผู้ที่ทำวิจัยและพัฒนา และผู้ที่ทำผลงานทางวิชาการต้องมีความรู้และเข้าใจ และสามารถสร้างและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาด้วยกระบวนการการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) โดยกระบวนการการวิจัยและพัฒนาประกอบด้วยขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้ ขั้นตอนที่ 1 วิจัย (Research: R1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สภาพการปฏิบัติจริง ปัญหาที่เกิดขึ้น หรือการประเมินความต้องการจำเป็นของกลุ่มเป้าหมายและผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ผลการวิจัย การวิเคราะห์เอกสารต่างๆ แล้วนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์มา สังเคราะห์ ไปสู่ขั้นตอนที่ 2 พัฒนา (Develop: D1) คือ ออกแบบและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา โดยนำผลจากขั้นตอนที่ 1 มาพัฒนานวัตกรรมทำให้นวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นสามารถตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และในขั้นพัฒนา (D1) นี้ต้องพัฒนานวัตกรรมให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพก่อนแล้วนำไปใช้จริงในขั้นตอนต่อไป ขั้นตอนที่ 3 วิจัย (Research: R2) คือ นำนวัตกรรมไปใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมาย ในขั้นตอนนี้มีการประเมินระหว่างใช้ และเมื่อใช้แล้วดำเนินการในขั้นตอนที่ 4 พัฒนา (Develop: D2) โดยประเมินประสิทธิผลของนวัตกรรมหรือบางกรณีอาจจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปตามจุดประสงค์ก็สามารถดำเนินการปรับปรุงนวัตกรรมอีกครั้งหนึ่ง (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 230-245)

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ที่ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญในการดำเนินการวิจัย ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R1) ขั้นการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D1) ขั้นการออกแบบและพัฒนารูปแบบการสอน ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R2) ขั้นการทดลองใช้รูปแบบการสอนและขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D2) ขั้นการประเมินประสิทธิผลรูปแบบการสอน

2. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบระเบียบ ซึ่งนำหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้และการสอนมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้เทคนิควิธีการสอนที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับธรรมชาติและบริบทของผู้เรียน ตลอดจนรายวิชาที่จัดการเรียนการสอน (Joyce et al., 2015; ทิศนา ขัมมณี, 2556; จินตนา ศิริธัญญารัตน์ และวัชรวิภา เล่าเรียนดี, 2563) ซึ่งการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบ

การเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนของ Anderson (1997) Arends (2011) Joyce et al. (2015) Kaplan (2017) และ ทิศนาเกษมณี (2563) สรุปได้ว่า องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. หลักการ คือ แนวคิด ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานรองรับในการจัดการเรียนการสอน หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนจะเป็นตัวชี้้นำในการกำหนดจุดประสงค์ และกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนการสอน

2. วัตถุประสงค์ คือ การระบุถึงความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งต้องมีการกำหนดให้ชัดเจน

3. ขั้นตอนการเรียนการสอน คือ การระบุถึงวิธีการปฏิบัติกิจกรรมในขั้นตอนต่าง ๆ เมื่อนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4. การวัดและประเมินผล คือ การประเมินประสิทธิผลหลังจากได้รับการจัดการเรียนการสอน ตามรูปแบบการเรียนการสอน

3. แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจ (Psychological Safety)

แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจ (Psychological Safety) ได้รับการพัฒนาอย่างโดย Amy C. Edmondson (1999) กล่าวถึง การสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมความไว้วางใจ ความกล้าแสดงออก และการเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มหรือชั้นเรียนที่ผู้เรียนรู้สึกมั่นใจว่าตนสามารถแสดงความคิดเห็น ชักถาม ยอมรับความผิดพลาด และแสดงตนได้โดยไม่ถูกประณามหรือถูกตัดสินในทางลบ สภาพแวดล้อมเช่นนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมทางวิชาการ และความกล้าในการทดลองสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งมีรากฐานมาจากทฤษฎีทางจิตวิทยาหลายทฤษฎี ได้แก่

3.1 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs, 1943) กล่าวถึง ความต้องการด้านความปลอดภัย (Safety Needs) ซึ่งเป็นพื้นฐานที่ต้องได้รับการตอบสนองก่อนที่บุคคลจะสามารถพัฒนาไปสู่ระดับการเรียนรู้ การยอมรับตนเอง และการแสดงศักยภาพสูงสุด

3.2 ทฤษฎีมนุษยนิยมของ Carl R. Rogers (Person-Centered Theory, 1951) กล่าวถึง การจัดสภาพแวดล้อมที่มีความเข้าอกเข้าใจ (Empathy) และการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional Positive Regard) เพื่อให้บุคคลสามารถเติบโตและแสดงออกได้อย่างอิสระ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดพื้นที่ปลอดภัยในการเรียนรู้

3.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Albert Bandura (Social Learning Theory, 1977) กล่าวถึง การเรียนรู้เกิดจากการสังเกต การเลียนแบบ และแรงเสริม โดยเฉพาะในบริบทที่ผู้เรียนรู้สึก

มั่นใจและปลอดภัยในการทดลองและแสดงออก ซึ่งสัมพันธ์กับความเชื่อในความสามารถของตนเอง (self-efficacy) จะเห็นได้ว่าแนวคิดนี้เน้นการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมความไว้วางใจ ความกล้าแสดงออก และการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ การทำงานร่วมกัน และการเติบโตทางวิชาชีพอย่างแท้จริง

4. แนวคิดการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก (Positive Feedback)

แนวคิดการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเป็นการสะท้อนความคิดเห็นต่อพฤติกรรมหรือผลงานของผู้เรียนในลักษณะที่เน้นจุดแข็ง ความก้าวหน้า หรือความพยายามของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมแรงจูงใจ ความเชื่อมั่นในตนเอง และทัศนคติเชิงบวกต่อการเรียนรู้ การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกมิได้มุ่งเน้นเพียงผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงการสังเกตและสะท้อนถึงความพยายาม กระบวนการคิด หรือการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของผู้เรียน แนวคิดการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกมีพื้นฐานจากทฤษฎีจิตวิทยาที่ส่งเสริมการเรียนรู้และการสร้างแรงจูงใจ ดังนี้

4.1 ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ (Operant Conditioning Theory) เป็นแนวคิดที่เสนอโดย Burrhus F. Skinner (1953) ซึ่งเชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์สามารถควบคุมหรือเปลี่ยนแปลงได้ผ่านกระบวนการ “การเสริมแรง” (Reinforcement) และ “การลงโทษ” (Punishment) โดยเน้นการเรียนรู้ที่เกิดจาก ผลลัพธ์ของพฤติกรรม (Consequences) โดย Skinner อธิบายว่าการเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) เช่น คำชม การให้กำลังใจ หรือการรับรองพฤติกรรมที่เหมาะสมจะช่วยส่งเสริมให้พฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นซ้ำอีกในอนาคต การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกจึงนับเป็นรูปแบบหนึ่งของการเสริมแรงที่ใช้ในบริบทการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกมากขึ้น

4.2 ทฤษฎีการกำหนดตนเอง (Self-Determination Theory: SDT) เป็นแนวคิดทางจิตวิทยาที่พัฒนาโดย Edward L. Deci และ Richard M. Ryan (1985) เพื่ออธิบายกลไกของแรงจูงใจภายในที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การเรียนรู้ และการพัฒนาตนเองของมนุษย์ โดยทฤษฎีนี้มุ่งเน้นว่าการที่บุคคลจะสามารถเรียนรู้หรือพัฒนาได้อย่างแท้จริงนั้น ต้องอาศัยแรงจูงใจที่เกิดจากภายในตนเอง มากกว่าการถูกกระตุ้นจากภายนอกตามแนวคิดของทฤษฎีนี้ มนุษย์มีความต้องการทางจิตวิทยาพื้นฐาน 3 ประการ ที่จำเป็นต่อการเกิดแรงจูงใจภายใน ได้แก่ (1) ความสามารถ (Competence) ซึ่งหมายถึง ความรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถและสามารถประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมต่าง ๆ (2) ความเป็นอิสระ (Autonomy) คือ ความรู้สึกว่าตนสามารถเลือกหรือควบคุมการกระทำของตนได้ และ (3) ความสัมพันธ์กับผู้อื่น (Relatedness) คือ ความรู้สึกที่ตนเป็นที่ยอมรับและเชื่อมโยงกับผู้อื่นในสังคม เมื่อผู้เรียนได้รับการตอบสนองความต้องการทั้งสามประการนี้ จะเกิดแรงจูงใจจากภายใน ซึ่งช่วยส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ยั่งยืน มีคุณภาพ และเต็มไปด้วย

ด้วยความหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการเรียนการสอนที่ต้องการให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก มีความมั่นใจ และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4.3 แนวคิดความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) เป็นแนวคิดที่พัฒนาโดย Carol S. Dweck (2006) ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่ออธิบายกรอบความคิดที่บุคคลมีเกี่ยวกับศักยภาพและความสามารถของตนเอง ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาตน และการเผชิญหน้ากับอุปสรรค Dweck (2006) จำแนกรูปแบบความคิดออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) ความคิดแบบตายตัว (Fixed Mindset) หมายถึง ความเชื่อว่าความสามารถหรือสติปัญญาของบุคคลเป็นสิ่งที่กำหนดมาแต่กำเนิดและไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ผู้ที่มีกรอบความคิดในลักษณะนี้มักหลีกเลี่ยงความท้าทาย ไม่เปิดรับคำแนะนำ และมองความล้มเหลวเป็นสิ่งที่สะท้อนขีดจำกัดของตน 2) ความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) หมายถึง ความเชื่อว่าความสามารถสามารถพัฒนาได้ผ่านความพยายาม การเรียนรู้ และการยอมรับข้อผิดพลาด บุคคลที่มีกรอบความคิดแบบเติบโตจะมีแนวโน้มที่จะใฝ่เรียนรู้ แสวงหาความท้าทาย และมีความยืดหยุ่นทางความคิดในการปรับตัวต่ออุปสรรคต่าง ๆ แนวคิดดังกล่าวได้รับการประยุกต์ใช้อย่างแพร่หลายในบริบททางการศึกษา เนื่องจากสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ที่ยั่งยืนผ่านการสร้างทัศนคติที่เปิดรับต่อความผิดพลาดและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนที่มีความคิดแบบเติบโตจะมีความกล้าแสดงออกทางวิชาการ พร้อมรับข้อเสนอแนะ และมองการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาและความพยายาม แนวคิดความคิดแบบเติบโตมีความสอดคล้องกับแนวทางการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก (Positive Feedback) โดยเฉพาะในกรณีที่ข้อเสนอแนะแบบบวกเน้นไปที่ความพยายาม กระบวนการคิด และการปรับปรุงพฤติกรรม มากกว่าการเน้นผลลัพธ์หรือความสามารถที่ตายตัว การให้ข้อมูลย้อนกลับในลักษณะดังกล่าวช่วยหล่อหลอมกรอบความคิดของผู้เรียนให้เชื่อมั่นในศักยภาพของตน และส่งเสริมให้เกิดแรงจูงใจภายในที่นำไปสู่การพัฒนาอย่างเป็นระบบ

5. แนวคิดเรื่องความสามารถด้านการพูด

ความสามารถในการพูดเป็นทักษะสำคัญที่ผู้เรียนจำเป็นต้องพัฒนาเพื่อให้สามารถถ่ายทอดสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยความสามารถดังกล่าว หมายถึง การใช้ภาษาพูดในการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญหลายประการ ได้แก่ ความถูกต้องทางไวยากรณ์ การออกเสียง ความสอดคล้องของเนื้อหา นอกจากนี้ ยังรวมถึงการใช้ภาษากาย เช่น ท่าทาง สีหน้า น้ำเสียง และบุคลิกภาพ ความสามารถในการพูดจึงมิได้จำกัดอยู่เพียงการใช้คำพูดเท่านั้น หากแต่ยังครอบคลุมถึงทักษะและกลวิธีต่าง ๆ ที่ช่วยให้การสื่อสารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามวัตถุประสงค์ และเหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทที่หลากหลาย

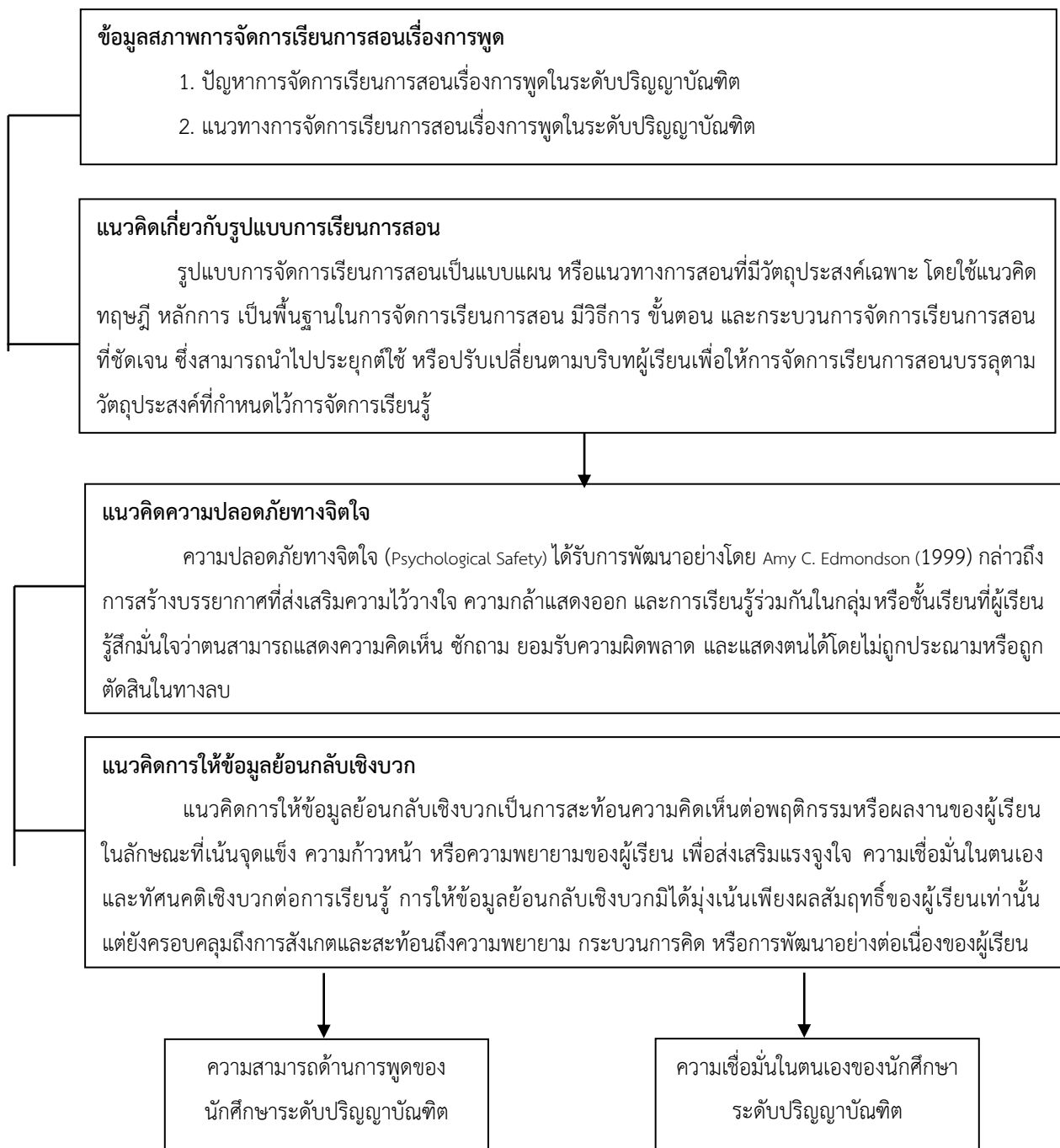
6. แนวคิดเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง

ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-Confidence) หมายถึง ความเชื่อของบุคคลที่มีต่อตนเองว่าตนมีคุณค่า มีความสามารถ และสามารถกระทำการต่าง ๆ ได้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคหรือความท้าทายที่เกิดขึ้น บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองมักแสดงออกถึงความกล้าในการคิด การตัดสินใจ และการลงมือกระทำ อีกทั้งยังมีแนวโน้มในการกล้าแสดงออกทางสังคมและมีความภาคภูมิใจในความสามารถของตนเองแนวคิดเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองมีรากฐานจากทฤษฎีด้านจิตวิทยาพัฒนาการและแรงจูงใจ ดังนี้

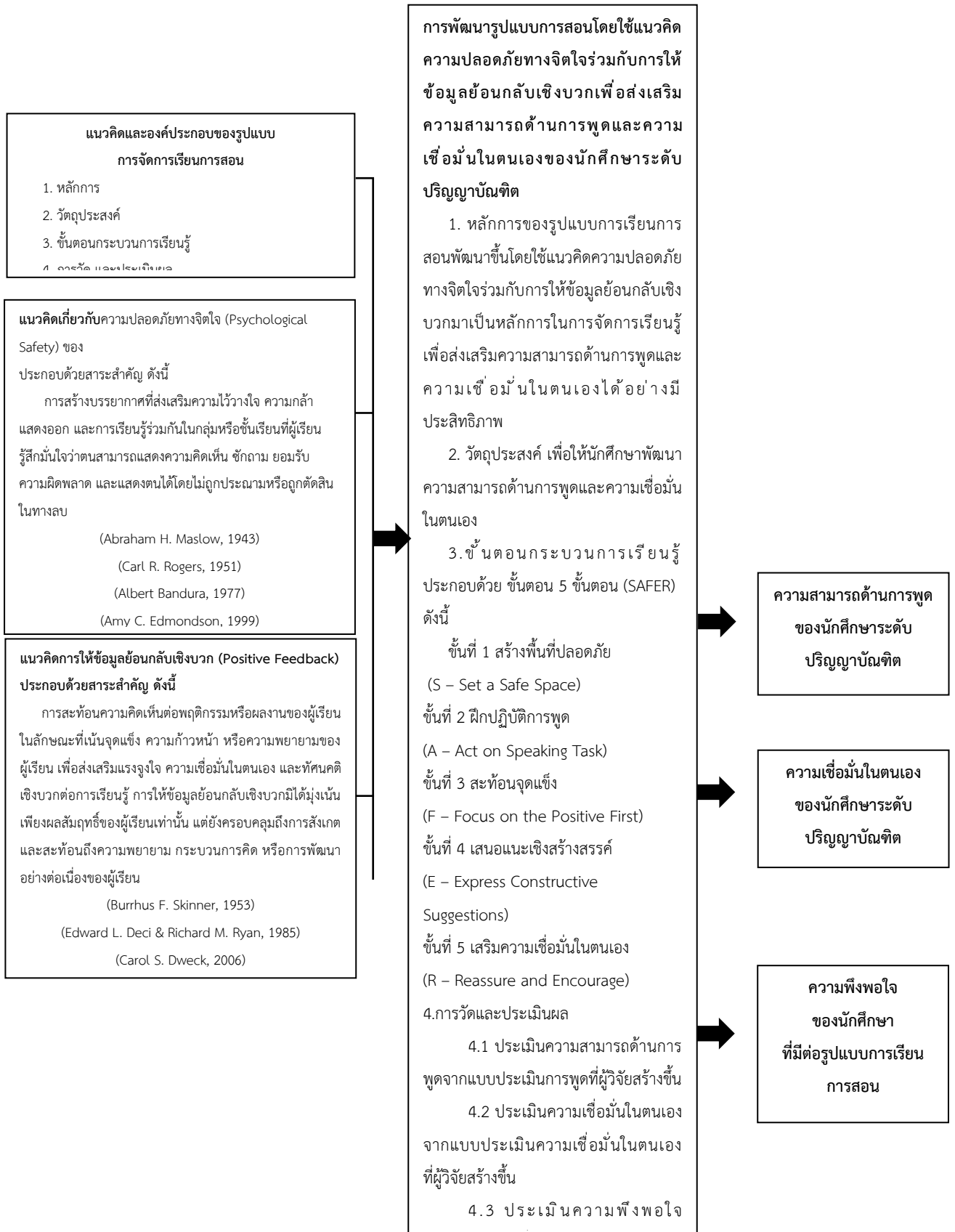
1. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ต่อมาได้พัฒนาเป็น ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy Theory) Bandura (1977) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อในความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy) ความว่าความเชื่อของบุคคลว่าตนสามารถควบคุมหรือจัดการพฤติกรรมและสถานการณ์ต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่ต้องการได้ ความเชื่อดังกล่าวมีผลต่อแรงจูงใจ ความพยายาม และความสำเร็จในการกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างเฉพาะเจาะจง Bandura (1977) ระบุว่า Self-Efficacy มีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ 1) ประสบการณ์แห่งความสำเร็จ (Mastery Experiences) ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่บุคคลเคยทำสำเร็จในอดีต 2) การเรียนรู้จากแบบอย่าง (Vicarious Experiences) โดยการสังเกตบุคคลอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับตน 3) การโน้มน้าวโดยคำพูด (Verbal Persuasion) จากบุคคลอื่นที่มีความน่าเชื่อถือ 4) ภาวะทางกายและอารมณ์ (Physiological and Emotional States) ซึ่งมีผลต่อความรู้สึกเชิงบวกหรือเชิงลบต่อการกระทำ

2. ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ (Hierarchy of Needs) Maslow (1943) กล่าวถึง การเคารพนับถือตนเอง (Self-Esteem) อยู่ในลำดับขั้นที่สี่ ซึ่งเป็นความต้องการระดับสูงของมนุษย์ก่อนการบรรลุศักยภาพสูงสุดของตน (Self-Actualization) โดยบุคคลที่ได้รับการยอมรับจากผู้อื่นมีความสำเร็จ และได้รับการส่งเสริมทางบวก จะมีแนวโน้มที่จะเกิดความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้นแนวคิดดังกล่าวสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้และการฝึกทักษะทางการสื่อสารของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษา ที่ผู้เรียนจำเป็นต้องเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเองในการพูด การนำเสนอ และการแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์

จากการนำเสนอแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ ดังปรากฏในแผนภาพที่ 1 และ 2 ดังนี้

แผนภาพที่ 1 การสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แผนภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการสร้างการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

คำถามการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มีองค์ประกอบและขั้นตอนการเรียนการสอนอย่างไร

2. ประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ในประเด็นต่อไปนี้

2.1 ความสามารถในการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตหลังเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนรู้หรือไม่ อย่างไร

2.2 ความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต หลังเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนรู้หรือไม่ อย่างไร

2.3 ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

2.1 เปรียบเทียบความสามารถด้านการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก

2.2 เปรียบเทียบระดับความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก

2.3 ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนการใช้รูปแบบการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ในภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2568 ซึ่งลงทะเบียนในรายวิชา EDUCR1701 ภาษาเพื่อการสื่อสาร จำนวน 10 กลุ่ม มีนักศึกษาจำนวน 250 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ในภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2568 ซึ่งลงทะเบียนเรียนในรายวิชา EDUCR1701 ภาษาเพื่อการสื่อสาร 1 กลุ่มเรียน จำนวน 25 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2 ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ รูปแบบการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่

2.2.1 ความสามารถในการพูด

2.2.2 ความเชื่อมั่นในตนเอง

2.2.3 ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก

เนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย เนื้อหาในรายวิชา รายวิชา EDUCR1701 ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Language for Communication) ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโดยการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี วาทวิทยาสำหรับครู หลักการ เทคนิควิธีการใช้ฝึกปฏิบัติการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ภาษาท่าทาง เพื่อสื่อความหมายในการจัดการเรียนรู้และการสื่อสารในชั้นเรียน ออกแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะการฟัง การพูด การเขียน และภาษาท่าทาง เพื่อพัฒนาผู้เรียน สืบค้นสารสนเทศเพื่อพัฒนานวัตกรรม ทักษะและทันต่อการเปลี่ยนแปลงสำหรับฝึกการใช้ภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลายเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ (มคอ.3) โดยมีประเด็นในการศึกษา คือ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การพูด

ระยะเวลาในการวิจัย

ระยะเวลาในการวิจัยครั้งนี้ ใช้เวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568

นิยามศัพท์

รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก หมายถึง แบบแผนการดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการจัดระบบอย่างสัมพันธ์สอดคล้องกับแนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมี 5 ขั้นตอน (SAFER) ได้แก่

ขั้นที่ 1 สร้างพื้นที่ปลอดภัย (S – Set a Safe Space)

1. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดข้อตกลงร่วมกันในการเรียนรู้ เช่น การเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น การรับฟังอย่างตั้งใจ และการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงสร้างสรรค์ เพื่อร่วมกันสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ปลอดภัยทางจิตใจ
2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในสร้างความคุ้นเคย เพื่อสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร และเรียนรู้การสาธิตการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสร้างสรรค์ และการแสดงพฤติกรรมเชิงบวก

ขั้นที่ 2 ฝึกปฏิบัติการพูด (A – Act on Speaking Task)

1. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการพูดตามหัวข้อหรือสถานการณ์ที่กำหนด โดยวางแผนการพูดและใช้เวลาอย่างเหมาะสม เพื่อจัดลำดับเนื้อหาและเตรียมการนำเสนอ
2. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการพูดรายบุคคล หรือภายในกลุ่มย่อย และผู้เรียนที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ฟังทำหน้าที่สังเกตและจดบันทึกประเด็นสำคัญเพื่อใช้ในการให้ข้อมูลย้อนกลับ

ขั้นที่ 3 สะท้อนจุดแข็ง (F – Focus on the Positive First)

1. ผู้เรียนที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ฟังมีบทบาทในการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเน้นการระบุจุดแข็งหรือพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของผู้พูด เช่น การใช้ภาษาที่เหมาะสม น้ำเสียงชัดเจน หรือการใช้ภาษากายที่ส่งเสริมการสื่อสาร
2. ผู้เรียนที่เป็นผู้พูดประเมินตนเองผ่านการสะท้อนความรู้สึกและการวิเคราะห์จุดเด่นในการพูดของตนเอง และแลกเปลี่ยนกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนเกี่ยวกับลักษณะของการพูดที่มีประสิทธิภาพเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ขั้นที่ 4 เสนอแนะเชิงสร้างสรรค์ (E – Express Constructive Suggestions)

1. ผู้เรียนที่เป็นผู้ฟังให้ข้อเสนอแนะเชิงสร้างสรรค์แก่ผู้พูดโดยใช้ภาษาที่สุภาพและสร้างสรรค์ พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางที่เป็นรูปธรรมเพื่อการพัฒนาอย่างตรงประเด็น

2. ผู้เรียนที่เป็นผู้พูดรับฟังข้อเสนอแนะ สอบถามเพื่อความเข้าใจในประเด็นที่ต้องปรับปรุง และจดบันทึกข้อมูลเพื่อนำไปปรับใช้ในการพัฒนาทักษะการพูดของตนในครั้งถัดไป

ขั้นที่ 5 เสริมความเชื่อมั่นในตนเอง (R – Reinforce Confidence)

1. ผู้เรียนเขียนข้อความให้กำลังใจ หรือคำชื่นชมลงบนบัตรเติมพลังใจ โดยเน้นการระบุ ลักษณะเด่นหรือพัฒนาการที่เห็นได้ชัดของเพื่อนร่วมกิจกรรม เช่น ความกล้าแสดงออก การจัดลำดับ เนื้อหา หรือการสื่อสารอย่างมั่นใจ เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งการยอมรับและส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของผู้เรียน

2. ผู้เรียนสะท้อนความรู้สึกเกี่ยวกับประสบการณ์ในการฝึกพูด พร้อมทั้งตั้งเป้าหมายสำหรับการพัฒนาทักษะการพูดในครั้งถัดไป

ความสามารถด้านการพูด หมายถึง ความสามารถในการใช้ถ้อยคำ ท่าทาง สีหน้า น้ำเสียง และบุคลิกภาพ เพื่อสื่อสารความคิดหรือความรู้สึกให้แก่ผู้ฟังได้ตรงตามวัตถุประสงค์ วัดได้จากการ ประเมินด้วยแบบประเมินการพูดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการสังเคราะห์เกณฑ์การประเมินได้เป็นเกณฑ์ การประเมินแบบแยกส่วน (Analytic Rubric)

ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกในการปฏิบัติกรพูด ได้แก่ กล้าพูด กล้าแสดงออก การไม่ประหม่า ไม่รู้สึกอาย พูดอย่างฉะฉาน สามารถควบคุมตัวเองได้ดีในขณะที่พูด ผ่านท่าทางและบุคลิกภาพต่าง ๆ รวมทั้งตระหนักในคุณค่าและความสามารถของตนเอง วัดได้จากการ ประเมินด้วยแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยสร้างขึ้นตามเกณฑ์ของ Pfeiffer & Jones (1976)

ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความรู้สึกทางบวกของนักศึกษาที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียน การสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกโดยใช้ แบบสอบถามความพึงพอใจซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเนื้อหา 2) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการวัดและประเมินผล และ 4) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียน ในรายวิชา EDUCR1701 ภาษาเพื่อการสื่อสาร ภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2568

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก ที่มีองค์ประกอบ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ และแนวทางการวัดและประเมินผล อย่างเป็นระบบ สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตได้

2. นักศึกษาได้รับการพัฒนาความสามารถด้านการพูด ทั้งด้านการจัดลำดับเนื้อหา การใช้ภาษา น้ำเสียง บุคลิกภาพ ภาษากาย และการสื่อสารให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และสถานการณ์ ผ่านกระบวนการฝึกปฏิบัติ การสะท้อนผล และการรับข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกอย่างต่อเนื่อง

3. นักศึกษาได้รับการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองจากบรรยากาศการเรียนรู้ที่ปลอดภัยทางจิตใจ การได้รับการยอมรับ การมองเห็นจุดแข็งของตนเอง และการได้รับข้อเสนอแนะเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก กล้าพูด และมีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองมากขึ้น

4. อาจารย์ผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ กิจกรรมการเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติการพูด การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการประเมินผู้เรียนในรายวิชา ภาษาเพื่อการสื่อสารหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวิจัยต่อยอด เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการพูด ความเชื่อมั่นในตนเอง ความปลอดภัยทางจิตใจ และการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกในระดับอุดมศึกษา

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสังเคราะห์เป็นพื้นฐานในการพัฒนาารูปแบบการสอน กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการสอน ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และกำหนดตัวแปรในการวิจัย โดยสามารถนำเสนอผลการศึกษาในประเด็นต่อไปนี้

1. รูปแบบการเรียนการสอน

- 1.1 ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอน
- 1.2 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน
- 1.3 แนวทางการพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอน
- 1.4 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน
- 1.5 การสังเคราะห์รูปแบบการสอนในการวิจัยครั้งนี้

2. แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจ

- 2.1 ความหมายของความปลอดภัยทางจิตใจ
- 2.2 องค์ประกอบของความปลอดภัยทางจิตใจในชั้นเรียน
- 2.3 มิติของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัย
- 2.4 บทบาทของผู้สอนในการสร้างความปลอดภัยทางจิตใจ
- 2.5 ความปลอดภัยทางจิตใจกับการพัฒนาความสามารถด้านการพูด
- 2.6 ความปลอดภัยทางจิตใจกับความเชื่อมั่นในตนเอง
- 2.7 แนวทางการสร้างความปลอดภัยทางจิตใจในกิจกรรมการพูด
- 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยทางจิตใจ

3. แนวคิดการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก

- 3.1 ความหมายของการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก
- 3.2 แนวคิดพื้นฐานของการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก
- 3.3 ลักษณะของการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกที่มีประสิทธิภาพ
- 3.4 องค์ประกอบของการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก
- 3.5 การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกกับความปลอดภัยทางจิตใจ
- 3.6 การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกกับความสามารถด้านการพูด

3.7 การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกกับความเชื่อมั่นในตนเอง

3.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก

4. แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถด้านการพูด

4.1 ความหมายและความสำคัญของการพูด

4.2 องค์ประกอบของการพูด

4.3 ความสามารถด้านการพูด

4.4 ปัญหาและอุปสรรคของการพูด

4.5 การพูดนำเสนอในบริบทการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษา

4.6 แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการพูด

4.7 การวัดและประเมินความสามารถด้านการพูด

4.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถด้านการพูด

5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง

5.1 ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเอง

5.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง

5.3 ความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเอง

5.4 องค์ประกอบของความเชื่อมั่นในตนเอง

5.5 แนวทางการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเอง

5.6 การวัดและประเมินความเชื่อมั่นในตนเอง

5.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง

1. รูปแบบการเรียนการสอน

1.1 ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนเป็นกรอบความคิดหรือแบบแผนเชิงระบบที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยครอบคลุมหลักการ จุดมุ่งหมาย ขั้นตอนการจัดกิจกรรม บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนการวัดและประเมินผล รูปแบบการเรียนการสอนจึงไม่ใช่เพียงเทคนิคการสอนเฉพาะครั้ง แต่เป็นระบบการจัดการเรียนรู้ที่มีเหตุผลรองรับและสามารถนำไปใช้ซ้ำ ปรับใช้ หรือประเมินผลได้อย่างเป็นรูปธรรม Joyce et al. (2009) อธิบายว่า รูปแบบการเรียนการสอนเป็นแผนหรือแบบจำลองที่ใช้กำหนดแนวทางในการจัดการเรียนรู้ โดยมีโครงสร้างของขั้นตอนการสอน ระบบสังคม หลักการตอบสนองของผู้สอน ระบบสนับสนุน และผลที่เกิดขึ้นต่อผู้เรียน ทั้งผลทางตรงตามจุดมุ่งหมายการเรียนรู้และผลแฝงที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้ ขณะที่นักวิชาการด้านหลักสูตรและการสอนของไทย เช่น ทิศนา ขัมมณี (2559) ได้เน้นว่า รูปแบบการเรียนการสอนควรมีองค์ประกอบที่สัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย กระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผล

ในการวิจัยครั้งนี้ รูปแบบการเรียนการสอนหมายถึง แบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก เพื่อจัดกิจกรรมการพูดอย่างเป็นลำดับขั้น โดยมุ่งให้ผู้เรียนกล้าพูด กล้าฝึกปฏิบัติ รับฟังข้อเสนอแนะ ปรับปรุงการพูด และเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเองอย่างต่อเนื่อง

1.2 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนที่สมบูรณ์ควรมีองค์ประกอบที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่หลักการของรูปแบบ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาหรือสาระการเรียนรู้ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม บทบาทของผู้สอน บทบาทของผู้เรียน สื่อและแหล่งเรียนรู้ บรรยากาศการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล องค์ประกอบเหล่านี้ทำหน้าที่ร่วมกันเพื่อกำหนดทิศทางของการเรียนรู้และทำให้การจัดกิจกรรมมีความชัดเจน

เมื่อพิจารณาตามแนวคิดของ Joyce et al. (2009) องค์ประกอบสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอนประกอบด้วย 1) ขั้นตอนการสอนหรือ syntax ซึ่งเป็นลำดับกิจกรรมที่ผู้สอนและผู้เรียนต้องดำเนินการ 2) ระบบสังคม ซึ่งอธิบายความสัมพันธ์ บทบาท และบรรยากาศของชั้นเรียน 3) หลักการตอบสนองของผู้สอน ซึ่งกำหนดแนวทางการสนับสนุน การตั้งคำถาม และการให้ข้อมูลย้อนกลับ 4) ระบบสนับสนุน ได้แก่ สื่อ แหล่งเรียนรู้ เครื่องมือ และเงื่อนไขที่จำเป็น และ 5) ผลทางการเรียนรู้ที่คาดหวังทั้งทางตรงและทางอ้อม

องค์ประกอบดังกล่าวมีความสำคัญต่อการพัฒนารูปแบบการสอนด้านการพูด เพราะการพูดเป็นทักษะที่ต้องอาศัยทั้งการฝึกปฏิบัติ การได้รับข้อเสนอแนะ และบรรยากาศที่เอื้อต่อการแสดงออก หากรูปแบบการสอนไม่กำหนดบทบาทของผู้สอนและผู้เรียนอย่างชัดเจน หรือไม่กำหนดแนวทางการให้ข้อมูลย้อนกลับที่เหมาะสม ผู้เรียนอาจฝึกพูดได้ไม่เต็มที่และไม่เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง

1.3 แนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยทั่วไปควรดำเนินการตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา เริ่มจากการศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการจำเป็น และบริบทของผู้เรียน จากนั้นศึกษาทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสังเคราะห์หลักการของรูปแบบ กำหนดองค์ประกอบและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ ทดลองใช้ ปรับปรุง และประเมินผลการใช้รูปแบบ

ในการพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเอง ผู้วิจัยต้องคำนึงถึงลักษณะเฉพาะของทักษะการพูด กล่าวคือ ผู้เรียนต้องได้รับโอกาสฝึกปฏิบัติจริง มีเวลาพอสำหรับการเตรียมตัว ได้พูดในสถานการณ์ที่ไม่กดดัน ได้รับข้อมูลย้อนกลับที่สร้างสรรค์ และมีโอกาสปรับปรุงการพูดซ้ำ กระบวนการพัฒนารูปแบบจึงต้องเชื่อมโยงระหว่างแนวคิดทางจิตวิทยาการเรียนรู้กับแนวทางการฝึกทักษะการสื่อสาร

ดังนั้น รูปแบบการสอนในการวิจัยครั้งนี้ควรพัฒนาโดยอาศัยข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับความปลอดภัยทางจิตใจ การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก ความสามารถในการพูด และความเชื่อมั่นในตนเอง แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นขั้นตอนการสอนที่สามารถใช้จริงในชั้นเรียนระดับปริญญาบัณฑิตได้

1.4 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน

การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนควรพิจารณาทั้งคุณภาพของตัวรูปแบบและผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน การประเมินคุณภาพของรูปแบบอาจพิจารณาจากความเหมาะสม ความสอดคล้อง ความเป็นไปได้ และประโยชน์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ส่วนการประเมินผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนควรพิจารณาจากตัวแปรตามของการวิจัย เช่น ความสามารถในการพูด ความเชื่อมั่นในตนเอง พฤติกรรมการมีส่วนร่วม และผลสะท้อนจากผู้เรียน

ในบริบทของการวิจัยครั้งนี้ การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการสอนควรใช้ข้อมูลหลายแหล่ง ได้แก่ คะแนนความสามารถด้านการพูดจากเกณฑ์การประเมิน แบบวัดความเชื่อมั่นในตนเองด้านการพูด แบบสะท้อนคิดของผู้เรียน ข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมการพูด และความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการจัดกิจกรรม การใช้ข้อมูลหลายแหล่งจะช่วยให้เห็นผลของรูปแบบทั้งในด้านทักษะและ

ด้านจิตใจได้ชัดเจนขึ้น การประเมินควรดำเนินอย่างต่อเนื่อง ไม่ควรจำกัดอยู่เฉพาะก่อนเรียนและหลังเรียนเท่านั้น เพราะการพูดและความเชื่อมั่นเป็นความสามารถที่พัฒนาเป็นลำดับ การประเมินระหว่างเรียนจึงช่วยสะท้อนพัฒนาการของผู้เรียน และช่วยให้ผู้สอนสามารถปรับกิจกรรมหรือข้อมูลย้อนกลับให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนได้

1.5 การสังเคราะห์รูปแบบการสอนในการวิจัยครั้งนี้

จากแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน สามารถสังเคราะห์ได้ว่า รูปแบบการสอนในการวิจัยครั้งนี้ควรเป็นระบบการจัดการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายชัดเจน คือ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยใช้ความปลอดภัยทางจิตใจเป็นฐานในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ และใช้การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเป็นกลไกในการพัฒนาผู้เรียน

รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นจึงควรมีองค์ประกอบหลัก ได้แก่ หลักการของรูปแบบวัตถุประสงค์ เนื้อหาหรือภาระงานการพูด ขั้นตอนการจัดกิจกรรม บทบาทของผู้สอน บทบาทของผู้เรียน สื่อและเครื่องมือสนับสนุนการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล โดยแต่ละองค์ประกอบต้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ

สำหรับขั้นตอนการจัดกิจกรรม สามารถกำหนดให้สอดคล้องกับแนวคิด SAFER ได้แก่ 1) Set safe space การสร้างพื้นที่ปลอดภัยและข้อตกลงร่วมกัน 2) Activate speaking task การจัดภาระงานการพูด 3) Facilitate practice การฝึกพูดอย่างเป็นลำดับ 4) Encourage positive feedback การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก และ 5) Reflect and repeat การสะท้อนคิด ปรับปรุง และฝึกพูดซ้ำ กระบวนการดังกล่าวมุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาการพูดจากประสบการณ์จริงและเกิดความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น

2. แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจ

2.1 ความหมายของความปลอดภัยทางจิตใจ

ความปลอดภัยทางจิตใจ (Psychological Safety) เป็นแนวคิดที่ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางทั้งในบริบทการทำงาน การจัดการองค์กร การเรียนรู้ในทีม และการจัดการศึกษา เนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการกล้าแสดงออก การสื่อสาร การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การยอมรับข้อผิดพลาด และการเรียนรู้ร่วมกันของบุคคลในกลุ่ม แนวคิดนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของผู้เรียน เพราะการพูดเป็นทักษะที่ต้องอาศัยทั้งความรู้ ความสามารถทางภาษา และความพร้อมทางจิตใจในการแสดงออกต่อหน้าผู้อื่น

Kahn (1990) อธิบายความปลอดภัยทางจิตใจว่า เป็นภาวะที่บุคคลสามารถแสดงตน ใช้ความคิด ความรู้สึก และความสามารถของตนในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ได้ โดยไม่ต้องกังวลว่าจะเกิดผลเสียต่อภาพลักษณ์ สถานะ หรือความสัมพันธ์ของตนเอง แนวคิดดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า บุคคลจะกล้าแสดงออกและมีส่วนร่วมได้มากขึ้นเมื่ออยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่คุกคามตนเองทั้งทางอารมณ์และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ต่อมา Edmondson (1999) ได้พัฒนาแนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจในบริบทการเรียนรู้ของทีม โดยอธิบายว่า ความปลอดภัยทางจิตใจเป็นความเชื่อร่วมกันของสมาชิกในทีมว่าทีมนี้เป็นพื้นที่ที่ปลอดภัยต่อการเสี่ยงทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กล่าวคือ สมาชิกสามารถตั้งคำถาม แสดงความคิดเห็น ยอมรับข้อผิดพลาด ขอความช่วยเหลือ หรือเสนอแนวคิดใหม่ได้โดยไม่ต้องกลัวว่าจะถูกตำหนิ ถูกลดคุณค่า หรือถูกมองว่าไม่มีความสามารถ แนวคิดนี้จึงสัมพันธ์โดยตรงกับพฤติกรรมการเรียนรู้ เช่น การซักถาม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การสะท้อนผล และการปรับปรุงการทำงานร่วมกัน

เมื่อพิจารณาในบริบทของชั้นเรียน ความปลอดภัยทางจิตใจ หมายถึง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนรู้สึกไว้วางใจผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้น รู้สึกว่าตนสามารถพูด แสดงความคิดเห็น ซักถาม ทดลองปฏิบัติ ยอมรับข้อผิดพลาด และรับฟังข้อเสนอแนะได้โดยไม่ถูกล้อเลียน ตำหนิ หรือประเมินในทางลบอย่างรุนแรง สภาพแวดล้อมดังกล่าวไม่ใช่พื้นที่ที่ปราศจากความท้าทายหรือปราศจากการวิพากษ์วิจารณ์ แต่เป็นพื้นที่ที่การวิพากษ์เกิดขึ้นอย่างเคารพ มีเหตุผล และมุ่งพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.2 องค์ประกอบของความปลอดภัยทางจิตใจในชั้นเรียน

ความปลอดภัยทางจิตใจมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ เพราะช่วยให้ผู้เรียนกล้ามีส่วนร่วม กล้าตั้งคำถาม กล้าแลกเปลี่ยนความคิดเห็น กล้าทดลอง และกล้าเรียนรู้จากข้อผิดพลาด หากผู้เรียนรู้สึกไม่ปลอดภัย ผู้เรียนอาจหลีกเลี่ยงการตอบคำถาม ไม่กล้าพูด ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น หรือไม่กล้ารับข้อเสนอแนะจากผู้อื่น ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะของผู้เรียน

ในบริบทการศึกษาระดับอุดมศึกษา แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจมีความสัมพันธ์กับแนวคิดพื้นที่ปลอดภัยในการเรียนรู้ (safe space for learning) ซึ่งเน้นการสร้างบรรยากาศที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม เคารพความแตกต่าง กล้าแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเองและผู้อื่นได้ โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่ต้องอาศัยการแสดงออกและการปฏิบัติจริง เช่น การพูด การอภิปราย และการนำเสนอ

สำหรับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการพูด ความปลอดภัยทางจิตใจมีความสำคัญเป็นพิเศษ เพราะการพูดเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องเผชิญกับความเสี่ยงทางสังคมและอารมณ์ เช่น ความกลัวการพูดผิด ความกังวลต่อสายตาผู้อื่น ความกลัวการถูกประเมิน และความไม่

มั่นใจในตนเอง หากผู้เรียนอยู่ในชั้นเรียนที่มีความปลอดภัยทางจิตใจ ผู้เรียนจะกล้าฝึกพูด กล้ารับข้อเสนอแนะ และกล้าปรับปรุงตนเองอย่างต่อเนื่อง

2.3 มิติของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัย

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสังเคราะห์องค์ประกอบของความปลอดภัยทางจิตใจในชั้นเรียนได้ 5 ประการ ได้แก่

1. ความไว้วางใจระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและระหว่างผู้เรียนด้วยกัน เป็นความรู้สึกของผู้เรียนว่าผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นมีเจตนาดี พร้อมรับฟัง และไม่ใช้ข้อผิดพลาดของผู้เรียนเป็นเครื่องตัดสินคุณค่า ความไว้วางใจดังกล่าวเป็นพื้นฐานที่ทำให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกและกล้าเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้

2. ความเคารพและการยอมรับความแตกต่าง เป็นการยอมรับความคิดเห็น ประสบการณ์ ภูมิหลัง และความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน โดยไม่เปรียบเทียบหรือลดทอนคุณค่าของผู้เรียน ความเคารพในชั้นเรียนทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่ามีพื้นที่ในการแสดงออกอย่างเหมาะสม

3. การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสื่อสาร ชักถาม และแสดงความคิดเห็นโดยไม่ถูกตัดสินในทางลบ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนกล้าพูด กล้าถาม และกล้าลองผิดลองถูก โดยเฉพาะในการฝึกพูดซึ่งผู้เรียนอาจยังไม่สามารถสื่อสารได้อย่างสมบูรณ์ตั้งแต่ครั้งแรก

4. การมีกติกาและขอบเขตของชั้นเรียนที่ชัดเจน เป็นการกำหนดแนวปฏิบัติร่วมกัน เช่น การไม่หัวเราะเยาะเพื่อน การฟังจนจบ การให้ข้อเสนอแนะอย่างสุภาพ และการเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น ข้อตกลงเหล่านี้ช่วยป้องกันพฤติกรรมที่อาจทำลายความปลอดภัยทางจิตใจของผู้เรียน

5. การสนับสนุนให้ผู้เรียนเรียนรู้จากข้อผิดพลาดและข้อมูลย้อนกลับ เป็นการทำให้ผู้เรียนเห็นว่าข้อผิดพลาดไม่ใช่ความล้มเหลว แต่เป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการพัฒนา เมื่อผู้เรียนได้รับข้อเสนอแนะอย่างสร้างสรรค์ ผู้เรียนจะกล้าปรับปรุงตนเองและพัฒนาทักษะการพูดได้ดียิ่งขึ้น

2.4 บทบาทของผู้สอนในการสร้างความปลอดภัยทางจิตใจ

Savolainen (2023) อธิบายว่า สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยควรพิจารณาในหลายมิติ ได้แก่ มิติทางจิตวิทยา มิติทางสังคม มิติทางการสอน และมิติทางกายภาพ แนวคิดนี้สะท้อนให้เห็นว่า ความปลอดภัยทางจิตใจในชั้นเรียนไม่ได้เกิดจากความรู้สึกของผู้เรียนเพียงอย่างเดียว แต่เกี่ยวข้องกับการออกแบบระบบการเรียนรู้ทั้งหมด

1. มิติทางจิตวิทยาเกี่ยวข้องกับบรรยากาศ ความรู้สึก อารมณ์ ความมั่นใจ และความกังวลของผู้เรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ หากผู้เรียนรู้สึกสบายใจและไม่กลัวการถูกตัดสิน ผู้เรียนจะกล้าแสดงออกและกล้าฝึกปฏิบัติมากขึ้น

2. มิติทางสังคมเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน การยอมรับในกลุ่ม และการมีปฏิสัมพันธ์อย่างเคารพ ความสัมพันธ์ที่ดีในชั้นเรียนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความไว้วางใจและพร้อมมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพูด

3. มิติทางการสอนเกี่ยวข้องกับการออกแบบวิธีสอน สื่อการเรียนรู้ กิจกรรม คำชี้แจง เกณฑ์การประเมิน และการให้ข้อมูลย้อนกลับที่ชัดเจน หากกิจกรรมการเรียนรู้มีเป้าหมายชัดเจนและผู้เรียนเข้าใจแนวทางการปฏิบัติ ผู้เรียนจะลดความกังวลและกล้าเข้าสู่กิจกรรมมากขึ้น

4. มิติทางกายภาพเกี่ยวข้องกับการจัดที่ ห้องเรียน การจัดที่นั่ง พื้นที่ในการทำกิจกรรม และบรรยากาศที่เอื้อต่อการพูดและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เช่น การจัดที่นั่งแบบวงกลม หรือการจัดกลุ่มย่อยที่ทำให้ผู้เรียนมองเห็นและรับฟังกันได้อย่างทั่วถึง

2.5 ความปลอดภัยทางจิตใจกับการพัฒนาความสามารถด้านการพูด

ผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความปลอดภัยทางจิตใจในชั้นเรียน เนื่องจากผู้สอนเป็นผู้ออกแบบบรรยากาศ กิจกรรม ข้อตกลง และปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน Kisfalvi และ Oliver (2015) เสนอว่า การสร้างพื้นที่ปลอดภัยในการเรียนรู้ควรเริ่มจากการจัดสภาพแวดล้อมที่มีขอบเขตชัดเจน การกำหนดกติกาหรือข้อตกลงร่วมกัน การฝึกการฟังและการเป็นพยานต่อประสบการณ์ของผู้อื่น การเป็นแบบอย่างของผู้สอน และการส่งเสริมท่าทีสะท้อนคิด

ในบริบทการพัฒนาความสามารถด้านการพูด ผู้สอนควรกำหนดข้อตกลงร่วมกับผู้เรียนตั้งแต่เริ่มต้นกิจกรรม สร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรและไม่คุกคาม เป็นแบบอย่างของการฟัง การให้เกียรติ และการให้ข้อเสนอแนะอย่างสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้พูดหรือแสดงความคิดเห็น รวมทั้งจัดการพฤติกรรมที่อาจทำลายความปลอดภัยทางจิตใจ เช่น การล้อเลียน การเปรียบเทียบ หรือการวิจารณ์ตัวบุคคล

นอกจากนี้ ผู้สอนควรใช้ข้อผิดพลาดเป็นโอกาสในการเรียนรู้ ไม่ใช่ใช้เป็นเครื่องตำหนิผู้เรียน เพราะการฝึกพูดเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยการทดลอง การแก้ไข และการฝึกซ้ำ ผู้เรียนจะพัฒนาความสามารถด้านการพูดได้ดีขึ้นเมื่อได้รับโอกาสให้ฝึกในบรรยากาศที่มีการสนับสนุนและได้รับข้อมูลย้อนกลับที่ช่วยให้เห็นแนวทางปรับปรุงตนเองอย่างชัดเจน

2.6 ความปลอดภัยทางจิตใจกับความเชื่อมั่นในตนเอง

ความปลอดภัยทางจิตใจมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการพัฒนาความสามารถด้านการพูด เพราะการพูดเป็นทักษะที่ต้องอาศัยการแสดงออกต่อหน้าผู้อื่น ผู้เรียนจึงมักมีความกังวล กลัวพูดผิด กลัวถูกหัวเราะ กลัวถูกประเมิน หรือกลัวเสียหน้า หากชั้นเรียนไม่มีความปลอดภัยทางจิตใจ ผู้เรียนอาจหลีกเลี่ยงการพูดหรือพูดเท่าที่จำเป็นเท่านั้น ในทางตรงกันข้าม หากชั้นเรียนมีความปลอดภัยทาง

จิตใจ ผู้เรียนจะกล้าฝึกพูดมากขึ้น กล้าถาม กล้าตอบ กล้าลงใช้ภาษา กล้ายอมรับข้อบกพร่อง และกล้าปรับปรุงตนเองจากข้อมูลย้อนกลับ การฝึกพูดจึงสามารถเกิดขึ้นได้อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพมากขึ้นงานของ Kempen et al. (2024) ชี้ให้เห็นว่า ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัยเมื่อคุ้นเคยกับเพื่อน ผู้สอน วิธีการเรียน และสภาพแวดล้อมรอบตัว การเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนช่วยสร้างความคุ้นเคยและทำให้ผู้เรียนกล้าซักถามมากขึ้น แนวคิดนี้สัมพันธ์กับการฝึกพูด เพราะผู้เรียนจะกล้าพูดมากขึ้นเมื่อเริ่มจากบริบทที่มีความกดดันต่ำ มีเพื่อนสนับสนุน มีผู้สอนคอยช่วยเหลือ และมีเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจน ดังนั้น ความปลอดภัยทางจิตใจจึงเป็นเงื่อนไขพื้นฐานที่ช่วยให้ผู้เรียนกล้าเข้าสู่กิจกรรมการพูด กล้าแสดงออก กล้ารับข้อมูลย้อนกลับ และกล้าปรับปรุงข้อบกพร่องของตนเอง ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาความสามารถด้านการพูดอย่างมีประสิทธิภาพ

2.7 แนวทางการสร้างความปลอดภัยทางจิตใจในกิจกรรมการพูด

ความปลอดภัยทางจิตใจมีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเองของผู้เรียน เนื่องจากความเชื่อมั่นในการพูดไม่ได้เกิดจากความสามารถทางภาษาเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากประสบการณ์เชิงบวกในการฝึกพูดซ้ำ ๆ เมื่อผู้เรียนได้พูดในบรรยากาศที่ปลอดภัย ได้รับการยอมรับ ได้รับข้อมูลย้อนกลับที่สร้างสรรค์ และเห็นพัฒนาการของตนเอง ผู้เรียนจะค่อย ๆ เชื่อว่าตนสามารถพูดได้ดีขึ้น

งานวิจัยของ Ito et al. (2022) ระบุว่า ความปลอดภัยทางจิตใจส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ การกล้าพูดหรือเสนอความคิดเห็น การขอความช่วยเหลือ การให้และรับข้อมูลย้อนกลับ การสื่อสารที่มีคุณภาพ และการลดพฤติกรรมด้านลบ เช่น การกดทับ การรบกวน หรือการกลั่นแกล้ง เมื่อนำมาพิจารณาในบริบทการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการพูด ความปลอดภัยทางจิตใจจึงทำหน้าที่เป็นปัจจัยเอื้อให้ผู้เรียนกล้าพูด กล้ารับฟังข้อเสนอแนะ กล้าปรับปรุงตนเอง และค่อย ๆ สร้างความเชื่อมั่นในการสื่อสารของตนเอง ดังนั้น การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ปลอดภัยทางจิตใจจึงช่วยลดความกังวลและเพิ่มความกล้าในการฝึกพูด เมื่อผู้เรียนมีประสบการณ์แห่งความสำเร็จมากขึ้น ความเชื่อมั่นในตนเองย่อมเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยทางจิตใจ

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถนำแนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจมาใช้ในการออกแบบกิจกรรมการพูดได้หลายแนวทาง ได้แก่ การเริ่มต้นด้วยกิจกรรมสร้างความคุ้นเคย การกำหนดข้อตกลงร่วมกันก่อนการพูด การจัดกลุ่มย่อยก่อนการพูดหน้าชั้นเรียน การให้ผู้เรียนฝึกพูดจากเรื่องง่ายไปสู่เรื่องซับซ้อน การใช้การฟังอย่างตั้งใจ การสะท้อนกลับเชิงบวก และการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสะท้อนความรู้สึกลหลังการพูด

สมพร รุ่งเรืองกลกิจ และคณะ (2564) พบว่า ผู้สอนใช้วิธีหลากหลายในการสร้างพื้นที่ปลอดภัยในการเรียนรู้ เช่น การจัดที่นั่งแบบวงกลม การฟังด้วยหัวใจ และการกำหนดข้อตกลงในการเรียน ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ได้แก่ การเข้าใจตนเองและผู้อื่น การกล้าแสดงออก และการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตนอกห้องเรียน แนวทางดังกล่าวสามารถประยุกต์ใช้กับกิจกรรมการพูดได้โดยให้ผู้เรียนเริ่มฝึกพูดในสถานการณ์ที่รู้สึกปลอดภัยก่อน แล้วจึงค่อยเพิ่มระดับความท้าทาย เช่น จากการพูดในคู่สนทนา ไปสู่การพูดในกลุ่มย่อย และการพูดหน้าชั้นเรียน ทั้งนี้ ผู้สอนควรใช้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกที่เน้นพัฒนาการและแนวทางปรับปรุง ไม่เน้นการตำหนิหรือการเปรียบเทียบกับผู้อื่น

Edmondson (1999) ศึกษาความปลอดภัยทางจิตใจและพฤติกรรมการเรียนรู้ในทีม โดยเสนอว่า ความปลอดภัยทางจิตใจเป็นความเชื่อร่วมกันของสมาชิกในทีมว่าทีมเป็นพื้นที่ปลอดภัยต่อการเสี่ยงทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ผลงานของ Edmondson มีความสำคัญต่อการศึกษาความปลอดภัยทางจิตใจ เพราะช่วยอธิบายว่าการเรียนรู้ร่วมกันไม่ได้เกิดจากความสามารถของบุคคลเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากบรรยากาศของกลุ่มที่เอื้อให้สมาชิกกล้าถาม กล้าพูด กล้ายอมรับข้อผิดพลาด และกล้าปรับปรุงการทำงานร่วมกัน แนวคิดนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับชั้นเรียนที่ต้องการพัฒนาทักษะการพูดได้โดยตรง เพราะผู้เรียนจำเป็นต้องรู้สึกปลอดภัยก่อนจึงจะกล้าแสดงออกและฝึกพูดอย่างต่อเนื่อง

Kisfalvi และ Oliver (2015) ศึกษาการสร้างและธำรงรักษาพื้นที่ปลอดภัยในการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ในบริบทการศึกษาด้านการจัดการ โดยเสนอว่า การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จะนำไปสู่การเรียนรู้เชิงลึกได้เมื่อเกิดขึ้นในพื้นที่ที่มีความปลอดภัย องค์ประกอบของพื้นที่ปลอดภัยประกอบด้วยพื้นที่ทางกายภาพที่เหมาะสม ความไว้วางใจ ความเคารพ การไม่ตัดสิน การเปิดโอกาสให้แบ่งปัน และการฟังอย่างมีคุณภาพ ผู้วิจัยยังเสนอแนวทางสร้างพื้นที่ปลอดภัย เช่น การกำหนดข้อตกลงร่วมกัน การสร้างขอบเขตของชั้นเรียน การสอนเรื่องการฟัง การเป็นแบบอย่างของผู้สอน และการส่งเสริมการสะท้อนคิด งานวิจัยนี้สัมพันธ์กับการพัฒนาการพูด เพราะกิจกรรมพูดเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องฝึกจากประสบการณ์จริงและต้องอาศัยการสะท้อนผลอย่างต่อเนื่อง

Savolainen (2023) ศึกษาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยจากมุมมองของนักศึกษาและบุคลากรด้านความปลอดภัย ความมั่นคง และการจัดการความเสี่ยงของ Laurea University of Applied Sciences ผลการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยมีหลายมิติ โดยทักษะทางสังคม เครื่องมือการสอน ทรัพยากร การไหลเวียนของข้อมูล และความรู้ด้านความปลอดภัยของบุคลากรมีผลต่อความปลอดภัยของการเรียนรู้ งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า การสร้างความปลอดภัยในชั้นเรียนควรมองอย่างเป็นระบบ ไม่ใช่มองเฉพาะความรู้สึกของผู้เรียนเท่านั้น แต่ต้องรวมถึงการออกแบบการสอน การจัดการข้อมูล บทบาทผู้สอน และการสนับสนุนจากสถาบัน

จากแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสังเคราะห์ได้ว่า ความปลอดภัยทางจิตใจในชั้นเรียนประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจในชั้นเรียน การยอมรับและเคารพความแตกต่างของผู้เรียน การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนกล้าพูด กล้าถาม และกล้าแสดงความคิดเห็น การเรียนรู้จากข้อผิดพลาดโดยไม่ถูกตัดสินในทางลบ และการส่งเสริมการฟังและการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสร้างสรรค์ องค์ประกอบดังกล่าวสามารถนำไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการสอนโดยเริ่มจากการสร้างบรรยากาศที่ปลอดภัย การกำหนดข้อตกลงร่วมกัน การฝึกพูดในกลุ่มย่อย การพูดต่อหน้าชั้นเรียน การรับข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก และการสะท้อนผลการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ความปลอดภัยทางจิตใจ หมายถึง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนรู้สึกไว้วางใจ ได้รับการยอมรับ และสามารถแสดงออกทางการพูด ชักถาม แสดงความคิดเห็น ทดลองปฏิบัติ ยอมรับข้อผิดพลาด และรับข้อมูลย้อนกลับจากผู้สอนหรือเพื่อนร่วมชั้นได้โดยไม่รู้สึกลัวว่าตนจะถูกลดคุณค่า ถูกตำหนิ หรือถูกตัดสินในทางลบ โดยมีผู้สอนเป็นผู้จัดบรรยากาศ กำหนดข้อตกลง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ส่งเสริมการฟังอย่างเคารพ และใช้ข้อผิดพลาดเป็นโอกาสในการเรียนรู้

3. แนวคิดการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก

3.1 ความหมายของการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก

การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเป็นแนวคิดสำคัญในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะทางจิตใจ โดยเฉพาะในการจัดการเรียนรู้ด้านการพูด ซึ่งเป็นทักษะที่ผู้เรียนต้องแสดงออกต่อหน้าผู้อื่น เผชิญความกังวล ความกลัวการผิดพลาด และความไม่มั่นใจในตนเอง การให้ข้อมูลย้อนกลับจึงมิใช่เพียงกระบวนการบอกผลการปฏิบัติงาน แต่เป็นกลไกทางการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนรับรู้จุดแข็ง เห็นความก้าวหน้า เข้าใจจุดที่ควรพัฒนา และมีกำลังใจในการปรับปรุงตนเองอย่างต่อเนื่อง เมื่อพิจารณาร่วมกับแนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจ การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกจะช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผู้เรียนกล้าพูด กล้าลอง กล้ารับฟังข้อเสนอแนะ และกล้าพัฒนาตนเองโดยไม่รู้สึกลัวว่าความผิดพลาดเป็นความล้มเหลว

3.2 แนวคิดพื้นฐานของการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก

การให้ข้อมูลย้อนกลับโดยทั่วไปหมายถึงข้อมูลจากผู้สอน เพื่อน หรือแหล่งข้อมูลอื่นสื่อสารกลับไปยังผู้เรียนเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานหรือพฤติกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงตนเอง Shute (2007) อธิบายว่า formative feedback คือข้อมูลที่สื่อสารไปยังผู้เรียน โดยมีเป้าหมายเพื่อปรับเปลี่ยนความคิดหรือพฤติกรรมของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น โดยข้อมูลย้อนกลับอาจเกี่ยวข้องกับความต้องการของการตอบสนอง ข้อผิดพลาด ความเข้าใจคลาดเคลื่อน หรือ

แนวทางที่ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาผลงานให้สอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ ทั้งนี้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประสิทธิภาพควรมีลักษณะไม่ตัดสินตัวบุคคล สนับสนุนผู้เรียน มีความเฉพาะเจาะจง ทันเวลาน่าเชื่อถือ และสัมพันธ์กับการทำงานของผู้เรียน

เมื่อพิจารณาในมิติของจิตวิทยาเชิงบวก การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกมิได้หมายถึงการชมเชยทั่วไปหรือการกล่าวคำว่า “ดีมาก” “เก่งมาก” โดยไม่มีรายละเอียดประกอบเท่านั้น แต่หมายถึงการให้ข้อมูลที่ช่วยให้ผู้เรียนรับรู้ ว่า ตนเองมีความสามารถ มีความก้าวหน้า และมีแนวทางที่จะพัฒนาต่อไปได้ Voerman et al. (2014) เสนอว่า การพิจารณาข้อมูลย้อนกลับควรคำนึงถึงอารมณ์ของผู้เรียน จุดแข็งของผู้เรียน และความก้าวหน้าของผู้เรียน โดยเฉพาะ progress feedback หรือข้อมูลย้อนกลับที่สะท้อนว่าผู้เรียนมีพัฒนาการดีขึ้นเมื่อเทียบกับผลงานครั้งก่อน ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความหวังและความเชื่อว่าตนเองสามารถพัฒนาได้

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก หมายถึง กระบวนการสื่อสารข้อมูลกลับไปยังผู้เรียนภายหลังการปฏิบัติกิจกรรมการพูด โดยมุ่งชี้ให้เห็นจุดแข็ง พฤติกรรมที่ทำได้ดี ความก้าวหน้าจากการฝึกฝน และแนวทางพัฒนาต่อไปอย่างสุภาพ เฉพาะเจาะจง และนำไปใช้ได้จริง ทั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถด้านการพูด ลดความวิตกกังวล กล้าแสดงออก และเกิดความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น

สรุปได้ว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเป็นการสื่อสารเพื่อพัฒนาผู้เรียนที่มีทั้งมิติด้านสารสนเทศและมิติด้านจิตใจ กล่าวคือ ไม่ใช่เพียงการบอกว่าผู้เรียนทำถูกหรือผิด แต่เป็นการชี้ให้เห็นหลักฐานของความสามารถ ความก้าวหน้า และแนวทางพัฒนาที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนเชื่อว่าตนเองสามารถเรียนรู้และปรับปรุงทักษะการพูดได้อย่างต่อเนื่อง

3.3 ลักษณะของการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกที่มีประสิทธิภาพ

แนวคิดพื้นฐานของการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกมีรากฐานสำคัญจากการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้แบบสร้างเสริมศักยภาพ และจิตวิทยาเชิงบวก การประเมินเพื่อพัฒนาเน้นว่าข้อมูลย้อนกลับควรเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้เรียนรู้ว่าตนอยู่ตรงจุดใดเมื่อเทียบกับเป้าหมาย ต้องพัฒนาอะไร และจะพัฒนาอย่างไร Sadler (1989) อธิบายว่าการให้ข้อมูลย้อนกลับที่ดีต้องช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นช่องว่างระหว่างระดับผลงานปัจจุบันกับเป้าหมายที่ต้องการ ขณะที่ Hattie และ Timperley (2007) เสนอว่าข้อมูลย้อนกลับที่มีประสิทธิภาพควรตอบคำถามสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ ผู้เรียนกำลังมุ่งไปสู่เป้าหมายใด ผู้เรียนอยู่ในระดับใด และผู้เรียนควรดำเนินการต่อไปอย่างไร

อย่างไรก็ตาม การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกมีลักษณะเฉพาะที่มากกว่าการบอกช่องว่างหรือข้อบกพร่อง เพราะหากข้อมูลย้อนกลับเน้นเฉพาะสิ่งที่ขาด ผู้เรียนอาจรับรู้ตนเองในทางลบ เกิดความกังวล หรือหลีกเลี่ยงการเรียนรู้ Voerman et al. (2014) จึงเสนอให้พิจารณาข้อมูลย้อนกลับจาก

มุมมองจิตวิทยาเชิงบวก โดยให้ความสำคัญกับอารมณ์เชิงบวก จุดแข็ง และความก้าวหน้าของผู้เรียน ข้อมูลย้อนกลับควรทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าคุณยังมีโอกาสพัฒนา ไม่ใช่รู้สึกว่าคุณถูกตัดสินว่าทำไม่ได้ แนวคิดนี้สัมพันธ์กับทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเองของ Bandura (1997) ซึ่งอธิบายว่าบุคคลจะกล้าลงมือปฏิบัติและเผชิญงานที่ท้าทายมากขึ้นเมื่อเชื่อว่าตนเองสามารถทำได้ การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกที่ชี้ให้เห็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนทำได้ดีและความก้าวหน้าจากการฝึกฝน จึงช่วยเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเอง นอกจากนี้ยังสัมพันธ์กับแนวคิด Growth Mindset ของ Dweck (2006) ที่เน้นว่าความสามารถของบุคคลสามารถพัฒนาได้ผ่านความพยายาม กลยุทธ์ และการเรียนรู้จากข้อผิดพลาด การให้ข้อมูลย้อนกลับที่เน้นกระบวนการ ความพยายาม และวิธีพัฒนาต่อ จึงมีผลต่อแรงจูงใจและความเชื่อมั่นของผู้เรียนมากกว่าการชมความสามารถโดยกำเนิด

ในบริบทการสอนพูด แนวคิดพื้นฐานดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการพูดเป็นทักษะที่ผู้เรียนต้องฝึกปฏิบัติซ้ำ ต้องรับมือกับความผิดพลาด และต้องแสดงออกต่อหน้าผู้อื่น หากผู้สอนให้ข้อมูลย้อนกลับในลักษณะตำหนิหรือมุ่งจับผิด ผู้เรียนอาจเกิดความกลัวและไม่กล้าพูด แต่หากผู้สอนให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกที่ชี้จุดแข็ง ควบคู่กับข้อเสนอแนะเชิงพัฒนา ผู้เรียนจะรับรู้ว่าการพูดเป็นทักษะที่ฝึกได้ และความผิดพลาดเป็นข้อมูลสำหรับการเรียนรู้

สรุปได้ว่า แนวคิดพื้นฐานของการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกตั้งอยู่บนหลักการสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ การใช้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การใช้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อเสริมแรงทางจิตใจ และการใช้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อสร้างความเชื่อว่าผู้เรียนสามารถพัฒนาได้ หลักการเหล่านี้เหมาะสมอย่างยิ่งกับการพัฒนาความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต

3.4 องค์ประกอบของการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก

การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกที่มีประสิทธิภาพไม่ควรเป็นเพียงคำชมทั่วไปหรือการสร้างความรู้สึคดีชั่วครว แต่ควรเป็นข้อมูลที่มีคุณภาพ ชัดเจน และช่วยให้ผู้เรียนนำไปพัฒนาการพูดของตนเองได้จริง Shute (2007) เสนอว่า ข้อมูลย้อนกลับที่ดีควรมีความเฉพาะเจาะจง สัมพันธ์กับภาระงาน ไม่ตัดสินตัวบุคคล มีความชัดเจน และช่วยให้ผู้เรียนปรับปรุงการเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น ในการสอนพูด ผู้สอนจึงควรให้ข้อมูลย้อนกลับโดยอ้างอิงพฤติกรรมที่สังเกตได้ เช่น การเรียบเรียงเนื้อหา การใช้เสียง การออกเสียง การใช้ภาษากาย การสบตา การควบคุมเวลา และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟัง แทนการกล่าวชมแบบกว้าง ๆ ซึ่งไม่ช่วยให้ผู้เรียนรู้ว่าควรรักษาหรือพัฒนาพฤติกรรมใด

ลักษณะสำคัญของการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกที่มีประสิทธิภาพ

ประการแรก คือ ความเฉพาะเจาะจง ข้อมูลย้อนกลับควรระบุให้ชัดเจนว่าผู้เรียนทำอะไรได้ดี และพฤติกรรมนั้นส่งผลต่อการพูดอย่างไร เช่น การเปิดเรื่องได้น่าสนใจ การใช้เสียงชัดเจนขึ้น หรือ การเว้นจังหวะได้เหมาะสม การให้ข้อมูลลักษณะนี้ช่วยให้ผู้เรียนเห็นจุดแข็งของตนเองและสามารถรักษาพฤติกรรมที่ดีไว้ใน การพูดครั้งต่อไป

ประการที่สอง คือ การเชื่อมโยงกับเป้าหมายและเกณฑ์การประเมิน ข้อมูลย้อนกลับควรสัมพันธ์กับจุดประสงค์ของกิจกรรมการพูดและเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เช่น ด้านเนื้อหา ด้านการใช้ภาษา ด้านน้ำเสียง ด้านบุคลิกภาพ และด้านการสื่อสารกับผู้ฟัง การเชื่อมโยงข้อมูลย้อนกลับ กับเกณฑ์ดังกล่าวช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจว่า ข้อเสนอแนะที่ได้รับไม่ได้เกิดจากความรู้สึกส่วนตัวของผู้สอน แต่มีฐานจากเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจน

ประการที่สาม คือ การสะท้อนความก้าวหน้าของผู้เรียน Voerman et al. (2014) อธิบายว่า progress feedback เป็นข้อมูลย้อนกลับที่ช่วยให้ผู้เรียนเห็นพัฒนาการของตนเองเมื่อเปรียบเทียบกับผลงานครั้งก่อน การสะท้อนความก้าวหน้าเช่นนี้มีความสำคัญต่อการสร้างความเชื่อมั่น เพราะ ผู้เรียนไม่ได้ถูกเปรียบเทียบกับเพื่อน แต่ได้เห็นหลักฐานว่าตนเองพัฒนาขึ้นจากเดิม เช่น พูดได้ ต่อเนื่องขึ้น ใช้เสียงมั่นคงขึ้น หรือเรียบเรียงเนื้อหาได้ชัดเจนขึ้น

ประการที่สี่ คือ การให้ข้อเสนอแนะเชิงพัฒนา หรือ feed-forward ซึ่งเป็นการบอกแนวทาง ที่ผู้เรียนสามารถนำไปปรับปรุงในการพูดครั้งต่อไป Srisuk et al. (2024) พบว่า personalized feedback ที่เชื่อมโยงกับ feed-forward มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความเชื่อมั่นในการสื่อสาร ภาษาอังกฤษ ดังนั้น การให้ข้อมูลย้อนกลับจึงไม่ควรหยุดอยู่เพียงการบอกว่าผู้เรียนทำได้ดีหรือยังมี ข้อบกพร่อง แต่ควรระบุแนวทางพัฒนาที่ชัดเจน เช่น การลดการอ่านจากเอกสาร การใช้คำสำคัญ แทนบทพูดเดิม หรือการเพิ่มตัวอย่างประกอบเพื่อให้การพูดน่าสนใจมากขึ้น

ประการที่ห้า คือ ความเหมาะสมด้านเวลา ปริมาณ และอารมณ์ของผู้เรียน Shute (2007) ชี้ว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับควรคำนึงถึงระดับความสามารถของผู้เรียนและความซับซ้อนของภาระงาน ขณะที่ Muhayyang et al. (2025) พบว่า การให้ corrective feedback ที่มากเกินไปหรือไม่ เหมาะสมอาจลดแรงจูงใจและเพิ่มความวิตกกังวลของผู้เรียนได้ ในการสอนพูด ผู้สอนจึงไม่ควรแก้ไข ข้อผิดพลาดทุกประเด็นทันทีระหว่างที่ผู้เรียนกำลังพูด เพราะอาจรบกวนกระบวนการคิดและทำให้ ผู้เรียนเสียความมั่นใจ แต่ควรเลือกประเด็นสำคัญ ให้ข้อมูลหลังการพูด หรือให้ในช่วงสะท้อนผลอย่าง สร้างสรรค์

สรุปได้ว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกที่มีประสิทธิภาพควรมีความเฉพาะเจาะจง เชื่อมโยง กับเป้าหมายและเกณฑ์การประเมิน สะท้อนความก้าวหน้าของผู้เรียน เสนอแนวทางพัฒนาต่อ และ คำนึงถึงเวลา ปริมาณ และอารมณ์ของผู้เรียน หากข้อมูลย้อนกลับมีลักษณะดังกล่าว จะช่วยให้ผู้เรียน

เห็นจุดแข็งของตนเอง เข้าใจแนวทางปรับปรุงการพูด ลดความวิตกกังวล และเกิดความเชื่อมั่นในการพัฒนาตนเองมากขึ้นสรุปได้ว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกที่มีประสิทธิภาพต้องมีความเฉพาะเจาะจง อิงเป้าหมาย สะท้อนความก้าวหน้า เสนอแนวทางพัฒนาต่อ และคำนึงถึงอารมณ์ของผู้เรียน หากขาดองค์ประกอบเหล่านี้ ข้อมูลย้อนกลับอาจกลายเป็นเพียงคำชมทั่วไปหรือการแก้ไขข้อผิดพลาดที่ไม่ช่วยพัฒนาความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองอย่างแท้จริง

3.5 การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกกับความปลอดภัยทางจิตใจ

จากการสังเคราะห์แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถกำหนดองค์ประกอบของการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกในการจัดการเรียนรู้ด้านการพูดได้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การชี้จุดแข็งของการพูด การสะท้อนความก้าวหน้า การเสนอแนวทางพัฒนาต่อ และการส่งเสริมการสะท้อนคิดของผู้เรียน

1. การชี้จุดแข็งของการพูด เป็นการบอกให้ผู้เรียนเห็นว่าตนเองทำสิ่งใดได้ดี โดยอิงจากพฤติกรรมที่สังเกตได้ เช่น การนำเข้าสู่เรื่อง การใช้เสียง การลำดับประเด็น การเลือกถ้อยคำ การใช้บุคลิกภาพ และการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟัง องค์ประกอบนี้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้ความสามารถของตนเอง ซึ่งสัมพันธ์กับแนวคิด self-efficacy ของ Bandura (1997) การชี้จุดแข็งจึงไม่ควรเป็นการชมลอย ๆ แต่ควรระบุหลักฐานเชิงพฤติกรรม เพื่อให้ผู้เรียนทราบว่าความสามารถของตนปรากฏในส่วนใดของการพูด

2. การสะท้อนความก้าวหน้า เป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเปรียบเทียบผลงานปัจจุบันกับผลงานครั้งก่อนของผู้เรียนเอง ไม่ใช่เปรียบเทียบกับเพื่อนร่วมชั้น Voerman et al. (2014) อธิบายว่า progress feedback ช่วยให้ผู้เรียนเห็นว่าตนเองกำลังเคลื่อนไปสู่เป้าหมาย และช่วยเสริมความเชื่อว่าตนสามารถเรียนรู้ได้ ในการสอนพูด การสะท้อนความก้าวหน้าอาจจะระบุว่า “ครั้งนี้คุณกล้าสบตาผู้ฟังมากขึ้น” “การเรียงลำดับเนื้อหาชัดเจนกว่าครั้งก่อน” หรือ “น้ำเสียงมั่นคงขึ้นเมื่อเทียบกับการพูดครั้งแรก” ข้อมูลเหล่านี้ช่วยลดความรู้สึกกลัวและทำให้ผู้เรียนเห็นพัฒนาการของตนเอง

3. การเสนอแนวทางพัฒนาต่อ เป็นการให้ข้อเสนอแนะที่นำไปปฏิบัติได้จริง โดยควรจำกัดจำนวนประเด็นให้เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน การให้ข้อเสนอแนะมากเกินไปอาจทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าตนมีข้อบกพร่องจำนวนมากและลดความมั่นใจได้ ข้อเสนอแนะที่ดีควรเฉพาะเจาะจงและเป็นไปได้ เช่น “เพิ่มตัวอย่างประกอบหนึ่งตัวอย่างในช่วงกลางเรื่อง” “ฝึกเว้นจังหวะหลังประโยคสำคัญ” หรือ “ใช้บัตรคำแทนการอ่านจากเอกสารเต็มหน้า” แนวทางดังกล่าวทำให้ผู้เรียนทราบเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจนในครั้งต่อไป

4. การส่งเสริมการสะท้อนคิดของผู้เรียน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนพิจารณาผลงานของตนเองหลังได้รับข้อมูลย้อนกลับ เช่น ให้ผู้เรียนตอบคำถามว่า “วันนี้ฉันทำได้ดีเรื่องใด” “ฉันพัฒนาขึ้น

จากครั้งก่อนอย่างไร” “ฉันต้องการปรับปรุงเรื่องใดในการพูดครั้งต่อไป” และ “ฉันจะฝึกอย่างไร” แนวทางนี้สัมพันธ์กับการเรียนรู้แบบกำกับตนเอง เพราะผู้เรียนไม่ได้เป็นเพียงผู้รับข้อมูลย้อนกลับ แต่เป็นผู้ใช้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อวางแผนพัฒนาตนเอง

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านร่วมกัน จะเห็นว่าการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกในการสอนพูดควรมีลำดับจากการยืนยันจุดแข็ง ไปสู่การชี้ความก้าวหน้า จากนั้นเสนอแนวทางพัฒนาที่จำเป็น และปิดท้ายด้วยการให้ผู้เรียนสะท้อนคิด วิธีนี้ช่วยรักษาสัมดุลระหว่างการเสริมพลังใจและการพัฒนาคุณภาพการพูด

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกสำหรับงานวิจัยนี้ควรประกอบด้วย 1) การชี้จุดแข็ง 2) การสะท้อนความก้าวหน้า 3) การเสนอแนวทางพัฒนาต่อ และ 4) การสะท้อนคิดของผู้เรียน องค์ประกอบเหล่านี้สามารถนำไปใช้เป็นฐานในการออกแบบกิจกรรมการสอน การสร้างบัตรข้อมูลย้อนกลับจากเพื่อน และการกำหนดแนวทางการให้ข้อมูลย้อนกลับของผู้สอนในรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น

3.6 การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกกับความสามารถด้านการพูด

ความปลอดภัยทางจิตใจเป็นสภาวะที่ผู้เรียนรู้สึกว่าสามารถแสดงความคิดเห็น ถามคำถาม ลองผิดลองถูก และแสดงความไม่สมบูรณ์ของตนเองได้โดยไม่ถูกดูหมิ่น ลงโทษ หรือทำให้อับอาย Edmondson (1999) อธิบายว่า psychological safety เป็นความเชื่อร่วมกันของสมาชิกในกลุ่มว่าพื้นที่นั้นปลอดภัยเพียงพอสำหรับการแสดงออกและการรับความเสี่ยงระหว่างบุคคล ในบริบทห้องเรียน ความปลอดภัยทางจิตใจจึงหมายถึงบรรยากาศที่ผู้เรียนกล้าพูด กล้าฝึก กล้าผิดพลาด และกล้ารับข้อเสนอแนะ

การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความปลอดภัยทางจิตใจ เพราะวิธีที่ผู้สอนและเพื่อนให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นตัวกำหนดว่าผู้เรียนจะรู้สึกปลอดภัยหรือรู้สึกถูกคุกคาม Voerman et al. (2014) ชี้ให้เห็นว่าข้อมูลย้อนกลับส่งผลต่ออารมณ์ของผู้เรียนและมุมมองที่ผู้เรียนมีต่อตนเอง หากข้อมูลย้อนกลับถูกสื่อสารในลักษณะที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าคุณ “ไม่เก่ง” “น่าอาย” หรือ “ล้มเหลว” ผู้เรียนอาจปิดกั้นตนเองและหลีกเลี่ยงการมีส่วนร่วม ในทางตรงกันข้าม หากข้อมูลย้อนกลับชี้ให้เห็นจุดแข็ง ความพยายาม และความก้าวหน้า ผู้เรียนจะรับรู้ว่าการเรียนเป็นพื้นที่สำหรับการเติบโต ไม่ใช่พื้นที่สำหรับการตัดสิน

ในกิจกรรมการพูด ความปลอดภัยทางจิตใจมีความสำคัญมากกว่าบางทักษะ เพราะการพูดเป็นการแสดงตัวตนต่อหน้าผู้อื่น ผู้เรียนที่กลัวการถูกหัวเราะหรือถูกวิจารณ์อย่างรุนแรงมักลดการมีส่วนร่วม หรือใช้วิธีอ่านจากกระดาษเพื่อป้องกันความผิดพลาด การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกจึงทำหน้าที่เป็นกลไกสร้างความไว้วางใจในห้องเรียน โดยเฉพาะเมื่อผู้สอนกำหนดกติกาการให้ข้อมูล

ย้อนกลับร่วมกัน เช่น ต้องพูดถึงพฤติกรรม ไม่ตัดสินตัวบุคคล ใช้ถ้อยคำสุภาพ เริ่มจากจุดแข็ง และให้ข้อเสนอแนะที่นำไปพัฒนาได้

ความสัมพันธ์ระหว่างสองแนวคิดนี้มีลักษณะเกี่ยวพันกัน กล่าวคือ ความปลอดภัยทางจิตใจ ทำให้ผู้เรียนเปิดรับข้อมูลย้อนกลับมากขึ้น ส่วนข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกช่วยสร้างบรรยากาศที่ปลอดภัยในชั้นเรียน หากไม่มีความปลอดภัยทางจิตใจ ข้อมูลย้อนกลับแม้จะมีเนื้อหาถูกต้องก็อาจถูกตีความเป็นการตำหนิ แต่หากไม่มีข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก ความปลอดภัยทางจิตใจอาจกลายเป็นเพียงบรรยากาศที่ดีแต่ไม่ผลักดันให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะอย่างชัดเจน

สรุปได้ว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเป็นกลไกปฏิบัติการที่ทำให้ความปลอดภัยทางจิตใจเกิดขึ้นจริงในชั้นเรียน โดยเฉพาะในกิจกรรมการพูดที่ผู้เรียนต้องเผชิญความกังวลและความเสี่ยงทางสังคม การบูรณาการสองแนวคิดนี้จึงเหมาะสมต่อการพัฒนารูปแบบการสอนที่มุ่งส่งเสริมทั้งความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเอง

3.7 การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกกับความเชื่อมั่นในตนเอง

ความสามารถด้านการพูดเป็นทักษะเชิงปฏิบัติที่ต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง การสังเกตตนเอง การรับข้อมูลย้อนกลับ และการปรับปรุงจากประสบการณ์จริง ผู้เรียนไม่สามารถพัฒนาการพูดได้จากการฟังคำอธิบายเพียงอย่างเดียว แต่ต้องมีโอกาสฝึกพูด ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับผลการพูด และนำข้อมูลนั้นไปปรับปรุงการพูดครั้งต่อไป การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาความสามารถด้านการพูด

Shute (2007) อธิบายว่า ข้อมูลย้อนกลับมีบทบาทในการช่วยให้ผู้เรียนตรวจสอบผลงานของตนเองเมื่อเทียบกับมาตรฐานหรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ อีกทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนหรือข้อบกพร่องในการปฏิบัติงาน เมื่อนำแนวคิดดังกล่าวมาใช้ในการสอนพูด ข้อมูลย้อนกลับจะช่วยให้ผู้เรียนทราบว่า การพูดของตนมีองค์ประกอบใดที่ทำได้ดีแล้ว และองค์ประกอบใดที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม เช่น ผู้เรียนอาจมีเนื้อหาที่ชัดเจน แต่ยังใช้น้ำเสียงไม่มั่นคง หรือมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม แต่ยังเชื่อมโยงประเด็นในการพูดได้ไม่ต่อเนื่อง ข้อมูลย้อนกลับในลักษณะนี้จึงช่วยให้ผู้เรียนมีแนวทางในการฝึกพูดที่ชัดเจนมากขึ้น

งานวิจัยของ Srisuk et al. (2024) พบว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับเฉพาะบุคคลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความเชื่อมั่นในการสื่อสารภาษาอังกฤษ โดยประกอบด้วยการให้ข้อมูลเพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง การส่งเสริมให้ผู้เรียนรับรู้ความสามารถของตนเอง และการให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในครั้งต่อไป ข้อค้นพบดังกล่าวสะท้อนว่า การพัฒนาการสื่อสารไม่ควรเน้นเพียงการแก้ไขข้อผิดพลาดเท่านั้น แต่ควรช่วยให้ผู้เรียนเห็นศักยภาพของตนเอง และเข้าใจแนวทางในการ

พัฒนาต่อไปด้วย ดังนั้น การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกจึงมีส่วนช่วยพัฒนาทักษะการพูดทั้งด้านความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว และความพร้อมในการสื่อสาร

Muhayyang et al. (2025) พบว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดในการเรียนภาษาอังกฤษสามารถส่งผลดีต่อความเชื่อมั่นและการแสดงออกของผู้เรียนได้ หากดำเนินการอย่างเหมาะสมทั้งด้านความถี่ ช่วงเวลา วิธีการ และบรรยากาศในการสื่อสาร ในทางตรงกันข้าม หากผู้สอนให้ข้อมูลย้อนกลับบ่อยเกินไป ไม่ชัดเจน หรือใช้วิธีที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกอับอาย อาจส่งผลลบต่อแรงจูงใจและความมั่นใจของผู้เรียนได้ ข้อค้นพบนี้มีความสำคัญต่อการสอนพูด เนื่องจากการพูดเป็นกิจกรรมที่สัมพันธ์กับอารมณ์และความมั่นใจของผู้เรียนโดยตรง ผู้สอนจึงควรเลือกประเด็นในการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างเหมาะสม ไม่ควรแก้ไขข้อผิดพลาดทุกประเด็นพร้อมกัน และควรรักษาความต่อเนื่องของการสื่อสาร เพื่อให้ผู้เรียนกล้าฝึกพูดและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

Asmayani et al. (2025) ศึกษาการใช้ SFL-Apps เพื่อพัฒนาทักษะการพูดในที่สาธารณะและความมั่นใจ พบว่าการฝึกพูดในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย มีปฏิสัมพันธ์ มีข้อมูลย้อนกลับ และตอบสนองต่อปัจจัยทางจิตอารมณ์ของผู้เรียน ช่วยให้ความสามารถด้านการพูดและความมั่นใจเพิ่มขึ้น ผลดังกล่าวสนับสนุนว่า การพัฒนาทักษะการพูดควรออกแบบให้ผู้เรียนได้ฝึกในบริบทที่ลดแรงกดดัน มีข้อมูลย้อนกลับที่ชัดเจน และเห็นความก้าวหน้าของตนเอง

สรุปได้ว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกส่งเสริมความสามารถด้านการพูดผ่าน 4 กลไก ได้แก่ 1) ช่วยให้ผู้เรียนรู้จุดแข็งและข้อจำกัดของการพูด 2) ช่วยให้ผู้เรียนปรับปรุงองค์ประกอบการพูดอย่างมีทิศทาง 3) ช่วยให้ผู้เรียนฝึกพูดซ้ำโดยไม่กลัวความผิดพลาด และ 4) ช่วยให้ผู้เรียนเห็นพัฒนาการของตนเองอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกจึงเป็นกลไกสำคัญในรูปแบบการสอนที่มุ่งพัฒนาความสามารถด้านการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

3.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก

จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ พบว่า งานของ Shute (2007) ชี้ให้เห็นว่าข้อมูลย้อนกลับเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ควรมีความชัดเจน เฉพาะเจาะจง ไม่ตัดสินตัวบุคคล และช่วยให้ผู้เรียนปรับปรุงพฤติกรรมการเรียนรู้ได้จริง ขณะที่ Hattie และ Timperley (2007) เสนอว่าข้อมูลย้อนกลับที่มีประสิทธิภาพควรตอบคำถามสำคัญเกี่ยวกับเป้าหมายการเรียนรู้ระดับผลงานปัจจุบัน และแนวทางการพัฒนาต่อไป

Voerman et al. (2014) เสนอว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับควรพิจารณาจากมุมมองจิตวิทยาเชิงบวก โดยไม่ควรเน้นเฉพาะข้อผิดพลาดของผู้เรียนเท่านั้น แต่ควรให้ความสำคัญกับอารมณ์เชิงบวก จุดแข็ง และความก้าวหน้าของผู้เรียน โดยเฉพาะการให้ข้อมูลย้อนกลับที่สะท้อนพัฒนาการของผู้เรียน หรือ progress feedback ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเห็นว่าตนเองมีพัฒนาการดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับ

ผลงานครั้งก่อน แนวคิดนี้มีความสำคัญต่อการสอนพูด เพราะช่วยให้ผู้เรียนไม่รู้สึกลัวตนเองถูกเปรียบเทียบกับผู้อื่น แต่สามารถมองเห็นความก้าวหน้าและการเติบโตของตนเองได้ชัดเจนมากขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารและการพูดสะท้อนให้เห็นว่า ข้อมูลย้อนกลับที่เหมาะสมมีผลต่อแรงจูงใจ ความมั่นใจ และพัฒนาการด้านการพูดของผู้เรียน ทั้งการให้ข้อมูลย้อนกลับเฉพาะบุคคล การให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการพูดครั้งต่อไป การให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาด และการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการฝึกพูด อย่างไรก็ตาม หากข้อมูลย้อนกลับมุ่งเน้นการแก้ไขข้อผิดพลาดมากเกินไป หรือไม่คำนึงถึงความรู้สึกของผู้เรียน อาจทำให้ผู้เรียนเกิดความวิตกกังวล เสียความมั่นใจ และหลีกเลี่ยงการพูดได้

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงนำแนวคิดการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกมาใช้เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของผู้เรียน โดยเน้นการชี้ให้เห็นจุดแข็งของการพูด การสะท้อนความก้าวหน้าของผู้เรียน การเชื่อมโยงข้อมูลย้อนกลับกับเกณฑ์การพูด และการให้แนวทางพัฒนาต่ออย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับปรุงการพูดของตนเองได้อย่างมั่นใจและต่อเนื่อง

4. แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถด้านการพูด

4.1 ความหมายและความสำคัญของการพูด

การพูดเป็นกระบวนการสื่อสารที่ผู้พูดใช้ถ้อยคำ น้ำเสียง สีหน้า ท่าทาง และบุคลิกภาพ เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึก หรือความต้องการไปยังผู้ฟังให้เกิดความเข้าใจตรงตามจุดมุ่งหมายของการสื่อสาร แนวคิดของสมชัย ศรีนอก และเกรียงศักดิ์ พลอยแสง (2551) ปรียา หิรัญประดิษฐ์ (2552) และธนู ทดแทนคุณ และกานต์วี แพทย์พิทักษ์ (2552) สอดคล้องกันว่า การพูดมิใช่เพียงการเปล่งเสียงหรือการใช้ถ้อยคำเท่านั้น แต่เป็นการสื่อสารที่ต้องอาศัยทั้งวัจนภาษา และอวัจนภาษา กล่าวคือ ผู้พูดต้องใช้ภาษาให้ถูกต้อง ชัดเจน และเหมาะสม ควบคู่กับการใช้น้ำเสียง กิริยาท่าทาง สีหน้า และบุคลิกภาพ เพื่อช่วยให้สารที่ต้องการสื่อมีความสมบูรณ์และเกิดผลต่อผู้ฟัง

นอกจากนี้ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2544) ให้ความหมายของการพูดว่าเป็นกระบวนการถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก และประสบการณ์ระหว่างมนุษย์ โดยใช้ภาษาพูดและสัญลักษณ์ที่ไม่ใช่ภาษาร่วมกัน ส่วน Chaney และ Burk (1998) อธิบายว่า การพูดเป็นกระบวนการสร้างความหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งสาร การรับสาร และการตีความสาร ซึ่งต้องอาศัยทั้งทักษะทางภาษาและความสามารถในการสื่อสารทางสังคม แนวคิดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การพูดเป็นทักษะที่มีลักษณะซับซ้อน เพราะผู้พูดต้องสามารถจัดระบบความคิด เลือกใช้ภาษา สื่อสารกับผู้ฟัง และปรับการพูดให้เหมาะสมกับบริบทได้

เมื่อพิจารณาในบริบททางการศึกษา การพูดเป็นทักษะสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนแสดง ความเข้าใจ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ชักถาม อภิปราย อธิบายเหตุผล และนำเสนอผลงานของตน ต่อผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพูดจึงเกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนรู้เชิงรุกและการมีส่วนร่วม ในชั้นเรียน โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา นักศึกษาจำเป็นต้องใช้การพูดในสถานการณ์ที่หลากหลาย เช่น การนำเสนอทางวิชาการ การอภิปรายกลุ่ม การสะท้อนผลการเรียนรู้ การฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ และการสื่อสารในสถานการณ์จริง

อย่างไรก็ตาม การพูดในระดับอุดมศึกษาไม่ได้มีความสำคัญเฉพาะในฐานะทักษะทางภาษา เท่านั้น แต่ยังสัมพันธ์กับความสามารถในการจัดระบบความคิด ความมั่นใจในการแสดงออก และ การสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ผู้เรียนที่สามารถพูดได้อย่างชัดเจน มีเหตุผล และเหมาะสม ย่อมมี แนวโน้มที่จะกล้าแสดงความคิดเห็น กล้าสื่อสาร และมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น ดังนั้น การพัฒนาความสามารถด้านการพูดจึงควรพิจารณาทั้งมิติของทักษะการสื่อสารและมิติทางจิตใจของ ผู้เรียนควบคู่กัน

สรุปได้ว่า การพูดเป็นทักษะการสื่อสารที่บูรณาการทั้งภาษา ความคิด น้ำเสียง บุคลิกภาพ และการแสดงออก ในการวิจัยครั้งนี้ การพูดจึงถูกพิจารณาในฐานะความสามารถของนักศึกษาระดับ ปริญญาบัณฑิตในการถ่ายทอดสารอย่างชัดเจน เหมาะสม และมั่นใจ ภายใต้บรรยากาศการเรียนรู้ที่ เอื้อต่อการกล้าพูด การกล้าลองผิดลองถูก และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

4.2 องค์ประกอบของการพูด

การพูดเป็นกระบวนการสื่อสารที่ประกอบด้วยองค์ประกอบหลายส่วนที่ทำงานสัมพันธ์กัน ได้แก่ ผู้พูด สาร สื่อ ผู้ฟัง และปฏิกิริยาตอบสนองจากผู้ฟัง แนวคิดของธนู ทดแทนคุณ และกานต์วี แพทย์พิทักษ์ (2552) รวมถึงจูไรต์นั ลักษณะศิริ และวีรวรรณ อินทรพร (2556) ชี้ให้เห็นว่า การพูด จะเกิดผลได้ต้องอาศัยผู้พูดในฐานะผู้ส่งสาร สารในฐานะเนื้อหาหรือความหมายที่ต้องการถ่ายทอด สื่อหรือช่องทางที่ทำให้สารไปถึงผู้ฟัง ผู้ฟังในฐานะผู้รับและตีความสาร และปฏิกิริยาตอบสนองที่ สะท้อนว่าการสื่อสารบรรลุผลเพียงใด

แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับ Berlo (1960) ที่เสนอแบบจำลองการสื่อสาร SMCR ซึ่งประกอบด้วยแหล่งสาร สาร ช่องทาง และผู้รับสาร โดยอธิบายว่าประสิทธิภาพของการสื่อสาร ขึ้นอยู่กับทักษะของผู้ส่งสาร ทักษะระดับความรู้ และบริบททางสังคมวัฒนธรรม แนวคิดนี้ทำให้เห็น ว่า องค์ประกอบของการพูดไม่ได้จำกัดอยู่เพียงตัวผู้พูดหรือเนื้อหาที่พูด แต่ยังรวมถึงความสัมพันธ์ ระหว่างผู้พูด ผู้ฟัง ช่องทางการสื่อสาร และบริบทของสถานการณ์การพูดด้วย

เมื่อสังเคราะห์องค์ประกอบดังกล่าวกับการจัดการเรียนการสอน จะเห็นได้ว่า การพัฒนาการ พูดไม่ควรมุ่งฝึกเฉพาะตัวผู้พูดเท่านั้น แต่ควรฝึกให้ผู้เรียนเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาที่พูด

วิธีการพูด ผู้ฟัง และสถานการณ์การสื่อสาร ผู้เรียนต้องรู้ว่าจะพูดเรื่องใด พูดเพื่ออะไร พูดกับใคร ใช้ภาษาอย่างไร และจะปรับการพูดอย่างไรเมื่อเห็นปฏิกิริยาของผู้ฟัง การพูดที่มีประสิทธิภาพจึงเกิดจากความสามารถในการจัดการองค์ประกอบเหล่านี้ได้อย่างเหมาะสม

ในบริบทของการวิจัยครั้งนี้ องค์ประกอบของการพูดมีความสัมพันธ์กับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยตรง ผู้สอนควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เตรียมสาร ฝึกเรียบเรียงความคิด ทดลองพูด รับฟังปฏิกิริยาจากผู้ฟัง และนำข้อมูลย้อนกลับไปปรับปรุงการพูดของตนเอง การฝึกดังกล่าวช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจว่าการพูดไม่ใช่การแสดงออกแบบครั้งเดียวจบ แต่เป็นกระบวนการที่ต้องวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบ และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการพูด ได้แก่ ผู้พูด สาร สื่อ ผู้ฟัง และปฏิกิริยาตอบสนอง เป็นฐานสำคัญในการพัฒนาความสามารถด้านการพูดของผู้เรียน ในงานวิจัยนี้ องค์ประกอบดังกล่าวถูกนำมาใช้เพื่อออกแบบการเรียนรู้ที่ช่วยให้นักศึกษาสามารถพูดได้อย่างมีจุดหมาย ชัดเจน เหมาะสมกับผู้ฟัง และสามารถปรับปรุงการพูดจากข้อมูลย้อนกลับที่ได้รับ

4.3 ความสามารถในการพูด

ความสามารถด้านการพูดเป็นความสามารถในการใช้ภาษาและการแสดงออกเพื่อสื่อสารความคิดหรือความรู้สึกไปยังผู้ฟังได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน และเหมาะสม แนวคิดของทศนีย์ ศุภเมธี (2542) กิตติชัย พินโน และคณะ (2554) และอริคม สวัสดิ์ญาณ (2554) สอดคล้องกันว่าความสามารถในการพูดเป็นทักษะพื้นฐานของการสื่อสารที่สามารถฝึกฝนและพัฒนาได้ โดยผู้พูดต้องสามารถเลือกใช้ถ้อยคำ ถ่ายทอดความคิด และปรับการสื่อสารให้เหมาะสมกับบุคคล กาลเทศะ และสถานการณ์

ในมุมมองของนักวิชาการต่างประเทศ Burns และ Joyce (1997) ระบุว่า ความสามารถในการพูดประกอบด้วยความสามารถทางภาษา ความสามารถในการใช้ภาษาตามบริบท และความสามารถในการโต้ตอบสนทนา ซึ่งสะท้อนว่าความสามารถด้านการพูดที่แท้จริงต้องครอบคลุมทั้งความถูกต้องทางภาษาและความเหมาะสมในบริบทการสื่อสาร สอดคล้องกับ Thornbury (2005) ที่อธิบายว่าความสามารถด้านการพูดเกี่ยวข้องกับทั้งความคล่องแคล่วและความถูกต้อง ซึ่งต้องได้รับการพัฒนาควบคู่กัน

เมื่อพิจารณาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ความสามารถในการพูดมักถูกประเมินจากหลายองค์ประกอบ เช่น จุดมุ่งหมายของการพูด เนื้อหา การเรียบเรียง การออกเสียง การใช้ภาษา น้ำเสียง บุคลิกภาพ และกิริยาท่าทาง ธนัช สุขสมบูรณ์ (2566) สังเคราะห์ความสามารถในการพูดไว้ครอบคลุมทั้งการใช้ถ้อยคำ ท่าทาง สีหน้า น้ำเสียง และบุคลิกภาพ เพื่อสื่อสารความคิดหรือความรู้สึก

ให้ผู้ฟังเข้าใจตรงตามความมุ่งหมาย แนวคิดนี้สะท้อนว่า การพูดเป็นทักษะที่ต้องใช้ทั้งความรู้ ความคิด ภาษา และความมั่นใจในการแสดงออก

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ความสามารถด้านการพูดควรกำหนดให้เหมาะสมกับบริบทของ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยไม่แยกองค์ประกอบย่อยมากเกินไปจนเกิดความซ้ำซ้อน ผู้วิจัยจึง สังเคราะห์องค์ประกอบของความสามารถด้านการพูดเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านการเรียบ เรียงและความชัดเจนของความคิด ด้านการใช้ภาษาและน้ำเสียง ด้านบุคลิกภาพและอวัจนภาษา และ ด้านความคล่องแคล่วและการควบคุมเวลา องค์ประกอบทั้ง 5 ด้านนี้ครอบคลุมทั้งคุณภาพของสาร วิธีการสื่อสาร และความพร้อมของผู้พูด

สรุปได้ว่า ความสามารถด้านการพูดในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ความสามารถของนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิตในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด หรือประเด็นที่ต้องการสื่อสารไปยังผู้ฟังได้อย่าง ชัดเจน ถูกต้อง เหมาะสม และมั่นใจ โดยพิจารณาจากเนื้อหา การเรียบเรียงความคิด ภาษา น้ำเสียง บุคลิกภาพ อวัจนภาษา ความคล่องแคล่ว และการควบคุมเวลา ทั้งนี้ ความสามารถดังกล่าวสามารถ พัฒนาได้ผ่านการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องภายใต้บรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการแสดงออก

4.4 ปัญหาและอุปสรรคของการพูด

ปัญหาการพูดของผู้เรียนไม่ได้เกิดจากข้อจำกัดด้านภาษาเพียงอย่างเดียว แต่สัมพันธ์กับการ จัดระบบความคิด การเตรียมตัว การฝึกฝน บุคลิกภาพ และสภาวะทางจิตใจของผู้พูด จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าผู้เรียนจำนวนมากประสบปัญหาในการเรียบเรียงข้อมูล การเลือกใช้ ถ้อยคำ การใช้คำ น้ำเสียง การสื่อสารผ่านท่าทาง ความไม่คล่องแคล่ว การอ่านตามเนื้อหาที่เตรียมมาโดยไม่ สื่อสารกับผู้ฟัง และการควบคุมเวลาในการพูด

Horwitz et al. (1986) ศึกษาความวิตกกังวลในการสื่อสารของผู้เรียนและพบว่า ความกลัว การพูดต่อหน้าสาธารณะเป็นปัจจัยสำคัญที่ขัดขวางการพัฒนาทักษะการพูด โดยเฉพาะในบริบท ห้องเรียนที่ผู้เรียนรู้สึกว่าการกำลังถูกประเมินหรือตัดสิน สอดคล้องกับ MacIntyre และ Gardner (1994) ที่ชี้ว่าความวิตกกังวลมีผลต่อความสามารถในการประมวลผลทางภาษาและการสื่อสาร ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถแสดงความสามารถที่แท้จริงออกมาได้เต็มที่

นอกจากปัญหาด้านทักษะแล้ว ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งคือความไม่มั่นใจในการพูด ผู้เรียนจำนวนมากมีความกังวลเมื่อต้องพูดต่อหน้าผู้อื่น กลัวพูดผิด กลัวถูกตำหนิ กลัวถูกเปรียบเทียบกับ หรือไม่กล้าสบตาผู้ฟัง ปัญหาเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนหลีกเลี่ยงการพูด หรือพูดได้ไม่เต็มศักยภาพ แม้ ผู้เรียนจะมีความรู้หรือมีประเด็นที่ต้องการสื่อสารอยู่แล้วก็ตาม

เมื่อสังเคราะห์ปัญหาดังกล่าวกับหัวข้อวิจัยครั้งนี้ จะเห็นได้ว่า การพัฒนาความสามารถด้าน การพูดไม่ควรเน้นเฉพาะการฝึกภาษาและเทคนิคการพูดเท่านั้น แต่ต้องสร้างสภาพแวดล้อมที่ลด

ความกังวลและลดความกลัวการถูกตัดสินด้วย แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจจึงมีบทบาทสำคัญ เพราะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกว่าการพูดผิด การลองใหม่ และการรับข้อเสนอแนะเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการเรียนรู้ ไม่ใช่ความล้มเหลวหรือการถูกตำหนิ

สรุปได้ว่า ปัญหาและอุปสรรคของการพูดประกอบด้วยทั้งปัญหาด้านทักษะ ได้แก่ การเรียบเรียงเนื้อหา การใช้ภาษา การแสดงออก และการควบคุมเวลา และปัญหาด้านจิตใจ ได้แก่ ความวิตกกังวลและความไม่มั่นใจในการแสดงออก การวิจัยครั้งนี้จึงจำเป็นต้องออกแบบรูปแบบการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกพูดอย่างต่อเนื่อง ได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนและผู้สอน และได้รับข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อนำไปปรับปรุงการพูดของตนเองอย่างมั่นใจ

4.5 การพูดนำเสนอในบริบทการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษา

การพูดนำเสนอเป็นรูปแบบการพูดที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษา เพราะนักศึกษาต้องใช้ในการพูดเพื่อนำเสนอข้อมูล อธิบายความคิด แสดงความคิดเห็น อภิปรายผล และสะท้อนการเรียนรู้ของตนเอง การพูดนำเสนอจึงเป็นสถานการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับพัฒนาทั้งความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเอง

Shuell (1986) และ Bonwell และ Eison (1991) เน้นย้ำว่าการเรียนรู้เชิงรุกซึ่งให้ผู้เรียนมีบทบาทในการพูด นำเสนอ และอภิปราย ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงลึกมากกว่าการเรียนรู้แบบรับฟังเพียงอย่างเดียว สอดคล้องกับ Vygotsky (1978) ที่ชี้ว่าการใช้ภาษาในการสื่อสารและการอภิปรายช่วยพัฒนาการคิดและความเข้าใจของผู้เรียน โดยเฉพาะเมื่อผู้เรียนได้อธิบายความคิดให้ผู้อื่นเข้าใจ การพูดนำเสนอที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยการเตรียมข้อมูล การวางโครงเรื่อง การจัดลำดับประเด็น การเลือกใช้ภาษา การใช้เสียงและท่าทางประกอบการพูด และการควบคุมเวลา โครงสร้างพื้นฐานของการพูดนำเสนอประกอบด้วยส่วนนำ ส่วนเนื้อหา และส่วนสรุป ส่วนนำใช้เพื่อสร้างความสนใจและบอกทิศทางของการพูด ส่วนเนื้อหาใช้เพื่ออธิบายรายละเอียด เหตุผล หลักฐาน หรือประเด็นสำคัญ ส่วนสรุปใช้เพื่อย้ำสาระสำคัญและทำให้ผู้ฟังจดจำประเด็นหลักได้

อย่างไรก็ตาม การพูดนำเสนอในระดับอุดมศึกษาไม่ควรจำกัดอยู่เพียงการอ่านจากเอกสารหรือการท่องจำ แต่ควรส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าใจเนื้อหา สามารถเรียบเรียงความคิดด้วยตนเอง สื่อสารกับผู้ฟัง และปรับการพูดตามสถานการณ์ได้ การฝึกพูดจึงควรให้ผู้เรียนมีโอกาสดูแล พูด รับข้อมูลย้อนกลับ ปรับปรุง และพูดซ้ำ เพื่อให้เกิดพัฒนาการทั้งด้านทักษะและความมั่นใจ

ในขณะเดียวกัน การพูดนำเสนอเป็นสถานการณ์ที่ผู้เรียนจำนวนมากเกิดความประหม่าและความกังวล เพราะต้องแสดงความสามารถต่อหน้าผู้ฟังและอาจรู้สึกว่าการกำลังถูกประเมิน ดังนั้น การพูดนำเสนอจึงเหมาะสำหรับใช้เป็นภาระงานในการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากสามารถตรวจสอบได้ว่า

การสร้างความปลอดภัยทางจิตใจและการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกช่วยลดความกังวล เพิ่มความมั่นใจ และพัฒนาคุณภาพการพูดของผู้เรียนได้อย่างไร

สรุปได้ว่า การพูดนำเสนอเป็นภาระงานที่เหมาะสมกับการวิจัยครั้งนี้อย่างยิ่ง เพราะสะท้อนทั้งความสามารถในการจัดระบบความคิด การใช้ภาษา การแสดงออก และการสื่อสารกับผู้ฟัง ในขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยออกแบบกิจกรรมที่ผสมผสานความปลอดภัยทางจิตใจและการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเข้าไว้ในกระบวนการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตพัฒนาทั้งทักษะและความเชื่อมั่นในตนเองได้อย่างเป็นรูปธรรม

4.6 แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการพูด

การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการพูด การสอนพูดที่มีประสิทธิภาพควรเน้นการฝึกปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่การอธิบายหลักการพูดเพียงอย่างเดียว ผู้เรียนต้องได้รับโอกาสให้เตรียมเนื้อหา ทดลองพูด รับฟังข้อเสนอแนะ ปรับปรุงการพูด และสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเอง แนวคิดของพรสวรรค์ สิปโป (2550) ชี้ให้เห็นว่า การสอนพูดควรจัดเป็นลำดับขั้น ได้แก่ ขั้นก่อนพูด ขั้นการพูดแบบกำหนดโครงสร้าง และขั้นการพูดโดยเสรี ซึ่งเป็นแนวทางที่ช่วยให้ผู้เรียนค่อย ๆ พัฒนาจากการฝึกพูดในกรอบที่มีการสนับสนุน ไปสู่การพูดในสถานการณ์ที่อิสระและใกล้เคียงจริงมากขึ้น

Nation และ Newton (2009) เสนอแนวทางการสอนการพูดที่เน้นการผสมผสานระหว่างกิจกรรมที่เน้นความถูกต้องและกิจกรรมที่เน้นความคล่องแคล่ว โดยชี้ว่าทั้งสองแนวทางควรได้รับการจัดสรรเวลาอย่างสมดุลในชั้นเรียน สอดคล้องกับ Harmer (2007) ที่ระบุว่าการสอนพูดที่ดีควรให้ผู้เรียนได้ฝึกทั้งในสถานการณ์ที่มีการควบคุมและสถานการณ์ที่เปิดกว้าง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำทักษะไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

เมื่อสังเคราะห์กับบริบทของงานวิจัยครั้งนี้ การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการพูดควรออกแบบจากง่ายไปยากและจากพื้นที่ปลอดภัยไปสู่พื้นที่สาธารณะมากขึ้น เช่น เริ่มจากการคิดรายบุคคล การแลกเปลี่ยนกับคู่ การฝึกพูดในกลุ่มย่อย การรับข้อมูลย้อนกลับจากเพื่อนและผู้สอน แล้วจึงพูดต่อหน้ากลุ่มใหญ่ วิธีนี้ช่วยลดแรงกดดันของผู้เรียน เพราะผู้เรียนไม่ได้ถูกบังคับให้พูดต่อหน้าชั้นเรียนทันที แต่มีเวลาเตรียมตัว ฝึกซ้อม และปรับปรุงก่อนการพูดจริง

เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ เช่น เพื่อนคู่คิดหรือทีม คู่เดียว ช่วยสนับสนุนการฝึกพูดได้ดี เพราะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อน มีพื้นที่ทดลองพูด และค่อย ๆ เพิ่มระดับความท้าทาย การจัดการเรียนรู้ลักษณะนี้สอดคล้องกับแนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจ เนื่องจากช่วยลดความกลัว ลดความโดดเดี่ยวของผู้พูด และทำให้การพูดเป็นกิจกรรมร่วมกันในชั้นเรียนมากกว่าการถูกประเมินแบบรายบุคคลอย่างกดดัน

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการพูดควรเป็นกระบวนการที่มีลำดับขั้นอย่างชัดเจน ผสมผสานกิจกรรมที่เน้นทั้งความถูกต้องและความคล่องแคล่ว เปิดโอกาสให้ฝึกพูดซ้ำ รับข้อมูลย้อนกลับ และปรับปรุงตนเอง การวิจัยครั้งนี้จึงควรใช้กิจกรรมที่เริ่มจากกลุ่มย่อยไปสู่การพูดรายบุคคลหรือการพูดต่อหน้ากลุ่มใหญ่ เพื่อส่งเสริมทั้งทักษะการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

4.7 การวัดและประเมินความสามารถด้านการพูด

การประเมินความสามารถด้านการพูดมีความสำคัญต่อการตรวจสอบพัฒนาการของผู้เรียน เพราะการพูดเป็นทักษะที่ประกอบด้วยหลายมิติ การประเมินจึงควรใช้เกณฑ์ที่ชัดเจนและครอบคลุมทั้งเนื้อหา ภาษา น้ำเสียง บุคลิกภาพ การแสดงออก ความคล่องแคล่ว และการควบคุมเวลา แนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2541) และสุภรัตน์ แสงฉัตรแก้ว (2554) ชี้ว่า การประเมินการพูดควรพิจารณาทั้งจุดมุ่งหมาย รูปแบบของการพูด การใช้ภาษา บุคลิกภาพ และองค์ประกอบที่ทำให้การพูดบรรลุผล

Hughes (2003) แยกประเภทการประเมินการพูดออกเป็น 2 แนวทางหลัก ได้แก่ การประเมินแบบแยกส่วนที่วัดทักษะย่อยแต่ละด้าน และการประเมินแบบองค์รวมที่วัดคุณภาพการพูดโดยรวม โดยชี้ว่าการประเมินที่ดีควรใช้แนวทางที่ให้ข้อมูลครอบคลุมทั้งองค์ประกอบย่อยและคุณภาพรวมของการสื่อสาร สอดคล้องกับ Luoma (2004) ที่เน้นว่าเกณฑ์การประเมินการพูดต้องมีความตรง ความเชื่อถือได้ และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

เมื่อพิจารณางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าเกณฑ์การประเมินการพูดมีความหลากหลายตามบริบทของงานวิจัย เช่น งานที่ใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดพิจารณาด้านเนื้อหา การใช้เสียง การแสดงความคิดเห็น และมารยาทกับบุคลิกภาพ งานที่ใช้เทคนิคทีม คู่ เดี่ยวพิจารณาด้านเนื้อหา การใช้ภาษาและน้ำเสียง บุคลิกภาพ ความคล่องแคล่ว และการใช้เวลา ส่วนงานของธนัช สุขสมบูรณ์ (2566) พิจารณาองค์ประกอบที่ละเอียดขึ้น ได้แก่ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา การเรียบเรียง การออกเสียง การใช้ภาษา น้ำเสียง บุคลิกภาพ และกิริยาท่าทาง

จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถกำหนดองค์ประกอบของความสามารถด้านการพูดในการวิจัยครั้งนี้ได้ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหาและการจัดลำดับความคิด ด้านการใช้ภาษา ด้านน้ำเสียงและความคล่องแคล่วในการพูด และด้านอวัจนภาษาและการแสดงออก องค์ประกอบดังกล่าวครอบคลุมลักษณะสำคัญของการพูดทั้งในด้านสารที่ผู้พูดต้องการสื่อ การเรียบเรียงความคิดให้เป็นระบบ การเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสม การถ่ายทอดสารด้วยเสียง และการแสดงออกทางกายที่ช่วยเสริมประสิทธิภาพของการสื่อสาร โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านเนื้อหาและการจัดลำดับความคิด หมายถึง ความสามารถในการนำเสนอสาระที่ถูกต้อง ครบถ้วน เหมาะสม และน่าเชื่อถือ ตรงกับหัวข้อ จุดมุ่งหมาย และสถานการณ์ของการพูด มีข้อมูล เหตุผล หรือตัวอย่างประกอบอย่างเหมาะสม รวมถึงสามารถเรียบเรียงเนื้อหาอย่างเป็นระบบ มีการเปิดเรื่อง การนำเสนอประเด็นตามลำดับที่เป็นเหตุเป็นผล และการสรุปที่ชัดเจน ทำให้ผู้ฟังเข้าใจสาระสำคัญได้ง่าย

2. ด้านการใช้ภาษา หมายถึง ความสามารถในการเลือกใช้ถ้อยคำ ประโยค และระดับภาษา ได้ถูกต้อง ชัดเจน และเหมาะสมกับผู้ฟัง กาลเทศะ และสถานการณ์ของการพูด ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่กำกวม ไม่ฟุ่มเฟือย และสื่อความหมายได้ตรงตามเจตนา

3. ด้านน้ำเสียงและความคล่องแคล่วในการพูด หมายถึง ความสามารถในการออกเสียงได้ ชัดเจน ใช้น้ำเสียง จังหวะ การเว้นวรรค และการเน้นเสียงได้เหมาะสม พูดต่อเนื่อง ไม่ติดขัดมากเกินไป ไม่ฟังพาการอ่านจนขาดความเป็นธรรมชาติ และสามารถควบคุมการพูดให้เหมาะสมกับระยะเวลาที่กำหนด

4. ด้านอวัจนภาษาและการแสดงออก หมายถึง ความสามารถในการใช้สายตา สีหน้า ท่าทางการยืน การเคลื่อนไหว และภาษากายได้เหมาะสมกับสถานการณ์ของการพูด รวมถึงการแสดงออกอย่างมั่นคง เป็นธรรมชาติ และสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟังได้อย่างเหมาะสม ซึ่งช่วยเสริมความน่าเชื่อถือของผู้พูดและทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้น

องค์ประกอบทั้ง 4 ด้านนี้จึงใช้เป็นฐานในการสร้างแบบประเมินความสามารถด้านการพูด ของนักศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากเป็นองค์ประกอบที่สามารถสังเกตและประเมินได้อย่างเป็น รูปธรรม ครอบคลุมทั้งคุณภาพของเนื้อหา วิธีการเรียบเรียงสาร การใช้ภาษา การเปล่งเสียง และการ แสดงออกของผู้พูด ทั้งยังลดความซับซ้อนของเกณฑ์การประเมิน ทำให้สามารถนำไปใช้ประเมินการ พูดได้หลายรูปแบบอย่างเหมาะสม

4.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถด้านการพูด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถด้านการพูดมีความสำคัญต่อการวิจัยครั้งนี้ เพราะช่วยชี้ให้เห็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมการพูดของผู้เรียนได้จริง ทั้งการใช้ เทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อน การเรียนรู้แบบร่วมมือ การฝึกพูดเป็นลำดับขั้น และการใช้กระบวนการสอน พูดที่มีการสะท้อนผลและให้ข้อมูลย้อนกลับ

พิสมร ชูอม (2561) ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการพูดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิด ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการพูดของนักเรียนหลังการจัดการ เรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้อยู่ ในระดับมาก งานวิจัยนี้สะท้อนว่า การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดด้วยตนเอง แลกเปลี่ยนกับคู่ และ

นำเสนอความคิดเห็น ช่วยส่งเสริมความพร้อมในการพูดและลดความกังวลของผู้เรียนได้ เชื่อมโยงกับการวิจัยครั้งนี้ในแง่ที่ว่า การสร้างพื้นที่ปลอดภัยสำหรับการพูดตั้งแต่กิจกรรมในระดับคู่สามารถส่งผลต่อความมั่นใจในการพูดต่อหน้าสาธารณะในภายหลัง

สรวยญ สมณวัฒนา (2564) ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการพูดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่าความสามารถด้านการพูดของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก งานวิจัยชิ้นนี้มีนัยสำคัญต่อการวิจัยครั้งนี้ เพราะแสดงให้เห็นว่าการใช้เนื้อหาที่ผู้เรียนคุ้นเคยและสามารถเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของตนได้ ช่วยให้ผู้เรียนมีเรื่องที่จะพูด มีแรงจูงใจ และสามารถสื่อสารได้อย่างมีความหมาย

ธันช สุขสมบูรณ์ (2566) ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการพูดและความกล้าแสดงออกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วงจรสอนการพูดของ Goh และ Burns ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการพูดและความกล้าแสดงออกของนักเรียนมีพัฒนาการสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ งานวิจัยนี้มีความเกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้โดยตรง เพราะแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาความสามารถด้านการพูดควรดำเนินควบคู่กับการส่งเสริมความกล้าแสดงออกหรือความมั่นใจของผู้เรียน

สิริประภา อินทคง (2567) ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการพูดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้เทคนิคทีม คู่ เดี่ยว ผลการวิจัยพบว่าความสามารถด้านการพูดของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด งานวิจัยนี้สนับสนุนแนวคิดว่า การฝึกพูดจากการทำงานเป็นทีมไปสู่การทำงานเป็นคู่ และการพูดรายบุคคล ช่วยให้ผู้เรียนค่อย ๆ พัฒนาความมั่นใจและความสามารถในการพูด เชื่อมโยงกับการวิจัยครั้งนี้ในแง่ของการออกแบบลำดับกิจกรรมที่เริ่มจากการทำงานร่วมกันไปสู่การแสดงออกรายบุคคล

นอกจากนี้ ในระดับอุดมศึกษา งานวิจัยที่ศึกษาการใช้การนำเสนอปากเปล่าและการให้ข้อมูลย้อนกลับจากเพื่อนสะท้อนว่า การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้พูดต่อหน้าผู้อื่น ร่วมกับการได้รับข้อเสนอแนะจากเพื่อนและผู้สอน สามารถช่วยพัฒนาทั้งคุณภาพการพูดและความมั่นใจของผู้เรียนได้ แนวทางดังกล่าวสนับสนุนการออกแบบกิจกรรมในการวิจัยครั้งนี้ที่ให้ผู้เรียนฝึกพูด รับข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก และนำข้อมูลที่ได้รับไปปรับปรุงการพูดของตนเอง

สรุปได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องยืนยันว่า การพัฒนาความสามารถด้านการพูดควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกพูดจริง ทำงานร่วมกับเพื่อน รับข้อมูลย้อนกลับ และปรับปรุงการพูดของตนเองอย่างต่อเนื่อง การใช้เนื้อหาหรือสถานการณ์ที่ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของตนเองได้ช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการพูด อย่างไรก็ตาม งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

จึงยังมีช่องว่างในการพัฒนารูปแบบการสอนสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยเฉพาะรูปแบบที่มุ่งส่งเสริมทั้งความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองควบคู่กัน

การพูดในการวิจัยครั้งนี้เป็นทักษะการสื่อสารที่ประกอบด้วยเนื้อหา การเรียบเรียงความคิด การใช้ภาษาและน้ำเสียง บุคลิกภาพและอวัจนภาษา รวมถึงความคล่องแคล่วและการควบคุมเวลา การพัฒนาความสามารถด้านการพูดควรดำเนินผ่านกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกพูดอย่างต่อเนื่อง ได้รับข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก และอยู่ในบรรยากาศที่ปลอดภัยทางจิตใจ อันจะนำไปสู่การส่งเสริมทั้งความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตได้อย่างบูรณาการ

5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง

5.1 ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเอง

ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นคุณลักษณะสำคัญของผู้เรียนที่ส่งผลต่อการแสดงออก การตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และการพัฒนาศักยภาพของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเรียนรู้ด้านการพูด ซึ่งเป็นทักษะที่ผู้เรียนต้องแสดงความคิด ความรู้สึก ความรู้ และบุคลิกภาพต่อหน้าผู้อื่น ผู้เรียนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองย่อมกล้าพูด กล้าซักถาม กล้าแสดงความคิดเห็น และกล้าเผชิญสถานการณ์การสื่อสาร ขณะที่ผู้เรียนที่ขาดความเชื่อมั่นมักหลีกเลี่ยงการพูด ไม่กล้าแสดงออก หรือรู้สึกวิตกกังวลเมื่ออยู่ต่อหน้าผู้ฟัง ดังนั้น การทำความเข้าใจความหมายของความเชื่อมั่นในตนเองจึงเป็นพื้นฐานสำคัญของการวิจัยที่มุ่งพัฒนาความสามารถด้านการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

ความเชื่อมั่นในตนเองโดยทั่วไปหมายถึง ความรู้สึกมั่นใจและเชื่อถือในความสามารถของตนเอง บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะมีความกล้าในการคิด การตัดสินใจ การแสดงออก และการเผชิญปัญหาอย่างมีเหตุผล ความเชื่อมั่นดังกล่าวไม่ได้หมายถึงการมองตนเองว่าสามารถทำได้ทุกอย่าง โดยไม่มีข้อจำกัด แต่หมายถึงการรับรู้คุณค่าและศักยภาพของตนเองอย่างเหมาะสม สามารถยอมรับจุดเด่น จุดบกพร่อง และใช้ประสบการณ์ที่ได้รับในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ในงานของจิตาภา พงษ์ชูบ (2549) ได้กำหนดความเชื่อมั่นในตนเองว่าเป็นคุณลักษณะของผู้เรียนที่แสดงออกถึงความมั่นใจ กล้าคิด กล้าพูด กล้าทำ กล้าแสดงออก และกล้าเผชิญเหตุการณ์ต่าง ๆ มีใจเชื่อมั่นคง โดยสามารถวัดได้จากพฤติกรรมหลายด้าน เช่น ความกล้าแสดงออก ความกล้าตัดสินใจ การเป็นตัวของตัวเอง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม นิยามนี้มีความสำคัญต่อการวิจัยด้านการพูด เพราะแสดงให้เห็นว่าความเชื่อมั่นไม่ใช่เพียงความรู้สึกภายใน แต่เป็นพฤติกรรมที่สังเกตและวัดได้ โดยเฉพาะพฤติกรรมการพูด การตอบคำถาม การสบตา การแสดงความคิดเห็น และการแสดงออกต่อหน้าผู้อื่น

อัญชลี ฉิมพลี (2551) กำหนดความเชื่อมั่นในตนเองในลักษณะที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมของผู้เรียน โดยพิจารณา 3 ด้าน ได้แก่ การกล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และความภาคภูมิใจในตนเอง แนวคิดนี้ช่วยให้เห็นว่า ความเชื่อมั่นในตนเองประกอบด้วยทั้งมิติภายนอกและภายใน มิติภายนอกปรากฏผ่านการกล้าแสดงออกและการปรับตัว ส่วนมิติภายในปรากฏผ่านความภาคภูมิใจและการเห็นคุณค่าในตนเอง

เมื่อพิจารณาจากแนวคิดทางจิตวิทยาการศึกษา Bandura (1977, 1997) อธิบายแนวคิดว่ารับรู้ความสามารถของตนเองว่าเป็นความเชื่อของบุคคลว่าตนสามารถจัดการและปฏิบัติพฤติกรรมที่จำเป็นต่อการบรรลุผลสำเร็จได้ แนวคิดนี้สัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเองอย่างใกล้ชิด เพราะหากผู้เรียนเชื่อว่าตนสามารถพูดหรือนำเสนอได้ ผู้เรียนจะกล้าลงมือปฏิบัติ กล้าฝึกฝน และพยายามพัฒนาตนเองมากขึ้น ส่วน Maslow (1954) ชี้ว่าความรู้สึกมีคุณค่าและการได้รับการยอมรับเป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้บุคคลเกิดความมั่นใจและมองว่าตนมีความสามารถ Rogers (1961) เห็นว่าบรรยากาศที่ยอมรับ เข้าใจ และไม่ตัดสินผู้เรียนอย่างรุนแรง จะช่วยให้ผู้เรียนเปิดเผยตนเองและพัฒนาความมั่นใจได้ดีขึ้น

ดังนั้น ในบริบทของงานวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก ความเชื่อมั่นในตนเองควรนิยามให้สัมพันธ์กับ “การพูด” อย่างชัดเจน กล่าวคือ เป็นความเชื่อของนักศึกษาว่าตนสามารถพูด แสดงความคิดเห็น นำเสนอ และสื่อสารต่อหน้าผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม สามารถควบคุมความประหม่า กล้ายอมรับข้อผิดพลาด รับฟังข้อมูลย้อนกลับ และนำข้อเสนอแนะไปใช้พัฒนาการพูดของตนเองได้

ความเชื่อมั่นในตนเองในงานวิจัยนี้จึงหมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมของนักศึกษาที่แสดงถึงความมั่นใจในความสามารถด้านการพูดของตนเอง ประกอบด้วย การกล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าตัดสินใจ ควบคุมอารมณ์และความประหม่า ปรับตัวต่อสถานการณ์การพูด รับฟังข้อมูลย้อนกลับ และเห็นคุณค่าในพัฒนาการของตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเองจึงเป็นตัวแปรสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถด้านการพูดได้อย่างต่อเนื่อง

5.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง

ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นคุณลักษณะที่มีรากฐานจากหลายแนวคิดทางจิตวิทยา ทั้งด้านการรับรู้ตนเอง บุคลิกภาพ ความต้องการพื้นฐาน แรงจูงใจ การยอมรับจากผู้อื่น และประสบการณ์ความสำเร็จ การอธิบายความเชื่อมั่นในตนเองจึงไม่ควรมองเพียงมิติเดียว แต่ควรสังเคราะห์จากหลายทฤษฎีเพื่อให้เห็นกลไกที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความกล้า ความมั่นคงทางอารมณ์ และความพร้อมในการแสดงออกทางการพูด

ทฤษฎีที่สัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเองโดยตรง คือ ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเองของ Bandura (1977, 1997) ซึ่งอธิบายว่า บุคคลจะมีความพยายาม อดทน และพร้อมเผชิญงานที่ท้าทายเมื่อเชื่อว่าตนสามารถทำงานนั้นได้ การรับรู้ความสามารถของตนเองเกิดจากแหล่งสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ ประสบการณ์ความสำเร็จของตนเอง การเห็นตัวแบบที่ประสบความสำเร็จ การได้รับคำพูดชักจูงหรือให้กำลังใจ และสถานะทางอารมณ์ของบุคคล เมื่อนำมาอธิบายการพูด นักศึกษาก็จะมีความเชื่อมั่นมากขึ้นเมื่อได้ฝึกพูดจนเกิดประสบการณ์สำเร็จ ได้เห็นเพื่อนที่มีพื้นฐานใกล้เคียงกันสามารถพูดได้ ได้รับคำชมและคำแนะนำที่ชัดเจน และได้เรียนรู้ในบรรยากาศที่ช่วยลดความกลัวหรือความประหม่า

ทฤษฎีความต้องการของ Maslow (1954) ช่วยอธิบายว่าความเชื่อมั่นในตนเองเกิดขึ้นภายใต้การตอบสนองความต้องการด้านความปลอดภัย การเป็นที่ยอมรับ และความภาคภูมิใจในตนเอง บุคคลที่รู้สึกว่าได้รับการยอมรับ มีคุณค่า และสามารถประสบความสำเร็จได้ จะเกิดความมั่นใจและพร้อมพัฒนาศักยภาพของตนเอง ในบริบทของชั้นเรียนการพูด หากผู้เรียนรู้สึกว่ายากเกินไปและไม่ปลอดภัย ถูกหัวเราะเยาะเมื่อพูดผิด หรือถูกเปรียบเทียบกับผู้อื่นในทางลบ ผู้เรียนย่อมไม่กล้าแสดงออก แต่หากผู้เรียนรู้สึกว่ายากแต่เพื่อนและครูยอมรับ ความผิดพลาดเป็นเรื่องปกติของการเรียนรู้ และความพยายามของตนมีคุณค่า ผู้เรียนจะเกิดความมั่นใจในการพูดมากขึ้น

แนวคิดมนุษยนิยมของ Rogers (1961) ให้ความสำคัญกับการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข ความเข้าใจอย่างเห็นอกเห็นใจ และความจริงใจของผู้สอน แนวคิดนี้มีความสัมพันธ์อย่างมากกับความปลอดภัยทางจิตใจ เพราะผู้เรียนจะกล้าพูด กล้าถาม และกล้าลองใช้ภาษาเมื่อรู้สึกว่าตนไม่ถูกลดคุณค่าจากข้อผิดพลาด การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เคารพผู้เรียนจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง

ทฤษฎีพัฒนาการทางจิตสังคมของ Erikson ยังช่วยอธิบายความเชื่อมั่นในตนเองในฐานะผลของประสบการณ์ที่บุคคลได้รับในแต่ละช่วงวัย โดยเฉพาะช่วงที่เกี่ยวข้องกับความเป็นตัวของตัวเอง ความคิดริเริ่ม และความรู้สึกว่าตนสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้ หากผู้เรียนได้รับโอกาสให้เลือก ลงมือทำ และประสบความสำเร็จ จะเกิดความรู้สึกเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ตรงกันข้าม หากผู้เรียนถูกตำหนิหรือถูกควบคุมมากเกินไป อาจเกิดความรู้สึกไม่มั่นใจและไม่กล้าแสดงออก

สำหรับทฤษฎีการกำหนดตนเองของ Deci และ Ryan (2000) อธิบายว่าแรงจูงใจและความมั่นใจของผู้เรียนเกิดขึ้นเมื่อความต้องการพื้นฐาน 3 ด้านได้รับการตอบสนอง ได้แก่ ความเป็นอิสระ ความสามารถ และความสัมพันธ์กับผู้อื่น ในการจัดการเรียนรู้ด้านการพูด ผู้เรียนควรมีโอกาสเลือกหัวข้อหรือวิธีนำเสนอในระดับหนึ่ง ได้รับกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถ และมีความสัมพันธ์ที่ดีในชั้นเรียน ความรู้สึกว่ายากแต่ทำได้ มีความสามารถ และได้รับการสนับสนุนจากผู้อื่น จะช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นในการพูดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ไฟล์ของจิตาภา พงษ์ชูป (2549) ยังกล่าวถึงแนวคิดกลุ่มสัมพันธ์ ซึ่งอธิบายว่า กระบวนการกลุ่มช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์จึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง เพราะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ ฝึกแสดงออก ฝึกตัดสินใจ และได้รับการยอมรับจากกลุ่ม

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเองชี้ให้เห็นว่า ความเชื่อมั่นเกิดจากการรับรู้ความสามารถของตนเอง การมีประสบการณ์ความสำเร็จ การได้รับการยอมรับ การอยู่ในบรรยากาศที่ปลอดภัย และการมีปฏิสัมพันธ์ที่สนับสนุนกันในชั้นเรียน ดังนั้น การใช้ความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกจึงมีความเหมาะสมต่อการส่งเสริมความเชื่อมั่นด้านการพูดของนักศึกษา เพราะช่วยให้ผู้เรียนกล้าลงมือพูด เห็นศักยภาพของตนเอง และเชื่อว่าตนสามารถพัฒนาต่อไปได้

5.3 ความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเองต่อความสามารถด้านการพูด

การพูดเป็นทักษะการสื่อสารที่ต้องอาศัยทั้งความรู้ ความคิด ภาษา บุคลิกภาพ และความมั่นใจ ผู้เรียนบางคนอาจมีความรู้เพียงพอ มีเนื้อหาที่ดี หรือสามารถเรียบเรียงความคิดได้ แต่ไม่สามารถถ่ายทอดออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ความเชื่อมั่นจึงเป็นปัจจัยทางจิตใจที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการพูดและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้

ความเชื่อมั่นในตนเองมีความสำคัญต่อการพูดในหลายมิติ มิติแรก คือ ช่วยให้ผู้เรียนกล้าเริ่มต้นการพูด การเริ่มต้นพูดต่อหน้าผู้อื่นมักเป็นช่วงที่ผู้เรียนรู้สึกกังวลมากที่สุด หากผู้เรียนเชื่อว่าตนสามารถพูดได้ แม้อาจยังไม่สมบูรณ์ ก็จะกล้าลองพูดมากขึ้น การกล้าลองนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนา เพราะทักษะการพูดไม่สามารถเกิดขึ้นได้จากการฟังคำอธิบายเพียงอย่างเดียว แต่ต้องเกิดจากการฝึกปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่อง มิติที่สอง คือ ความเชื่อมั่นช่วยลดความประหม่าและความวิตกกังวล ผู้เรียนที่ขาดความเชื่อมั่นมักกังวลต่อสายตาผู้ฟัง กลัวพูดผิด กลัวถูกวิจารณ์ หรือกลัวทำให้ตนเองเสียหน้า ความกังวลดังกล่าวส่งผลให้พูดติดขัด ลืมเนื้อหา เสียงสั่น ไม่กล้าสบตา หรือหลีกเลี่ยงการพูดในทางกลับกัน ผู้เรียนที่มีความเชื่อมั่นจะสามารถควบคุมอารมณ์และจัดการความตื่นเต้นได้ดีขึ้น แม้ยังมีความประหม่าอยู่บ้าง แต่สามารถพูดต่อไปได้และใช้กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้า มิติที่สาม คือ ความเชื่อมั่นช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียนมากขึ้น ผู้เรียนที่มั่นใจจะกล้าตอบคำถาม กล้าอภิปราย กล้าแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และกล้านำเสนอผลงาน การมีส่วนร่วมเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนได้รับโอกาสฝึกฝนมากขึ้น เมื่อได้ฝึกมากขึ้นก็จะเกิดประสบการณ์ความสำเร็จ ซึ่งย้อนกลับไปเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเองอีกครั้ง กลไกนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Bandura ที่เห็นว่า

ประสบการณ์ความสำเร็จเป็นแหล่งสำคัญของการรับรู้ความสามารถของตนเอง มิติที่สี่ คือ ความเชื่อมั่นช่วยให้ผู้เรียนรับข้อมูลย้อนกลับได้ดีขึ้น ผู้เรียนที่ไม่มั่นใจอาจมองข้อเสนอแนะเป็นการตำหนิหรือการตัดสินคุณค่าของตนเอง ทำให้ไม่กล้าปรับปรุงหรือหลีกเลี่ยงการพูดครั้งต่อไป แต่ผู้เรียนที่มีความเชื่อมั่นในระดับเหมาะสมจะมองข้อเสนอแนะเป็นข้อมูลสำหรับพัฒนา โดยเฉพาะเมื่อข้อมูลย้อนกลับนั้นเริ่มจากจุดแข็งและเสนอแนวทางปรับปรุงอย่างสร้างสรรค์

จิตาภา พงษ์ชูป (2549) สะท้อนความสำคัญของความเชื่อมั่นกับบริบทการเรียนรู้ภาษาอย่างชัดเจน เนื่องจากโรงเรียนสองภาษามีวิสัยทัศน์ “เก่งภาษา กล้าแสดงออก” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความสามารถทางภาษาและความกล้าแสดงออกเป็นสิ่งที่ต้องพัฒนาควบคู่กัน ส่วนงานของสุรัสวดี สุทธภักดี (2560) ยิ่งสนับสนุนประเด็นนี้ เพราะศึกษาการส่งเสริมทักษะการพูดภาษาจีนควบคู่กับความเชื่อมั่นในตนเองโดยตรง แสดงให้เห็นว่าในการเรียนภาษาและการพูด ความเชื่อมั่นเป็นตัวแปรที่ไม่ควรแยกออกจากความสามารถทางภาษา

ความเชื่อมั่นในตนเองมีความสำคัญต่อความสามารถด้านการพูด เพราะช่วยให้ผู้เรียนกล้าเริ่มต้นพูด ลดความประหม่า มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ รับข้อมูลย้อนกลับได้อย่างสร้างสรรค์ และพัฒนาทักษะการพูดอย่างต่อเนื่อง ในงานวิจัยนี้ ความเชื่อมั่นจึงควรถูกพัฒนาไปพร้อมกับความสามารถด้านการพูด โดยใช้บรรยากาศที่ปลอดภัยและข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเป็นกลไกสนับสนุนสำคัญ

5.4 องค์ประกอบของความเชื่อมั่นในตนเอง

การกำหนดองค์ประกอบของความเชื่อมั่นในตนเองเป็นประเด็นสำคัญต่อการสร้างเครื่องมือวัดและการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ หากกำหนดองค์ประกอบกว้างเกินไป อาจไม่สะท้อนความเชื่อมั่นที่สัมพันธ์กับการพูดโดยตรง ดังนั้น ในงานวิจัยนี้ควรกำหนดองค์ประกอบของความเชื่อมั่นในตนเองให้สอดคล้องกับบริบทของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตและกิจกรรมการพูด

จิตาภา พงษ์ชูป (2549) ความเชื่อมั่นในตนเองสามารถวัดได้จากพฤติกรรม 5 ด้าน ได้แก่ ความกล้าแสดงออก ความกล้าตัดสินใจ การเป็นตัวของตัวเอง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม องค์ประกอบดังกล่าวมีความครอบคลุมพฤติกรรมที่จำเป็นต่อการพูด เพราะผู้พูดต้องกล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจเลือกเนื้อหาและวิธีนำเสนอ แสดงความเป็นตัวของตัวเอง ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการสื่อสาร และปรับตัวต่อผู้ฟังหรือสถานการณ์การพูด ส่วนงานของอัญชลี นิยมพลี (2551) กำหนดองค์ประกอบของความเชื่อมั่นในตนเองไว้ 3 ด้าน ได้แก่ การกล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งช่วยเติมมิติด้านความรู้สึกภายในของผู้เรียน กล่าวคือ ความเชื่อมั่นไม่ได้มีเฉพาะพฤติกรรมภายนอก เช่น การพูดหรือ

การแสดงออกเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า ภูมิใจในความสามารถของตน และยอมรับพัฒนาการของตนเอง

เมื่อนำแนวคิดจากทั้งสองงานมาสังเคราะห์ร่วมกับทฤษฎีของ Bandura (1997), Rogers (1961), Maslow (1954), Deci และ Ryan (2000) และบริบทของการวิจัยด้านการพูด สามารถกำหนดองค์ประกอบของความเชื่อมั่นในตนเองด้านการพูดได้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การรับรู้ความสามารถด้านการพูดของตนเอง หมายถึง การที่นักศึกษาเชื่อว่าตนสามารถเตรียมเนื้อหา เรียบเรียงความคิด ใช้ภาษา ใช้น้ำเสียง ใช้ท่าทาง และสื่อสารความคิดต่อหน้าผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม รวมถึงเชื่อว่าตนสามารถพัฒนาการพูดของตนเองให้ดีขึ้นได้ องค์ประกอบนี้สอดคล้องกับแนวคิดการรับรู้ความสามารถของตนเองของ Bandura ซึ่งมองว่าความเชื่อว่าตนทำได้เป็นเงื่อนไขสำคัญของการลงมือปฏิบัติ

องค์ประกอบที่ 2 ความกล้าแสดงออกในการพูด หมายถึง การกล้าพูด กล้านำเสนอ กล้าตอบคำถาม กล้าซักถาม กล้าแสดงความคิดเห็น และกล้าสบตาผู้ฟังอย่างเหมาะสม องค์ประกอบนี้สัมพันธ์โดยตรงกับพฤติกรรมด้านการพูด เพราะผู้เรียนจะพัฒนาทักษะการพูดได้ต่อเมื่อมีโอกาสแสดงออกจริง

องค์ประกอบที่ 3 การควบคุมความประหม่าและความมั่นคงทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถในการจัดการความตื่นเต้น ความกลัว ความกังวล หรือความรู้สึกเขินอายเมื่อต้องพูดต่อหน้าผู้อื่น ผู้เรียนที่มีความเชื่อมั่นไม่จำเป็นต้องไม่มีความประหม่าเลย แต่ต้องสามารถควบคุมความประหม่าไม่ให้ขัดขวางการพูดได้ องค์ประกอบนี้สัมพันธ์กับแนวคิดของ Bandura ในด้านสภาวะทางอารมณ์ และสัมพันธ์กับความปลอดภัยทางจิตใจ เพราะบรรยากาศที่ปลอดภัยช่วยลดแรงกดดันทางอารมณ์ของผู้พูด

องค์ประกอบที่ 4 การยอมรับข้อมูลย้อนกลับและใช้เพื่อพัฒนาตนเอง หมายถึง การที่นักศึกษาสามารถรับฟังคำชม ข้อเสนอแนะ และการสะท้อนผลจากครูหรือเพื่อนอย่างเปิดใจ ไม่มองข้อเสนอแนะเป็นการลดคุณค่าของตนเอง แต่ใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการพูดครั้งต่อไป องค์ประกอบนี้มีความสำคัญมากในงานวิจัยนี้ เพราะรูปแบบการสอนที่ใช้การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเป็นกลไกหลักในการพัฒนา

องค์ประกอบที่ 5 ความภาคภูมิใจและการเห็นคุณค่าในพัฒนาการของตนเอง หมายถึง การที่นักศึกษาตระหนักว่าตนมีความก้าวหน้า เห็นคุณค่าของความพยายาม และเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจเมื่อสามารถพูดได้ดีขึ้น แม้ยังไม่สมบูรณ์แบบก็ตาม องค์ประกอบนี้สัมพันธ์กับแนวคิดของ Maslow เรื่องความต้องการด้านความภาคภูมิใจ และงานของอัญชลี นิมพลีที่ใช้ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นหนึ่งในมิติของความเชื่อมั่น

องค์ประกอบของความเชื่อมั่นในตนเองด้านการพูดในงานวิจัยนี้ควรประกอบด้วย 1) การรับรู้ความสามารถด้านการพูดของตนเอง 2) ความกล้าแสดงออกในการพูด 3) การควบคุมความประหม่าและความมั่นคงทางอารมณ์ 4) การยอมรับข้อมูลย้อนกลับและใช้เพื่อพัฒนาตนเอง และ 5) ความภาคภูมิใจและการเห็นคุณค่าในพัฒนาการของตนเอง องค์ประกอบเหล่านี้สังเคราะห์จากงานวิจัยไทยที่เกี่ยวข้องและทฤษฎีทางจิตวิทยา โดยมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการพัฒนาความสามารถด้านการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

5.5 แนวทางการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองด้านการพูด

ความเชื่อมั่นในตนเองไม่ใช่คุณลักษณะที่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ แต่สามารถพัฒนาได้ผ่านประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยเฉพาะประสบการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัย ได้ลงมือปฏิบัติ ได้รับความสำเร็จที่ละขั้น ได้รับการยอมรับจากผู้อื่น และได้รับข้อมูลย้อนกลับที่ช่วยให้เห็นแนวทางการพัฒนาตนเอง ในการเรียนรู้ด้านการพูด แนวทางการส่งเสริมความเชื่อมั่นจึงต้องออกแบบทั้งบรรยากาศ กิจกรรม การมีปฏิสัมพันธ์ และวิธีให้ข้อเสนอแนะอย่างเป็นระบบ

แนวทางแรก คือ การสร้างความปลอดภัยทางจิตใจในชั้นเรียน ผู้สอนควรกำหนดบรรยากาศที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าการพูดผิด การพูดไม่คล่อง หรือการแสดงความคิดเห็นที่ยังไม่สมบูรณ์ไม่ใช่เรื่องน่าอับอาย แต่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ แนวทางนี้สอดคล้องกับ Rogers ที่เน้นการยอมรับผู้เรียน และสอดคล้องกับ Edmondson ที่อธิบายว่าความปลอดภัยทางจิตใจช่วยให้บุคคลกล้าพูด กล้าถาม และกล้าลองทำสิ่งใหม่ ในทางปฏิบัติ ครูควรกำหนดกติกาการฟังอย่างเคารพ ห้ามล้อเลียน ข้อผิดพลาด ใช้คำถามที่ไม่ทำให้ผู้เรียนเสียหน้า และชี้ให้เห็นว่าความผิดพลาดเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนา

แนวทางที่สอง คือ การจัดกิจกรรมการพูดแบบค่อยเป็นค่อยไป การให้ผู้เรียนพูดหน้าชั้นเรียนทันทีอาจสร้างแรงกดดันสูงเกินไปสำหรับผู้ที่ขาดความเชื่อมั่น ดังนั้น ควรเริ่มจากกิจกรรมที่มีแรงกดดันต่ำ เช่น การพูดกับคู่ การพูดในกลุ่มย่อย การซ้อมพูดโดยมีเพื่อนให้กำลังใจ แล้วจึงพัฒนาไปสู่การพูดหน้าชั้นเรียน วิธีนี้ช่วยให้ผู้เรียนสะสมประสบการณ์ความสำเร็จ ซึ่ง Bandura ถือว่าเป็นแหล่งสำคัญที่สุดของการรับรู้ความสามารถของตนเอง

แนวทางที่สาม คือ การใช้กิจกรรมกลุ่มและการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน จิตอาสา พงษ์ชุบแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เช่น เกม กลุ่มย่อย บทบาทสมมติ ละคร และสถานการณ์จำลอง สามารถนำมาใช้พัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองได้ เพราะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้ฝึกกล้าแสดงออก ได้ปรับตัว และได้เรียนรู้ความแตกต่างระหว่างบุคคล สำหรับงานวิจัยนี้ กิจกรรมกลุ่มสามารถใช้เป็นพื้นที่เตรียมความพร้อมก่อนการพูดจริง ทำให้นักศึกษาไม่รู้สึกวุ่นวายต้องเผชิญสถานการณ์การพูดเพียงลำพัง

แนวทางที่สี่ คือ การใช้บทบาทสมมติและสถานการณ์จำลอง บทบาทสมมติช่วยให้ผู้เรียนได้สวมบทบาทในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับการสื่อสารจริง โดยยังอยู่ในบริบทที่ควบคุมได้และไม่กดดันเท่าสถานการณ์จริง วิธีนี้เหมาะกับการฝึกพูด เพราะผู้เรียนได้ทดลองใช้ภาษา น้ำเสียง ท่าทาง และการโต้ตอบกับผู้ฟัง งานของสุรัสวดี สุทธภักดีใช้บทบาทสมมติร่วมกับแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมทักษะการพูดภาษาจีนและความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยนี้โดยตรง

แนวทางที่ห้า คือ การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกอย่างมีคุณภาพ ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกไม่ใช่การชมอย่างกว้าง ๆ เช่น “ดีมาก” หรือ “เก่งมาก” แต่ควรเป็นการสะท้อนจุดแข็งที่เฉพาะเจาะจง และเชื่อมโยงกับพฤติกรรมการพูด เช่น การเปิดเรื่องชัดเจน การใช้ภาษาเหมาะสม การยกตัวอย่างน่าสนใจ หรือการสบตาผู้ฟัง จากนั้นจึงเสนอข้อแนะนำเพื่อพัฒนาต่ออย่างเป็นมิตร เช่น “ครั้งต่อไปลองเพิ่มจังหวะหยุดระหว่างประเด็นสำคัญ” หรือ “ลองมองผู้ฟังให้ทั่วห้องมากขึ้น” วิธีนี้ช่วยให้ผู้เรียนเห็นว่าตนมีสิ่งที่ทำได้ดีและมีแนวทางพัฒนาที่เป็นไปได้

แนวทางที่หก คือ การสะท้อนคิดหลังการพูด ผู้เรียนควรมีโอกาสทบทวนว่าตนทำอะไรได้ดี อะไรคือปัญหา และจะปรับปรุงการพูดครั้งต่อไปอย่างไร การสะท้อนคิดช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นพัฒนาการของตนเอง ไม่จมอยู่กับข้อผิดพลาด และเปลี่ยนประสบการณ์การพูดให้เป็นบทเรียนสำหรับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

แนวทางที่เจ็ด คือ การเสริมแรงและการยอมรับความก้าวหน้ารายบุคคล ผู้เรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความกล้าและประสบการณ์การพูดแตกต่างกัน ครูจึงควรประเมินความก้าวหน้าจากพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน ไม่ควรเปรียบเทียบผู้เรียนกับเพื่อนในลักษณะที่ทำให้เสียความมั่นใจ การชื่นชมความพยายามและความก้าวหน้าเฉพาะบุคคลจะช่วยให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเองและอยากพัฒนาต่อ

การส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองด้านการพูดควรดำเนินการผ่านการสร้างความปลอดภัยทางจิตใจ การฝึกพูดแบบค่อยเป็นค่อยไป การใช้กิจกรรมกลุ่ม บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก การสะท้อนคิด และการเสริมแรงตามพัฒนาการของผู้เรียน แนวทางเหล่านี้ช่วยให้ผู้เรียนกล้าพูด ลดความกลัว เห็นความสามารถของตนเอง และพัฒนาความสามารถด้านการพูดได้อย่างมั่นคง

5.6 การวัดและประเมินความเชื่อมั่นในตนเอง

การวัดความเชื่อมั่นในตนเองเป็นขั้นตอนสำคัญในการประเมินผลของรูปแบบการสอน เพราะความเชื่อมั่นเป็นตัวแปรทางจิตใจที่มีทั้งมิติภายในและพฤติกรรมภายนอก หากใช้เครื่องมือวัดที่กว้างเกินไป อาจไม่สามารถสะท้อนความเปลี่ยนแปลงด้านการพูดได้อย่างตรงประเด็น ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้

นี้ควรวัดความเชื่อมั่นในตนเองที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการพูดโดยตรง และควรใช้ข้อมูลหลายแหล่ง เพื่อให้ได้ภาพพัฒนาการที่รอบด้าน

ตามแนวคิดของ Bandura การวัดความเชื่อมั่นหรือการรับรู้ความสามารถของตนเองควรมีความเฉพาะเจาะจงกับพฤติกรรมหรือสถานการณ์ที่ศึกษา ไม่ควรถามกว้าง ๆ ว่าผู้เรียน “มั่นใจในตนเองหรือไม่” โดยไม่เชื่อมโยงกับกิจกรรมที่ต้องการพัฒนา ในงานวิจัยนี้จึงควรวัดความเชื่อมั่นในตนเองด้านการพูด เช่น ความมั่นใจในการเตรียมเนื้อหา ความกล้าในการพูดต่อหน้าผู้อื่น ความสามารถในการควบคุมความประหม่า ความพร้อมในการตอบคำถาม และการนำเสนอแนะไปปรับปรุงการพูด

จิตภา พงษ์ขุบ พบว่าแบบวัดความเชื่อมั่นในตนเองครอบคลุมพฤติกรรม 5 ด้าน ได้แก่ ความกล้าแสดงออก ความกล้าตัดสินใจ การเป็นตัวของตัวเอง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม แนวทางนี้สามารถนำมาปรับใช้กับงานวิจัยด้านการพูดได้ โดยปรับถ้อยคำให้สัมพันธ์กับสถานการณ์การพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต เช่น การนำเสนอหน้าชั้นเรียน การอภิปราย การตอบคำถาม และการรับข้อเสนอแนะ ส่วนงานของอัญชลี นิยมพลีใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง โดยวัดด้านการกล้าแสดงออก การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และความภาคภูมิใจในตนเอง การใช้แบบสังเกตมีข้อดีคือช่วยให้เห็นพฤติกรรมจริงของผู้เรียน ไม่พึ่งพาเฉพาะการประเมินตนเอง เพราะบางครั้งผู้เรียนอาจรู้สึกไม่มั่นใจแต่พฤติกรรมเริ่มดีขึ้น หรือบางครั้งผู้เรียนประเมินตนเองสูงแต่ยังไม่แสดงออกอย่างชัดเจน ดังนั้น การใช้แบบวัดร่วมกับการสังเกตจึงช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือของข้อมูล

สำหรับงานวิจัยนี้ เครื่องมือวัดความเชื่อมั่นในตนเองด้านการพูดควรประกอบด้วยอย่างน้อย 3 ประเภท ได้แก่ 1) แบบวัดความเชื่อมั่นในตนเองด้านการพูดแบบมาตรประมาณค่า 2) แบบสะท้อนคิดหลังการพูด และ 3) แบบสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกด้านความเชื่อมั่นขณะพูด

แบบวัดมาตรประมาณค่าอาจกำหนดระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ตั้งแต่ “น้อยที่สุด” ถึง “มากที่สุด” โดยสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมองค์ประกอบ 5 ด้าน เช่น

1. ข้าพเจ้ามั่นใจว่าสามารถเตรียมเนื้อหาเพื่อพูดหรือนำเสนอได้
2. ข้าพเจ้ากล้าพูดแสดงความคิดเห็นต่อหน้าชั้นเรียน
3. ข้าพเจ้าสามารถควบคุมความตื่นเต้นเมื่อต้องพูดต่อหน้าผู้อื่นได้
4. ข้าพเจ้ายอมรับข้อเสนอแนะจากครูและเพื่อนเพื่อนำไปปรับปรุงการพูด
5. ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจเมื่อเห็นว่าการพูดของตนเองพัฒนาขึ้น

แบบสะท้อนคิดหลังการพูดควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาเขียนวิเคราะห์ประสบการณ์ของตนเอง เช่น คราวนี้ตนทำสิ่งใดได้ดี รู้สึกอย่างไรขณะพูด ได้รับข้อเสนอแนะใด และจะปรับปรุงอย่างไร ในครั้งต่อไป ข้อมูลสะท้อนคิดจะช่วยให้เห็นพัฒนาการภายในของผู้เรียน เช่น จากเดิมกลัวการพูด

กลายเป็นเริ่มกล่าวพูดมากขึ้น หรือจากเดิมมองข้อเสนอแนะเป็นคำตำหนิ กลายเป็นใช้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงตนเอง

แบบสังเกตพฤติกรรมควรใช้ประเมินพฤติกรรมที่เห็นได้ระหว่างการพูด เช่น การเริ่มต้นพูดโดยไม่ลังเล การสบตาผู้ฟัง การใช้น้ำเสียงที่มั่นคง การตอบคำถาม การยอมรับข้อเสนอแนะ และการปรับปรุงพฤติกรรมจากการพูดจากครั้งก่อน โดยอาจให้ผู้สอนและผู้ประเมินร่วมสังเกตเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการประเมิน

นอกจากนี้ การวัดความเชื่อมั่นควรทำมากกว่าหนึ่งครั้ง เช่น ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน เนื่องจากความเชื่อมั่นเป็นคุณลักษณะที่ค่อย ๆ พัฒนาจากประสบการณ์ซ้ำ ๆ ไม่ใช่สิ่งที่เปลี่ยนทันทีจากกิจกรรมครั้งเดียว การประเมินเป็นระยะจะช่วยให้เห็นแนวโน้มพัฒนาการของผู้เรียน และอธิบายผลของรูปแบบการสอนได้ชัดเจนขึ้น

การวัดและประเมินความเชื่อมั่นในตนเองด้านการพูดควรใช้เครื่องมือที่สัมพันธ์กับพฤติกรรม การพูดโดยตรง และควรผสมผสานทั้งแบบวัดตนเอง แบบสะท้อนคิด และแบบสังเกตพฤติกรรม เพื่อให้เห็นทั้งความรู้สึกภายในและพฤติกรรมที่แสดงออกจริง การประเมินควรดำเนินการเป็นระยะ เพื่อสะท้อนพัฒนาการของนักศึกษาอย่างต่อเนื่องและรอบด้าน

5.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเองช่วยสนับสนุนว่า ความเชื่อมั่นเป็นคุณลักษณะที่สามารถพัฒนาได้ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยเฉพาะกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ลงมือปฏิบัติ มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ได้แสดงออก และได้รับบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนับสนุน งานวิจัยเหล่านี้จึงเป็นฐานสำคัญในการพัฒนารูปแบบการสอนที่มุ่งส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

จิตาภา พงษ์ชูป (2549) ศึกษาการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โครงการโรงเรียนสองภาษาโดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองของผู้เรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมในระดับมากที่สุด โดยเห็นว่ากิจกรรมทำให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีความสุข กล่าวแสดงออก คิดอย่างอิสระ มีเหตุผล เข้าใจตนเองและผู้อื่น รวมทั้งรู้จักควบคุมอารมณ์และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข งานวิจัยนี้สะท้อนว่า กิจกรรมที่เน้นปฏิสัมพันธ์กลุ่มและบรรยากาศที่สนับสนุนการแสดงออกสามารถพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองได้อย่างเป็นรูปธรรม เมื่อพิจารณาเชื่อมโยงกับงานวิจัยครั้งนี้ งานของจิตาภามีความสัมพันธ์กับแนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจโดยตรง เพราะกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของ

กลุ่ม กล้าแสดงออก และมีความสุขในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการกล้าพูด นอกจากนี้ กิจกรรมที่ใช้ เช่น กลุ่มย่อย เกม บทบาทสมมติ ละคร และสถานการณ์จำลอง ยังสามารถนำมาประยุกต์เป็นกิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนการพูดหรือกิจกรรมฝึกพูดในรูปแบบการสอนของงานวิจัยนี้ได้

อัญชลี ฉิมพลี (2551) ศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนแบบเดินเรื่อง ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยก่อนและระหว่างการจัดกิจกรรมมีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งโดยรวมและรายด้าน ได้แก่ การกล้าแสดงออก การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และความภาคภูมิใจในตนเอง การจัดกิจกรรมการสอนแบบเดินเรื่องส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองโดยรวมในระดับสูงมาก ซึ่งให้เห็นว่า ความเชื่อมั่นในตนเองสามารถพัฒนาได้จากกิจกรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วม ลงมือปฏิบัติ สร้างความรู้ด้วยตนเอง และทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง แม้งานวิจัยดังกล่าวศึกษาในระดับปฐมวัย แต่หลักการสำคัญสามารถนำมาใช้กับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตได้ กล่าวคือ ผู้เรียนต้องมีพื้นที่ในการแสดงออก ได้ฝึกซ้ำในสถานการณ์ที่หลากหลาย ได้รับประสบการณ์ความสำเร็จ และเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง สิ่งเหล่านี้สัมพันธ์โดยตรงกับการพัฒนาความเชื่อมั่นด้านการพูด

สุรัสวดี สุทธภักดี (2560) ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมติร่วมกับแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมทักษะการพูดภาษาจีนและความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 งานวิจัยนี้มีความใกล้เคียงกับการวิจัยครั้งนี้มากที่สุด เพราะเชื่อมโยงตัวแปรด้านการพูดกับความเชื่อมั่นในตนเองโดยตรง ผลการวิจัยพบว่ากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมติร่วมกับแบบฝึกทักษะช่วยพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีนและความเชื่อมั่นในตนเองของผู้เรียน โดยผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาในสถานการณ์จำลอง ได้แสดงบทบาท ได้พูดโต้ตอบ และได้ฝึกซ้ำจนเกิดความคุ้นเคยกับการสื่อสาร งานวิจัยนี้มีนัยสำคัญต่อการวิจัยครั้งนี้ เพราะแสดงให้เห็นว่าการฝึกพูดผ่านบทบาทสมมติช่วยลดความกังวลของผู้เรียนและเพิ่มความมั่นใจในการใช้ภาษา การพูดในสถานการณ์จำลองทำให้ผู้เรียนมีโอกาสดลองใช้ภาษาโดยยังไม่ถูกกดดันเท่าสถานการณ์จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจ และหากผสมผสานกับข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก ย่อมช่วยให้ผู้เรียนเห็นจุดแข็งและแนวทางพัฒนาตนเองได้ชัดเจนขึ้น

เมื่อสังเคราะห์งานวิจัยทั้งสามเรื่อง พบประเด็นร่วมสำคัญ 4 ประการ ประการแรก ความเชื่อมั่นในตนเองพัฒนาได้ผ่านกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง ไม่ใช่การฟังบรรยายเพียงอย่างเดียว ประการที่สอง กิจกรรมที่มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนหรือกลุ่มช่วยให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกมากขึ้น ประการที่สาม การฝึกซ้ำและการจัดกิจกรรมเป็นลำดับช่วยให้ผู้เรียนสะสมประสบการณ์ความสำเร็จ และประการที่สี่ บรรยากาศการเรียนรู้ที่สนับสนุน ไม่กดดัน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออก เป็นเงื่อนไขสำคัญของการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต จำเป็นต้องอาศัยฐานคิดทั้งด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านทักษะการสื่อสาร และด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ร่วมกัน กล่าวคือ รูปแบบการเรียนการสอนเป็นกรอบเชิงระบบที่ช่วยกำหนดหลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนกิจกรรม บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน ตลอดจนการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกัน การพัฒนารูปแบบการสอนจึงต้องตั้งอยู่บนหลักการที่ชัดเจน มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมที่นำไปใช้ได้จริง และสามารถตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้

แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ด้านการพูด เนื่องจากการพูดเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องแสดงออกต่อหน้าผู้อื่น และมักเกี่ยวข้องกับความกังวล ความกลัวการผิดพลาด และความกลัวการถูกประเมินในทางลบ หากชั้นเรียนมีบรรยากาศที่ผู้เรียนรู้สึกไว้วางใจ ได้รับการยอมรับ เคารพความแตกต่าง และสามารถเรียนรู้จากข้อผิดพลาดได้ ผู้เรียนจะมีแนวโน้มกล้าพูด กล้าถาม กล้าลอง และกล้ารับฟังข้อเสนอแนะมากขึ้น ความปลอดภัยทางจิตใจจึงทำหน้าที่เป็นฐานของบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการฝึกพูดอย่างต่อเนื่อง

ขณะเดียวกัน การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนหลังการปฏิบัติกิจกรรมการพูด โดยข้อมูลย้อนกลับที่มีคุณภาพควรชี้ให้เห็นจุดแข็ง ความก้าวหน้า และแนวทางปรับปรุงที่ชัดเจน ไม่ใช่เพียงการชมเชยทั่วไปหรือการแก้ไขข้อผิดพลาดเท่านั้น การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกช่วยให้ผู้เรียนรับรู้ว่าตนเองทำอะไรได้ดี ควรรักษาพฤติกรรมดีไว้ และควรพัฒนาการพูดในด้านใดต่อไป จึงมีส่วนช่วยลดความวิตกกังวล เสริมแรงจูงใจ และเพิ่มความเชื่อมั่นในการฝึกพูด

สำหรับความสามารถด้านการพูด จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถกำหนดองค์ประกอบในการวิจัยครั้งนี้ได้ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหาและการจัดลำดับความคิด ด้านการใช้ภาษา ด้านน้ำเสียงและความคล่องแคล่วในการพูด และด้านอวัจนภาษาและการแสดงออก องค์ประกอบดังกล่าวครอบคลุมทั้งสารที่ผู้พูดนำเสนอ การเรียบเรียงความคิด การเลือกใช้ภาษา การถ่ายทอดด้วยเสียง และพฤติกรรมการแสดงออกของผู้พูด ซึ่งสามารถใช้เป็นฐานในการสร้างแบบประเมินความสามารถด้านการพูดของนักศึกษาได้อย่างเหมาะสม

ส่วนความเชื่อมั่นในตนเองเป็นปัจจัยทางจิตใจที่สัมพันธ์โดยตรงกับการพูด ผู้เรียนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองย่อมมีแนวโน้มกล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าเผชิญสถานการณ์การสื่อสาร และพร้อมรับข้อมูลย้อนกลับเพื่อนำไปปรับปรุงตนเอง ในทางตรงกันข้าม ผู้เรียนที่ขาดความเชื่อมั่นอาจหลีกเลี่ยงการพูด กังวลต่อการถูกประเมิน และไม่สามารถแสดงศักยภาพด้านการพูดได้เต็มที่ ดังนั้น การพัฒนาความสามารถด้านการพูดจึงควรดำเนินควบคู่กับการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของผู้เรียน

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของแนวคิดทั้งหมด พบว่า ความปลอดภัยทางจิตใจและการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเป็นแนวคิดที่เกี่ยวเนื่องกันในการพัฒนาผู้เรียน ความปลอดภัยทางจิตใจช่วยสร้างพื้นที่ที่ผู้เรียนกล้าแสดงออกและกล้าฝึกพูด ส่วนการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกช่วยให้ผู้เรียนเห็นแนวทางพัฒนาการพูดของตนเองอย่างชัดเจน เมื่อผู้เรียนได้ฝึกพูดในบรรยากาศที่ปลอดภัย ได้รับการสนับสนุนจากผู้สอนและเพื่อน ได้รับข้อมูลย้อนกลับที่สร้างสรรค์ และมีโอกาสปรับปรุงการพูดซ้ำ ผู้เรียนย่อมมีแนวโน้มพัฒนาทั้งความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองไปพร้อมกัน

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจมาใช้เป็นหลักการพื้นฐานในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ และนำการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกมาใช้เป็นกลไกในการพัฒนาผู้เรียน โดยออกแบบรูปแบบการสอนให้ประกอบด้วยการสร้างบรรยากาศและข้อตกลงที่ปลอดภัย การกำหนดภาระงานการพูด การฝึกพูดอย่างเป็นลำดับ การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกจากผู้สอนและเพื่อน การสะท้อนคิด และการปรับปรุงการพูดอย่างต่อเนื่อง กรอบแนวคิดดังกล่าวนำไปสู่สมมติฐานว่า รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นจะช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจ ร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) โดยประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยมีนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ซึ่งประกอบด้วยการดำเนินการหลัก 4 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D1) การออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research : R2) การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D2) การประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R1) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis : A) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

วิธีดำเนินการ

การดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานมีดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัญหา ข้อมูลพื้นฐานสำหรับนำมาใช้ในการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก โดยวิธีการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาเพื่อการสื่อสารและสัมภาษณ์นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

2. ศึกษาหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา วัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน เนื้อหาของรายวิชา จากนั้นนำมาวิเคราะห์และกำหนดจุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

3. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน การสอนการพูด ความเชื่อมั่นในตนเองเพื่อนำมาสังเคราะห์สาระสำคัญ เพื่อใช้ในการพัฒนาแนวคิด

สำหรับการสร้างรูปแบบการเรียนการสอน โดยการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามคือ

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถด้านการพูด ความเชื่อมั่นในตนเอง และความพึงพอใจของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต

4. สรุปผลข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ เป้าหมาย และผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน

เครื่องมือที่ใช้การศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มีดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนรายวิชาภาษาเพื่อการสื่อสารระดับปริญญาบัณฑิตเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการในการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเอง

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการในการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเอง

3. แบบวิเคราะห์เอกสารข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวิเคราะห์หลักสูตร คำอธิบายรายวิชา วัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน เนื้อหาในรายวิชา และแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน และการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเอง

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดำเนินการดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนรายวิชาภาษาไทย

1.1 ศึกษาเอกสาร ตำราเกี่ยวกับเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

1.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ฉบับร่าง กำหนดประเด็นสัมภาษณ์มาสร้างแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างที่มีประเด็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองทั้งในด้านเนื้อหา ผู้สอน ผู้เรียนและการจัดการเรียนการสอน

1.3 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยจำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้าน

การวัดประสิทธิผล 1 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และภาษาที่ใช้
แล้วนำความเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective
Congruence : IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

สอดคล้อง	ให้คะแนน	+1
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	0
ไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน	-1

นำผลการพิจารณามาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้เทคนิคของวินเลลี และแฮม เบอร์ตัน
(Rovineli and Hambleton) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 117) โดยใช้สูตร

$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$		
IOC	หมายถึง	ดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ
ΣR	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง
(Index of Item Objective Congruence : IOC) แล้วเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้น
ไป แสดงว่าเป็นข้อคำถามที่สอดคล้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์สามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล
ได้

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการประสานงาน และดำเนินการนำแบบสัมภาษณ์
ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาภาษาเพื่อการสื่อสาร
ในระดับอุดมศึกษา จำนวน 5 คน การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content
Analysis)

1.5 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนรายวิชาภาษาเพื่อการสื่อสารใน
ระดับอุดมศึกษา มาวิเคราะห์เอกสารโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) พร้อมกับ
นำเสนอผลในรูปแบบของการพรรณนา

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

2.1 ศึกษาเอกสารและตำราเกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ฉบับร่าง กำหนดประเด็นสัมภาษณ์มาสร้างแบบสัมภาษณ์
ฉบับร่างที่มีประเด็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาเพื่อการสื่อสาร ทั้งในด้านเนื้อหา
ผู้สอน ผู้เรียนและการจัดการเรียนการสอน

2.3 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยจำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล 1 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และภาษาที่ใช้ แล้วนำความเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้ โดยกำหนดเกณฑ์ ในการพิจารณาดังนี้

สอดคล้อง	ให้คะแนน	+1
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	0
ไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน	-1

นำผลการพิจารณามารวบรวมค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้เทคนิคของวินเนลลี และแฮมเบอร์ตัน (Rovineli and Hambleton) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 117) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC	หมายถึง	ดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ
$\sum R$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) แล้วเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป และปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับรายละเอียดของข้อคำถามให้มีความชัดเจนสื่อความหมายได้ง่าย

2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปสัมภาษณ์นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์นักศึกษา หลักสูตรศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่เคยเรียนวิชาภาษาเพื่อการสื่อสาร ระดับปริญญาบัณฑิต จำนวน 25 คน การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2.5 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มาวิเคราะห์เอกสารโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) พร้อมกับนำเสนอผลในรูปแบบของการพรรณนา

3. แบบวิเคราะห์เอกสารข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวิเคราะห์หลักสูตร คำอธิบายรายวิชา วัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน เนื้อหาในรายวิชา และแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน และการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเอง

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

3.1 ศึกษาเอกสาร ตำราเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร

3.2 สร้างแบบวิเคราะห์เอกสารโดยกำหนดประเด็นการวิเคราะห์เอกสาร

3.3 นำแบบวิเคราะห์เอกสารเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล 1 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากนั้นนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับสิ่งที่ต้องการวัด (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

สอดคล้อง	ให้คะแนน	+1
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	0
ไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน	-1

นำผลการพิจารณามาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้เทคนิคของวินลลี และแฮมเบอร์ตัน (Rovineli and Hambleton) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 117) โดยใช้สูตร

IOC	=	$\frac{\sum R}{N}$
IOC	หมายถึง	ดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ
$\sum R$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) แล้วเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป แสดงว่าเป็นข้อคำถามที่สอดคล้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์สามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้

การเก็บรวบรวม ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูล เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา วัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน เนื้อหาในรายวิชาตลอดจนแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนและการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเอง โดยใช้แบบวิเคราะห์เอกสาร ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D1) การออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวัตถุประสงค์

เพื่อออกแบบและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก

วิธีดำเนินการ

การดำเนินการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก มีขั้นตอน ดังนี้

1. ออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก ฉบับร่างที่ได้มาจากการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 1

2. พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินความสามารถในการพูด แบบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

3. นำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำเพื่อความสมบูรณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตและการรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

1. รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตฉบับร่างจากผลที่ได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 1

2. แผนการจัดการเรียนการสอน

3. แบบประเมินความสามารถในการพูด

4. แบบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง

5. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอน

6. แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้

หลักการสร้างเครื่องมือในการศึกษา

1. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิตมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาทบทวนข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 ทั้งในด้านผลของการจัดการศึกษา แนวคิดทฤษฎี และความต้องการรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งข้อมูลดังกล่าวใช้เป็นแนวทางในการกำหนดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ องค์ประกอบและรายละเอียดด้านต่าง ๆ ของรูปแบบการเรียนการสอน

1.2 สังเคราะห์และพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนฉบับร่างที่ชัดเจนเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประเมินความสอดคล้องเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) มีเกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธ์, 2558: 179)

ระดับคะแนน 5	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นมากที่สุด
ระดับคะแนน 4	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นมาก
ระดับคะแนน 3	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นปานกลาง
ระดับคะแนน 2	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นน้อย
ระดับคะแนน 1	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นน้อยที่สุด

ในการหาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของรูปแบบการเรียนการสอนจะพิจารณาจาก เกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธ์, 2558 : 196)

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง รูปแบบการเรียนการสอนมีความสอดคล้องในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง รูปแบบการเรียนการสอนมีความสอดคล้องในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง รูปแบบการเรียนการสอนมีความสอดคล้องในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง รูปแบบการเรียนการสอนมีความสอดคล้องในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง รูปแบบการเรียนการสอนมีความสอดคล้องในระดับน้อยที่สุด

โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การผ่านตั้งแต่คะแนนเฉลี่ย 3.50 ขึ้นไป และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ไม่เกิน 1.00 หากมีค่าที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวก็ให้ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

1.4 ปรับปรุงและแก้ไขสำนวนภาษาให้สื่อความหมายชัดเจนยิ่งขึ้นเพื่อให้มีประสิทธิภาพตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและนำไปใช้รวบรวมข้อมูลต่อไป

2. แผนการจัดการเรียนการสอนในการวิจัยครั้งนี้มีแผนการจัดการเรียนการสอนจำนวน 4 แผน กำหนดการจัดการเรียนการสอนแผนการจัดการเรียนรู้ละ 4 ชั่วโมง โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิดหลักการเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนการสอน

2.2 ศึกษาหลักสูตรคำอธิบายรายวิชาเพื่อกำหนดเนื้อหาที่นำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน

2.3 จัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนการพูด 4 แผน จำนวน 16 ชั่วโมง แล้วนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล 1 คน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) มีเกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธ์, 2558: 179)

ระดับคะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นมาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นน้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นน้อยที่สุด

ในการหาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนการสอนจะพิจารณาจากเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธ์, 2558 : 196)

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง แผนการจัดการเรียนการสอนมีความสอดคล้องในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง แผนการจัดการเรียนการสอนมีความสอดคล้องในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง แผนการจัดการเรียนการสอนมีความสอดคล้องในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง แผนการจัดการเรียนการสอนมีความสอดคล้องในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง แผนการจัดการเรียนการสอนมีความสอดคล้องในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การผ่านตั้งแต่คะแนนเฉลี่ย 3.50 ขึ้นไป และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 หากมีค่าที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวก็ให้ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

2.4 นำแผนการจัดการเรียนการสอนไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (try out) จำนวน 1 แผน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของการนำไปใช้และพิจารณาข้อดีและข้อจำกัดเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.5 สรุปผลและนำข้อมูลทั้งหมดมาปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนการสอนให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. แบบประเมินความสามารถในการพูด ประกอบด้วย แบบประเมินความสามารถในการพูด และเกณฑ์การประเมิน โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.1 ศึกษาวิธีการสร้างและเขียนแบบประเมิน และเกณฑ์การประเมินจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ

3.2 นำข้อมูลสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษาทั้งในด้านทฤษฎี และแนวคิดมาเป็นแนวทางในการจัดทำแบบประเมินความสามารถในการพูด และเกณฑ์การประเมินการพูด โดยกำหนดพฤติกรรมเพื่อใช้ประเมินความสามารถในการพูดตามแนวคิดที่ผู้เขียนได้สังเคราะห์ขึ้นจากข้อมูลของ นักวิชาการ (ฉัตรวรรณ ตันนะรัตน์, 2546; ศุภรัตน์ แสงฉัตรแก้ว, 2554; วันดี ชวตนะ, 2561; French, 2003; American association of colleges and universities, 2007; Morreale, Moore, Surges-Tatum & Webster, 2007; Schreiber, Paul & Shibley, 2012)

3.3 สร้างแบบประเมินความสามารถในการพูด โดยมีเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินเป็นแบบแยกองค์ประกอบ และเกณฑ์การให้คะแนนแบบแยกส่วน (Analytic scoring rubrics)

3.4 นำแบบประเมินความสามารถในการพูดและเกณฑ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล 1 คน ตรวจสอบความถูกต้อง และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ของ Likert (Likert Five Rating Scales) มีเกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธ์, 2558: 179)

ระดับคะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นมาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นน้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นน้อยที่สุด

ในการหาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินความสามารถในการพูด จะพิจารณาจากเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธ์, 2558 : 196)

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง แบบประเมินความสามารถในการพูด มีเนื้อหาสอดคล้อง
เหมาะสมในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง แบบประเมินความสามารถในการพูด มีเนื้อหาสอดคล้อง
เหมาะสมในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง แบบประเมินความสามารถในการพูด มีเนื้อหาสอดคล้อง
เหมาะสมในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง แบบประเมินความสามารถในการพูด มีเนื้อหาสอดคล้อง
เหมาะสมในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง แบบประเมินความสามารถในการพูด มีเนื้อหาสอดคล้อง
เหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การผ่านตั้งแต่คะแนนเฉลี่ย 3.50 ขึ้นไป และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 หากมีค่าที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวก็ให้ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

3.5 เลือกข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 เป็นแบบประเมินความสามารถในการพูด แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out)

3.6 ทดลองใช้แบบประเมินความสามารถในการพูด กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของภาษาและพิจารณาข้อดี และข้อจำกัดต่าง ๆ ของแบบทดสอบฉบับสมบูรณ์

4. แบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเอง มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

4.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินมีลักษณะเป็น มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อจัดทำแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเอง

4.2 สร้างแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาตามกรอบแนวคิดแนวคิดของ Pfeiffer & Jones (1976)

4.3 นำแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล 1 คน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ของ Likert (Likert Five Rating Scales) มีเกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธ์, 2558: 179)

ระดับคะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นมาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นน้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นน้อยที่สุด

ในการหาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์จะพิจารณาจากเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธ์, 2558 : 196)

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00	หมายถึง แบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองมีความสอดคล้องในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายถึง แบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองมีความสอดคล้องในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายถึง แบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองมีความสอดคล้องในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายถึง แบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองมีความสอดคล้องในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49	หมายถึง แบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองมีความสอดคล้องในระดับน้อยที่สุด

โดยเกณฑ์ในการพิจารณาค่าความสอดคล้องคือ มีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่า 1.00 แสดงว่าข้อความใช้ได้คือ มีความสอดคล้องเหมาะสม หากมีค่าไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวให้ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2555: 179)

4.5 นำแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองมาปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษาให้ชัดเจนถูกต้องและเหมาะสมเพื่อให้ มีประสิทธิภาพตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

4.6 นำแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองที่ปรับปรุงแล้วไปสอบถามนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 25 คน ในขั้นตอนการนำรูปแบบการเรียนรู้ไปใช้ทดลอง

5. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

5.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็น มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อจัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจ

5.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาตามข้อบ่งชี้เนื้อหาที่กำหนด

5.3 นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล 1 คน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์การพิจารณาระดับความพึงพอใจมี ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 179)

ระดับคะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นมาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนี้ปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนี้น้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนี้น้อยที่สุด

ในการหาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามความพึงพอใจจะพิจารณาจาก เกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธ์, 2558 : 196)

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนในระดับน้อยที่สุด

โดยเกณฑ์ในการพิจารณาค่าความสอดคล้องคือ มีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่า 1.00 แสดงว่าข้อความใช้ได้คือ มีความสอดคล้องเหมาะสม หากมีค่าไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวให้ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ (มาเรียม นิลพันธ์, 2555: 179)

5.5 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษาให้ชัดเจน ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อให้ มีประสิทธิภาพตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

5.6 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ปรับปรุงแล้วไปสอบถามนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 25 คน ในขั้นตอนการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ทดลอง

6. แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ จากการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจ ร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกมีลักษณะเป็นการบันทึกเชิงคุณภาพแบบพรรณนาความโดยให้นักศึกษาเขียนสะท้อนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น จากนั้นนำข้อมูลการบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ที่นักศึกษานำมาวิเคราะห์โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

6.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้เพื่อจัดทำแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้จากการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจ ร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก

6.2 สร้างแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามขอบข่ายเนื้อหาที่กำหนด

6.3 นำแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล 1 คน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธ์, 2558 : 179)

ระดับคะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นมาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นน้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับข้อความในข้อนั้นน้อยที่สุด

ในการหาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้จะพิจารณาจากเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธ์, 2558 : 196)

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

โดยเกณฑ์ในการพิจารณาค่าความสอดคล้องคือ มีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่า 1.00 แสดงว่าข้อความใช้ได้คือ มีความสอดคล้องเหมาะสม หากมีค่าไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวให้ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ (มาเรียม นิลพันธ์, 2555: 179)

5.5 นำแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้มาปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษาให้ชัดเจนถูกต้องและเหมาะสมเพื่อให้มีประสิทธิภาพตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

5.6 นำแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วไปสอบถามนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 คนในขั้นการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ทดลอง

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research : R2) การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน

วัตถุประสงค์

เพื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ในภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2568 ซึ่งลงทะเบียนในรายวิชา EDUCR1701 ภาษาเพื่อการสื่อสาร จำนวน 10 กลุ่ม มีนักศึกษาจำนวน 250 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ในภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2568 ซึ่งลงทะเบียนเรียนในรายวิชา EDUCR1701 ภาษาเพื่อการสื่อสาร 1 กลุ่มเรียน จำนวน 25 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ รูปแบบการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่

2.2.1 ความสามารถในการพูด

2.2.2 ความเชื่อมั่นในตนเอง

2.2.3 ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก

เนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย เนื้อหาในรายวิชา รายวิชา EDUCR1701 ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Language for Communication) ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโดยการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี วาทวิทยาสำหรับครู หลักการ เทคนิควิธีการใช้ฝึกปฏิบัติการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ภาษาท่าทาง เพื่อสื่อความหมายในการจัดการเรียนรู้และการสื่อสารในชั้นเรียน ออกแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะการฟัง การพูด การเขียน และภาษาท่าทาง เพื่อพัฒนาผู้เรียน สืบค้นสารสนเทศเพื่อพัฒนาตนให้รอบรู้ ทันสมัยและทันต่อการเปลี่ยนแปลงสำหรับฝึกการใช้ภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลายเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ (มคอ.3) โดยมีประเด็นในการศึกษา คือ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การพูด

ระยะเวลาในการวิจัย

ระยะเวลาในการวิจัยครั้งนี้ ใช้เวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568

แบบแผนการทดลอง

ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจ ร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ผู้วิจัยได้ใช้แบบแผนการวิจัยก่อนทดลอง (Pre-Experimental Design) แบบการวิจัยแบบหนึ่งกลุ่ม มีการกำหนดแบบแผนการทดลองตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แบบแผนการทดลองในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

วัตถุประสงค์ของการทดลอง	แบบแผนการทดลอง	วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ				
1. เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านความสามารถในการพูด	Time Series experimental Design $X \ O_1 \ X \ O_2 \ X \ O_3 \ X \ O_4$ X แทน การใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก $O_1 \ O_2 \ O_3$ แทน การประเมินความสามารถในการพูดก่อนเรียน ระหว่างเรียน หลังเรียน	One-way repeated measures ANOVA				
1. เพื่อศึกษาพัฒนาการความเชื่อมั่นในตนเอง	Time Series experimental Design $X \ O_1 \ X \ O_2 \ X \ O_3 \ X \ O_4$ X แทน การใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก $O_1 \ O_2 \ O_3$ แทน การประเมินความเชื่อมั่นในตนเองก่อนเรียน ระหว่างเรียน หลังเรียน	One-way repeated measures ANOVA				
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก	The One-Shot Case Study <table><tr><td>ทดลอง</td><td>สอบหลัง</td></tr><tr><td>X</td><td>O</td></tr></table> X แทน รูปแบบการเรียนการสอน O แทน การประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอน	ทดลอง	สอบหลัง	X	O	หาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด
ทดลอง	สอบหลัง					
X	O					

แผนภาพที่ 3 แบบแผนการทดลอง

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้สอนรายวิชา EDUCR1701 ภาษาเพื่อการสื่อสารกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 25 คน โดยใช้เนื้อหาในรายวิชา EDUCR1701 ภาษาเพื่อการสื่อสาร หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การพูด

2. ทำการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ภายในระยะเวลา 4 สัปดาห์ ของภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โดยประเมินความสามารถในการพูด และความเชื่อมั่นในตนเอง ก่อนเรียนในสัปดาห์ที่ 1 ระหว่างเรียน ในสัปดาห์ที่ 2 และ 3 และหลังเรียนในสัปดาห์ที่ 4 โดยเริ่มจากการชี้แจงและทำความเข้าใจกับนักศึกษาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผล บทบาทของผู้เรียน และบทบาทของผู้สอน ตามรายละเอียดในคู่มือประกอบการใช้ การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูล ย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับ ปริญญาบัณฑิตโดยผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่ได้พัฒนาขึ้นมาทดลองใช้สอนนักศึกษา กลุ่ม ตัวอย่างและศึกษาพัฒนาการ โดยใช้แบบประเมินความสามารถด้านการพูด และแบบ ประเมินความ เชื่อมั่นในตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ตารางที่ 2 หน่วยการจัดการเรียนการสอนและจำนวนชั่วโมง

สัปดาห์ / หน่วย	เนื้อหา	ชั่วโมง
1	- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องการพูดเพื่อถ่ายทอดข้อมูล (Informative Speaking)	4
2	- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องการพูดเพื่อแสดงความคิดเห็น (Opinion Speaking)	4
3	- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องการพูดเพื่อโน้มน้าว (Persuasive Speaking)	4
4	- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องการพูดในรูปแบบทางการ (Formal Speaking)	4
รวม		16

3. หลังการใช้รูปแบบกับนักศึกษา สอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อการใช้ รูปแบบการเรียนการสอน

การประเมินประสิทธิผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

1. ผู้วิจัยดำเนินการประเมินประสิทธิผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนในประเด็นความสามารถด้านการพูด ความเชื่อมั่นในตนเอง และความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอน นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานทางสถิติ ดังรายละเอียดตามวัตถุประสงค์ต่อไปนี้

1.1 เพื่อศึกษาพัฒนาการความสามารถด้านการพูดของนักศึกษา

1.2 เพื่อศึกษาพัฒนาการความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษา

1.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

โดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูล และประเมินประสิทธิผลดังนี้

2.1 รวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินความสามารถด้านการพูด โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาวิเคราะห์พัฒนาการความสามารถด้านการพูด

2.2 รวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเอง โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาวิเคราะห์พัฒนาการความเชื่อมั่นในตนเอง

2.3 รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก โดยให้นักศึกษาทำแบบสอบถามความพึงพอใจ หลังการจัดกิจกรรมแล้วผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการความสามารถด้านการพูด โดยการหาค่า One-way repeated measures ANOVA

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการความเชื่อมั่นในตนเองโดยการหาค่า One-way repeated measures ANOVA

3. วิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก โดยการหาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D2) การประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอน

วัตถุประสงค์

เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก ให้สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต **วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล**

ปรับปรุงและแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยนำผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกมาพิจารณาความเหมาะสมตามองค์ประกอบต่าง ๆ โดยเฉพาะองค์ประกอบด้านกระบวนการของรูปแบบจากการนำไปจัดการเรียนการสอนในขั้นตอนที่ 3 ของการวิจัย และนำมาปรับปรุงแก้ไข จัดทำเป็นรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตฉบับสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจ ร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้าน การพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต และ 2) ศึกษาประสิทธิผลของ การใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ เชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญา บัณฑิต ประกอบด้วย 2.1) การเปรียบเทียบความสามารถด้านการพูดของนักศึกษาระดับปริญญา บัณฑิตก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอน 2.2) การเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอน และ 2.3) การศึกษา ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียน การสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีดำเนินการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) มีการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R1) เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D1) เป็นการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R2) เป็นการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน และขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D2) เป็นการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน โดยมีนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิง คุณภาพและเชิงปริมาณ เพื่อนำผลการวิเคราะห์มาตีความและตอบคำถามการวิจัยให้ครอบคลุมตาม วัตถุประสงค์ของการวิจัย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้นำเสนอเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความ ปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและ ความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

ตอนที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความ ปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและ ความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ประกอบด้วย

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอน
2. ผลการเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอน
3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ เชิงบวก

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้ในการพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มีผลการดำเนินงานวิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเอกสาร เป็นการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ 1)แบบวิเคราะห์เอกสาร และ 2) ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลบุคคล เป็นการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนภาษาไทย เกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนการพูด และการพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต จำนวน 5 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) มีลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-end Questions) และสัมภาษณ์ความต้องการของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) มีลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-end Questions) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเอกสาร ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ผลการศึกษามีดังนี้

1.1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้จากการทบทวนวรรณกรรม ที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร ตำราต่างๆ ที่เกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนของนักวิชาการทางการศึกษาที่ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนในด้านองค์ประกอบในแต่ละรูปแบบนั้น ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ ได้ดังนี้

จากการศึกษาและวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนจากนักวิชาการหลายท่าน ได้แก่ Saylor (1981), Anderson (1997), Freiberg & Driscoll (2005), Eggen & Kauchak (2006), Joyce, Weil & Calhoun (2015) และทิศนา ขัมมณี (2561) พบว่านักวิชาการส่วนใหญ่มีแนวคิดสอดคล้องกันว่า รูปแบบการเรียนการสอนเป็นแบบแผนหรือแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่มีพื้นฐานมาจากแนวคิด ทฤษฎี หรือหลักการทางการศึกษาและมีการกำหนดวัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้สามารถบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม นักวิชาการแต่ละท่านมีการอธิบายองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนแตกต่างกันในรายละเอียดบางประการโดยนักวิชาการบางท่านได้เสนอองค์ประกอบเพิ่มเติม เช่น Freiberg & Driscoll (2005) ที่ให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้และทรัพยากรการเรียนรู้ ขณะที่นักวิชาการส่วนใหญ่ เช่น Saylor (1981), Anderson (1997), Eggen & Kauchak (2006) และ Joyce, Weil & Calhoun (2015) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน คือประกอบด้วยแนวคิดหรือหลักการพื้นฐาน เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนการสอน และผลลัพธ์หรือการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน จากการสังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการดังกล่าว ผู้วิจัยจึงกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น 4 องค์ประกอบหลัก เนื่องจากเป็นองค์ประกอบที่ปรากฏร่วมกันในแนวคิดของนักวิชาการส่วนใหญ่ และสามารถสะท้อนโครงสร้างสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอนได้อย่างชัดเจน อีกทั้งยังมีความเหมาะสมต่อการนำมาใช้เป็นกรอบในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะเชิงผลิตภาพของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

ผลการศึกษาและวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนการสอน พบว่ารูปแบบการเรียนการสอน คือ แบบแผน หรือแนวทางการสอนที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะ โดยใช้แนวคิด ทฤษฎี หลักการ เป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอน มีวิธีการ ขั้นตอน และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจน ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ หรือปรับเปลี่ยนตามบริบทผู้เรียนเพื่อให้

การจัดการเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จากการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียน การสอน จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้นั้นจะประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ คือ การนำแนวคิด ทฤษฎี วิธีสอน มาใช้เป็นแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ คือ เป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายเฉพาะของรูปแบบการเรียนการสอน 3) กระบวนการเรียนรู้ คือ ขั้นตอนการเรียนการสอนที่กำหนดขึ้นเป็นขั้นตอนกลยุทธ์การเรียนการสอน หรือสิ่งที่ใช้ถ่ายทอดข้อเท็จจริง ความคิด หลักการ ทักษะ และเจตคติไปสู่ความคิดและการปฏิบัติของผู้เรียน 4) การวัด และประเมินผล เป็นการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนการสอน และชี้ให้เห็นถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบ

1.2 ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลบุคคล

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลบุคคล เพื่อสอบถามความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Formal Interview) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้สอนภาษาไทยที่มีประสบการณ์ด้านการสอนในระดับอุดมศึกษา จำนวน 5 คน โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการสัมภาษณ์สามารถสรุปได้เป็น 2 ประเด็น ได้แก่ 1) สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต 2) การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.2.1 สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

ผลการสัมภาษณ์ผู้สอนภาษาไทยในรายวิชาภาษาเพื่อการสื่อสาร จำนวน 5 คน สามารถสรุปได้เป็น 2 ประเด็น ได้แก่ 1) สภาพปัญหาการเรียนรู้ด้านการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต และ 2) แนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. สภาพปัญหาการเรียนรู้ด้านการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

ผลการศึกษาสภาพปัญหาการเรียนรู้ด้านการพูด ผู้วิจัยได้ประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้สอนภาษาไทยในรายวิชาภาษาเพื่อการสื่อสารระดับอุดมศึกษา พบว่า ผู้เรียนประสบ

ปัญหาในการเรียนรู้ด้านการพูดหลายด้าน ทั้งปัญหาด้านความมั่นใจในการพูด ความวิตกกังวลและความกลัวการถูกตัดสิน การจัดระบบความคิดและเนื้อหา การใช้ภาษา น้ำเสียงและบุคลิกภาพ ตลอดจนบรรยากาศการเรียนรู้และการให้ข้อมูลย้อนกลับ รายละเอียดดังนี้

1.1 ปัญหาด้านความมั่นใจในการพูดและการกล้าแสดงออก

ปัญหาด้านนี้เป็นปัญหาสำคัญที่พบในการจัดการเรียนการสอนการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต แม้นักศึกษาจะมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอ แต่เมื่อต้องพูดต่อหน้าชั้นเรียนหรือพูดต่อหน้าผู้ฟังจำนวนมาก นักศึกษาบางส่วนกลับไม่สามารถถ่ายทอดความคิดของตนเองได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากขาดความมั่นใจ ไม่กล้าเริ่มต้นพูด ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น และหลีกเลี่ยงการตอบคำถามจากผู้สอนหรือเพื่อนร่วมชั้นเรียน

ปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ความสามารถด้านการพูดไม่ได้ขึ้นอยู่กับความรู้ทางภาษาเพียงอย่างเดียว แต่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเองของผู้เรียนด้วย หากผู้เรียนไม่มั่นใจในความสามารถของตนเอง ย่อมส่งผลให้การถ่ายทอดสารขาดความชัดเจน ขาดความต่อเนื่อง และไม่สามารถแสดงศักยภาพที่แท้จริงออกมาได้ สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“นักศึกษาหลายคนมีความรู้และเตรียมเนื้อหา มา แต่พอให้ออกมาพูดหน้าชั้นเรียนกลับไม่กล้าพูด บางคนพูดเสียงเบา ไม่กล้ามองผู้ฟัง หรือพูดได้ไม่เต็มที่ เพราะกังวลว่าตนเองจะพูดผิด”

(ผู้สอนภาษาไทย 1, 2568)

“ปัญหาที่พบชัดเจนคือ นักศึกษาขาดความมั่นใจในการพูด แม้จะมีประเด็นที่ต้องการสื่อสาร แต่ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นต่อหน้าผู้อื่น โดยเฉพาะเมื่อต้องพูดในสถานการณ์ที่มีผู้ฟังจำนวนมาก”

(ผู้สอนภาษาไทย 3, 2568)

1.2 ปัญหาด้านความวิตกกังวลและความกลัวการถูกตัดสิน

ปัญหาด้านนี้พบว่า นักศึกษาจำนวนหนึ่งมีความวิตกกังวลเมื่อต้องพูดต่อหน้าผู้อื่น โดยเฉพาะความกลัวการพูดผิด กลัวการถูกวิจารณ์ กลัวเพื่อนหัวเราะ หรือกลัวถูกเปรียบเทียบกับผู้อื่น ความวิตกกังวลดังกล่าวส่งผลต่อคุณภาพการพูดโดยตรง ทำให้นักศึกษาเกิดอาการประหม่า ลืมเนื้อหาพูดติดขัด ไม่สามารถควบคุมน้ำเสียง จังหวะการพูด และบุคลิกภาพได้อย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ ความกลัวการถูกตัดสินยังทำให้นักศึกษาบางส่วนหลีกเลี่ยงการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ไม่กล้าซักถาม ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น และไม่กล้าฝึกพูดซ้ำเพื่อพัฒนาตนเอง ปัญหาที่สะท้อนให้เห็นว่า บรรยากาศทางจิตใจในชั้นเรียนมีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมการพูดของผู้เรียน หากผู้เรียนรู้สึก

ไม่ปลอดภัย ย่อมไม่กล้าแสดงออกหรือทดลองใช้ทักษะการพูดอย่างเต็มที่ สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“นักศึกษาบางคนมีความกังวลสูงมากก่อนออกมาพูด เมื่อถึงเวลาพูดจริงจะลืมสิ่งที่เตรียมมา พูดติดขัด หรือหยุดพูดกลางคัน เพราะกลัวว่าตนเองจะพูดไม่ดีและถูกเพื่อนตัดสิน”

(ผู้สอนภาษาไทย 2, 2568)

“ผู้เรียนบางคนไม่ได้ขาดความสามารถ แต่ขาดความรู้สึกลดลงในการพูด กลัวคำวิจารณ์ กลัวการเปรียบเทียบ และกลัวความผิดพลาด จึงเลือกที่จะเงียบมากกว่าพูด”

(ผู้สอนภาษาไทย 4, 2568)

1.3 ปัญหาด้านการจัดระบบความคิดและการเรียบเรียงเนื้อหาในการพูด

ปัญหาด้านนี้พบว่า นักศึกษาบางส่วนยังขาดทักษะในการวางแผนและจัดระบบเนื้อหา ก่อนพูด ทำให้การพูดขาดความเป็นลำดับ ไม่สามารถเชื่อมโยงประเด็นได้อย่างต่อเนื่อง หรือไม่สามารถถ่ายทอดสาระสำคัญให้ผู้ฟังเข้าใจได้อย่างชัดเจน นักศึกษาบางคนมีข้อมูลจำนวนมาก แต่ไม่สามารถคัดเลือกประเด็นสำคัญให้เหมาะสมกับเวลาและสถานการณ์ได้ ขณะที่บางคนสามารถเริ่มต้นการพูดได้ แต่ไม่สามารถขยายความ เชื่อมโยงประเด็น หรือสรุปสาระสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหานี้แสดงให้เห็นว่า การพูดที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยความสามารถในการคิด วางโครงเรื่อง จัดลำดับเนื้อหา และกำหนดเป้าหมายของการสื่อสารอย่างชัดเจน ดังนั้น การเรียนการสอนการพูดจึงควรฝึกให้นักศึกษาวางแผนการพูดอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญ การจัดลำดับเนื้อหา การเชื่อมโยงความคิด และการสรุปสารให้ตรงตามวัตถุประสงค์ สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“นักศึกษาหลายคนยังพูดไม่เป็นระบบ เริ่มต้นได้แต่ไม่สามารถจัดลำดับความคิดให้ต่อเนื่อง ทำให้ผู้ฟังติดตามประเด็นได้ยาก”

(ผู้สอนภาษาไทย 1, 2568)

“สิ่งที่พบคือ นักศึกษายังไม่สามารถวางโครงเรื่องก่อนพูดได้ดี บางคนมีเนื้อหาเยอะแต่ไม่รู้ว่า จะเรียงลำดับอย่างไร หรือควรเน้นประเด็นใดเป็นสำคัญ”

(ผู้สอนภาษาไทย 5, 2568)

1.4 ปัญหาการใช้ภาษา น้ำเสียง และบุคลิกภาพประกอบการพูด

ปัญหาด้านนี้พบว่า นักศึกษาบางส่วนยังใช้ภาษาในการพูดได้ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ เช่น ใช้ถ้อยคำไม่ชัดเจน ใช้ภาษาพูดปะปนกับภาษาเชิงวิชาการ ขาดความหลากหลายของคำศัพท์ หรือไม่สามารถเลือกใช้ถ้อยคำให้เหมาะสมกับผู้ฟังและบริบทการสื่อสารได้ นอกจากนี้ยังพบปัญหาด้านน้ำเสียง จังหวะการพูด การออกเสียง การสบตา ท่าทาง และบุคลิกภาพ เช่น พูดเสียงเบาเกินไป พูดเร็วหรือช้าเกินไป ยืนไม่นิ่ง ไม่สบตาผู้ฟัง หรือแสดงท่าทางที่สะท้อนความไม่มั่นใจ

ปัญหาดังกล่าวส่งผลให้การสื่อสารขาดความชัดเจนและไม่น่าสนใจเท่าที่ควร แม้เนื้อหาที่นักศึกษานำเสนอมีสาระสำคัญ แต่หากขาดการใช้ น้ำเสียง บุคลิกภาพ และภาษากายที่เหมาะสม ย่อมทำให้การถ่ายทอดสารขาดพลังและไม่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้ฟังได้ สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“นักศึกษาบางคนมีเนื้อหาดี แต่การใช้ น้ำเสียงและบุคลิกภาพยังไม่ช่วยส่งเสริมการสื่อสาร เช่น พูดเสียงเบา ไม่สบตาผู้ฟัง หรือยืนในลักษณะที่ไม่มั่นใจ”

(ผู้สอนภาษาไทย 2, 2568)

“ปัญหาที่พบอีกด้านคือ การเลือกใช้ภาษา นักศึกษาบางคนยังใช้คำไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ หรือพูดแบบไม่มีจังหวะ ทำให้สารที่ต้องการสื่อสารไม่ชัดเจน”

(ผู้สอนภาษาไทย 4, 2568)

1.5 ปัญหาด้านแรงจูงใจและการเห็นความสำคัญของทักษะการพูด

ปัญหาด้านนี้พบว่า นักศึกษาบางส่วนยังไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนาทักษะการพูดเท่าที่ควร โดยมองว่าการพูดเป็นเพียงกิจกรรมประกอบการเรียนหรือเป็นภาระงานที่ต้องทำเพื่อให้ได้คะแนน มากกว่าการมองว่าเป็นทักษะสำคัญที่จำเป็นต่อการเรียน การทำงาน และการประกอบวิชาชีพครูในอนาคต ส่งผลให้นักศึกษาบางส่วนขาดแรงจูงใจในการฝึกฝน ไม่ให้ความสำคัญกับการเตรียมตัวก่อนพูด และไม่พยายามพัฒนาทักษะของตนเองอย่างต่อเนื่อง

ปัญหานี้สะท้อนให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการพูดควรเชื่อมโยงกับบริบทชีวิตจริงและบทบาทวิชาชีพของผู้เรียน โดยเฉพาะนักศึกษาครูที่ต้องใช้การพูดเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการเรียนรู้ การอธิบายเนื้อหา การตั้งคำถาม การสร้างแรงจูงใจ และการสื่อสารกับผู้เรียน สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“นักศึกษาบางคนยังมองว่าการพูดเป็นเพียงงานที่ต้องออกมานำเสนอเพื่อให้ครบตามรายวิชา แต่ยังไม่เห็นว่าทักษะการพูดเกี่ยวข้องกับการเป็นครูโดยตรง”

(ผู้สอนภาษาไทย 3, 2568)

“ถ้าผู้เรียนเห็นว่าการพูดมีประโยชน์ต่อวิชาชีพของตนเอง เขาก็จะมีแรงจูงใจในการฝึกมากขึ้น แต่ที่ผ่านมา นักศึกษาบางส่วนยังไม่เชื่อมโยงทักษะนี้กับอนาคตของตนเอง”

(ผู้สอนภาษาไทย 5, 2568)

1.6 ปัญหาด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับและบรรยากาศการเรียนรู้

ปัญหาด้านนี้พบว่า การจัดการเรียนการสอนการพูดบางครั้งยังเน้นผลการพูดหรือข้อผิดพลาดมากกว่ากระบวนการพัฒนาของผู้เรียน ทำให้นักศึกษาบางส่วนรู้สึกว่าการพูดหน้าชั้นเรียนเป็นสถานการณ์ของการถูกประเมินมากกว่าการฝึกฝนเพื่อพัฒนาตนเอง เมื่อผู้เรียนได้รับข้อเสนอแนะที่เน้นจุดบกพร่องโดยไม่มีการชี้ให้เห็นจุดแข็งหรือแนวทางปรับปรุงอย่างสร้างสรรค์ อาจส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความกังวล ไม่กล้าพูดซ้ำ และไม่มั่นใจในการพัฒนาตนเอง

นอกจากนี้ บรรยากาศในชั้นเรียนที่ไม่เอื้อต่อการแสดงออก เช่น การล้อเลียน การเปรียบเทียบ หรือการวิจารณ์ที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเสียหน้า อาจทำให้ผู้เรียนหลีกเลี่ยงการพูดและไม่กล้าทดลองใช้วิธีการใหม่ ๆ ปัญหานี้สะท้อนให้เห็นว่าการให้ข้อมูลย้อนกลับควรเป็นกระบวนการที่ช่วยเสริมแรงและสร้างทิศทางในการพัฒนา ไม่ใช่เพียงการตัดสินความถูกต้องหรือผิดของการพูด สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“การให้ข้อเสนอแนะหลังการพูดมีผลต่อความรู้สึกของผู้เรียนมาก ถ้าเน้นแต่ข้อผิดพลาด นักศึกษาจะยังไม่กล้าพูดในครั้งต่อไป”

(ผู้สอนภาษาไทย 3, 2568)

“บรรยากาศในห้องเรียนสำคัญมาก ถ้าเพื่อนล้อหรือผู้เรียนรู้สึกว่าตนเองถูกจับผิด เขาจะไม่กล้าลองพูดหรือไม่กล้าแสดงความคิดเห็น”

(ผู้สอนภาษาไทย 5, 2568)

2. แนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจ ร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก

ผลการสัมภาษณ์ผู้สอนภาษาไทยในรายวิชาภาษาเพื่อการสื่อสาร พบว่า การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิต ควรเป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญกับทั้งการฝึกทักษะการพูดและการสร้างสภาพแวดล้อมทางจิตใจที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยสามารถสรุปแนวทางการพัฒนาได้ดังนี้

2.1 การสร้างพื้นที่ปลอดภัยทางจิตใจในชั้นเรียน

ผู้สอนเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนการพูดควรเริ่มจากการสร้างบรรยากาศที่ทำให้นักศึกษารู้สึกปลอดภัย ไม่กลัวการถูกตำหนิ ไม่กลัวการถูกล้อเลียน และกล้าแสดงออกทางความคิด ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดข้อตกลงร่วมกัน เช่น การรับฟังอย่างตั้งใจ การไม่วิจารณ์ด้วยถ้อยคำรุนแรง การเคารพความแตกต่างของผู้พูด การไม่เปรียบเทียบผู้เรียน และการมองความผิดพลาดเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้

การสร้างพื้นที่ปลอดภัยดังกล่าวจะช่วยให้ นักศึกษาลดความวิตกกังวลและกล้าฝึกพูดมากขึ้น โดยเฉพาะนักศึกษาที่มีประสบการณ์เชิงลบจากการพูดในอดีตหรือมีความกลัวการถูกประเมินจากผู้อื่น สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“ก่อนให้นักศึกษาพูด ควรทำให้เขารู้สึกว่าห้องเรียนเป็นพื้นที่ปลอดภัย ไม่มีการล้อเลียนหรือซ้ำเติมความผิดพลาด เพราะถ้าผู้เรียนรู้สึกปลอดภัย เขาจะกล้าพูดมากขึ้น”

(ผู้สอนภาษาไทย 1, 2568)

“ควรมีข้อตกลงร่วมกันในชั้นเรียนว่า ทุกคนต้องรับฟังอย่างเคารพ และให้ข้อเสนอแนะเพื่อช่วยกันพัฒนา ไม่ใช่เพื่อเปรียบเทียบหรือตัดสินกัน”

(ผู้สอนภาษาไทย 4, 2568)

2.2 การจัดกิจกรรมฝึกพูดแบบค่อยเป็นค่อยไป

ผู้สอนเสนอว่า การพัฒนาความสามารถด้านการพูดควรจัดกิจกรรมอย่างเป็นลำดับขั้น โดยเริ่มจากกิจกรรมที่มีแรงกดดันต่ำ เช่น การพูดกับคู่ การพูดในกลุ่มย่อย หรือการพูดในสถานการณ์ที่ผู้เรียนคุ้นเคย ก่อนพัฒนาไปสู่การพูดหน้าชั้นเรียนหรือสถานการณ์ที่เป็นทางการมากขึ้น การฝึกพูดแบบค่อยเป็นค่อยไปจะช่วยให้นักศึกษาสะสมประสบการณ์ความสำเร็จ ลดความกลัว และเพิ่มความมั่นใจในการพูดอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ กิจกรรมควรมีความหลากหลายและเชื่อมโยงกับสถานการณ์จริง เช่น การแนะนำตนเอง การเล่าเรื่อง การแสดงความคิดเห็น การอภิปราย การนำเสนอเชิงวิชาการ และการพูดในบริบทวิชาชีพครู เพื่อให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของการพูดและสามารถนำไปใช้ได้จริง สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“ไม่ควรเริ่มจากการให้ออกมาพูดหน้าชั้นทันที ควรเริ่มจากกลุ่มเล็กก่อน เมื่อนักศึกษามั่นใจมากขึ้นจึงค่อยเพิ่มระดับความท้าทาย”

(ผู้สอนภาษาไทย 2, 2568)

“การฝึกพูดควรให้ผู้เรียนได้ทำซ้ำหลายครั้ง และเห็นพัฒนาการของตนเอง ไม่ใช่พูดครั้งเดียวแล้วจบ เพราะทักษะการพูดต้องอาศัยการฝึกฝนต่อเนื่อง”

(ผู้สอนภาษาไทย 5, 2568)

2.3 การฝึกวางแผนและจัดระบบเนื้อหาก่อนพูด

ผู้สอนเห็นว่า รูปแบบการเรียนการสอนควรมีขั้นตอนที่ช่วยให้นักศึกษาฝึกวางแผนการพูดก่อนลงมือพูดจริง โดยผู้เรียนควรได้ฝึกกำหนดวัตถุประสงค์ของการพูด วิเคราะห์ผู้ฟัง คัดเลือกประเด็นสำคัญ จัดลำดับเนื้อหา และออกแบบการเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง และการสรุปเรื่องอย่างเป็นระบบ การฝึกวางแผนก่อนพูดจะช่วยให้นักศึกษาลดความกังวลและสามารถถ่ายทอดสารได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

แนวทางดังกล่าวยังช่วยให้ผู้เรียนเห็นว่าการพูดที่ดีไม่ได้เกิดจากความกล้าเพียงอย่างเดียว แต่ต้องเกิดจากการเตรียมเนื้อหา การคิดอย่างเป็นระบบ และการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“ก่อนให้นักศึกษาพูด ควรให้เขาวางโครงเรื่องก่อนว่า จะพูดอะไร เรียงลำดับอย่างไร และต้องการให้ผู้ฟังเข้าใจประเด็นใด เพราะถ้าไม่มีโครง การพูดจะกระจัดกระจาย”

(ผู้สอนภาษาไทย 1, 2568)

“การฝึกพูดควรมีขั้นตอนเตรียมความคิด ไม่ใช่ให้ออกไปพูดทันที นักศึกษาจะมั่นใจขึ้นเมื่อเขารู้ว่าตนเองมีแผนในการพูด”

(ผู้สอนภาษาไทย 5, 2568)

2.4 การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกอย่างเฉพาะเจาะจง

ผู้สอนเห็นว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการพูดควรมีลักษณะเชิงบวก เฉพาะเจาะจง และนำไปใช้พัฒนาได้จริง โดยควรเริ่มจากการชี้ให้เห็นจุดแข็งของผู้พูด เช่น การใช้ภาษาที่เหมาะสม การจัดลำดับเนื้อหา การใช้น้ำเสียง การสื่อสารกับผู้ฟัง หรือความพยายามในการพัฒนาตนเอง จากนั้นจึงเสนอข้อแนะนำเพื่อปรับปรุงในลักษณะที่สร้างสรรค์ ไม่ใช่ถ้อยคำที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกด้อยค่า

การให้ข้อมูลย้อนกลับในลักษณะดังกล่าวจะช่วยให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง มองเห็นแนวทางในการพัฒนา และไม่รู้สึกรำคาญกับการรับข้อเสนอแนะเป็นการถูกตำหนิ แต่เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยให้ตนเองพัฒนาดีขึ้น สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“การให้ feedback ควรเริ่มจากสิ่งที่นักศึกษาทำได้ดีก่อน แล้วจึงค่อยเสนอจุดที่ควรพัฒนา โดยใช้ภาษาที่สุภาพและชัดเจน”

(ผู้สอนภาษาไทย 3, 2568)

“ข้อเสนอแนะควรเป็นรูปธรรม เช่น ควรเพิ่มการสบตาผู้ฟัง หรือควรจัดเนื้อหาเป็นลำดับขั้น ไม่ใช่บอกเพียงว่าพูดยังไม่ดี เพราะผู้เรียนจะไม่รู้ว่าต้องปรับตรงไหน”

(ผู้สอนภาษาไทย 1, 2568)

2.5 การส่งเสริมบทบาทของเพื่อนในการให้กำลังใจและสะท้อนผล

ผู้สอนเสนอว่า การเรียนการพูดควรเปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมชั้นมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกและให้กำลังใจแก่ผู้พูด เนื่องจากเพื่อนเป็นผู้ฟังที่มีบทบาทสำคัญต่อความรู้สึกมั่นใจของผู้เรียน การให้เพื่อนสะท้อนจุดแข็งและข้อเสนอแนะอย่างสร้างสรรค์จะช่วยสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ลดการแข่งขัน และทำให้นักศึกษาเรียนรู้ทั้งในฐานะผู้พูดและผู้ฟัง

อย่างไรก็ตาม ผู้สอนควรฝึกให้นักศึกษาเข้าใจหลักการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างเหมาะสมก่อน เช่น การใช้ถ้อยคำสุภาพ การระบุพฤติกรรมที่สังเกตได้จริง การไม่ตัดสินตัวบุคคล และการให้ข้อเสนอแนะที่นำไปปรับปรุงได้ สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“เพื่อนมีอิทธิพลต่อความมั่นใจของนักศึกษามาก ถ้าเพื่อนให้กำลังใจและให้ข้อเสนอแนะที่ดี ผู้พูดจะกล้าฝึกมากขึ้น”

(ผู้สอนภาษาไทย 2, 2568)

“ควรฝึกให้นักศึกษาเป็นผู้ฟังที่ดีและให้ feedback อย่างสร้างสรรค์ เพราะทักษะการพูดไม่ได้พัฒนาเฉพาะจากการพูดของตนเอง แต่พัฒนาจากการฟังและสังเกตผู้อื่นด้วย”

(ผู้สอนภาษาไทย 4, 2568)

2.6 การสะท้อนคิดและการตั้งเป้าหมายเพื่อพัฒนาการพูด

ผู้สอนเห็นว่า หลังจากนักศึกษาได้ฝึกพูดและได้รับข้อมูลย้อนกลับแล้ว ควรมีการสะท้อนคิดเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง เช่น จุดแข็งที่พบ ปัญหาที่ต้องปรับปรุง ความรู้สึกละอาย สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการฟังเพื่อน และเป้าหมายในการพัฒนาครั้งต่อไป การสะท้อนคิดจะช่วยให้นักศึกษาตระหนักรู้ในพัฒนาการของตนเอง และมองเห็นว่าความสามารถด้านการพูดสามารถพัฒนาได้จากการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ การตั้งเป้าหมายรายบุคคลยังช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาได้ตรงกับปัญหาของตนเอง เนื่องจากนักศึกษาแต่ละคนมีจุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนาแตกต่างกัน บางคนต้องพัฒนาความกล้าแสดงออก บางคนต้องพัฒนาน้ำเสียง บางคนต้องพัฒนาการจัดลำดับเนื้อหา และบางคนต้องพัฒนาบุคลิกภาพขณะพูด สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“หลังพูดควรให้นักศึกษาได้สะท้อนตนเองว่า วันนี้ทำอะไรได้ดีขึ้น และครั้งหน้าจะพัฒนาอะไรต่อ เพราะจะช่วยให้เขาเห็นพัฒนาการของตัวเอง”

(ผู้สอนภาษาไทย 5, 2568)

“การตั้งเป้าหมายรายบุคคลสำคัญมาก เพราะนักศึกษาแต่ละคนมีปัญหาไม่เหมือนกัน บางคนต้องพัฒนาน้ำเสียง บางคนต้องพัฒนาความกล้า บางคนต้องพัฒนาโครงสร้างการพูด”

(ผู้สอนภาษาไทย 3, 2568)

2.7 การเชื่อมโยงทักษะการพูดกับบทบาทวิชาชีพครู

ผู้สอนเห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการพูดควรเชื่อมโยงกับบทบาทวิชาชีพครู เพื่อให้ นักศึกษาเห็นความสำคัญของทักษะการพูดในฐานะเครื่องมือสำคัญของการจัดการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็น การอธิบายเนื้อหา การตั้งคำถาม การเล่าเรื่อง การสร้างแรงจูงใจ การควบคุมชั้นเรียน และการสื่อสารกับผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

เมื่อผู้เรียนตระหนักว่าทักษะการพูดมีความจำเป็นต่อการประกอบวิชาชีพครู จะช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการฝึกฝนและพัฒนาตนเองมากขึ้น อีกทั้งยังทำให้กิจกรรมการเรียนรู้มีความหมายและเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“นักศึกษาครูต้องใช้การพูดตลอดเวลา ไม่ว่าจะอธิบายบทเรียน ถามตอบ หรือจัดการชั้นเรียน ดังนั้นการฝึกพูดควรเชื่อมโยงให้เห็นว่าเป็นทักษะของครู ไม่ใช่แค่กิจกรรมในรายวิชา”

(ผู้สอนภาษาไทย 2, 2568)

“ถ้านักศึกษาเห็นว่าการพูดที่ดีจะช่วยให้เขาเป็นครูที่สื่อสารกับผู้เรียนได้ดี เขาจะให้ความสำคัญกับการฝึกมากขึ้น”

(ผู้สอนภาษาไทย 5, 2568)

ผลการสัมภาษณ์ผู้สอนภาษาไทย พบว่า สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตประกอบด้วยปัญหาด้านความมั่นใจในการพูด ความวิตกกังวลและความกลัวการถูกตัดสิน การจัดระบบความคิด การใช้ภาษา น้ำเสียงและบุคลิกภาพ แรงจูงใจในการฝึกพูด ตลอดจนการให้ข้อมูลย้อนกลับและบรรยากาศการเรียนรู้ ส่วนแนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนควรเน้นการสร้างพื้นที่ปลอดภัยทางจิตใจ การฝึกพูดอย่างเป็นลำดับขั้น การฝึกวางแผนและจัดระบบเนื้อหา การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก การมีส่วนร่วมของเพื่อน การสะท้อนคิด การเชื่อมโยงทักษะการพูดกับบทบาทวิชาชีพครู และการกำหนดขั้นตอนการเรียนการสอนที่ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้นอย่างเป็นระบบ

3. ความต้องการของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนการพูด

การศึกษาความต้องการของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ดำเนินการโดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งมีลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-end Questions) กับนักศึกษาจำนวน 25 คน เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการพูดและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์เนื้อหาและจัดกลุ่มประเด็นตามลักษณะของปัญหาและความต้องการที่ปรากฏจากคำตอบของนักศึกษา โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 สภาพปัญหาในการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

1. ไม่กล้าพูดต่อหน้าคนจำนวนมาก

นักศึกษาส่วนหนึ่งสะท้อนว่า การพูดต่อหน้าชั้นเรียนหรือพูดต่อหน้าผู้ฟังจำนวนมากเป็นสถานการณ์ที่ทำให้เกิดความไม่มั่นใจ แม้จะมีการเตรียมเนื้อหามาแล้ว แต่เมื่ออยู่ในสถานการณ์จริงกลับรู้สึกกดดัน เกร็ง และไม่สามารถถ่ายทอดสารได้อย่างต่อเนื่องเท่าที่ควร ปัญหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ความสามารถด้านการพูดของนักศึกษาเกี่ยวข้องกับความมั่นใจในการแสดงออกต่อหน้าผู้อื่นโดยตรง ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ของนักศึกษา ดังนี้

“เมื่อต้องออกไปพูดหน้าชั้นเรียน มักรู้สึกไม่มั่นใจ แม้จะเตรียมเนื้อหาแล้ว แต่เมื่อยืนอยู่ต่อหน้าผู้ฟังจำนวนมากจะเกิดความกังวล ทำให้พูดได้ไม่ต่อเนื่องเท่าที่เตรียมไว้”

(นักศึกษา 3, 2568)

“การพูดต่อหน้าคนจำนวนมากทำให้รู้สึกกดดัน เพราะรู้สึกว่าทุกคนกำลังให้ความสนใจกับการพูดของตนเอง ส่งผลให้ไม่กล้าใช้เสียงอย่างเต็มที่ และพูดได้ไม่ชัดเจนเท่าที่ควร”

(นักศึกษา 7, 2568)

“หากเป็นการพูดคุยกับเพื่อนตามปกติสามารถสื่อสารได้ แต่เมื่อต้องพูดหน้าชั้นเรียนจะรู้สึกกดดัน

(นักศึกษา 12, 2568)

“เมื่อมีงานนำเสนอ มักต้องการให้เพื่อนในกลุ่มเป็นผู้พูดแทน เนื่องจากยังไม่มั่นใจในความสามารถด้านการพูดของตนเอง และไม่พร้อมที่จะพูดต่อหน้าผู้ฟังจำนวนมาก”

(นักศึกษา 18, 2568)

“เมื่ออยู่หน้าชั้นเรียนจะรู้สึกว่า การพูดของตนเองถูกจับตามองมากกว่าปกติ ทำให้ไม่กล้าแสดงออกอย่างเต็มที่ แม้จะมีเนื้อหาที่เตรียมไว้แล้วก็ตาม”

(นักศึกษา 20, 2568)

2. ตื่นเต้นจนลืมเนื้อหาและพูดไม่เป็นธรรมชาติ

นักศึกษาหลายคนระบุว่า ปัญหาสำคัญในการพูดคือความตื่นเต้นที่เกิดขึ้นก่อนและระหว่างการพูด ความตื่นเต้นดังกล่าวส่งผลให้ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ดีเท่าที่ควร เช่น ลืมเนื้อหา พูดเร็วเกินไป เสียงสั่น หรือหยุดคิดเป็นเวลานาน ปัญหานี้สะท้อนว่าการฝึกพูดจำเป็นต้องคำนึงถึงการ

จัดการอารมณ์และความกังวลของผู้เรียนควบคู่กับการฝึกทักษะการใช้ภาษา ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์
ของนักศึกษา ดังนี้

“ขณะเตรียมตัวสามารถจดจำเนื้อหาได้ แต่เมื่อถึงเวลาพูดจริงกลับลืมสิ่งที่เตรียมมา บางครั้งพูดข้าม
ประเด็นหรือพูดวกวน เนื่องจากมีความตื่นเต้นมาก”

(นักศึกษา 1, 2568)

“ก่อนพูดมักมีอาการตื่นเต้น เช่น ใจเต้นเร็ว มือเย็น และเสียงสั่น เมื่อเริ่มพูดจึงพยายามพูดให้จบเร็ว
ที่สุด ทำให้การพูดขาดความเป็นธรรมชาติและผู้ฟังอาจติดตามเนื้อหาได้ยาก”

(นักศึกษา 9, 2568)

“เมื่อมีความตื่นเต้นมาก จะนึกคำพูดไม่ออก แม้จะทราบว่าการนำเสนอประเด็นใด แต่ไม่สามารถ
เรียบเรียงออกมาได้ทันที ทำให้บางช่วงหยุดคิดนานและเสียจังหวะในการพูด”

(นักศึกษา 15, 2568)

“ยังไม่สามารถควบคุมความตื่นเต้นขณะพูดได้ดี เมื่อออกไปพูดมักพูดเร็วขึ้นโดยไม่รู้ตัว และบางครั้ง
ไม่สามารถสบตาผู้ฟังได้ เพราะกังวลกับเนื้อหาที่ต้องพูด”

(นักศึกษา 22, 2568)

“ความตื่นเต้นทำให้ไม่สามารถควบคุมจังหวะการพูดได้ดี บางครั้งพูดเร็วเกินไปหรือหยุดนานเกินไป
ส่งผลให้การพูดไม่ราบรื่นเท่าที่ควร”

(นักศึกษา 6, 2568)

3. กลัวพูดผิด กลัวเพื่อนหัวเราะ หรือกลัวถูกมองว่าไม่เก่ง

ผลการสัมภาษณ์พบว่า นักศึกษาบางส่วนไม่ได้กังวลเพียงเรื่องเนื้อหาหรือคะแนน แต่กังวล
ต่อปฏิกิริยาของเพื่อนร่วมชั้นและผู้ฟัง โดยเฉพาะความกลัวการพูดผิด การถูกหัวเราะ หรือการถูกมอง
ว่าไม่มีความสามารถ ความรู้สึกดังกล่าวทำให้นักศึกษาหลีกเลี่ยงการตอบคำถามหรือแสดงความคิด
เห็นในชั้นเรียน ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ของนักศึกษา ดังนี้

“มีความกังวลว่าจะพูดผิด โดยเฉพาะเมื่อพูดผิดแล้วเพื่อนหัวเราะ แม้เพื่อนอาจไม่ได้ตั้งใจล้อเลียน แต่
ผู้พูดจะรู้สึกอายและไม่อยากพูดต่อ”

(นักศึกษา 4, 2568)

“บางครั้งมีคำตอบหรือความคิดเห็นอยู่ในใจ แต่ไม่กล้าตอบหรือแสดงความคิดเห็น เพราะกังวลว่าหากตอบผิด เพื่อนร่วมชั้นอาจมองว่าไม่เข้าใจเนื้อหาหรือไม่มีความสามารถเพียงพอ”

(นักศึกษา 10, 2568)

“เมื่อต้องพูดต่อหน้าเพื่อนจะเกิดความกังวล โดยเฉพาะเมื่อมีเพื่อนบางคนที่พูดได้ดีมาก ทำให้เกิดการเปรียบเทียบกับตนเอง และรู้สึกว่าตนเองยังพูดได้ไม่ดีพอ”

(นักศึกษา 17, 2568)

“สิ่งที่ทำให้ไม่กล้าพูดไม่ได้เกิดจากความกังวลเรื่องคะแนนเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากความกังวลต่อสายตาของเพื่อนร่วมชั้น กลัวว่าผู้ฟังจะมองว่าการพูดไม่ชัดเจนหรือไม่น่าสนใจ”

(นักศึกษา 24, 2568)

4. ไม่รู้จะเริ่มพูดอย่างไรและเรียงลำดับเนื้อหาไม่ถูก

นักศึกษาสะท้อนว่า ปัญหาอีกประการหนึ่งคือการจัดระบบความคิดก่อนพูด แม้จะมีข้อมูลหรือเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอ แต่ยังไม่สามารถกำหนดจุดเริ่มต้น ลำดับประเด็น และการสรุปสาระสำคัญได้อย่างชัดเจน ส่งผลให้การพูดวกวน ใช้เวลาเกินกำหนด หรือไม่สามารถทำให้ผู้ฟังเข้าใจสาระสำคัญได้ครบถ้วน ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ของนักศึกษา ดังนี้

“ปัญหาที่พบคือไม่ทราบว่าจะเริ่มต้นการพูดอย่างไร แม้จะมีข้อมูลอยู่แล้ว แต่ยังไม่สามารถกำหนดได้ว่าควรเปิดเรื่องแบบใด และควรเรียงลำดับประเด็นอย่างไร”

(นักศึกษา 2, 2568)

“เมื่อพูดโดยไม่มีการวางลำดับเนื้อหาอย่างชัดเจน มักทำให้หลุดประเด็นหรือพูดวกวน พอพูดไปสักระยะจะเริ่มสับสนว่าตนเองกล่าวถึงประเด็นใดไปแล้วบ้าง”

(นักศึกษา 8, 2568)

“ในการเตรียมงานนำเสนอ มักมีเนื้อหาที่ต้องการพูดจำนวนมาก แต่ไม่สามารถคัดเลือกได้ว่าควรนำเสนอประเด็นใดก่อน ส่งผลให้ใช้เวลาเกินกำหนดและทำให้ประเด็นสำคัญไม่ชัดเจน”

(นักศึกษา 14, 2568)

“ต้องการพูดให้เป็นลำดับขั้นมากขึ้น เพราะปัจจุบันสามารถเริ่มต้นการพูดได้ แต่ช่วงกลางเรื่องและการสรุปยังไม่ชัดเจน บางครั้งเมื่อพูดจบแล้วอาจยังไม่สามารถทำให้ผู้ฟังเข้าใจสาระสำคัญได้ครบถ้วน”

(นักศึกษา 21, 2568)

“เมื่อต้องพูดโดยไม่มีแนวทางที่ชัดเจน มักรู้สึกสับสนว่าจะเริ่มต้นจากประเด็นใดก่อน และควรเชื่อมโยงเนื้อหาแต่ละส่วนอย่างไรให้ผู้ฟังเข้าใจ”

(นักศึกษา 19, 2568)

5. พูดเสียงเบา ไม่กล้าสบตา และควบคุมท่าทางไม่ได้

นักศึกษาหลายคนระบุว่า เมื่อต้องพูดต่อหน้าชั้นเรียนยังไม่สามารถควบคุมน้ำเสียง สายตา ท่าทาง และบุคลิกภาพได้ดีเท่าที่ควร ลักษณะที่พบ ได้แก่ พูดเสียงเบา ไม่กล้าสบตาผู้ฟัง มองพื้นหรือมองกระดาษ และมีท่าทางที่แสดงถึงความไม่มั่นใจ ปัญหาดังกล่าวส่งผลให้การพูดขาดพลังและลดความน่าสนใจในการสื่อสาร ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ของนักศึกษา ดังนี้

“เวลาพูดหน้าชั้นเรียนมักพูดเสียงเบา เพราะยังไม่มั่นใจในการพูด และกังวลว่าหากใช้เสียงดังแล้วพูดผิด จะทำให้รู้สึกอายมากขึ้น”

(นักศึกษา 5, 2568)

“ขณะพูดไม่ค่อยกล้าสบตาผู้ฟัง มักมองกระดาษหรือมองพื้นมากกว่า เพราะเมื่อมองเห็นผู้ฟังกำลังมองกลับมา จะยังรู้สึกตื้นตัน”

(นักศึกษา 11, 2568)

“ขณะออกไปพูดมักควบคุมท่าทางของตนเองได้ไม่ดี เช่น จับมือ จับเสื้อ หรือขยับตัวไปมาโดยไม่รู้ตัว เมื่อเพื่อนสะท้อนผลภายหลังจึงทราบว่าท่าทางดังกล่าวทำให้ดูไม่มั่นใจ”

(นักศึกษา 16, 2568)

“ยังใช้น้ำเสียงในการพูดได้ไม่ดี บางครั้งใช้น้ำเสียงระดับเดียวตั้งแต่ต้นจนจบ ทำให้การพูดไม่น่าสนใจเท่าที่ควร แม้จะเตรียมเนื้อหามาแล้วก็ตาม”

(นักศึกษา 23, 2568)

...

6. ไม่รู้ว่าตนเองพูดดีหรือไม่ดีตรงไหน

นักศึกษาส่วนหนึ่งสะท้อนว่า หลังการพูดมักไม่ทราบว่าตนเองมีจุดเด่นหรือจุดที่ควรปรับปรุงด้านใดอย่างชัดเจน ทำให้ไม่สามารถวางแผนพัฒนาการพูดของตนเองได้ตรงประเด็น ข้อมูลนี้แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาต้องการการสะท้อนผลที่มีรายละเอียดและระบุแนวทางการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ของนักศึกษา ดังนี้

“หลังจากพูดเสร็จ มักไม่ทราบว่าตนเองทำได้ดีหรือควรปรับปรุงด้านใด รู้เพียงว่ารู้สึกตื่นเต้นมาก แต่ไม่แน่ใจว่าควรพัฒนาเรื่องน่าเสียง เนื้อหา หรือบุคลิกภาพก่อน”

(นักศึกษา 6, 2568)

“บางครั้งได้รับข้อเสนอแนะว่าควรปรับปรุงการพูด แต่ยังไม่เข้าใจชัดเจนว่าควรปรับปรุงอย่างไร หากมีคำแนะนำเป็นประเด็นเฉพาะเจาะจงจะช่วยให้พัฒนาได้ง่ายขึ้น”

(นักศึกษา 13, 2568)

“ต้องการทราบว่าผู้ฟังเข้าใจการพูดของตนเองหรือไม่ เพราะในฐานะผู้พูดอาจไม่รู้ว่าช่วงใดผู้ฟังเข้าใจ และช่วงใดผู้ฟังรู้สึกสับสน”

(นักศึกษา 19, 2568)

“หากไม่มีผู้ให้ข้อเสนอแนะอย่างชัดเจน จะไม่ทราบว่าครั้งต่อไปควรแก้ไขด้านใด บางครั้งอาจคิดว่าตนเองพูดได้ไม่ดีทั้งหมด ทั้งที่อาจมีบางส่วนที่ทำได้ดีอยู่แล้ว”

(นักศึกษา 25, 2568)

“หลังจากพูดเสร็จมักประเมินตนเองได้ไม่ชัดเจน เพราะไม่แน่ใจว่าผู้ฟังเข้าใจสิ่งที่พูดมากน้อยเพียงใด และไม่ทราบว่าควรแก้ไขจุดใดก่อนในการพูดครั้งต่อไป”

(นักศึกษา 21, 2568)

7. รู้ว่าการพูดสำคัญต่อการเป็นครู แต่ยังไม่มั่นใจว่าจะทำได้ดี

นักศึกษาตระหนักว่าทักษะการพูดเป็นทักษะสำคัญสำหรับการประกอบวิชาชีพครู เนื่องจากครูต้องใช้การพูดในการอธิบายเนื้อหา ตั้งคำถาม สื่อสารกับผู้เรียน และสร้างความเข้าใจในชั้นเรียน อย่างไรก็ตาม นักศึกษายังรู้สึกไม่มั่นใจว่าจะสามารถพูดได้อย่างชัดเจนและน่าสนใจเมื่อต้องปฏิบัติหน้าที่ครูในอนาคต ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ของนักศึกษา ดังนี้

“ตระหนักว่าผู้ประกอบวิชาชีพครูจำเป็นต้องพูดและอธิบายเนื้อหาให้ผู้เรียนเข้าใจ แต่ในปัจจุบันยังไม่มั่นใจว่าจะสามารถพูดได้ดี เพราะแม้แต่การพูดหน้าชั้นเรียนกับเพื่อนยังรู้สึกตื่นเต้นมาก”

(นักศึกษา 1, 2568)

“เห็นว่าการพูดมีความสำคัญต่ออาชีพครู เนื่องจากครูต้องใช้การพูดในการสื่อสารทุกวัน แต่ยังมีปัญหาเรื่องการเรียบเรียงคำพูดและการควบคุมความตื่นเต้นขณะพูด”

(นักศึกษา 7, 2568)

“เมื่อเห็นผู้สอนสามารถพูดหน้าชั้นเรียนได้อย่างชัดเจนและน่าสนใจ ทำให้ต้องการพัฒนาตนเองให้สามารถทำได้เช่นนั้น แต่ยังคงมีความกังวลว่าหากไปสอนจริงแล้วพูดไม่ชัดเจน ผู้เรียนอาจไม่เข้าใจ”

(นักศึกษา 18, 2568)

“ต้องการพัฒนาการพูด เพราะทราบว่าในอนาคตต้องใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะการพูดให้ชัดเจน การใช้น้ำเสียง และการทำให้ผู้ฟังสนใจ”

(นักศึกษา 22, 2568)

3.2 ความต้องการของนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนการพูด

1. อยากเริ่มฝึกจากกิจกรรมเล็ก ๆ ก่อนออกไปพูดหน้าชั้น

นักศึกษาต้องการให้การฝึกพูดเริ่มจากกิจกรรมที่มีความกดดันไม่มาก เช่น การพูดในกลุ่มย่อย การพูดกับเพื่อน หรือการพูดสั้น ๆ ก่อนพัฒนาไปสู่การพูดหน้าชั้นเรียน ทั้งนี้ เนื่องจากนักศึกษามองว่าการเริ่มฝึกจากสถานการณ์เล็ก ๆ จะช่วยลดความกังวลและทำให้เกิดความคุ้นเคยกับการพูดมากขึ้น ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ของนักศึกษา ดังนี้

“ต้องการเริ่มฝึกจากการพูดในกลุ่มเล็กก่อน เช่น การพูดกับเพื่อน 3-4 คน แล้วจึงค่อยพัฒนาไปสู่การพูดหน้าชั้นเรียน เพราะหากเริ่มจากการพูดหน้าชั้นเรียนทันทีจะทำให้รู้สึกกดดันมาก”

(นักศึกษา 2, 2568)

“หากได้ฝึกพูดกับเพื่อนในกลุ่มย่อยก่อน จะช่วยให้เกิดความมั่นใจมากขึ้น เพราะเป็นการทดลองพูดก่อนที่จะต้องพูดต่อหน้าผู้ฟังจำนวนมาก”

(นักศึกษา 9, 2568)

“ต้องการให้มีกิจกรรมพูดสั้น ๆ หลายครั้งก่อน ไม่ใช่การพูดงานใหญ่เพียงครั้งเดียว เพราะการฝึกบ่อยครั้งจะช่วยให้คุณคุ้นเคยกับการพูดและลดความตื่นเต้นได้”

(นักศึกษา 15, 2568)

“หากเริ่มจากกิจกรรมง่าย ๆ เช่น การแนะนำตนเอง การเล่าเรื่องสั้น หรือการพูดในกลุ่มย่อยก่อน จะช่วยให้คุณที่ยังไม่มั่นใจกล้าเริ่มพูดมากขึ้น”

(นักศึกษา 21, 2568)

“การเริ่มฝึกจากกิจกรรมเล็ก ๆ จะช่วยให้คุณรู้สึกผ่อนคลายมากกว่าการออกไปพูดหน้าชั้นเรียนทันที เพราะผู้เรียนจะได้ค่อย ๆ ปรับตัวกับสถานการณ์การพูด”

(นักศึกษา 6, 2568)

2. อยากให้มีตัวอย่างหรือแนวทางก่อนพูดจริง

นักศึกษามีความต้องการให้ผู้สอนจัดเตรียมตัวอย่างหรือแนวทางก่อนการพูดจริง เช่น ตัวอย่างการเปิดเรื่อง การเรียงลำดับเนื้อหา การใช้เสียง หรือการสรุปประเด็น เพื่อให้ผู้เรียนเห็นภาพของการพูดที่เหมาะสมและสามารถนำไปปรับใช้ในการเตรียมตัวของตนเองได้ ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ของนักศึกษา ดังนี้

“ต้องการให้ผู้สอนยกตัวอย่างการพูดที่ดีก่อน เช่น วิธีเปิดเรื่อง วิธีเรียงลำดับเนื้อหา และวิธีสรุป เพราะบางครั้งยังไม่เห็นภาพว่าการพูดที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร”

(นักศึกษา 4, 2568)

“หากมีตัวอย่างจากรุ่นพี่หรือสื่อวิดีโอให้ศึกษาก่อน จะช่วยให้เห็นภาพมากขึ้นว่าควรพูดอย่างไร และควรหลีกเลี่ยงข้อผิดพลาดลักษณะใด”

(นักศึกษา 10, 2568)

“ต้องการแนวทางเป็นขั้นตอนก่อนพูดจริง เช่น การเตรียมประเด็น การซ้อมพูด และสิ่งที่ควรคำนึงถึงขณะพูด เพื่อให้รู้สึกว่ามีแนวทางในการปฏิบัติ ไม่ต้องคาดเดาด้วยตนเองทั้งหมด”

(นักศึกษา 16, 2568)

“หากมีแบบฟอร์มหรือแนวทางช่วยวางโครงเรื่องก่อนพูด จะเป็นประโยชน์มาก เพราะบางครั้งมีเนื้อหาแต่ไม่ทราบว่าจะจัดลำดับอย่างไร หากมีแนวทางชัดเจนจะช่วยให้พูดได้มั่นใจขึ้น”

(นักศึกษา 23, 2568)

3. อยากให้เพื่อนและอาจารย์รับฟังโดยไม่ล้อเลียน

นักศึกษาต้องการให้บรรยากาศในการเรียนการพูดเป็นมิตรและไม่กดดัน โดยเฉพาะการรับฟังจากเพื่อนร่วมชั้นและผู้สอน นักศึกษามองว่า หากผู้ฟังไม่ล้อเลียน ไม่หัวเราะเมื่อผู้พูดผิดพลาด และให้กำลังใจอย่างเหมาะสม จะช่วยให้ผู้พูดรู้สึกปลอดภัยและกล้าแสดงออกมากขึ้น ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ของนักศึกษา ดังนี้

“ต้องการให้เพื่อนร่วมชั้นรับฟังอย่างตั้งใจ หากมีผู้พูดผิดไม่ควรหัวเราะหรือล้อเลียน เพราะจะทำให้ผู้พูดรู้สึกอายและไม่กล้าพูดอีก”

(นักศึกษา 5, 2568)

“ต้องการให้บรรยากาศในชั้นเรียนเป็นกันเองมากขึ้น เพื่อให้ผู้พูดไม่รู้สึกว่ากำลังถูกจับผิดจากผู้ฟังทุกคน”

(นักศึกษา 12, 2568)

“หากผู้สอนชี้แจงกับผู้เรียนทุกคนก่อนว่า การพูดผิดเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ และให้เพื่อนร่วมชั้นรับฟังอย่างสุภาพ จะช่วยให้กล้าพูดมากขึ้น”

(นักศึกษา 17, 2568)

“ต้องการให้ผู้ฟังเข้าใจว่าผู้ที่ออกไปพูดได้พยายามเต็มที่แล้ว หากเพื่อนให้กำลังใจแทนการล้อเลียน จะช่วยให้ผู้พูดรู้สึกดีและมั่นใจมากขึ้น”

(นักศึกษา 24, 2568)

“หากในชั้นเรียนมีบรรยากาศที่เพื่อนรับฟังกันอย่างจริงจังและไม่หัวเราะเมื่อมีข้อผิดพลาด จะช่วยให้ผู้พูดรู้สึกสบายใจและกล้าพูดมากขึ้น”

(นักศึกษา 20, 2568)

4. อยากได้รับคำแนะนำที่บอกชี้ว่าควรแก้ไขอะไร

นักศึกษาต้องการได้รับคำแนะนำหลังการพูดที่ชัดเจนและนำไปปรับใช้ได้จริง โดยไม่ต้องการข้อเสนอแนะที่กว้างเกินไป แต่ต้องการให้ผู้สอนหรือเพื่อนระบุอย่างชัดเจนว่าควรปรับปรุงด้านใด เช่น น้ำเสียง จังหวะการพูด การเรียงลำดับเนื้อหา หรือการใช้ภาษากาย ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ของนักศึกษา ดังนี้

“ต้องการให้ผู้สอนระบุอย่างชัดเจนว่าควรปรับปรุงด้านใด เช่น เสียงเบาเกินไป พูดเร็วเกินไป หรือ เนื้อหายังไม่ต่อเนื่อง เพราะหากได้รับข้อเสนอแนะเพียงกว้าง ๆ ว่าต้องปรับปรุง จะไม่ทราบว่าควรเริ่มแก้ไขจากจุดใด”

(นักศึกษา 3, 2568)

“ต้องการคำแนะนำที่สามารถนำไปใช้ได้จริง ไม่ใช่เพียงการบอกว่าการพูดยังไม่ดี แต่ควรระบุว่ามี ข้อบกพร่องด้านใด และควรปรับอย่างไรให้ดีขึ้น”

(นักศึกษา 8, 2568)

“หลังจากพูดเสร็จ ต้องการทราบทั้งจุดที่ทำได้ดีและจุดที่ควรปรับปรุง หากผู้สอนหรือเพื่อนให้ ข้อเสนอแนะเป็นประเด็นชัดเจน จะช่วยให้จดจำและนำไปฝึกต่อได้ง่ายขึ้น”

(นักศึกษา 14, 2568)

“ต้องการให้คำแนะนำมีตัวอย่างประกอบ เช่น หากเสนอให้เปิดเรื่องให้น่าสนใจ ก็ควรมีตัวอย่างให้เห็นว่า การเปิดเรื่องที่น่าสนใจควรเป็นอย่างไร”

(นักศึกษา 20, 2568)

“ต้องการให้ข้อเสนอแนะหลังการพูดระบุเป็นเรื่อง ๆ เช่น ด้านเนื้อหา ด้านน้ำเสียง ด้านท่าทาง หรือ ด้านการสบตา เพราะจะช่วยให้รู้ว่าควรพัฒนาด้านใดก่อน”

(นักศึกษา 5, 2568)

“หากได้รับคำแนะนำที่เป็นรูปธรรม จะสามารถนำไปฝึกต่อได้ง่ายขึ้น เช่น การบอกให้พูดช้าลง เพิ่ม การสบตา หรือจัดลำดับเนื้อหาใหม่ให้ชัดเจนกว่าเดิม”

(นักศึกษา 22, 2568)

5. อยากให้บอกจุดที่ได้ดีก่อน เพื่อให้มีกำลังใจ

นักศึกษาต้องการให้การให้ข้อเสนอแนะหลังการพูดเริ่มจากการชี้ให้เห็นจุดที่ได้ดีก่อน แล้วจึงนำไปสู่ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง เนื่องจากการได้รับรู้ว่าตนเองมีจุดแข็งจะช่วยสร้างกำลังใจ ลดความรู้สึกผิดพลาด และทำให้เปิดใจรับคำแนะนำเพื่อพัฒนาตนเองมากขึ้น ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ของนักศึกษา ดังนี้

“ต้องการให้ผู้สอนบอกก่อนว่าการพูดมีจุดใดที่ทำได้ดี เพราะหลังจากพูดเสร็จมักรู้สึกว่าคุณเองทำได้ไม่ดีทั้งหมด หากได้รับทราบว่ามีบางส่วนที่ทำได้ดี จะช่วยให้มีกำลังใจมากขึ้น”

(นักศึกษา 6, 2568)

“หากเริ่มจากการชี้ให้เห็นจุดเด่นก่อน แล้วจึงเสนอสิ่งที่ควรปรับปรุง จะทำให้เปิดใจรับฟังมากกว่า เพราะไม่รู้สึกว่าคุณถูกตำหนิเพียงอย่างเดียว”

(นักศึกษา 11, 2568)

“ไม่ได้ต้องการให้ชมเพียงอย่างเดียว แต่ต้องการให้เห็นความพยายามของผู้พูดด้วย เช่น การใช้เสียงที่ชัดเจน หรือการสบตาผู้ฟังได้มากขึ้น แล้วจึงเสนอแนวทางพัฒนาต่อไป”

(นักศึกษา 19, 2568)

“การได้รับรู้ว่าตนเองทำบางอย่างได้ดี จะช่วยให้กล้าพูดในครั้งต่อไปมากขึ้น เพราะทำให้เห็นว่าการพูดไม่ได้ผิดพลาดทั้งหมด และยังมีจุดที่สามารถพัฒนาต่อไป”

(นักศึกษา 25, 2568)

“การได้รับฟังจุดที่ทำได้ดีก่อนจะช่วยลดความกังวลหลังการพูด และทำให้รู้สึกว่าคุณเองยังมีความสามารถบางด้านที่สามารถนำไปพัฒนาต่อไป”

(นักศึกษา 12, 2568)

6. อยากมีโอกาสดัดแปลงหรือพูดซ้ำหลังได้รับคำแนะนำ

นักศึกษามีความต้องการให้การพูดเป็นกระบวนการฝึกฝนมากกว่าการประเมินเพียงครั้งเดียว โดยต้องการมีโอกาสนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงและกลับมาพูดซ้ำ เพื่อให้เห็นพัฒนาการของตนเอง อย่างเป็นรูปธรรม ความต้องการนี้สะท้อนว่า นักศึกษามองว่าการพูดสามารถพัฒนาได้ หากมีโอกาสดัดแปลงและได้รับคำแนะนำที่เหมาะสม ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ของนักศึกษา ดังนี้

“ต้องการมีโอกาสดัดแปลงหลังจากได้รับคำแนะนำ เพราะหากพูดเพียงครั้งเดียวแล้วสิ้นสุดการประเมิน แม้จะทราบว่าควรปรับปรุงด้านใด แต่ก็ไม่มีโอกาสได้ทดลองแก้ไขจริง”

(นักศึกษา 1, 2568)

“เห็นว่าหากได้พูดครั้งแรก รับคำแนะนำ แล้วนำไปปรับปรุงก่อนพูดอีกครั้ง จะช่วยให้เห็นพัฒนาการของตนเองได้ชัดเจนกว่าการประเมินเพียงครั้งเดียว”

(นักศึกษา 7, 2568)

“ต้องการให้การพูดเป็นกระบวนการฝึกฝน ไม่ใช่เป็นเพียงการสอบ หากมีโอกาสปรับปรุงและพูดซ้ำ จะช่วยลดความกังวลต่อการพูดครั้งแรกได้”

(นักศึกษา 13, 2568)

“หากได้ทดลองพูดซ้ำหลังจากทราบข้อควรปรับปรุง จะช่วยให้มั่นใจมากขึ้น เพราะการพูดครั้งแรกอาจมีความตื่นเต้นมาก แต่เมื่อทราบข้อผิดพลาดแล้วได้แก้ไขในการพูดครั้งต่อไป น่าจะทำได้ดีขึ้น”

(นักศึกษา 22, 2568)

“หากมีโอกาสนำคำแนะนำไปปรับปรุงและกลับมาพูดใหม่ จะช่วยให้เห็นความเปลี่ยนแปลงของตนเองชัดเจนขึ้น และทำให้การพูดไม่ใช่เพียงการประเมินผลครั้งเดียว”

(นักศึกษา 18, 2568)

7. อยากฝึกพูดในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครู

นักศึกษาต้องการให้กิจกรรมการพูดเชื่อมโยงกับสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทวิชาชีพครู เช่น การอธิบายบทเรียน การเล่าเรื่อง การตั้งคำถาม หรือการพูดเปิดบทเรียน เนื่องจากเห็นว่าทักษะการพูดเป็นทักษะจำเป็นสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและการประกอบวิชาชีพครูในอนาคต ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ของนักศึกษา ดังนี้

“ต้องการฝึกพูดในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครู เช่น การอธิบายบทเรียน การเล่าเรื่อง หรือการพูดเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน เพราะเป็นสถานการณ์ที่น่าจะได้ใช้จริงในการฝึกสอน”

(นักศึกษา 4, 2568)

“ต้องการฝึกพูดในลักษณะของครู เช่น การตั้งคำถามกับผู้เรียน หรือการอธิบายเนื้อหาให้เข้าใจง่าย เพราะปัจจุบันยังไม่มั่นใจว่าจะสามารถพูดให้ผู้เรียนเข้าใจได้ดีหรือไม่”

(นักศึกษา 10, 2568)

“หากกิจกรรมการพูดเกี่ยวข้องกับอาชีพครู จะทำให้ตั้งใจฝึกมากขึ้น เพราะจะเห็นว่าการพูดไม่ใช่เพียงงานในรายวิชา แต่เป็นทักษะที่ต้องใช้ในอนาคต”

(นักศึกษา 18, 2568)

“ต้องการให้ผู้สอนจัดสถานการณ์จำลองให้ทดลองพูดหน้าชั้นเรียนในบทบาทครู เช่น การอธิบายเนื้อหาสั้น ๆ หรือการพูดเปิดบทเรียน เพื่อฝึกทั้งความสามารถด้านการพูดและความมั่นใจไปพร้อมกัน”

(นักศึกษา 24, 2568)

จากผลการสัมภาษณ์นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำนวน 25 คน พบว่า นักศึกษามีปัญหาในการพูดทั้งด้านความมั่นใจ ความตื่นเต้น ความกลัวการถูกประเมินจากผู้อื่น การจัดลำดับเนื้อหา การใช้น้ำเสียง สายตา ท่าทาง และการไม่ทราบจุดที่ควรพัฒนาของตนเองหลังการพูด ขณะเดียวกัน นักศึกษาตระหนักว่าทักษะการพูดมีความสำคัญต่อการประกอบวิชาชีพครู แต่ยังต้องการการส่งเสริมอย่างเป็นระบบ

ในด้านความต้องการ นักศึกษาต้องการให้การจัดการเรียนการสอนการพูดเริ่มจากกิจกรรมที่มีความกดดันน้อย มีตัวอย่างหรือแนวทางก่อนพูดจริง มีบรรยากาศที่ผู้ฟังรับฟังโดยไม่ล้อเลียน ได้รับคำแนะนำที่ชัดเจนและนำไปปรับปรุงได้จริง ได้รับการสะท้อนจุดที่ทำได้ดีก่อนเพื่อสร้างกำลังใจ มีโอกาสปรับปรุงหรือพูดซ้ำหลังได้รับคำแนะนำ และได้ฝึกพูดในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทวิชาชีพครู ข้อมูลดังกล่าวจึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

ตอนที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิด
ความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการ
พูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มีรายละเอียดตามประเด็นดังนี้

1. ผลการศึกษาพัฒนาการความสามารถด้านการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่
ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ
เชิงบวก

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาพัฒนาการความสามารถด้านการพูดของนักศึกษาที่เกิดขึ้น
จากการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น การวัดพัฒนาการดำเนินการจำนวน 4 ครั้ง
เพื่อติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนตลอดกระบวนการเรียนรู้

แบบประเมินความสามารถด้านการพูดมีคะแนนเต็ม 20 คะแนน ประกอบด้วยเกณฑ์
การประเมิน 5 ด้าน ด้านละ 4 คะแนน ได้แก่ 1) เนื้อหาและความถูกต้องของสาร 2) การจัดลำดับ
ความคิด 3) การใช้ภาษา 4) น้ำเสียงและความคล่องแคล่ว และ 5) บุคลิกภาพและอวัจนภาษา

การประเมินดำเนินการจำนวน 4 ครั้ง ตามลักษณะภาระงานการพูดที่มีความแตกต่างกัน
ได้แก่ ครั้งที่ 1 การพูดเพื่อถ่ายทอดข้อมูล ครั้งที่ 2 การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็น ครั้งที่ 3 การพูด
เพื่อโน้มน้าว และครั้งที่ 4 การพูดในรูปแบบทางการ โดยใช้เกณฑ์การประเมินชุดเดียวกันเพื่อให้
สามารถเปรียบเทียบพัฒนาการของผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง

หมายเหตุ: การประเมินความสามารถด้านการพูดทั้ง 4 ครั้งใช้เกณฑ์การประเมินชุดเดียวกัน
แต่กำหนดภาระงานการพูดแตกต่างกันตามลำดับ ได้แก่ การพูดเพื่อถ่ายทอดข้อมูล การพูดเพื่อแสดง
ความคิดเห็น การพูดเพื่อโน้มน้าว และการพูดในรูปแบบทางการ เพื่อศึกษาพัฒนาการความสามารถ
ด้านการพูดของนักศึกษาตลอดช่วงระยะเวลาการจัดการเรียนรู้

โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลผลตามช่วงคะแนนของมาตรฐานค่า 4 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 3.50–4.00	หมายถึง	ระดับดีมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50–3.49	หมายถึง	ระดับดี
ค่าเฉลี่ย 1.50–2.49	หมายถึง	ระดับพอใช้
ค่าเฉลี่ย 1.00–1.49	หมายถึง	ระดับควรปรับปรุง

เพื่อให้การนำเสนอผลการวิเคราะห์มีความชัดเจน ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น

2 ส่วน ได้แก่

1.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของความสามารถด้านการพูด

1.2 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความสามารถด้านการพูด

1.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของความสามารถด้านการพูด

การเก็บรวบรวมข้อมูลความสามารถด้านการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต จำนวน 25 คน ดำเนินการวัดจำนวน 4 ครั้ง โดยใช้แบบประเมินความสามารถด้านการพูด ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานพบว่า นักศึกษามีพัฒนาการความสามารถด้านการพูดสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตามลำดับ

เมื่อพิจารณาผลการประเมินแต่ละครั้ง พบว่า ครั้งที่ 1 การพูดเพื่อถ่ายทอดข้อมูล นักศึกษามีความสามารถด้านการพูดอยู่ในระดับพอใช้ มีคะแนนรวมเฉลี่ยเท่ากับ 11.32 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน และมีค่าเฉลี่ยระดับ 4 เท่ากับ 2.26 ($SD = 0.21$) ครั้งที่ 2 การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็น นักศึกษามีความสามารถด้านการพูดอยู่ในระดับดี มีคะแนนรวมเฉลี่ยเท่ากับ 13.80 และมีค่าเฉลี่ยระดับ 4 เท่ากับ 2.76 ($SD = 0.19$) ครั้งที่ 3 การพูดเพื่อโน้มน้าว นักศึกษามีความสามารถด้านการพูดอยู่ในระดับดี มีคะแนนรวมเฉลี่ยเท่ากับ 16.08 และมีค่าเฉลี่ยระดับ 4 เท่ากับ 3.22 ($SD = 0.21$) และครั้งที่ 4 การพูดในรูปแบบทางการ นักศึกษามีความสามารถด้านการพูดอยู่ในระดับดีมาก มีคะแนนรวมเฉลี่ยเท่ากับ 18.12 และมีค่าเฉลี่ยระดับ 4 เท่ากับ 3.62 ($SD = 0.20$)

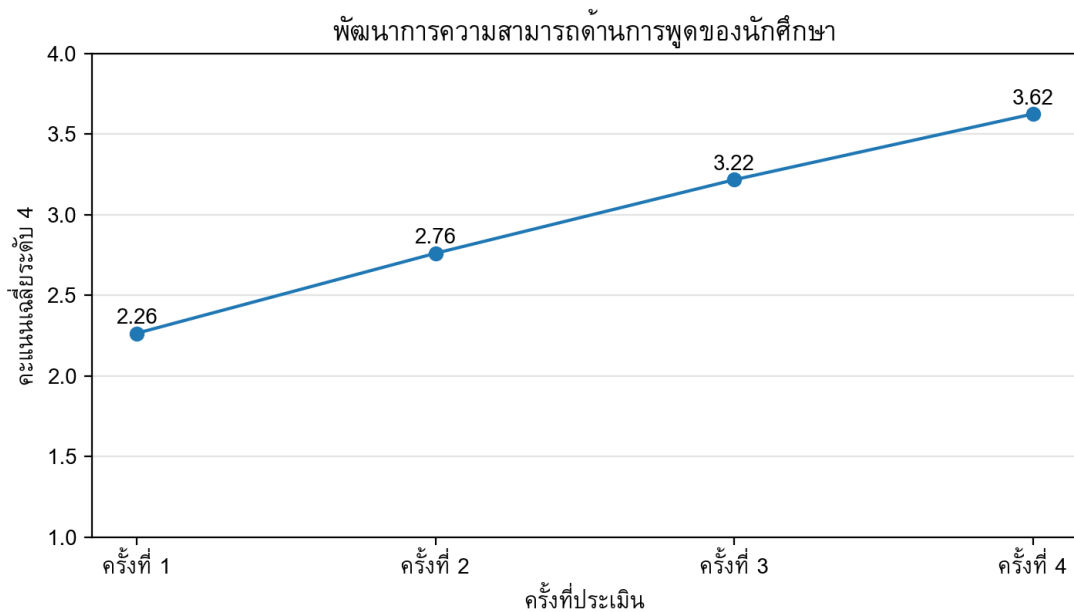
ตารางที่ 3 พัฒนาการความสามารถด้านการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

ครั้งที่	ประเภทการพูด	M	SD	ระดับ
1	การพูดเพื่อถ่ายทอดข้อมูล	2.26	0.21	พอใช้
2	การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็น	2.76	0.19	ดี
3	การพูดเพื่อโน้มน้าว	3.22	0.21	ดี
4	การพูดในรูปแบบทางการ	3.62	0.20	ดีมาก

หมายเหตุ: M = ค่าเฉลี่ย; SD= ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีพัฒนาการความสามารถด้านการพูดเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากครั้งที่ 1 ถึงครั้งที่ 4 โดยเริ่มจากระดับพอใช้ในช่วงแรก และพัฒนาเข้าสู่ระดับดีในครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 ก่อนจะเข้าสู่ระดับดีมากในครั้งที่ 4 สะท้อนให้เห็นว่า นักศึกษามีความก้าวหน้าด้านการพูดตามลำดับของการประเมิน ทั้งการพูดเพื่อถ่ายทอดข้อมูล การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็น การพูดเพื่อโน้มน้าว และการพูดในรูปแบบทางการ

จากผลพัฒนาการความสามารถด้านการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นแผนภาพแสดงพัฒนาการดังนี้

ภาพที่ 1 พัฒนาการความสามารถการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก

1.2 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความสามารถด้านการพูด

ก่อนการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ (One-way Repeated Measures ANOVA) ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับภาวะทรงกลมของข้อมูล (Sphericity) โดยใช้สถิติ Mauchly's Test of Sphericity ผลการทดสอบพบว่า ข้อมูลเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น ดังกล่าว Mauchly's $W = 0.827$, $\chi^2(5) = 4.304$, $p = 0.506$ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงรายงานผลการวิเคราะห์โดยใช้ค่าในกรณี Sphericity Assumed

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ พบว่า ค่าเฉลี่ยความสามารถด้านการพูดของนักศึกษาระหว่างช่วงเวลาการวัดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, $F(3, 72) = 1397.881$, $p < .001$ แสดงว่า ความสามารถด้านการพูดของนักศึกษามีการเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันอย่างน้อยหนึ่งช่วงเวลาการวัด

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำของพัฒนาการความสามารถด้านการพูด

Within-Subjects Effects Test					
สถิติ	SS	df	MS	F	P
Sphericity Assumed	644.190	3	214.730	1397.881	< .001
Error	11.060	72	0.154		

Mauchly's Test of Sphericity: Mauchly's W = 0.827, Approx. Chi-Square = 4.304, df = 5, p = 0.506

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ พบว่า ค่าเฉลี่ยความสามารถด้านการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยความสามารถด้านการพูดในการวัดทั้ง 4 ครั้งแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ ผู้วิจัยจึงดำเนินการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี Bonferroni

ผลการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Bonferroni พบว่า ค่าเฉลี่ยความสามารถด้านการพูดของนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกคู่ โดยความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมากที่สุดพบระหว่างครั้งที่ 1 การพูดเพื่อถ่ายทอดข้อมูล และครั้งที่ 4 การพูดในรูปแบบทางการ รองลงมาคือ ระหว่างครั้งที่ 1 การพูดเพื่อถ่ายทอดข้อมูล และครั้งที่ 3 การพูดเพื่อโน้มน้าว รวมถึงระหว่างครั้งที่ 2 การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็น และครั้งที่ 4 การพูดในรูปแบบทางการ ส่วนความแตกต่างของค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดพบระหว่างครั้งที่ 3 การพูดเพื่อโน้มน้าว และครั้งที่ 4 การพูดในรูปแบบทางการ ผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีพัฒนาการความสามารถด้านการพูดเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากการวัดครั้งแรกถึงครั้งสุดท้าย โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ของคะแนนการพัฒนการทักษะเชิงผลิตภาพของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

การวัด		Mean Difference	SE	P
ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	-2.48	0.102	< .001
ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 3	-4.76	0.105	< .001
ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 4	-6.80	0.129	< .001
ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	-2.28	0.092	< .001
ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 4	-4.32	0.125	< .001
ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	-2.04	0.108	< .001

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Bonferroni พบว่า ค่าเฉลี่ยความสามารถด้านการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตในการวัดแต่ละครั้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกคู่ โดยค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นตามลำดับจากครั้งที่ 1 ถึงครั้งที่ 4 ทั้งนี้ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมากที่สุดพบระหว่างครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 4 และความแตกต่างของค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดพบระหว่างครั้งที่ 3 กับครั้งที่ 4 แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีพัฒนาการความสามารถด้านการพูดเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงเวลาของการวัด

สรุปได้ว่า นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมีพัฒนาการความสามารถด้านการพูดสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจากการประเมินครั้งที่ 1 ถึงครั้งที่ 4 โดยค่าเฉลี่ยระดับ 4 เพิ่มขึ้นจาก 2.26 เป็น 3.62 ผลการตรวจสอบ Mauchly's Test of Sphericity พบว่า ข้อมูลเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของภาวะทรงกลม จึงสามารถรายงานผลการวิเคราะห์ในกรณี Sphericity Assumed ได้อย่างเหมาะสม ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำพบว่า ค่าเฉลี่ยความสามารถด้านการพูดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Bonferroni พบว่า ค่าเฉลี่ยในการวัดทุกคู่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สะท้อนให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการพูดอย่างต่อเนื่องสามารถส่งเสริมความสามารถด้านการพูดของนักศึกษาได้อย่างเป็นลำดับขั้น

2. ผลการศึกษาพัฒนาการความเชื่อมั่นในการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาพัฒนาการความเชื่อมั่นในการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมความเชื่อมั่นในการพูด ซึ่งผู้สอนเป็นผู้ประเมินจากพฤติกรรมที่ปรากฏระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมการพูดของนักศึกษา การวัดพัฒนาการดำเนินการจำนวน 4 ครั้ง เพื่อติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนตลอดกระบวนการเรียนรู้

แบบประเมินพฤติกรรมความเชื่อมั่นในการพูดมีคะแนนเต็ม 20 คะแนน ประกอบด้วยเกณฑ์การประเมิน 5 ด้าน ด้านละ 4 คะแนน ได้แก่ 1) ความพร้อมในการเริ่มพูด 2) ความกล้าแสดงออก 3) การจัดการความประหม่า 4) การปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟัง และ 5) การพัฒนาตนเองจากข้อมูลย้อนกลับ

หมายเหตุ: สำหรับการประเมินครั้งที่ 1 ด้านการพัฒนาตนเองจากข้อมูลย้อนกลับ พิจารณาจากท่าทีการรับฟังข้อมูลย้อนกลับและความพร้อมในการปรับปรุงตนเอง เนื่องจากยังไม่มีข้อมูลย้อนกลับจากการพูดครั้งก่อน ส่วนการประเมินครั้งที่ 2-4 พิจารณาจากพฤติกรรมการนำข้อมูลย้อนกลับจากครั้งก่อนมาใช้ในการปรับปรุงการพูดอย่างเห็นได้ชัด

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลผลตามช่วงคะแนนของมาตราประมาณค่า 4 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 3.50–4.00 หมายถึง ระดับดีมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50–3.49 หมายถึง ระดับดี

ค่าเฉลี่ย 1.50–2.49 หมายถึง ระดับพอใช้

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.49 หมายถึง ระดับควรปรับปรุง

เพื่อให้การนำเสนอผลการวิเคราะห์มีความชัดเจน ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน
ได้แก่

2.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของความเชื่อมั่นในการพูด

2.2 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นในการพูด

2.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของความเชื่อมั่นในการพูด

การเก็บรวบรวมข้อมูลความเชื่อมั่นในการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต จำนวน 25 คน ดำเนินการวัดจำนวน 4 ครั้ง โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมความเชื่อมั่นในการพูด ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานพบว่า นักศึกษามีพัฒนาการความเชื่อมั่นในการพูดสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตามลำดับ

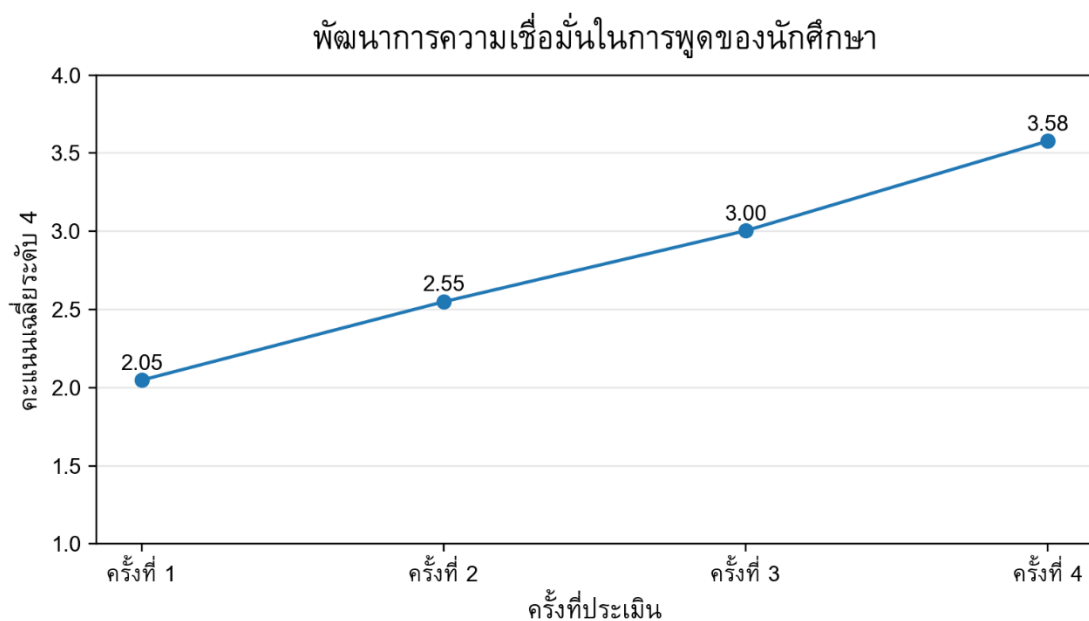
เมื่อพิจารณาผลการประเมินแต่ละครั้ง พบว่า ครั้งที่ 1 การพูดเพื่อถ่ายทอดข้อมูล นักศึกษามีความเชื่อมั่นในการพูดอยู่ในระดับพอใช้ มีคะแนนรวมเฉลี่ยเท่ากับ 10.24 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน และมีค่าเฉลี่ยระดับ 4 เท่ากับ 2.05 ($SD = 0.15$) ครั้งที่ 2 การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็น นักศึกษามีความเชื่อมั่นในการพูดอยู่ในระดับดี มีคะแนนรวมเฉลี่ยเท่ากับ 12.75 และมีค่าเฉลี่ยระดับ 4 เท่ากับ 2.55 ($SD = 0.14$) ครั้งที่ 3 การพูดเพื่อโน้มน้าว นักศึกษามีความเชื่อมั่นในการพูดอยู่ในระดับดี มีคะแนนรวมเฉลี่ยเท่ากับ 15.02 และมีค่าเฉลี่ยระดับ 4 เท่ากับ 3.00 ($SD = 0.13$) และครั้งที่ 4 การพูดในรูปแบบทางการ นักศึกษามีความเชื่อมั่นในการพูดอยู่ในระดับดีมาก มีคะแนนรวมเฉลี่ยเท่ากับ 17.89 และมีค่าเฉลี่ยระดับ 4 เท่ากับ 3.58 ($SD = 0.14$)

ตารางที่ 6 พัฒนาการความเชื่อมั่นในการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

ครั้งที่	ประเภทการพูด	M	SD	ระดับ
1	การพูดเพื่อถ่ายทอดข้อมูล	2.05	0.15	พอใช้
2	การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็น	2.55	0.14	ดี
3	การพูดเพื่อโน้มน้าว	3.00	0.13	ดี
4	การพูดในรูปแบบทางการ	3.58	0.14	ดีมาก

หมายเหตุ: M = ค่าเฉลี่ยระดับ 4; SD = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีพัฒนาการความเชื่อมั่นในการพูดเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากครั้งที่ 1 ถึงครั้งที่ 4 โดยเริ่มจากระดับพอใช้ในช่วงแรก และพัฒนาเข้าสู่ระดับดีในครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 ก่อนจะเข้าสู่ระดับดีมากในครั้งที่ 4 สะท้อนให้เห็นว่า นักศึกษามีความก้าวหน้าด้านความเชื่อมั่นในการพูดตามลำดับของการประเมิน ทั้งการพูดเพื่อถ่ายทอดข้อมูล การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็น การพูดเพื่อโน้มน้าว และการพูดในรูปแบบทางการ

ภาพที่ 2 พัฒนาการความเชื่อมั่นในการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก

2.2 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นในการพูด

ก่อนการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ (One-way Repeated Measures ANOVA) ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับภาวะทรงกลมของข้อมูล (Sphericity) โดยใช้สถิติ Mauchly's Test of Sphericity ผลการทดสอบพบว่า ข้อมูลเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นดังกล่าว Mauchly's $W = 0.946$, $\chi^2(5) = 1.269$, $p = 0.938$ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงรายงานผลการวิเคราะห์โดยใช้ค่าในกรณี Sphericity Assumed

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ พบว่า ค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นในการพูดของนักศึกษาระหว่างช่วงเวลาการวัดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, $F(3, 72) = 4136.324$, $p < .001$ แสดงว่า ความเชื่อมั่นในการพูดของนักศึกษามีการเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันอย่างน้อยหนึ่งช่วงเวลาการวัด

ตารางที่ 7 ผลการทดสอบความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำของพัฒนาการความเชื่อมั่นในการพูด

Within-Subjects Effects Test					
สถิติ	SS	df	MS	F	P
Sphericity Assumed	31.859	3	10.620	4136.324	< .001
Error	0.185	72	0.003		

หมายเหตุ: Mauchly's Test of Sphericity: Mauchly's W = 0.946, Approx. Chi-Square = 1.269, df = 5, p = 0.938

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ พบว่า ค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นในการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นในการพูดในการวัดทั้ง 4 ครั้งแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ ผู้วิจัยจึงดำเนินการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี Bonferroni

ผลการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Bonferroni พบว่า ค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นในการพูดของนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกคู่ โดยความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมากที่สุดพบระหว่างครั้งที่ 1 การพูดเพื่อถ่ายทอดข้อมูล และครั้งที่ 4 การพูดในรูปแบบทางการ รองลงมาคือ ระหว่างครั้งที่ 2 การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็น และครั้งที่ 4 การพูดในรูปแบบทางการ ส่วนความแตกต่างของค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดพบระหว่างครั้งที่ 2 การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็น และครั้งที่ 3 การพูดเพื่อโน้มน้าว ผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีพัฒนาการความเชื่อมั่นในการพูดเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากการวัดครั้งแรกถึงครั้งสุดท้าย โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ของคะแนนพัฒนาการความเชื่อมั่นในการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

การวัด		Mean Difference	SE	P
ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	-0.502	0.015	< .001
ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 3	-0.956	0.014	< .001
ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 4	-1.530	0.015	< .001
ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	-0.454	0.013	< .001
ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 4	-1.028	0.016	< .001
ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	-0.574	0.014	< .001

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Bonferroni พบว่า ค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นในการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตในการวัดแต่ละครั้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกคู่ โดยค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นตามลำดับจากครั้งที่ 1 ถึงครั้งที่ 4 ทั้งนี้ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมากที่สุดพบระหว่างครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 4 และความแตกต่างของค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดพบระหว่างครั้งที่ 2 กับครั้งที่ 3 แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีพัฒนาการความเชื่อมั่นในการพูดเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงเวลาของการวัด

สรุปได้ว่า นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมีพัฒนาการความเชื่อมั่นในการพูดสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจากการประเมินครั้งที่ 1 ถึงครั้งที่ 4 โดยค่าเฉลี่ยระดับ 4 เพิ่มขึ้นจาก 2.05 เป็น 3.58 ผลการตรวจสอบ Mauchly's Test of Sphericity พบว่า ข้อมูลเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของภาวะทรงกลม จึงรายงานผลการวิเคราะห์ในกรณี Sphericity Assumed ได้ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำพบว่า ค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นในการพูดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Bonferroni พบว่า ค่าเฉลี่ยในการวัดทุกคู่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีพัฒนาการความเชื่อมั่นในการพูดเพิ่มขึ้นตามลำดับของการจัดกิจกรรมการพูดภายใต้บรรยากาศความปลอดภัยทางจิตใจและการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเอง มีรายละเอียดดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก

รายการประเมิน	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับที่
ด้านที่ 1 เนื้อหาและจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้	4.65	0.23	มากที่สุด	4
1.เนื้อหาการเรียนมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการพัฒนาความสามารถด้านการพูด	4.68	0.48	มากที่สุด	2
2.เนื้อหาการเรียนช่วยให้นักศึกษาเข้าใจหลักการพูดในรูปแบบต่าง ๆ ได้ชัดเจน	4.68	0.56	มากที่สุด	2

รายการประเมิน	M	SD	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับที่
3. เนื้อหามีความเหมาะสมกับระดับความรู้และประสบการณ์ของนักศึกษา	4.48	0.71	มาก	3
4. เนื้อหาสามารถนำไปใช้ในการพูด การนำเสนอ หรือการสื่อสารในสถานการณ์จริงได้	4.76	0.44	มากที่สุด	1
ด้านที่ 2 กระบวนการจัดการเรียนการสอน	4.58	0.20	มากที่สุด	5
1. กิจกรรมการเรียนการสอนมีความน่าสนใจและกระตุ้นให้นักศึกษามีส่วนร่วม	4.68	0.56	มากที่สุด	1
2. กิจกรรมการพูดมีลำดับขั้นตอนเหมาะสมจากง่ายไปยาก	4.56	0.65	มากที่สุด	3
3. กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ฝึกพูดอย่างต่อเนื่อง	4.44	0.65	มาก	4
4. กิจกรรมช่วยให้นักศึกษากล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น และกล้าแสดงออกมากขึ้น	4.56	0.51	มากที่สุด	3
5. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสม	4.64	0.57	มากที่สุด	2
ด้านที่ 3 ความปลอดภัยทางจิตใจในการเรียนรู้	4.72	0.19	มากที่สุด	2
1. บรรยากาศในชั้นเรียนทำให้นักศึกษารู้สึกปลอดภัยในการพูดและแสดงความคิดเห็น	4.60	0.58	มากที่สุด	4
2. ผู้สอนส่งเสริมให้นักศึกษากล้าพูดโดยไม่กลัวการถูกตำหนิหรือล้อเลียน	4.80	0.41	มากที่สุด	1
3. เพื่อนร่วมชั้นรับฟังความคิดเห็นและการพูดของผู้อื่นอย่างเหมาะสม	4.64	0.49	มากที่สุด	3
4. การจัดกิจกรรมช่วยลดความกังวลและความประหม่าในการพูดต่อหน้าผู้อื่น	4.80	0.41	มากที่สุด	1
5. นักศึกษารู้สึกว่าความผิดพลาดในการพูดเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้และการพัฒนา	4.76	0.44	มากที่สุด	2
ด้านที่ 4 การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก	4.74	0.23	มากที่สุด	1
1. ผู้สอนให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเริ่มจากการชี้ให้เห็นจุดแข็งของนักศึกษา	4.68	0.48	มากที่สุด	4
2. ข้อมูลย้อนกลับที่ได้รับมีความชัดเจน เฉพาะเจาะจง และเข้าใจง่าย	4.76	0.52	มากที่สุด	3
3. ข้อมูลย้อนกลับช่วยให้นักศึกษารู้แนวทางในการปรับปรุงการพูดของตนเอง	4.88	0.33	มากที่สุด	1

รายการประเมิน	M	SD	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับที่
4. การให้ข้อมูลย้อนกลับของผู้สอนช่วยสร้างกำลังใจและแรงจูงใจในการฝึกพูด	4.80	0.41	มากที่สุด	2
5. การแลกเปลี่ยนข้อเสนอแนะระหว่างเพื่อนช่วยให้นักศึกษาเห็นแนวทางการพัฒนาการพูดของตนเอง	4.60	0.65	มากที่สุด	5
ด้านที่ 5 การวัดและประเมินผล	4.56	0.31	มากที่สุด	6
1. การวัดและประเมินผลมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการเรียนรู้	4.44	0.65	มาก	4
2. เกณฑ์การประเมินความสามารถด้านการพูดมีความชัดเจนและเข้าใจง่าย	4.60	0.50	มากที่สุด	2
3. เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมความเชื่อมั่นในการพูดมีความเหมาะสม	4.68	0.48	มากที่สุด	1
4. การประเมินช่วยให้นักศึกษาเห็นพัฒนาการของตนเองอย่างเป็นลำดับ	4.52	0.71	มากที่สุด	3
ด้านที่ 6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนการสอน	4.70	0.22	มากที่สุด	3
1. การจัดการเรียนการสอนช่วยให้นักศึกษามีความสามารถด้านการพูดดีขึ้น	4.80	0.41	มากที่สุด	1
2. การจัดการเรียนการสอนช่วยให้นักศึกษามีความเชื่อมั่นในการพูดมากขึ้น	4.80	0.41	มากที่สุด	1
3. นักศึกษาสามารถนำความรู้และประสบการณ์จากกิจกรรมไปใช้ในการพูดหรือนำเสนอในสถานการณ์อื่นได้	4.48	0.71	มาก	4
4. การจัดการเรียนการสอนช่วยให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการฝึกพูดและการพัฒนาตนเอง	4.76	0.52	มากที่สุด	2
5. รูปแบบการเรียนการสอนนี้มีความเหมาะสมต่อการพัฒนานักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต	4.68	0.56	มากที่สุด	3
รวม	4.66	0.08	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก พบว่า ในภาพรวมนักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.66$, $SD = 0.08$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับที่ 1 คือ ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก ($M = 4.74$, $SD = 0.23$) รองลงมา คือ ด้านความปลอดภัยทางจิตใจในการเรียนรู้ ($M = 4.72$, $SD = 0.19$) ด้านประโยชน์

ที่ได้รับจากการเรียนการสอน ($M = 4.70$, $SD = 0.22$) ด้านเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ ($M = 4.65$, $SD = 0.23$) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ($M = 4.58$, $SD = 0.20$) และด้านการวัดและประเมินผล ($M = 4.56$, $SD = 0.31$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในด้านเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ และระดับมาก 1 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เนื้อหาสามารถนำไปใช้ในการพูด การนำเสนอ หรือการสื่อสารในสถานการณ์จริงได้ ($M = 4.76$, $SD = 0.44$) รองลงมา คือ เนื้อหาการเรียนมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการพัฒนาความสามารถด้านการพูด ($M = 4.68$, $SD = 0.48$) และเนื้อหาการเรียนช่วยให้นักศึกษาเข้าใจหลักการพูดในรูปแบบต่าง ๆ ได้ชัดเจน ($M = 4.68$, $SD = 0.56$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เนื้อหามีความเหมาะสมกับระดับความรู้และประสบการณ์ของนักศึกษา ($M = 4.48$, $SD = 0.71$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ และระดับมาก 1 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กิจกรรมการเรียนการสอนมีความน่าสนใจและกระตุ้นให้นักศึกษามีส่วนร่วม ($M = 4.68$, $SD = 0.56$) รองลงมา คือ ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสม ($M = 4.64$, $SD = 0.57$) ส่วนกิจกรรมการพูดมีลำดับขั้นตอนเหมาะสมจากง่ายไปยาก และกิจกรรมช่วยให้นักศึกษากล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น และกล้าแสดงออกมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($M = 4.56$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ฝึกพูดอย่างต่อเนื่อง ($M = 4.44$, $SD = 0.65$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในด้านความปลอดภัยทางจิตใจในการเรียนรู้ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้สอนส่งเสริมให้นักศึกษากล้าพูด โดยไม่กลัวการถูกตำหนิหรือล้อเลียน ($M = 4.80$, $SD = 0.41$) และการจัดกิจกรรมช่วยลดความกังวล และความประหม่าในการพูดต่อหน้าผู้อื่น ($M = 4.80$, $SD = 0.41$) รองลงมา คือ นักศึกษารู้สึกว่าความผิดพลาดในการพูดเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้และการพัฒนา ($M = 4.76$, $SD = 0.44$) เพื่อนร่วมชั้นรับฟังความคิดเห็นและการพูดของผู้อื่นอย่างเหมาะสม ($M = 4.64$, $SD = 0.49$) และบรรยากาศในชั้นเรียนทำให้นักศึกษารู้สึกปลอดภัยในการพูดและแสดงความคิดเห็น ($M = 4.60$, $SD = 0.58$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อมูลย้อนกลับช่วยให้นักศึกษารู้แนวทางในการปรับปรุงการพูดของตนเอง ($M = 4.88$, $SD = 0.33$) รองลงมา คือ การให้ข้อมูลย้อนกลับของผู้สอนช่วยสร้างกำลังใจและแรงจูงใจในการฝึกพูด ($M = 4.80$, $SD = 0.41$) ข้อมูลย้อนกลับที่ได้รับมีความชัดเจน เฉพาะเจาะจง และเข้าใจง่าย ($M = 4.76$, $SD = 0.52$) ผู้สอนให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเริ่มจากการชี้ให้เห็นจุดแข็งของนักศึกษา ($M = 4.68$, $SD = 0.48$) และ

การแลกเปลี่ยนข้อเสนอแนะระหว่างเพื่อนช่วยให้นักศึกษาเห็นแนวทางพัฒนาการพูดของตนเอง ($M = 4.60$, $SD = 0.65$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อในด้านการวัดและประเมินผล พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ และระดับมาก 1 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมความเชื่อมั่นในการพูดมีความเหมาะสม ($M = 4.68$, $SD = 0.48$) รองลงมา คือ เกณฑ์การประเมินความสามารถด้านการพูดมีความชัดเจนและเข้าใจง่าย ($M = 4.60$, $SD = 0.50$) การประเมินช่วยให้นักศึกษาเห็นพัฒนาการของตนเองอย่างเป็นลำดับ ($M = 4.52$, $SD = 0.71$) และการวัดและประเมินผลมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการเรียนรู้ ($M = 4.44$, $SD = 0.65$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อในด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ และระดับมาก 1 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการเรียนการสอนช่วยให้นักศึกษามีความสามารถด้านการพูดดีขึ้น ($M = 4.80$, $SD = 0.41$) และการจัดการเรียนการสอนช่วยให้นักศึกษามีความเชื่อมั่นในการพูดมากขึ้น ($M = 4.80$, $SD = 0.41$) รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอนช่วยให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการฝึกพูดและการพัฒนาตนเอง ($M = 4.76$, $SD = 0.52$) รูปแบบการเรียนการสอนนี้มีความเหมาะสมต่อการพัฒนา นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ($M = 4.68$, $SD = 0.56$) และนักศึกษาสามารถนำความรู้และประสบการณ์จากกิจกรรมไปใช้ในการพูดหรือนำเสนอในสถานการณ์อื่นได้ ($M = 4.48$, $SD = 0.71$) ตามลำดับ

สรุปได้ว่า นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งในภาพรวมและรายด้าน โดยเฉพาะด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกและด้านความปลอดภัยทางจิตใจในการเรียนรู้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ๆ แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นสามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพูด ลดความกังวลของผู้เรียน และช่วยให้นักศึกษาได้รับแนวทางในการปรับปรุงการพูดอย่างชัดเจน นอกจากนี้ นักศึกษายังเห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวช่วยส่งเสริมทั้งความสามารถด้านการพูด ความเชื่อมั่นในการพูด และทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาตนเอง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจ ร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน และ 2) ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น โดยพิจารณาจากพัฒนาการ ความสามารถด้านการพูด พัฒนาการความเชื่อมั่นในการพูด และความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อ รูปแบบการเรียนการสอน

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัญหา และความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนด้านการพูด ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D1) เพื่อออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R2) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน และขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D2) เพื่อประเมินประสิทธิผลและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 ซึ่งลงทะเบียนเรียนรายวิชา EDUCR1701 ภาษาเพื่อการสื่อสาร จำนวน 25 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง คือ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การพูด ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความ ปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก แผนการจัดการเรียนการสอน แบบประเมิน ความสามารถด้านการพูด แบบประเมินพฤติกรรมความเชื่อมั่นในการพูด และแบบสอบถาม ความพึงพอใจของนักศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว แบบวัดซ้ำ (One-way Repeated Measures ANOVA) พร้อมการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Bonferroni

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอน

ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีฐานคิดจากการบูรณาการแนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจ (Psychological Safety) ร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก (Positive Feedback) รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นเรียกว่า SAFER Model ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้ และ 4) การวัดและประเมินผล โดยมีกระบวนการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 สร้างพื้นที่ปลอดภัย (S – Set a Safe Space) ขั้นที่ 2 ฝึกปฏิบัติการพูด (A – Act on Speaking Task) ขั้นที่ 3 สะท้อนจุดแข็ง (F – Focus on the Positive First) ขั้นที่ 4 เสนอแนะเชิงสร้างสรรค์ (E – Express Constructive Suggestions) และขั้นที่ 5 เสริมความเชื่อมั่นในตนเอง (R – Reinforce Confidence) ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอน โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีองค์ประกอบและขั้นตอนที่สอดคล้องกัน สามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้ด้านการพูดในรายวิชาภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างเป็นระบบ

2. ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน

2.1 พัฒนาการความสามารถด้านการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

ผลการศึกษาพัฒนาการความสามารถด้านการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต พบว่า คะแนนความสามารถด้านการพูดของนักศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกครั้งที่มีการประเมิน โดยการประเมินครั้งที่ 1 การพูดเพื่อถ่ายทอดข้อมูล มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ ($M = 2.26, SD = 0.21$) การประเมินครั้งที่ 2 การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็น มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับดี ($M = 2.76, SD = 0.19$) การประเมินครั้งที่ 3 การพูดเพื่อโน้มน้าว มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับดี ($M = 3.22, SD = 0.21$) และการประเมินครั้งที่ 4 การพูดในรูปแบบทางการ มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับดีมาก ($M = 3.62, SD = 0.20$) แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีความสามารถด้านการพูดดีขึ้นตามลำดับหลังได้รับการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ พบว่า ค่าเฉลี่ยความสามารถด้านการพูดของนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, $F(3, 72) = 1397.881, p < .001$ และผลการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Bonferroni พบว่า ค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกคู่ โดยมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นตามลำดับ

2.2 พัฒนาการความเชื่อมั่นในการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

ผลการศึกษาพัฒนาการความเชื่อมั่นในการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต พบว่า คะแนนความเชื่อมั่นในการพูดของนักศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกครั้งที่มีการประเมิน โดยการประเมินครั้งที่ 1 การพูดเพื่อถ่ายทอดข้อมูล มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ ($M = 2.05$, $SD = 0.15$) การประเมินครั้งที่ 2 การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็น มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับดี ($M = 2.55$, $SD = 0.14$) การประเมินครั้งที่ 3 การพูดเพื่อโน้มน้าว มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับดี ($M = 3.00$, $SD = 0.13$) และการประเมินครั้งที่ 4 การพูดในรูปแบบทางการ มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับดีมาก ($M = 3.58$, $SD = 0.14$) แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีความเชื่อมั่นในการพูดสูงขึ้นตามลำดับหลังได้รับการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ พบว่า ค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นในการพูดของนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, $F(3, 72) = 4136.324$, $p < .001$ และผลการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Bonferroni พบว่า ค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกคู่ โดยมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นตามลำดับ

2.3 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.66$, $SD = 0.08$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก ($M = 4.74$, $SD = 0.23$) รองลงมา คือ ด้านความปลอดภัยทางจิตใจในการเรียนรู้ ($M = 4.72$, $SD = 0.19$) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนการสอน ($M = 4.70$, $SD = 0.22$) ด้านเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ ($M = 4.65$, $SD = 0.23$) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ($M = 4.58$, $SD = 0.20$) และด้านการวัดและประเมินผล ($M = 4.56$, $SD = 0.31$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอน

ผลการวิจัยที่พบว่า SAFER Model มีองค์ประกอบครบถ้วนและมีลำดับขั้นชัดเจน อาจอธิบายได้จากกระบวนการพัฒนารูปแบบที่เริ่มจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานทั้งจากเอกสาร งานวิจัย ผู้สอน และนักศึกษา ทำให้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นไม่ได้ตั้งอยู่บนแนวคิดทางทฤษฎีเพียงอย่างเดียว แต่เชื่อมโยงกับปัญหาและความต้องการจริงของผู้เรียนในบริบทการเรียนรายวิชาภาษาเพื่อการสื่อสาร การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบเป็นหลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล สอดคล้องกับแนวคิดการออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนของ Joyce et al.

(2015) และทีศนา แซมมณี (2563) ที่เน้นว่ารูปแบบการสอนที่มีคุณภาพต้องมียุทธศาสตร์ประกอบสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ

จุดเด่นของ SAFER Model คือ การพัฒนาความสามารถด้านการพูดควบคู่กับการจัดเงื่อนไขทางจิตใจที่เอื้อต่อการฝึกพูด เพราะการพูดต่อหน้าผู้อื่นเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องเผชิญความเสี่ยงทางความรู้สึก ทั้งความกลัวการผิดพลาด ความกังวลต่อการถูกประเมิน และความไม่มั่นใจในตนเอง แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจของ Edmondson (1999, 2019) ช่วยอธิบายได้ว่า เมื่อผู้เรียนรับรู้ว่าคุณครูเป็นพื้นที่ที่สามารถตั้งคำถาม ทดลองปฏิบัติ และยอมรับข้อผิดพลาดได้โดยไม่ถูกลดคุณค่า ผู้เรียนจะกล้าแสดงออกและมีส่วนร่วมมากขึ้น งานวิจัยเชิงสังเคราะห์ของ Newman et al. (2017) ยังสนับสนุนว่า ความปลอดภัยทางจิตใจสัมพันธ์กับการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และพฤติกรรมมีส่วนร่วมในกลุ่ม

การบูรณาการการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเข้าไปในขั้นตอนของรูปแบบ ทำให้การฝึกพูดไม่สิ้นสุดเพียงการนำเสนอและรับคะแนน แต่กลายเป็นวงจรของการฝึกปฏิบัติ การรับรู้จุดแข็ง การรับข้อเสนอแนะ และการปรับปรุงการพูดครั้งต่อไป แนวคิดนี้สอดคล้องกับ Hattie and Timperley (2007) ที่เสนอว่าข้อมูลย้อนกลับที่มีประสิทธิภาพควรทำให้ผู้เรียนเข้าใจเป้าหมายการเรียนรู้ ระดับความสามารถปัจจุบัน และแนวทางพัฒนาต่อไป

ขณะเดียวกัน ลักษณะของข้อมูลย้อนกลับใน SAFER Model ยังสอดคล้องกับ Shute (2007) และ Brookhart (2008) ที่เน้นว่าข้อมูลย้อนกลับควรมีความเฉพาะเจาะจง เชื่อมโยงกับงาน และไม่ตัดสินตัวบุคคล การเริ่มต้นจากการสะท้อนจุดแข็งก่อนเสนอข้อควรปรับปรุงจึงช่วยให้ผู้เรียนเปิดใจรับคำแนะนำมากขึ้น และสามารถนำข้อเสนอแนะไปใช้พัฒนาการพูดในครั้งต่อไปได้อย่างเป็นรูปธรรม

เมื่อพิจารณาแต่ละขั้นของ SAFER Model จะเห็นว่ามีความต่อเนื่องกันอย่างมีเหตุผล ขั้นสร้างพื้นที่ปลอดภัยช่วยลดแรงกดดันก่อนการพูด ขั้นฝึกปฏิบัติการพูดสร้างประสบการณ์จริง ขั้นสะท้อนจุดแข็งทำให้ผู้เรียนเห็นสิ่งที่ตนทำได้ดี ขั้นเสนอแนะเชิงสร้างสรรค์ทำให้ผู้เรียนทราบแนวทางพัฒนา และขั้นเสริมความเชื่อมั่นในตนเองทำให้ผู้เรียนเห็นพัฒนาการของตนเอง ลำดับดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติและการสนับสนุนทางสังคมของ Vygotsky (1978) ที่มองว่าผู้เรียนพัฒนาได้ดีขึ้นเมื่อได้รับปฏิสัมพันธ์และการช่วยเหลือที่เหมาะสมจากผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้น

ดังนั้น คุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนจึงเกิดจากการเชื่อมโยงแนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกอย่างเป็นกระบวนการ ไม่ใช่การนำแนวคิดทั้งสองมาใช้แยกส่วน รูปแบบที่พัฒนาขึ้นจึงมีความเหมาะสมกับการเรียนการสอนด้านการพูด ซึ่งต้องพัฒนาทั้งทักษะการสื่อสารและความพร้อมทางจิตใจของผู้เรียนไปพร้อมกัน

2. ผลการพัฒนาความสามารถด้านการพูดของนักศึกษา

ความสามารถด้านการพูดของนักศึกษาที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สะท้อนให้เห็นว่าการจัดการะงานการพูดอย่างเป็นลำดับมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาการของผู้เรียน โดยรูปแบบการเรียนการสอนเริ่มจากการพูดเพื่อถ่ายทอดข้อมูล ไปสู่การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็น การพูดเพื่อโน้มน้าว และการพูดในรูปแบบทางการ การเรียงลำดับเช่นนี้ช่วยให้ผู้เรียนค่อย ๆ สังสมประสบการณ์และปรับปรุงองค์ประกอบของการพูด ได้แก่ การจัดลำดับเนื้อหา การใช้ภาษา น้ำเสียง ความคล่องแคล่ว บุคลิกภาพ และอวัจนภาษาอย่างเป็นขั้นตอน

พัฒนาการดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Vygotsky (1978) ที่อธิบายว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ดีเมื่อผู้เรียนได้รับการช่วยเหลือและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ในบริบทของการวิจัยนี้ ผู้เรียนไม่ได้ฝึกพูดโดยลำพัง แต่ได้รับคำแนะนำจากผู้สอน รับฟังข้อเสนอแนะจากเพื่อน และนำข้อมูลย้อนกลับไปปรับปรุงการพูดอย่างต่อเนื่อง กระบวนการดังกล่าวทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาจากระดับความสามารถเดิมไปสู่ระดับที่สูงขึ้นได้อย่างเป็นลำดับ

การให้ข้อมูลย้อนกลับเฉพาะบุคคลเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถด้านการพูดได้ชัดเจนยิ่งขึ้น งานวิจัยของ Srisuk et al. (2024) พบว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับเฉพาะบุคคลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความเชื่อมั่นในการสื่อสารภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะเมื่อข้อมูลย้อนกลับประกอบด้วย การชี้จุดที่ควรแก้ไข การส่งเสริมให้ผู้เรียนรับรู้ความสามารถของตนเอง และการให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในครั้งต่อไป ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากผู้เรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับที่ระบุทั้งสิ่งที่ทำได้ดีและแนวทางที่ควรปรับปรุง เช่น การเพิ่มความชัดเจนของเนื้อหา การปรับจังหวะการพูด การควบคุมน้ำเสียง การสบตาผู้ฟัง และการใช้ภาษาให้เหมาะสม

นอกจากนี้ ความสามารถในการพูดที่เพิ่มขึ้นยังสัมพันธ์กับการลดความวิตกกังวลในการสื่อสาร Horwitz et al. (1986) อธิบายว่าความวิตกกังวลในการใช้ภาษาเป็นอุปสรรคต่อการแสดงออกของผู้เรียน ขณะที่ Krashen (1982) อธิบายผ่านแนวคิดตัวกรองทางอารมณ์ว่า ความกังวลและความไม่มั่นใจสามารถลดประสิทธิภาพการเรียนรู้ภาษาได้ การสร้างบรรยากาศที่ปลอดภัยใน SAFER Model จึงช่วยให้ผู้เรียนกล้าฝึกพูดมากขึ้น และเมื่อได้ฝึกอย่างต่อเนื่องภายใต้ข้อมูลย้อนกลับที่สร้างสรรค์ ความสามารถในการพูดจึงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

ดังนั้น ความสามารถในการพูดที่เพิ่มขึ้นไม่ได้เกิดจากการฝึกซ้ำเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากการฝึกซ้ำที่มีเป้าหมาย มีเกณฑ์ประเมิน มีข้อมูลย้อนกลับเฉพาะเจาะจง และมีบรรยากาศการเรียนรู้ที่ลดความกลัวการผิดพลาด กลไกเหล่านี้ทำงานร่วมกันจนทำให้ผู้เรียนพัฒนาการพูดจากระดับพอใช้ไปสู่ระดับดีมากได้อย่างต่อเนื่อง

3. ผลการพัฒนาความเชื่อมั่นในการพูดของนักศึกษา

ในด้านความเชื่อมั่นในการพูด ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่านักศึกษามีความเชื่อมั่นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากการประเมินครั้งแรกถึงครั้งสุดท้าย ประเด็นนี้สะท้อนว่า ความเชื่อมั่นในการพูดไม่ได้เกิดจากการบอกให้ผู้เรียน “มั่นใจ” เพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้ลงมือพูดจริง ได้รับการยอมรับ เห็นจุดแข็งของตนเอง และเห็นพัฒนาการที่เกิดขึ้นจากการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง

ผลดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเองของ Bandura (1997) ที่อธิบายว่า ความเชื่อมั่นของบุคคลเกิดจากประสบการณ์แห่งความสำเร็จ การเรียนรู้จากแบบอย่าง การได้รับคำพูดสนับสนุน และภาวะทางกายและอารมณ์ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้เรียนได้รับประสบการณ์แห่งความสำเร็จจากการเห็นคะแนนและคุณภาพการพูดที่ดีขึ้น ได้เรียนรู้จากเพื่อนร่วมชั้น ได้รับคำพูดสนับสนุนและข้อเสนอแนะจากผู้สอนและเพื่อน และได้ฝึกพูดในบรรยากาศที่ลดความกังวล องค์ประกอบเหล่านี้จึงส่งผลให้ความเชื่อมั่นในการพูดเพิ่มขึ้น

การสะท้อนจุดแข็งก่อนเสนอข้อควรปรับปรุงยังช่วยให้ผู้เรียนไม่มองข้อผิดพลาดเป็นความล้มเหลวถาวร แต่เห็นข้อผิดพลาดเป็นข้อมูลสำหรับการเรียนรู้ แนวทางนี้สอดคล้องกับแนวคิดความคิดแบบเติบโตของ Dweck (2006) ที่อธิบายว่าผู้เรียนจะมีแนวโน้มพัฒนาตนเองมากขึ้นเมื่อเชื่อว่าความสามารถสามารถพัฒนาได้ผ่านความพยายาม การฝึกฝน และการยอมรับข้อผิดพลาด เมื่อผู้เรียนรับรู้ว่าการพูดเป็นทักษะที่ฝึกได้ ความกลัวจึงลดลง และความกล้าในการพูดครั้งต่อไปเพิ่มขึ้น

การให้ข้อมูลย้อนกลับที่เน้นความก้าวหน้าของผู้เรียนมีส่วนช่วยเสริมแรงจิตใจและความเชื่อมั่นในการพูด Voerman et al. (2014) อธิบายว่า progress feedback ช่วยให้ผู้เรียนเห็นพัฒนาการของตนเองเมื่อเปรียบเทียบกับผลงานครั้งก่อน เพราะผู้เรียนไม่ได้ถูกเปรียบเทียบกับเพื่อน แต่เห็นหลักฐานว่าตนเองพัฒนาขึ้นจากเดิม เช่น พูดต่อเนื่องขึ้น ใช้น้ำเสียงมั่นคงขึ้น หรือเรียบเรียงเนื้อหาได้ชัดเจนขึ้น ประเด็นนี้สัมพันธ์กับทฤษฎีการกำหนดตนเองของ Deci and Ryan (2000) ที่เน้นความต้องการพื้นฐานด้านความสามารถ ความเป็นอิสระ และความสัมพันธ์กับผู้อื่น เนื่องจาก SAFER Model เปิดโอกาสให้ผู้เรียนรับรู้ว่าคุณสมบัติความสามารถเพิ่มขึ้นจากการฝึกพูด มีพื้นที่ในการปรับปรุงตนเอง และได้รับความสัมพันธ์เชิงบวกจากผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้น จึงช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจภายในและความเชื่อมั่นในการพูดมากขึ้น

ดังนั้น การเพิ่มขึ้นของค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นในการพูดจึงสะท้อนผลของการเปลี่ยนบรรยากาศการพูดจากสถานการณ์ที่ผู้เรียนรู้สึกว่าการพูดติดสิน เป็นสถานการณ์ของการฝึกฝนและพัฒนา ผู้เรียนได้เห็นความก้าวหน้าของตนเอง ได้รับการยอมรับจากกลุ่ม และได้รับข้อเสนอแนะที่นำไปใช้ได้จริง จึงเกิดความเชื่อมั่นในการพูดเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

4. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน

เมื่อพิจารณาบริบทของผู้เรียนที่ต้องเผชิญกับความกังวลในการพูด ความกลัวการถูกล้อเลียน และความไม่มั่นใจในการแสดงออก ผลการวิจัยที่พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด จึงสะท้อนว่ารูปแบบการเรียนการสอนสามารถตอบสนองความต้องการสำคัญของผู้เรียนได้ ทั้งในด้านบรรยากาศการเรียนรู้ที่ปลอดภัย การได้รับคำแนะนำที่ชัดเจน และการมีโอกาสพัฒนาตนเองหลังจากได้รับข้อเสนอแนะ

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกมีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นว่านักศึกษาให้ความสำคัญกับข้อมูลย้อนกลับที่มีลักษณะสร้างสรรค์ ไม่ตำหนิผู้เรียนโดยตรง และสามารถนำไปใช้พัฒนาการพูดได้จริง ผลดังกล่าวสอดคล้องกับ Shute (2007), Hattie and Timperley (2007) และ Brookhart (2008) ที่กล่าวถึงคุณลักษณะของข้อมูลย้อนกลับที่ดีว่าควรมีความเฉพาะเจาะจง เชื่อมโยงกับเป้าหมายการเรียนรู้ และช่วยให้ผู้เรียนทราบแนวทางพัฒนาตนเอง

ด้านความปลอดภัยทางจิตใจในการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน สะท้อนว่า ผู้เรียนเห็นความสำคัญของบรรยากาศที่ทำให้กล้าพูดโดยไม่กลัวการตำหนิหรือการหัวเราะเยาะ ผลนี้สอดคล้องกับ Edmondson (1999) ที่เสนอว่าความปลอดภัยทางจิตใจเป็นฐานของการแสดงความคิดเห็น การตั้งคำถาม และการเรียนรู้จากข้อผิดพลาดในกลุ่ม เมื่อผู้เรียนรู้สึกว่าคุณค่าการเรียนยอมรับความแตกต่างและไม่ตัดสินตัวบุคคล ผู้เรียนจึงพร้อมเข้าร่วมกิจกรรมและรับข้อมูลย้อนกลับมากขึ้น

ความพึงพอใจด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนรับรู้ว่าการเรียนการสอนช่วยเพิ่มความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในการพูดเพิ่มขึ้น อีกทั้งสามารถนำประสบการณ์จากกิจกรรมไปใช้ในการพูดหรือการนำเสนอในสถานการณ์อื่นได้ ลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับ Sim (2021) ที่พบว่ากิจกรรมการให้ข้อมูลย้อนกลับและการแลกเปลี่ยนในชุมชนการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนเปิดรับมุมมองที่แตกต่างและพัฒนางานของตนได้ดีขึ้น รวมทั้งสอดคล้องกับ Shaarawy (2014) ที่ชี้ว่ากิจกรรมสะท้อนคิดช่วยให้ผู้เรียนตระหนักต่อพัฒนาการของตนเองและเรียนรู้จากประสบการณ์ได้มากขึ้น

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาไม่ได้เกิดจากความรู้สึกชอบกิจกรรมเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากการรับรู้ว่าคุณค่ารูปแบบการเรียนการสอนช่วยแก้ปัญหาที่ผู้เรียนเผชิญจริง ได้แก่ ความกังวลในการพูด การไม่รู้แนวทางปรับปรุง และการขาดความมั่นใจ รูปแบบ SAFER Model จึงมีคุณค่าในเชิงปฏิบัติสำหรับรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร การนำเสนอ หรือการเตรียมความพร้อมสำหรับวิชาชีพครู

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้สอนควรศึกษาหลักการ องค์ประกอบ และขั้นตอนของ SAFER Model ให้เข้าใจชัดเจนก่อนนำไปใช้ โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างพื้นที่ปลอดภัย การฝึกปฏิบัติการพูด การสะท้อนจุดแข็ง การให้ข้อเสนอแนะเชิงสร้างสรรค์ และการเสริมความเชื่อมั่นในตนเอง เพื่อให้การจัดกิจกรรมเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรูปแบบ

1.2 ผู้สอนควรกำหนดข้อตกลงร่วมกันในชั้นเรียนก่อนเริ่มกิจกรรมการพูด เช่น การรับฟังอย่างสุภาพ การไม่หัวเราะเยาะเมื่อเพื่อนพูดผิด การวิจารณ์พฤติกรรมหรือผลงานโดยไม่ตัดสินตัวบุคคล และการให้กำลังใจอย่างเหมาะสม เพราะเงื่อนไขเหล่านี้เป็นพื้นฐานของความปลอดภัยทางจิตใจ

1.3 การออกแบบกิจกรรมการพูดควรเรียงลำดับจากกิจกรรมที่มีความกดดันน้อยไปสู่กิจกรรมที่มีความซับซ้อนมากขึ้น เช่น เริ่มจากการพูดเพื่อถ่ายทอดข้อมูล ไปสู่การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็น การพูดเพื่อโน้มน้าว และการพูดในรูปแบบทางการ เพื่อให้ผู้เรียนค่อย ๆ สัมผัสประสบการณ์และความมั่นใจ

1.4 ผู้สอนควรให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเริ่มจากการสะท้อนจุดแข็งก่อน แล้วจึงเสนอข้อควรปรับปรุงอย่างเฉพาะเจาะจงและนำไปปฏิบัติได้จริง เช่น การปรับลำดับเนื้อหา การใช้เสียง การสบตา การควบคุมเวลา หรือการใช้อวัจนภาษา การให้ข้อมูลย้อนกลับที่กว้างเกินไปจะทำให้ผู้เรียนไม่ทราบแนวทางพัฒนาตนเองอย่างชัดเจน

1.5 ผู้สอนควรใช้เกณฑ์การประเมินที่ชัดเจนและแจ้งให้ผู้เรียนทราบก่อนการพูด เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเป้าหมายของการฝึกและสามารถประเมินตนเองได้ โดยเกณฑ์ควรครอบคลุมทั้งเนื้อหา การจัดลำดับความคิด การใช้ภาษา น้ำเสียง ความคล่องแคล่ว บุคลิกภาพ อวัจนภาษา และพฤติกรรมความเชื่อมั่นในการพูด

1.6 ควรจัดเวลาให้ผู้เรียนได้สะท้อนคิดและมีโอกาสปรับปรุงการพูดหลังจากได้รับข้อเสนอแนะ เพราะการพูดจะพัฒนาได้ชัดเจนเมื่อผู้เรียนมีโอกาสนำคำแนะนำไปทดลองใช้จริง ไม่ควรจัดการพูดเป็นเพียงการประเมินครั้งเดียวแล้วสิ้นสุดกิจกรรม

1.7 ในการนำรูปแบบไปใช้กับนักศึกษาครู ควรออกแบบสถานการณ์การพูดให้เชื่อมโยงกับบทบาทวิชาชีพครู เช่น การอธิบายบทเรียน การเล่าเรื่อง การตั้งคำถาม การพูดเปิดบทเรียน หรือการสื่อสารกับผู้เรียน เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเห็นความหมายและประโยชน์ของการฝึกพูดต่อการประกอบวิชาชีพในอนาคต

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาผลของรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลของรูปแบบกับวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบปกติอย่างชัดเจนมากขึ้น

2.2 ควรศึกษาความคงทนของความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในการพูด หลังสิ้นสุดการจัดกิจกรรม เช่น ติดตามผลหลังการทดลอง 4 สัปดาห์หรือ 8 สัปดาห์ เพื่อพิจารณาว่า ผลการพัฒนายังคงอยู่ในระยะยาวหรือไม่

2.3 ควรนำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองใช้กับนักศึกษาต่างชั้นปี ต่างสาขาวิชา หรือรายวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร การนำเสนอ หรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อศึกษาความเหมาะสมและความยืดหยุ่นของรูปแบบในบริบทที่หลากหลาย

2.4 ควรศึกษาคุณภาพของข้อมูลย้อนกลับจากผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้น โดยวิเคราะห์ว่าข้อมูลย้อนกลับลักษณะใดส่งผลต่อการพัฒนาการพูดและความเชื่อมั่นของผู้เรียนมากที่สุด

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- จิตาภา พงษ์ชูป. (2549). *การพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โครงการโรงเรียนสองภาษา โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์* [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร].
- จินตนา ศิริธัญญารัตน์, และวัชร เล่าเรียนดี. (2563). *การออกแบบระบบการเรียนการสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ, และวีรวัฒน์ อินทรพร (บ.ก.). (2556). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธนู ทดแทนคุณ, และกานต์วี แพทย์พิทักษ์. (2552). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร* (พิมพ์ครั้งที่ 3). โอเดียนสโตร์.
- ธัช สุขสมบูรณ์, และพิมพ์ คงวิจิตร. (2567). *การพัฒนาความสามารถในการพูดและความกล้าแสดงออกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วงจรสอนการพูดของโกะและเบิร์นส์*. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*.
<https://doi.org/10.14456/jeir.2024.19>
- ทิตนา แคมมณี. (2556). *รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย* (พิมพ์ครั้งที่ 8). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2556). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 16). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรสวรรค์ สืบอ. (2550). *สุดยอดวิธีสอนภาษาอังกฤษนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่*. อักษรเจริญทัศน์.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 8). สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พิสมร ชูเอม. (2561). *การพัฒนาความสามารถในการพูดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด* [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร].
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). *วิธีวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 9). โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมชัย ศรีนอก, เกรียงศักดิ์ พลอยแสง, และวันชัย พลเมืองดี (บ.ก.). (2551). *ภาษากับการสื่อสาร*. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สรวยญ สมณวัฒนา. (2564). *การพัฒนาความสามารถด้านการพูดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น* [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร].

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2544). *การประเมินผลภาษาไทย*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุรัสวดี สุทธภักดี. (2560). *การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมติร่วมกับแบบฝึกทักษะ เพื่อส่งเสริมทักษะการพูดภาษาจีนและความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2* [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม].

อัญชลี ฉิมพลี. (2551). *ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนแบบเดินเรื่อง* [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].

ภาษาอังกฤษ

American Association of Colleges and Universities. (n.d.). *Oral communication VALUE rubric*. <https://www.aacu.org/value/rubrics/value-rubrics-oral-communication>

Arends, R. I. (2011). *Learning to teach* (9th ed.). McGraw-Hill.

Asmayani, A., Judijanto, L., da Silva, V. R., Amir, A. S., Yani, D., & Suja, A. (2025). Effectiveness of SFL-apps based on the genre-based approach in enhancing EFL students' speaking skills and metacognitive awareness. *International Journal of Information and Education Technology*, 15(5), 955–964. <https://doi.org/10.18178/ijiet.2025.15.5.2302>

Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Prentice Hall.

Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. W. H. Freeman.

Berlo, D. K. (1960). *The process of communication: An introduction to theory and practice*. Holt, Rinehart and Winston.

Bonwell, C. C., & Eison, J. A. (1991). *Active learning: Creating excitement in the classroom* (ASHE-ERIC Higher Education Report No. 1). The George Washington University, School of Education and Human Development.

Brookhart, S. M. (2008). *How to give effective feedback to your students*. ASCD.

Burns, A., & Joyce, H. (1997). *Focus on speaking*. National Centre for English Language Teaching and Research, Macquarie University.

Chaney, A. L., & Burk, T. L. (1998). *Teaching oral communication in grades K-8*. Allyn & Bacon.

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*. Plenum.

Dweck, C. S. (2006). *Mindset: The new psychology of success*. Random House.

- Edmondson, A. C. (1999). Psychological safety and learning behavior in work teams. *Administrative Science Quarterly*, 44(2), 350–383.
<https://doi.org/10.2307/2666999>
- Edmondson, A. C. (2004). Learning from failure in health care: Frequent opportunities, pervasive barriers. *Quality and Safety in Health Care*, 13(Suppl. 2), ii3–ii9.
<https://doi.org/10.1136/qshc.2003.009597>
- Edmondson, A. C. (2019). *The fearless organization: Creating psychological safety in the workplace for learning, innovation, and growth*. Wiley.
- Eggen, P. D., & Kauchak, D. P. (2006). *Strategies and models for teachers: Teaching content and thinking skills* (5th ed.). Pearson/Allyn & Bacon.
- Freiberg, H. J., & Driscoll, A. (2005). *Universal teaching strategies* (4th ed.). Pearson/Allyn & Bacon.
- Harmer, J. (2007). *The practice of English language teaching* (4th ed.). Pearson Longman.
- Hattie, J., & Timperley, H. (2007). The power of feedback. *Review of Educational Research*, 77(1), 81–112. <https://doi.org/10.3102/003465430298487>
- Horwitz, E. K., Horwitz, M. B., & Cope, J. (1986). Foreign language classroom anxiety. *The Modern Language Journal*, 70(2), 125–132. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4781.1986.tb05256.x>
- Hughes, A. (2003). *Testing for language teachers* (2nd ed.). Cambridge University Press.
- Joyce, B., Weil, M., & Calhoun, E. (2009). *Models of teaching* (8th ed.). Pearson.
- Joyce, B., Weil, M., & Calhoun, E. (2015). *Models of teaching* (9th ed.). Pearson.
- Kahn, W. A. (1990). Psychological conditions of personal engagement and disengagement at work. *Academy of Management Journal*, 33(4), 692–724.
<https://doi.org/10.2307/256287>
- Kisfalvi, V., & Oliver, D. (2015). Creating and maintaining a safe space in experiential learning. *Journal of Management Education*, 39(6), 713–740.
<https://doi.org/10.1177/1052562915574724>
- Krashen, S. D. (1982). *Principles and practice in second language acquisition*. Pergamon Press.

- Luoma, S. (2004). *Assessing speaking*. Cambridge University Press.
<https://doi.org/10.1017/CBO9780511733017>
- MacIntyre, P. D., & Gardner, R. C. (1994). The subtle effects of language anxiety on cognitive processing in the second language. *Language Learning*, 44(2), 283–305. <https://doi.org/10.1111/j.1467-1770.1994.tb01103.x>
- Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 50(4), 370–396. <https://doi.org/10.1037/h0054346>
- Maslow, A. H. (1954). *Motivation and personality*. Harper & Row.
- Morreale, S. P., Moore, M. R., Surges-Tatum, D., & Webster, L. (Eds.). (2007). *The competent speaker speech evaluation form* (2nd ed.). National Communication Association.
- Muhayyang, M., & Novia, A. (2025). Exploring the intensity of corrective feedback in online English instruction: A study of synchronous and asynchronous modes. *Celebes Journal of Language Studies*, 5(1), 34–47.
<https://doi.org/10.51629/cjls.v5i1.230>
- Nation, I. S. P., & Newton, J. (2009). *Teaching ESL/EFL listening and speaking*. Routledge.
- Newman, A., Donohue, R., & Eva, N. (2017). Psychological safety: A systematic review of the literature. *Human Resource Management Review*, 27(3), 521–535.
<https://doi.org/10.1016/j.hrmr.2017.01.001>
- Rogers, C. R. (1951). *Client-centered therapy: Its current practice, implications, and theory*. Houghton Mifflin.
- Rogers, C. R. (1961). *On becoming a person: A therapist's view of psychotherapy*. Houghton Mifflin.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55(1), 68–78. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.1.68>
- Sadler, D. R. (1989). Formative assessment and the design of instructional systems. *Instructional Science*, 18(2), 119–144. <https://doi.org/10.1007/BF00117714>
- Saylor, J. G., Alexander, W. M., & Lewis, A. J. (1981). *Curriculum planning for better teaching and learning* (4th ed.). Holt, Rinehart and Winston.

- Schreiber, L. M., Paul, G. D., & Shibley, L. R. (2012). The development and test of the public speaking competence rubric. *Communication Education*, 61(3), 205–233. <https://doi.org/10.1080/03634523.2012.670709>
- Shaarawy, H. Y. (2014). The effect of journal writing on students' cognitive critical thinking skills: A quasi-experiment research on an EFL undergraduate classroom in Egypt. *International Journal of Higher Education*, 3(4), 120–128. <https://doi.org/10.5430/ijhe.v3n4p120>
- Shuell, T. J. (1986). Cognitive conceptions of learning. *Review of Educational Research*, 56(4), 411–436. <https://doi.org/10.3102/00346543056004411>
- Shute, V. J. (2008). Focus on formative feedback. *Review of Educational Research*, 78(1), 153–189. <https://doi.org/10.3102/0034654307313795>
- Sim, S. S. C. (2021). Enhancing critical thinking skills and dispositions through community dialogue in an academic writing programme. *International Journal for the Scholarship of Teaching and Learning*, 15(2), Article 14. <https://doi.org/10.20429/ijstl.2021.150214>
- Skinner, B. F. (1953). *Science and human behavior*. Macmillan.
- Srisuk, N., Songkram, N., Tantrarungroj, P., Thamsuwan, P., & Songkram, N. (2024). The impact of online feedback on self-confidence in English communication in Thai secondary school students. *Journal of Education and Innovation*, 26(2), 38–56.
- Thornbury, S. (2005). *How to teach speaking*. Pearson Longman.
- Voerman, L., Meijer, P. C., Korthagen, F. A. J., & Simons, R. J. (2012). Types and frequencies of feedback interventions in classroom interaction in secondary education. *Teaching and Teacher Education*, 28(8), 1107–1115. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2012.06.006>
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ชื่อ - สกุล / การศึกษา / ตำแหน่ง	ความเชี่ยวชาญ
1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โชติกา ขุนแสง ตำแหน่ง: อาจารย์ประจำหลักสูตรวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง	ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย
2. อาจารย์ศิริสุตา ธนวานิชกุล ตำแหน่ง: อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย
3. ดร.พิบูลย์ ตัญญบุตร ตำแหน่ง: อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครูสุริยเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต	ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและ การสอน
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรณิการ์ สมัคร ตำแหน่ง อาจารย์สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัย นาฏศิลป์ลพบุรี	ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและ การสอน
5. อาจารย์ ดร.พรณิภา ครองพลอย ตำแหน่ง: อาจารย์ประจำกลุ่มวิชา วัดและประเมินผล คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและ ประเมินผลการศึกษา

อาจารย์ผู้สอนสำหรับการสัมภาษณ์ในงานวิจัย

ชื่อ - สกุล / การศึกษา / ตำแหน่ง	ความเชี่ยวชาญ
1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรกร ธรรมภิบาลอุดม ตำแหน่ง: อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช	ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทร์จิรา หาวิชา ตำแหน่ง: อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรกุล เชวงกุล ตำแหน่ง: อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา	ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย
4. อาจารย์ ดร.กฤติญา ภัคสิริจินดา ตำแหน่ง: อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ธนบุรี	ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย
5. อาจารย์สุมนา เขียนนิล ตำแหน่ง: อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R1) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล
พื้นฐาน (Analysis : A)

- แบบวิเคราะห์เอกสาร
- แบบสัมภาษณ์
- แบบสอบถาม

แบบวิเคราะห์เอกสาร

คำชี้แจง แบบวิเคราะห์เอกสาร มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ

1. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดการคิดเชิงออกแบบและทฤษฎีของ Campbell ร่วมกับการใช้ข้อมูลทางคดีชนเพื่อเสริมสร้างทักษะเชิงผลิตภาพของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

2. หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (4 ปี) หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2562 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

โดยเติมข้อความลงในช่องว่างและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่กำหนดให้ ดังนี้

1. ประเภทของเอกสาร

☐ 1) บทความวิชาการ	☐ 2) วิทยานิพนธ์
☐ 3) บทความวิจัย	☐ 4) คู่มือ/แนวทาง
☐ 5) รายงานการวิจัย	☐ 6) ตำรา
☐ 7) เอกสารประกอบการสอน	☐ 8) หนังสือ
☐ 9) อื่น ๆ ระบุ.....	

2. ชื่อเอกสาร

.....

3. ชื่อผู้แต่งและปีที่พิมพ์

.....

4. สถานที่พิมพ์

.....

5. จำนวนครั้งที่พิมพ์

.....

6. วันที่ศึกษา

.....

7. ประเด็นที่ศึกษา

.....

8. สรุปประเด็นสำคัญ

.....

.....

.....

.....

.....

9. การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

.....

.....

.....

10. บรรณานุกรม

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์การวิจัย

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต (สำหรับอาจารย์ผู้สอนภาษาไทย)

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต
2. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) สำหรับการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนภาษาไทย
3. ผู้ให้สัมภาษณ์โปรดพิจารณาประเด็นการสัมภาษณ์เพื่อการให้ข้อมูลที่เกิดประโยชน์ต่อกระบวนการวิจัย และวิเคราะห์เพื่อใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ให้มีความเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดโดยคำตอบของท่านไม่มีผลกระทบหรือสร้างความเสียหายต่อท่านและหน่วยงานของท่านทั้งทางตรงและทางอ้อม
4. แบบสัมภาษณ์มีจำนวน 4 ตอน
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์ผู้สอนภาษาไทย
 - ตอนที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต
 - ตอนที่ 3 ประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต
 - ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขอขอบพระคุณยิ่ง
นางนิชาพัฒน์ ไชยเสนบดินทร์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์ผู้สอนภาษาไทย

ชื่อ-นามสกุล ผู้ให้ข้อมูล.....
 ประสบการณ์การสอน.....
 วุฒิการศึกษาสูงสุด.....
 ตำแหน่งทางวิชาการ.....

ตอนที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนการพูดของนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต

1. จากประสบการณ์ของท่าน นักศึกษามีปัญหาด้านการพูดในชั้นเรียนในประเด็นใดบ้าง เช่น การเตรียมเนื้อหา การเรียบเรียงความคิด การใช้ภาษา น้ำเสียง หรือบุคลิกภาพ
2. นักศึกษามีปัญหาด้านความมั่นใจหรือความกล้าแสดงออกในการพูดอย่างไรบ้าง ในการจัดการเรียนการสอนการพูดที่ผ่านมา ท่านพบข้อจำกัดหรืออุปสรรคใดบ้างที่ทำให้นักศึกษายังพัฒนาการพูดได้ไม่ต่อเนื่อง
3. ท่านคิดว่าการประเมินการพูดควรพิจารณาด้านใดบ้าง เพื่อให้สะท้อนความสามารถและพัฒนาการของนักศึกษาได้ชัดเจน

ตอนที่ 3 ประเด็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความ ปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูด และความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

1. ท่านคิดว่าควรจัดบรรยากาศในชั้นเรียนอย่างไร เพื่อให้ให้นักศึกษารู้สึกปลอดภัยและกล้าพูดมากขึ้น
2. การให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการพูดควรมีลักษณะอย่างไร จึงจะช่วยให้ นักศึกษามีกำลังใจ และรู้แนวทางปรับปรุงการพูดของตนเอง
3. กิจกรรมการฝึกพูดควรจัดลำดับจากง่ายไปยากอย่างไร เพื่อให้ นักศึกษาค่อย ๆ พัฒนาความสามารถและความมั่นใจในการพูด
4. ในกระบวนการให้ข้อมูลย้อนกลับ ผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นควรมีบทบาทอย่างไร ท่านคิดว่าเครื่องมือประเมินการพูดและความมั่นใจในการพูดควรครอบคลุมประเด็นใดบ้าง

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต (สำหรับนักศึกษา)

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

2. แบบสอบถามมีจำนวน 2 ตอน

ตอนที่ 1 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

ตอนที่ 2 ความต้องการในการจัดกิจกรรมการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

1. เมื่อต้องพูดหน้าชั้นเรียน นักศึกษามักรู้สึกอย่างไร
2. นักศึกษาคิดว่าตนเองมีปัญหาด้านใดมากที่สุดในการพูดหน้าชั้นเรียน
3. นักศึกษามีปัญหาในการเตรียมเนื้อหาหรือเรียบเรียงสิ่งที่จะพูดหรือไม่ อย่างไร
4. ขณะพูด นักศึกษามีปัญหาเรื่องน้ำเสียง สายตา ท่าทาง หรือความประหม่าอย่างไร
5. หลังจากพูดเสร็จ นักศึกษาต้องการให้ผู้สอนหรือเพื่อนช่วยแนะนำเรื่องใดบ้าง

ตอนที่ 2 ความต้องการในการจัดกิจกรรมการพูด

1. นักศึกษาต้องการให้ผู้สอนช่วยเตรียมความพร้อมก่อนพูดอย่างไร
2. นักศึกษาต้องการฝึกพูดแบบใดก่อนออกไปพูดหน้าชั้นเรียน
3. นักศึกษาต้องการให้บรรยากาศในชั้นเรียนเป็นอย่างไร จึงจะกล้าพูดมากขึ้น
4. เมื่อนักศึกษาพูดเสร็จ ต้องการให้ผู้สอนหรือเพื่อนให้คำแนะนำอย่างไร
5. นักศึกษาต้องการมีโอกาสดูหรือพูดใหม่หลังได้รับคำแนะนำหรือไม่ เพราะเหตุใด
6. นักศึกษาต้องการฝึกพูดในสถานการณ์ใดที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครู

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

คู่มือประกอบการใช้

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเอง
ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

นางณิชาพัฒน์ ไชยเสนบดินทร์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

1. คำชี้แจงและหลักการใช้คู่มือ
2. แนวคิดพื้นฐานที่รองรับรูปแบบ
3. องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน
4. ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตาม SAFER Model
5. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน
6. เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้
7. การวัดและประเมินผล

คำนำ

คู่มือฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในการพูดของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยบูรณาการแนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก

สาระสำคัญของคู่มือประกอบด้วย หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ องค์ประกอบ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ แผนการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้สอนสามารถนำรูปแบบไปใช้ได้อย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้วิจัย

คู่มือประกอบการใช้

การพัฒนาแบบการเรียนรู้การสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจ
ร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูด
และความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

1. คำชี้แจงและหลักการใช้คู่มือ

คู่มือนี้ใช้สำหรับผู้สอนที่ต้องการจัดกิจกรรมการพูดโดยเน้นการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ไม่มุ่งเฉพาะผลการพูดครั้งเดียว แต่ให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศปลอดภัย การฝึกปฏิบัติ การให้ข้อมูลย้อนกลับ การสะท้อนผล และการปรับปรุงตนเอง

1.1 ความเป็นมาและวัตถุประสงค์

การเรียนการสอนด้านการพูดในระดับปริญญาบัณฑิต โดยเฉพาะในรายวิชาภาษาเพื่อการสื่อสาร มีความสำคัญต่อการพัฒนานักศึกษาครูให้สามารถถ่ายทอดความคิด อธิบายเนื้อหา ตั้งคำถาม สื่อสารกับผู้เรียน และนำเสนอประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตาม จากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานพบว่า นักศึกษาจำนวนหนึ่งยังมีข้อจำกัดในการพูด ทั้งด้านความมั่นใจ ความวิตกกังวล ความกลัวการถูกตัดสิน การจัดระบบความคิด การใช้ภาษา น้ำเสียง บุคลิกภาพ และการไม่ทราบแนวทางปรับปรุงตนเองหลังการพูด

ปัญหาดังกล่าวสะท้อนว่า การพัฒนาความสามารถด้านการพูดไม่ควรมุ่งเฉพาะการฝึกทักษะภายนอก เช่น เนื้อหา ภาษา น้ำเสียง หรือบุคลิกภาพเท่านั้น แต่ควรให้ความสำคัญกับเงื่อนไขทางจิตใจที่ช่วยให้ผู้เรียนกล้าพูด กล้าลองผิดลองถูก และเปิดใจรับข้อเสนอแนะ การบูรณาการแนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกจึงเป็นแนวทางสำคัญในการออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนที่ช่วยพัฒนาทั้งความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในการพูดควบคู่กัน

คู่มือฉบับนี้จึงจัดทำขึ้นเพื่ออธิบายแนวทางการนำ SAFER Model ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จริง โดยเสนอหลักการ องค์ประกอบ ขั้นตอน บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน เงื่อนไขการใช้รูปแบบ แผนการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือประเมินผล เพื่อให้ผู้สอนสามารถนำรูปแบบไปใช้ได้อย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับบริบทของรายวิชาภาษาเพื่อการสื่อสาร

วัตถุประสงค์ของคู่มือ

1. เพื่อให้ผู้สอนเข้าใจหลักการและขั้นตอนของ SAFER Model
2. เพื่อเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการพูด 4 รูปแบบ ได้แก่ การพูดเพื่อถ่ายทอดข้อมูล การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็น การพูดเพื่อโน้มน้าว และการพูดในรูปแบบทางการ
3. เพื่อกำหนดบทบาทของผู้สอน ผู้เรียน และเพื่อนร่วมชั้นในกระบวนการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก
4. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวัดและประเมินผลความสามารถด้านการพูด ความเชื่อมั่นในการพูด ความพึงพอใจ และการสะท้อนผลการเรียนรู้

1.2 คำชี้แจงการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

ก่อนนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ ผู้สอนควรศึกษาคู่มือให้เข้าใจครบทุกส่วน ได้แก่ หลักการของรูปแบบ แนวคิดพื้นฐาน ขั้นตอน SAFER Model แผนการจัดการเรียนรู้ เครื่องมือวัด และประเมินผล และเงื่อนไขการจัดกิจกรรม เพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมได้ตรงตามเจตนารมณ์ของรูปแบบ

1.2.1 ผู้สอนควรชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ บทบาทของผู้เรียน กติกาการรับฟัง และเกณฑ์การประเมินก่อนเริ่มกิจกรรมทุกครั้ง เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจว่าการพูดเป็นกระบวนการฝึกฝนและพัฒนา ไม่ใช่การตัดสินความสามารถเพียงครั้งเดียว

1.2.2 ผู้สอนควรจัดเตรียมสื่อ ตัวอย่างการพูด ใบกิจกรรม แบบบันทึกข้อมูลย้อนกลับแบบประเมิน และแบบสะท้อนผลให้ครบถ้วนก่อนเริ่มสอน เพื่อให้กิจกรรมดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง

1.2.3 ผู้สอนควรกำหนดข้อตกลงร่วมกันในชั้นเรียน เช่น การรับฟังโดยไม่ล้อเลียน การไม่ตัดสินตัวบุคคล การให้ข้อเสนอแนะด้วยถ้อยคำสุภาพ และการเคารพความแตกต่างของผู้พูด

1.2.4 การฝึกพูดควรเริ่มจากสถานการณ์ที่มีความกดดันน้อย แล้วค่อยเพิ่มความซับซ้อนของภาระงานตามลำดับ ได้แก่ การพูดเพื่อถ่ายทอดข้อมูล การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็น การพูดเพื่อโน้มน้าว และการพูดในรูปแบบทางการ

1.2.5 หลังการพูดทุกครั้ง ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรับข้อมูลย้อนกลับจากเพื่อนและผู้สอน โดยเริ่มจากการสะท้อนจุดแข็งก่อน แล้วจึงเสนอข้อควรปรับปรุงที่ชัดเจนและนำไปใช้ได้จริง

1.3 นิยามศัพท์เฉพาะ

SAFER Model หมายถึง รูปแบบการเรียนการสอนที่ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ สร้างพื้นที่ปลอดภัย ฝึกปฏิบัติการพูด สะท้อนจุดแข็ง เสนอแนะเชิงสร้างสรรค์ และเสริมความเชื่อมั่นในตนเอง

ความปลอดภัยทางจิตใจ หมายถึง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนรับรู้ว่าจะสามารถพูด แสดงความคิดเห็น ทดลองปฏิบัติ และยอมรับข้อผิดพลาดได้โดยไม่ถูกตำหนิ ล้อเลียน หรือลดคุณค่า

การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก หมายถึง การให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการพูดที่เริ่มจากการชี้จุดแข็งหรือพัฒนาการของผู้พูด แล้วจึงเสนอข้อควรปรับปรุงที่เฉพาะเจาะจง สุภาพ และนำไปปฏิบัติได้จริง

ความสามารถด้านการพูด หมายถึง ความสามารถในการถ่ายทอดสารด้วยเนื้อหาที่ถูกต้อง การจัดลำดับความคิด การใช้ภาษา น้ำเสียง ความคล่องแคล่ว บุคลิกภาพ และอวัจนภาษาอย่างเหมาะสม

ความเชื่อมั่นในการพูด หมายถึง พฤติกรรมที่สะท้อนความพร้อม ความกล้าแสดงออก การจัดการความประหม่า การปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟัง และการพัฒนาตนเองจากข้อมูลย้อนกลับ

2. แนวคิดพื้นฐานที่รองรับรูปแบบ

แนวคิด	สาระสำคัญที่นำมาใช้
1. ความปลอดภัยทางจิตใจ	การจัดบรรยากาศให้ผู้เรียนกล้าพูด กล้าลองผิดลองถูก กล้าแสดงความคิดเห็น และรับรู้ว่าการผิดพลาดเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้
2. การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก	การสะท้อนจุดแข็งก่อนเสนอข้อควรปรับปรุง โดยให้ข้อเสนอแนะที่เฉพาะเจาะจง เชื่อมโยงกับงาน และนำไปปฏิบัติได้จริง
3. ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง	การส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นความก้าวหน้าของตนเอง ผ่านประสบการณ์ความสำเร็จ การสนับสนุนจากผู้สอนและเพื่อน และการฝึกซ้ำ
4. การประเมินเพื่อพัฒนา	การใช้เกณฑ์ชัดเจน ข้อมูลย้อนกลับ และการสะท้อนคิด เพื่อให้ผู้เรียนปรับปรุงการพูดอย่างต่อเนื่อง

3. องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

องค์ประกอบ	รายละเอียด
1. หลักการ	การเรียนรู้การพูดควรดำเนินในบรรยากาศที่ปลอดภัย เปิดโอกาสให้ฝึกซ้ำ รับข้อมูลย้อนกลับ และเห็นพัฒนาการของตนเอง
2. วัตถุประสงค์	เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในการพูดของนักศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิต
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้	ประกอบด้วย 5 ขั้น ได้แก่ S, A, F, E และ R

4. ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตาม SAFER Model

ขั้น	ชื่อขั้น	กิจกรรมสำคัญ
S	Set a Safe Space สร้างพื้นที่ปลอดภัย	ชี้แจงเป้าหมายและกติกาการรับฟัง สร้างความเข้าใจว่า การพูดผิดพลาดเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา และลดความกลัว การถูกตำหนิหรือล้อเลียน
A	Act on Speaking Task ฝึกปฏิบัติการพูด	ผู้เรียนเตรียมเนื้อหา ฝึกซ้อม และปฏิบัติภาระงานการพูด ตามรูปแบบที่กำหนด โดยเริ่มจากงานที่มีความกดดันน้อยไปสู่ งานที่ซับซ้อน
F	Focus on the Positive First สะท้อนจุดแข็ง	ผู้สอนและเพื่อนระบุสิ่งที่ผู้พูดทำได้ดี เช่น ความชัดเจนของเนื้อหา น้ำเสียง ความกล้าแสดงออก การสบตา หรือการเรียบเรียงความคิด
E	Express Constructive Suggestions เสนอแนะเชิงสร้างสรรค์	ให้ข้อเสนอแนะที่เฉพาะเจาะจงและนำไปใช้ได้ เช่น เพิ่มตัวอย่าง พูดให้ช้าลง ปรับลำดับเนื้อหา หรือใช้ท่าทางให้สัมพันธ์กับเนื้อหา
R	Reinforce Confidence เสริมความเชื่อมั่น	ผู้เรียนสะท้อนผลและวางแผนปรับปรุงการพูดครั้งต่อไป ผู้สอนย้ำความก้าวหน้าและสนับสนุนให้ผู้เรียนเห็นศักยภาพของตนเอง

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรมในแต่ละขั้น

ขั้น	รายละเอียดการปฏิบัติของผู้สอน	พฤติกรรมที่คาดหวังจากผู้เรียน
S สร้างพื้นที่ ปลอดภัย	ผู้สอนจัดบรรยากาศก่อนการพูดให้เป็นมิตร กำหนดข้อตกลงการรับฟังร่วมกับผู้เรียน อธิบายว่าความผิดพลาดเป็นข้อมูลสำหรับการเรียนรู้ และลดแรงกดดันจากการประเมินโดยเน้นพัฒนาการของผู้เรียน	ผู้เรียนรับรู้ว่าคุณสามารถฝึกพูดได้โดยไม่ถูกล้อเลียน กล้าเตรียมตัวกล้าถาม และพร้อมรับฟังผู้อื่น
A ฝึกปฏิบัติการพูด	ผู้สอนกำหนดภาระงานการพูด ช่วยให้ผู้เรียนวางแผนการพูด วิเคราะห์ผู้ฟัง จัดลำดับเนื้อหา ฝึกซ้อม และบริหารเวลา ก่อนให้ผู้เรียนพูดตามสถานการณ์ที่กำหนด	ผู้เรียนวางแผนการพูด ฝึกซ้อมปฏิบัติการพูดจริง และทำหน้าที่เป็นผู้ฟังที่สังเกตพฤติกรรมการพูดของเพื่อน
F สะท้อนจุดแข็ง	ผู้สอนชี้แนะให้เพื่อนและผู้สอนสะท้อนจุดที่ผู้พูดทำได้ดีอย่างเฉพาะเจาะจง เช่น เปิดเรื่องชัดเจน ยกตัวอย่างเหมาะสม น้ำเสียงมั่นคงหรือสบตาผู้ฟังได้ดี	ผู้เรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่ตนทำได้ดี ลดความรู้สึกว่าการพูดเป็นความล้มเหลว และพร้อมรับข้อเสนอแนะในขั้นต่อไป
E เสนอแนะเชิงสร้างสรรค์	ผู้สอนและเพื่อนให้ข้อเสนอแนะที่ชัดเจน ไม่ตัดสินตัวบุคคล และระบุแนวทางปฏิบัติ เช่น เพิ่มตัวอย่าง ปรับจังหวะการพูด เรียงลำดับประเด็นใหม่หรือใช้ท่าทางให้เหมาะสม	ผู้เรียนเข้าใจจุดที่ควรพัฒนาและสามารถกำหนดวิธีปรับปรุงการพูดครั้งต่อไปได้
R เสริมความเชื่อมั่น	ผู้สอนสรุปพัฒนาการของผู้เรียนให้กำลังใจเชิงพฤติกรรม และให้ผู้เรียนเขียนสะท้อนผลเพื่อกำหนดเป้าหมายการพูดครั้งต่อไป	ผู้เรียนมองเห็นความก้าวหน้าของตนเอง มีแรงจูงใจในการฝึกพูด และนำข้อเสนอแนะไปใช้ในการพัฒนาต่อเนื่อง

5. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
1. เตรียมสถานการณ์การพูด กติกาการรับฟัง และเกณฑ์การประเมินให้ชัดเจน	1. เตรียมเนื้อหา ฝึกซ้อม และปฏิบัติภาระงานการพูดตามลำดับ
2. สร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร ไม่ตำหนิหรือล้อเลียนความผิดพลาดของผู้เรียน	2. รับฟังเพื่อนอย่างให้เกียรติ และมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก
3. ให้ข้อมูลย้อนกลับที่เริ่มจากจุดแข็งก่อนข้อปรับปรุง และเชื่อมโยงกับเกณฑ์ประเมิน	3. เปิดใจรับข้อเสนอแนะและนำไปปรับปรุงการพูดครั้งต่อไป
4. ติดตามพัฒนาการของผู้เรียนและเสริมกำลังใจอย่างเหมาะสม	4. เขียนสะท้อนผลการเรียนรู้และวางแผนพัฒนาตนเอง

6. เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้

1. ผู้สอนควรชี้แจงวัตถุประสงค์ กติกาการรับฟัง และเกณฑ์การประเมินก่อนเริ่มกิจกรรมทุกครั้ง
2. ภาระงานการพูดควรจัดจากง่ายไปยาก และมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์หรือบทบาทวิชาชีพครู
3. ผู้สอนควรกำกับการให้ข้อมูลย้อนกลับของเพื่อนให้เป็นไปในลักษณะสร้างสรรค์ ไม่ล้อเลียน ไม่ตัดสินตัวบุคคล
4. ควรจัดเวลาให้ผู้เรียนสะท้อนผลและมีโอกาสนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงการพูดครั้งต่อไป
5. การประเมินควรใช้เกณฑ์เดียวกันตลอดการวัด 4 ครั้ง เพื่อให้ติดตามพัฒนาการได้อย่างต่อเนื่อง

7. การวัดและประเมินผล

ประเด็นประเมิน	เครื่องมือ	ช่วงเวลา
1. ความสามารถด้านการพูด	- แบบประเมินความสามารถด้านการพูด 5 ด้าน คะแนนเต็ม 20	ประเมิน 4 ครั้ง
2. พฤติกรรมความเชื่อมั่นในการพูด	- แบบประเมินพฤติกรรมความเชื่อมั่นในการพูด 5 ด้าน คะแนนเต็ม 20	ประเมิน 4 ครั้ง
3. ความพึงพอใจ	- แบบสอบถามความพึงพอใจ 6 ด้าน มาตรฐาน ประมาณค่า 5 ระดับ	หลังสิ้นสุดการจัดกิจกรรม
4. การสะท้อนผลการเรียนรู้	- แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้	หลังการพูดแต่ละครั้ง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1
เรื่อง การพูดเพื่อถ่ายทอดข้อมูล (Informative Speaking)

รายการ	รายละเอียด
รายวิชา	EDUCR1701 ภาษาเพื่อการสื่อสาร
เวลา	4 ชั่วโมง
จุดประสงค์การเรียนรู้	- อธิบายหลักการพูดเพื่อถ่ายทอดข้อมูลได้อย่างถูกต้อง - วางแผนการพูดโดยกำหนดหัวข้อ จุดมุ่งหมาย ผู้ฟัง ประเด็นสำคัญ และลำดับเนื้อหาได้ - พูดถ่ายทอดข้อมูลโดยใช้เนื้อหา ภาษา น้ำเสียง และบุคลิกภาพเหมาะสม - รับฟังข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกและระบุแนวทางปรับปรุงการพูดของตนเองได้
สาระสำคัญ	การพูดเพื่อถ่ายทอดข้อมูลเป็นการพูดที่มุ่งให้ผู้ฟังได้รับความรู้หรือเข้าใจประเด็นใดประเด็นหนึ่งอย่างถูกต้อง ชัดเจน และเป็นลำดับ ผู้พูดต้องกำหนดจุดมุ่งหมาย วิเคราะห์ผู้ฟัง คัดเลือกข้อมูลที่สำคัญ จัดลำดับบทนำ เนื้อหา และสรุป รวมทั้งใช้ภาษา น้ำเสียง และอวัจนภาษาให้เหมาะสม การเริ่มต้นด้วยการพูดเพื่อถ่ายทอดข้อมูลช่วยให้ผู้เรียนฝึกพูดในการะงานที่มีความกดดันน้อย เหมาะกับการสร้างความพร้อมและความเชื่อมั่นเบื้องต้น
เนื้อหา	ความหมายและลักษณะของการพูดเพื่อถ่ายทอดข้อมูล การคัดเลือกข้อมูล การจัดลำดับเนื้อหา การเปิดเรื่องและสรุปเรื่อง การใช้ภาษาให้ชัดเจน และการพูดให้เหมาะสมกับผู้ฟัง
ภาระงาน	ให้นักศึกษาพูดถ่ายทอดข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ภาษา การสื่อสาร หรือบทบาทวิชาชีพครู คนละ 3-5 นาที
การวัดและประเมินผล	แบบประเมินความสามารถด้านการพูด แบบประเมินพฤติกรรมการพูด เชื่อมั่นในการพูด แบบบันทึกข้อมูลย้อนกลับ และแบบสะท้อนผลการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอน SAFER Model

ขั้นตอน	เวลา	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน	สื่อ/หลักฐาน
S สร้างพื้นที่ ปลอดภัย	30 นาที	ชี้แจงเป้าหมายการเรียนรู้ กติกาการรับฟัง และเกณฑ์ประเมิน เน้นว่าการพูดครั้งนี้เป็นการฝึกเริ่มต้น	ร่วมกำหนดข้อตกลง การรับฟังและแลกเปลี่ยน ความรู้สึกก่อนพูด	ข้อตกลงชั้นเรียน
A วางแผนและ ฝึกพูด	60 นาที	อธิบายตัวอย่าง โครงสร้างการพูดเพื่อ ถ่ายทอดข้อมูล และให้ คำแนะนำการวางแผน	ทำใบกิจกรรมวางแผนการพูด เลือกหัวข้อ จัดลำดับเนื้อหา และ ฝึกซ้อมเป็นคู่	ใบกิจกรรมที่ 1
A ปฏิบัติการพูด	80 นาที	จัดลำดับการพูดและ สังเกตพฤติกรรมการพูด ของผู้เรียน	พูดถ่ายทอดข้อมูลตาม หัวข้อที่เตรียมไว้ และผู้ฟัง จดบันทึกจุดแข็ง	แบบประเมินการพูด
F/E ให้ข้อมูล ย้อนกลับ	40 นาที	สะท้อนจุดแข็งก่อน แล้วเสนอข้อควรปรับปรุง เฉพาะเจาะจง	ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ เพื่อนด้วยถ้อยคำสุภาพ และรับฟังข้อเสนอแนะ ของตนเอง	แบบบันทึกข้อมูล ย้อนกลับ
R สะท้อนผล	30 นาที	สรุปพัฒนาการและ เชื่อมโยงกับการพูดครั้งต่อไป	เขียนสะท้อนผล สิ่งที่ทำได้ดี และเป้าหมายการปรับปรุง	แบบสะท้อนผล

สื่อและแหล่งเรียนรู้

1. เอกสารประกอบการสอนหรือใบความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการพูด
2. ตัวอย่างการพูดหรือสถานการณ์จำลองที่สัมพันธ์กับบทบาทวิชาชีพครู
3. ใบกิจกรรมการวางแผนการพูดและแบบตรวจสอบความพร้อมก่อนพูด
4. แบบบันทึกข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อนและผู้สอน
5. แบบประเมินความสามารถด้านการพูด แบบประเมินพฤติกรรมความเชื่อมั่นในการพูด

และแบบสะท้อนผลการเรียนรู้

เกณฑ์การประเมิน

รายการ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ	เกณฑ์
1. ความสามารถด้านการพูด	ผู้สอนประเมินระหว่าง การพูด	แบบประเมิน ความสามารถด้านการ พูด	คะแนนเต็ม 20 คะแนน แปลผลตามค่าเฉลี่ย 4 ระดับ
2. พฤติกรรมความ เชื่อมั่นในการพูด	ผู้สอนสังเกตพฤติกรรม ระหว่างกิจกรรม	แบบประเมินพฤติกรรม ความเชื่อมั่นในการพูด	คะแนนเต็ม 20 คะแนน แปลผลตามค่าเฉลี่ย 4 ระดับ
3. การรับและใช้ ข้อมูลย้อนกลับ	พิจารณาจากการบันทึก และการสะท้อนผล	แบบบันทึกข้อมูล ย้อนกลับและแบบ สะท้อนผล	พิจารณาความชัดเจน และแนวทางปรับปรุง ตนเอง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2
เรื่อง การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็น

รายการ	รายละเอียด
รายวิชา	EDUCR1701 ภาษาเพื่อการสื่อสาร
เวลา	4 ชั่วโมง
จุดประสงค์การเรียนรู้	- อธิบายลักษณะของการพูดเพื่อแสดงความคิดเห็นและความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริงกับความคิดเห็นได้ - วางโครงสร้างการพูดที่มีประเด็น เหตุผล และตัวอย่างสนับสนุนได้ - พูดแสดงความคิดเห็นด้วยภาษาและท่าทีที่เหมาะสมต่อผู้ฟัง - รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างและให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกแก่เพื่อนได้
สาระสำคัญ	การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็นเป็นการพูดที่ผู้พูดเสนอทัศนะต่อประเด็นใดประเด็นหนึ่งโดยอาศัยเหตุผล หลักฐาน หรือประสบการณ์ประกอบ ผู้พูดต้องแยกแยะข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น จัดลำดับเหตุผล และใช้ภาษาที่สุภาพเหมาะสม การจัดกิจกรรมในแผนนี้ต่อยอดจากการพูดเพื่อถ่ายทอดข้อมูล โดยเพิ่มความซับซ้อนด้านการใช้เหตุผลและการรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างในบรรยากาศปลอดภัย
เนื้อหา	หลักการพูดแสดงความคิดเห็น การกำหนดประเด็น การใช้เหตุผลและตัวอย่าง การใช้ภาษาเชิงแสดงความคิดเห็น การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และมารยาทในการสื่อสาร
ภาระงาน	ให้นักศึกษาพูดแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นทางการศึกษา ภาษา สังคม หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาครู คนละ 3-5 นาที
เครื่องมือประเมิน	แบบประเมินความสามารถด้านการพูด แบบประเมินพฤติกรรมความเชื่อมั่นในการพูด แบบบันทึกข้อมูลย้อนกลับ และแบบสะท้อนผลการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอน SAFER Model

เวลา	ขั้น SAFER	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน	สื่อ/หลักฐาน
25 นาที	S สร้างพื้นที่ปลอดภัย	ทบทวนข้อตกลงการ รับฟัง โดยเน้นการ เคารพความคิดเห็นที่ แตกต่าง	แลกเปลี่ยนความ คาดหวังและข้อกังวล เกี่ยวกับการพูดแสดง ความคิดเห็น	ข้อตกลงชั้นเรียน
65 นาที	A วิเคราะห์ประเด็น	เสนอกรอบการพูด ได้แก่ ประเด็นหลัก เหตุผล ตัวอย่าง และ ข้อสรุป	เลือกประเด็น ผูกแยก ข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น และจัดลำดับเหตุผล	ใบกิจกรรมวางแผนการพูด
80 นาที	A ปฏิบัติการพูด	จัดกิจกรรมพูด รายบุคคลหรือกลุ่มย่อย และประเมินตามเกณฑ์	พูดแสดงความคิดเห็น และรับฟังเพื่อนโดยไม่ โต้แย้งเชิงตัดสิน	แบบประเมินการพูด
40 นาที	F/E ให้ข้อมูลย้อนกลับ	ชี้จุดแข็งด้านเหตุผล ภาษา และการ แสดงออก พร้อมเสนอ แนวทางพัฒนา	สะท้อนจุดแข็งของ เพื่อนและเสนอข้อ ปรับปรุงอย่างสร้างสรรค์	แบบบันทึกข้อมูลย้อนกลับ
30 นาที	R สะท้อนผล	สรุปว่าการพูดความ คิดเห็นที่ดีต้องมีเหตุผล และทำที่เคารพผู้ฟัง	เขียนสะท้อนผล เกี่ยวกับความมั่นใจและ การรับฟังความคิดเห็นต่าง	แบบสะท้อนผลการเรียนรู้

สื่อและแหล่งเรียนรู้

- เอกสารประกอบการสอนหรือใบความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการพูด
- ตัวอย่างการพูดหรือสถานการณ์จำลองที่สัมพันธ์กับบทบาทวิชาชีพครู
- ใบกิจกรรมการวางแผนการพูดและแบบตรวจสอบความพร้อมก่อนพูด
- แบบบันทึกข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อนและผู้สอน
- แบบประเมินความสามารถด้านการพูด แบบประเมินพฤติกรรมการเชื่อมั่นในการพูด

และแบบสะท้อนผลการเรียนรู้

เกณฑ์การประเมิน

สิ่งที่ประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ	เกณฑ์
1. ความสามารถด้านการพูด	ผู้สอนประเมินระหว่างการพูด	แบบประเมินความสามารถด้านการพูด	คะแนนเต็ม 20 คะแนน แปรผลตามค่าเฉลี่ย 4 ระดับ
2. พฤติกรรมความเชื่อมั่นในการพูด	ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมระหว่างกิจกรรม	แบบประเมินพฤติกรรมความเชื่อมั่นในการพูด	คะแนนเต็ม 20 คะแนน แปรผลตามค่าเฉลี่ย 4 ระดับ
3. การรับและใช้ข้อมูลย้อนกลับ	พิจารณาจากการบันทึกและการสะท้อนผล	แบบบันทึกข้อมูลย้อนกลับและแบบสะท้อนผล	พิจารณาความชัดเจนและแนวทางปรับปรุงตนเอง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3
การพูดเพื่อโน้มน้าว

รายการ	รายละเอียด
รายวิชา	EDUCR1701 ภาษาเพื่อการสื่อสาร
เวลา	4 ชั่วโมง
จุดประสงค์การเรียนรู้	1. อธิบายหลักการและองค์ประกอบของการพูดเพื่อโน้มน้าวได้ 2. เลือกประเด็นและออกแบบเหตุผลหรือหลักฐานเพื่อสนับสนุนการโน้มน้าวได้ 3. พูดโน้มน้าวโดยใช้ภาษา น้ำเสียง บุคลิกภาพ และอวัจนภาษาอย่างเหมาะสม 4. นำข้อมูลย้อนกลับไปปรับปรุงความชัดเจนของเหตุผลและพลังการสื่อสารได้
สาระสำคัญ	การพูดเพื่อโน้มน้าวเป็นการพูดที่มุ่งให้ผู้ฟังเห็นความสำคัญ คล้อยตาม หรือเกิดแรงจูงใจต่อประเด็นที่ผู้พูดนำเสนอ ผู้พูดต้องใช้เหตุผล หลักฐาน ตัวอย่าง น้ำเสียง และกลวิธีทางภาษาอย่างเหมาะสม แผนนี้เพิ่มระดับความท้าทายจากการแสดงความคิดเห็นไปสู่การจัดสารเพื่อเปลี่ยนทัศนะหรือพฤติกรรมของผู้ฟัง โดยยังคงใช้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อไม่ให้ผู้เรียนรู้สึกว่าถูกจับผิด
เนื้อหา	ความหมายของการพูดเพื่อโน้มน้าว การกำหนดเป้าหมายผู้ฟัง การใช้เหตุผล หลักฐาน ตัวอย่าง การใช้ถ้อยคำเร้าใจอย่างเหมาะสม น้ำเสียง จังหวะ และอวัจนภาษาในการโน้มน้าว
ภาระงาน	ให้นักศึกษาพูดโน้มน้าวให้ผู้ฟังเห็นความสำคัญของประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ ภาษา การสื่อสาร หรือบทบาทครู คนละ 4-5 นาที
เครื่องมือประเมิน	แบบประเมินความสามารถด้านการพูด แบบประเมินพฤติกรรมความเชื่อมั่นในการพูด แบบบันทึกข้อมูลย้อนกลับ และแบบสะท้อนผลการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอน SAFER Model

เวลา	ขั้น SAFER	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน	สื่อ/หลักฐาน
25 นาที	S สร้างพื้นที่ปลอดภัย	ทบทวนว่าการโน้มน้าวไม่ใช่การแข่งขัน แต่เป็นการฝึกจัดการเหตุผลและสื่อสารอย่างเคารพผู้ฟัง	ร่วมกำหนดแนวทางการรับฟังการพูดโน้มน้าวโดยไม่ตัดสินตัวบุคคล	ข้อตกลงชั้นเรียน
70 นาที	A เตรียมสารโน้มน้าว	อธิบายโครงสร้างการพูดโน้มน้าว ได้แก่ ปัญหา เหตุผล หลักฐาน ประโยชน์ และข้อเรียกร้อง	เลือกประเด็น เขียน เหตุผลและหลักฐาน เตรียมการเปิดเรื่องและปิดเรื่องให้ชวนติดตาม	ใบกิจกรรม วางแผนการพูด
80 นาที	A ปฏิบัติการพูด	จัดกิจกรรมพูดและสังเกตพฤติกรรมด้านน้ำเสียง จังหวะ และอวัจนภาษา	พูดโน้มน้าวตามภาระงานและรับฟังเพื่อนอย่างตั้งใจ	แบบประเมินการพูด
40 นาที	F/E ให้ข้อมูลย้อนกลับ	สะท้อนจุดแข็งด้านเหตุผล หลักฐาน น้ำเสียง หรือการจูงใจ แล้วเสนอข้อปรับปรุง	บันทึกจุดแข็งและข้อเสนอแนะที่สามารถนำไปใช้จริง	แบบบันทึกข้อมูลย้อนกลับ
25 นาที	R สะท้อนผล	ให้ผู้เรียนเปรียบเทียบพัฒนาการของตนเองกับการพูดสองครั้งที่ผ่านมา	เขียนสะท้อนผลและกำหนดเป้าหมายสำหรับการพูดรูปแบบทางการ	แบบสะท้อนผล

สื่อและแหล่งเรียนรู้

1. เอกสารประกอบการสอนหรือใบความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการพูด
2. ตัวอย่างการพูดหรือสถานการณ์จำลองที่สัมพันธ์กับบทบาทวิชาชีพครู
3. ใบกิจกรรมการวางแผนการพูดและแบบตรวจสอบความพร้อมก่อนพูด
4. แบบบันทึกข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อนและผู้สอน
5. แบบประเมินความสามารถด้านการพูด แบบประเมินพฤติกรรมความเชื่อมั่นในการพูด

และแบบสะท้อนผลการเรียนรู้

เกณฑ์การประเมิน

สิ่งที่ประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ	เกณฑ์
1. ความสามารถด้านการพูด	ผู้สอนประเมินระหว่างการพูด	แบบประเมินความสามารถด้านการพูด	คะแนนเต็ม 20 คะแนน แปลผลตามค่าเฉลี่ย 4 ระดับ
2. พฤติกรรมความเชื่อมั่นในการพูด	ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมระหว่างกิจกรรม	แบบประเมินพฤติกรรมความเชื่อมั่นในการพูด	คะแนนเต็ม 20 คะแนน แปลผลตามค่าเฉลี่ย 4 ระดับ
3. การรับและใช้ข้อมูลย้อนกลับ	พิจารณาจากการบันทึกและการสะท้อนผล	แบบบันทึกข้อมูลย้อนกลับและแบบสะท้อนผล	พิจารณาความชัดเจนและแนวทางปรับปรุงตนเอง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4
การพูดในรูปแบบทางการ

รายการ	รายละเอียด
รายวิชา	EDUCR1701 ภาษาเพื่อการสื่อสาร
เวลา	4 ชั่วโมง
จุดประสงค์การเรียนรู้	1. อธิบายลักษณะของการพูดในรูปแบบทางการและความเหมาะสมตามกาลเทศะได้ 2. ออกแบบบทพูดที่มีโครงสร้างชัดเจน ใช้ภาษาเป็นทางการ และควบคุมเวลาได้ 3. พูดในสถานการณ์จำลองที่เกี่ยวข้องกับบทบาทวิชาชีพครูได้อย่างมั่นใจ 4. ประเมินพัฒนาการด้านการพูดและความเชื่อมั่นของตนเองจากข้อมูลย้อนกลับได้
สาระสำคัญ	การพูดในรูปแบบทางการเป็นการพูดที่ต้องคำนึงถึงบริบท ผู้ฟัง กาลเทศะ โครงสร้างถ้อยคำ บุคลิกภาพ น้ำเสียง และการควบคุมเวลาอย่างรอบคอบ เหมาะสำหรับการฝึกนักศึกษาครูให้พร้อมใช้การพูดในสถานการณ์วิชาชีพ เช่น การกล่าวเปิดกิจกรรม การอธิบายบทเรียน การกล่าวรายงาน หรือการสื่อสารต่อหน้ากลุ่มผู้ฟัง แผนนี้เป็นการประมวลทักษะจากการพูดทั้ง 3 ครั้งก่อนหน้านี้และเน้นให้ผู้เรียนเห็นพัฒนาการของตนเองอย่างชัดเจน
เนื้อหา	หลักการพูดในรูปแบบทางการ การใช้ภาษาและระดับภาษา การวางบุคลิกภาพ น้ำเสียง กิริยาท่าทาง การควบคุมเวลา และการเชื่อมโยงการพูดกับบทบาทวิชาชีพครู
ภาระงาน	ให้นักศึกษาพูดในสถานการณ์จำลองที่เกี่ยวข้องกับบทบาทครู เช่น กล่าวเปิดกิจกรรม อธิบายบทเรียนสั้น ๆ กล่าวรายงาน หรือพูดในพิธีการ คนละ 4-5 นาที
เครื่องมือประเมิน	แบบประเมินความสามารถด้านการพูด แบบประเมินพฤติกรรมความเชื่อมั่นในการพูด แบบบันทึกข้อมูลย้อนกลับ และแบบสะท้อนผลการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอน SAFER Model

เวลา	ขั้น SAFER	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน	สื่อ/หลักฐาน
25 นาที	S สร้างพื้นที่ปลอดภัย	ชี้แจงว่าการพูดครั้ง สุดท้ายเป็นการแสดง พัฒนาการ ไม่ใช่การตัดสิน ความสามารถถาวร	ทบทวนพัฒนาการของ ตนเองและเป้าหมายจาก ครั้งก่อน	แบบสะท้อน ผลครั้งก่อน
65 นาที	A เตรียมบทพูด ทางการ	อธิบายลักษณะภาษา ทางการ โครงสร้างบทพูด และการควบคุมเวลา	ออกแบบบทพูด ทางการ ฝึกซ้อม น้ำเสียง ท่าทาง และการสบตา	ใบกิจกรรม วางแผนการ พูด
90 นาที	A ปฏิบัติการพูด	จัดสถานการณ์จำลอง และประเมินตามเกณฑ์ เดียวกับครั้งก่อน	พูดในรูปแบบทางการ ตามบทบาทที่เลือก และ ทำหน้าที่ผู้ฟังที่ให้เกียรติ	แบบประเมิน การพูด
35 นาที	F/E ให้ข้อมูลย้อนกลับ	สะท้อนพัฒนาการที่ เห็นชัดจากครั้งแรกถึงครั้ง สุดท้าย และเสนอแนวทาง นำไปใช้ต่อ	สะท้อนจุดแข็งของ เพื่อนและบันทึก ข้อเสนอแนะสำหรับตนเอง	แบบบันทึก ข้อมูล ย้อนกลับ
25 นาที	R สรุปและเสริมความ เชื่อมั่น	สรุปภาพรวม พัฒนาการของผู้เรียนและ เชื่อมโยงกับบทบาท วิชาชีพครู	เขียนสะท้อนผลปลายทาง เกี่ยวกับความสามารถด้าน การพูดและความเชื่อมั่น ของตนเอง	แบบสะท้อน ผล

สื่อและแหล่งเรียนรู้

1. เอกสารประกอบการสอนหรือใบความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการพูด
2. ตัวอย่างการพูดหรือสถานการณ์จำลองที่สัมพันธ์กับบทบาทวิชาชีพครู
3. ใบกิจกรรมการวางแผนการพูดและแบบตรวจสอบความพร้อมก่อนพูด
4. แบบบันทึกข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อนและผู้สอน
5. แบบประเมินความสามารถด้านการพูด แบบประเมินพฤติกรรมความเชื่อมั่นในการพูด

และแบบสะท้อนผลการเรียนรู้

เกณฑ์การประเมิน

สิ่งที่ประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ	เกณฑ์
ความสามารถด้านการพูด	ผู้สอนประเมินระหว่าง การพูด	แบบประเมินความสามารถ ด้านการพูด	คะแนนเต็ม 20 คะแนน แปลผล ตามค่าเฉลี่ย 4 ระดับ
พฤติกรรมความเชื่อมั่นใน การพูด	ผู้สอนสังเกตพฤติกรรม ระหว่างกิจกรรม	แบบประเมินพฤติกรรม ความเชื่อมั่นในการพูด	คะแนนเต็ม 20 คะแนน แปลผล ตามค่าเฉลี่ย 4 ระดับ
การรับและใช้ข้อมูล ย้อนกลับ	พิจารณาจากการ บันทึกและการสะท้อน ผล	แบบบันทึกข้อมูลย้อนกลับ และแบบสะท้อนผล	พิจารณาความ ชัดเจนและ แนวทางปรับปรุง ตนเอง

ใบกิจกรรมที่ 1 การวางแผนการพูด

รายการ	บันทึกของผู้เรียน
1. ชื่อผู้พูด	
2. ประเภทการพูด	
3. หัวข้อการพูด	
4. ผู้ฟังเป้าหมาย	
5. จุดมุ่งหมายของการพูด	
6. ประเด็นหลักที่ต้องการสื่อสาร	
7. ข้อมูลหรือหลักฐานประกอบ	
8. วิธีเปิดเรื่อง	
9. ลำดับเนื้อหา	
10. วิธีสรุปเรื่อง	

ใบกิจกรรมที่ 2 การเตรียมความพร้อมก่อนพูด

รายการตรวจสอบ	ทำแล้ว	ยังไม่ทำ	หมายเหตุ
1. กำหนดหัวข้อและจุดมุ่งหมายการพูดชัดเจน			
2. จัดลำดับบทนำ เนื้อหา และสรุปเรียบร้อย			
3. เตรียมตัวอย่างหรือหลักฐานประกอบการพูด			
4. ฝึกออกเสียง น้ำเสียง และจังหวะการพูด			
5. ฝึกสบตา ท่าทาง และการยืนต่อหน้าผู้ฟัง			
6. ตรวจสอบเวลาให้เหมาะสมกับภาระงาน			

แบบบันทึกข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน

คำชี้แจง: ให้ผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับเริ่มจากการระบุจุดแข็งของผู้พูดก่อน แล้วจึงเสนอข้อควรปรับปรุงที่ชัดเจนและนำไปใช้ได้จริง

ประเด็น	บันทึกข้อมูลย้อนกลับ
1. สิ่งที่คุณพูดได้ดี	
2. จุดเด่นด้านเนื้อหา/ การจัดลำดับความคิด	
3. จุดเด่นด้านภาษา/ น้ำเสียง/ความคล่องแคล่ว	
4. จุดเด่นด้านบุคลิกภาพ/ อวัจนภาษา	
5. ข้อเสนอแนะเพื่อการ ปรับปรุง	
6. สิ่งที่คุณควรทดลอง ทำในการพูดครั้งต่อไป	

แบบบันทึกข้อมูลย้อนกลับโดยผู้สอน

รายการ	บันทึกของผู้สอน
1. จุดแข็งสำคัญของผู้พูด	
2. ประเด็นที่ควรพัฒนา	
3. ข้อเสนอแนะเฉพาะ	
4. เป้าหมายสำหรับการพูด ครั้งต่อไป	

แบบประเมินความสามารถด้านการพูด

คำชี้แจง: ผู้ประเมินพิจารณาพฤติกรรมที่ปรากฏจริงในการพูด แล้วให้คะแนนแต่ละด้านตามเกณฑ์ 4 ระดับ รวมคะแนนเต็ม 20 คะแนน

ค่าเฉลี่ย	ระดับ
3.50-4.00	ดีมาก
2.50-3.49	ดี
1.50-2.49	พอใช้
1.00-1.49	ควรปรับปรุง

เกณฑ์การประเมิน

1. เนื้อหาและความถูกต้องของสาร

คะแนน	พฤติกรรมบ่งชี้
4	เนื้อหาถูกต้อง ครบถ้วน มีประเด็นชัดเจน ใช้ข้อมูลหรือตัวอย่างสนับสนุนเหมาะสม และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการพูด
3	เนื้อหาถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ ประเด็นค่อนข้างชัดเจน มีตัวอย่างสนับสนุนพอสมควร
2	เนื้อหาบางส่วนยังไม่ชัดเจนหรือไม่ครบถ้วน ตัวอย่างสนับสนุนมีจำกัด
1	เนื้อหาคลาดเคลื่อน ขาดประเด็นสำคัญ หรือไม่สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายการพูด

2. การจัดลำดับความคิด

คะแนน	พฤติกรรมบ่งชี้
4	เรียบเรียงบทนำ เนื้อหา และสรุปได้ต่อเนื่อง ลำดับเหตุผลชัดเจน ผู้ฟังติดตามได้ง่าย
3	เรียบเรียงความคิดค่อนข้างต่อเนื่อง มีโครงสร้างการพูดชัดเจนเป็นส่วนใหญ่
2	ลำดับความคิดยังสับสนหรือข้ามประเด็นบางช่วง ทำให้ผู้ฟังติดตามได้ไม่ต่อเนื่อง
1	การเรียบเรียงไม่เป็นลำดับ ขาดโครงสร้างชัดเจน และทำให้สารที่ต้องการสื่อไม่สมบูรณ์

3. การใช้ภาษา

คะแนน	พฤติกรรมบ่งชี้
4	ใช้ถ้อยคำ ประโยค และระดับภาษาเหมาะสมกับผู้ฟัง กาลเทศะ และรูปแบบการพูด สื่อความหมายชัดเจน
3	ใช้ภาษาเหมาะสมเป็นส่วนใหญ่ มีถ้อยคำหรือประโยคที่ควรปรับเล็กน้อย
2	ใช้ภาษายังไม่เหมาะสมบางช่วง มีคำฟุ่มเฟือยหรือประโยคที่ทำให้ความหมายไม่ชัด
1	ใช้ภาษาไม่เหมาะสมกับสถานการณ์หรือผู้ฟัง สื่อความหมายคลาดเคลื่อนหลายจุด

4. น้ำเสียงและความคล่องแคล่ว

คะแนน	พฤติกรรมบ่งชี้
4	ออกเสียงชัดเจน น้ำเสียงมั่นคง จังหวะเหมาะสม พูดต่อเนื่อง และควบคุมเวลาได้ดี
3	ออกเสียงและใช้น้ำเสียงค่อนข้างชัดเจน มีติดขัดเล็กน้อยแต่ยังสื่อสารได้ดี
2	น้ำเสียงเบา สั้น หรือพูดเร็ว/ช้าเกินไปบางช่วง มีการหยุดชะงักที่กระทบความต่อเนื่อง
1	ออกเสียงไม่ชัด น้ำเสียงไม่เหมาะสม หยุดชะงักบ่อย หรือควบคุมเวลาไม่ได้

5. บุคลิกภาพและอวัจนภาษา

คะแนน	พฤติกรรมบ่งชี้
4	ยืนหรือเคลื่อนไหวเหมาะสม สบตาผู้ฟัง ใช้ท่าทางสัมพันธ์กับเนื้อหา และแสดงความมั่นใจ
3	บุคลิกภาพเหมาะสมเป็นส่วนใหญ่ สบตาและใช้ท่าทางได้พอเหมาะ
2	ยังมีความประหม่า สบตาน้อย หรือใช้อวัจนภาษาไม่สัมพันธ์กับเนื้อหาบางช่วง
1	ขาดความพร้อมด้านบุคลิกภาพ ไม่สบตาผู้ฟัง หรืออวัจนภาษารบกวนการสื่อสาร

แบบบันทึกคะแนนการพูด

ชื่อผู้รับการประเมิน.....

วันที่ประเมิน.....

รายการประเมิน	ครั้งที่				คะแนน
	1	2	3	4	
1. เนื้อหาและความถูกต้องของสาร					
2. การจัดลำดับความคิด					
3. การใช้ภาษา					
4. น้ำเสียงและความคล่องแคล่ว					
5. บุคลิกภาพและอวัจนภาษา					
รวม					

แบบประเมินพฤติกรรมความเชื่อมั่นในการพูด

คำชี้แจง: ผู้ประเมินพิจารณาพฤติกรรมที่ปรากฏจริงในการพูด แล้วให้คะแนนแต่ละด้านตามเกณฑ์ 4 ระดับ รวมคะแนนเต็ม 20 คะแนน

ช่วงค่าเฉลี่ย	ระดับ
3.50-4.00	ดีมาก
2.50-3.49	ดี
1.50-2.49	พอใช้
1.00-1.49	ควรปรับปรุง

หมายเหตุ: สำหรับการประเมินครั้งที่ 1 ด้านการพัฒนาตนเองจากข้อมูลย้อนกลับ ให้พิจารณาจากท่าทีการรับฟังข้อมูลย้อนกลับและความพร้อมในการปรับปรุงตนเอง เนื่องจากยังไม่มีข้อมูลย้อนกลับจากการพูดครั้งก่อน ส่วนการประเมินครั้งที่ 2-4 ให้พิจารณาจากพฤติกรรมการนำข้อมูลย้อนกลับจากครั้งก่อนมาใช้ในการปรับปรุงการพูดอย่างเห็นได้ชัด

1. ความพร้อมในการเริ่มพูด

คะแนน	พฤติกรรมบ่งชี้
4	เริ่มพูดได้อย่างมั่นใจ แสดงความพร้อมด้านเนื้อหา น้ำเสียง และท่าทีโดยไม่ลังเล
3	เริ่มพูดได้ค่อนข้างพร้อม อาจมีลังเลเล็กน้อยแต่สามารถดำเนินการพูดต่อได้
2	เริ่มพูดด้วยความลังเลหรือประหม่า ต้องใช้เวลาในการตั้งต้นก่อนสื่อสาร
1	ไม่พร้อมเริ่มพูดหรือเริ่มพูดได้ยากจนกระทบต่อการสื่อสาร

2. ความกล้าแสดงออก

คะแนน	พฤติกรรมบ่งชี้
4	กล้าแสดงความคิดเห็น กล้านำเสนอ และแสดงท่าทีพร้อมสื่อสารกับผู้ฟังอย่างชัดเจน
3	กล้าแสดงออกเป็นส่วนใหญ่ แม้มีความประหม่าแต่ยังสามารถพูดได้
2	แสดงออกจำกัด พูดด้วยความไม่มั่นใจและหลีกเลี่ยงการสื่อสารบางช่วง
1	ไม่กล้าแสดงออกหรือหลีกเลี่ยงการพูดอย่างเห็นได้ชัด

3. การจัดการความประหมา

คะแนน	พฤติกรรมบ่งชี้
4	ควบคุมความตื้นตันได้ดี น้ำเสียงและท่าทีคงที่ แม้เผชิญสถานการณ์กดดัน
3	มีความประหมาเล็กน้อยแต่สามารถควบคุมและดำเนินการพูดต่อได้
2	ความประหมากระทบการพูดบางช่วง เช่น เสียงสั่น พูดติดขัด หรือหลงลำดับ
1	ไม่สามารถจัดการความประหมาได้จนส่งผลชัดเจนต่อการพูด

4. การปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟัง

คะแนน	พฤติกรรมบ่งชี้
4	สบตา รับรู้ปฏิกิริยาผู้ฟัง และสื่อสารด้วยท่าที่เป็นมิตรเหมาะสม
3	มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟังพอสมควร สบตาหรือใช้ท่าทางประกอบได้เป็นบางช่วง
2	มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟังน้อย มักหลบสายตาหรือสื่อสารทางเดียว
1	แทบไม่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟังและไม่ตอบสนองต่อบรรยากาศการสื่อสาร

5. การพัฒนาตนเองจากข้อมูลย้อนกลับ

คะแนน	พฤติกรรมบ่งชี้
4	รับฟังข้อมูลย้อนกลับอย่างเปิดใจ นำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงการพูดได้ชัดเจน
3	รับฟังข้อมูลย้อนกลับและนำไปปรับปรุงบางประเด็นได้เหมาะสม
2	รับฟังข้อมูลย้อนกลับแต่ยังไม่นำไปปรับใช้ได้น้อยหรือไม่ต่อเนื่อง
1	ไม่แสดงพฤติกรรมรับฟังหรือปรับปรุงจากข้อมูลย้อนกลับ

แบบบันทึกคะแนน

ชื่อผู้รับการประเมิน.....

วันที่ประเมิน.....

รายการประเมิน	ครั้งที่				คะแนน
	1	2	3	4	
1. ความพร้อมในการเริ่มพูด					
2. ความกล้าแสดงออก					
3. การจัดการความประหม่า					
4. การปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟัง					
5. การพัฒนาตนเองจากข้อมูลย้อนกลับ					
รวม					

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษา

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความพึงพอใจของนักศึกษามากที่สุด โดย 5 = มากที่สุด, 4 = มาก, 3 = ปานกลาง, 2 = น้อย และ 1 = น้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	5	4	3	2	1
ด้านที่ 1 เนื้อหาและจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้						
1	เนื้อหาการเรียนมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการพัฒนาความสามารถด้านการพูด					
2	เนื้อหาการเรียนช่วยให้นักศึกษาเข้าใจหลักการพูดในรูปแบบต่าง ๆ ได้ชัดเจน					
3	เนื้อหามีความเหมาะสมกับระดับความรู้และประสบการณ์ของนักศึกษา					
4	เนื้อหาสามารถนำไปใช้ในการพูด การนำเสนอ หรือการสื่อสารในสถานการณ์จริงได้					
ด้านที่ 2 กระบวนการจัดการเรียนการสอน						
5	กิจกรรมการเรียนการสอนมีความน่าสนใจและกระตุ้นให้นักศึกษามีส่วนร่วม					
6	กิจกรรมการพูดมีลำดับขั้นตอนเหมาะสมจากง่ายไปยาก					
7	กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ฝึกพูดอย่างต่อเนื่อง					
8	กิจกรรมช่วยให้นักศึกษากล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น และกล้าแสดงออกมากขึ้น					
9	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสม					
ด้านที่ 3 ความปลอดภัยทางจิตใจในการเรียนรู้						
10	บรรยากาศในชั้นเรียนทำให้นักศึกษารู้สึกปลอดภัยในการพูดและแสดงความคิดเห็น					

ข้อ	รายการประเมิน	5	4	3	2	1
11	ผู้สอนส่งเสริมให้นักศึกษากล้าพูดโดยไม่กลัวการถูกตำหนิหรือล้อเลียน					
12	เพื่อนร่วมชั้นรับฟังความคิดเห็นและการพูดของผู้อื่นอย่างเหมาะสม					
13	การจัดกิจกรรมช่วยลดความกังวลและความประหม่าในการพูดต่อหน้าผู้อื่น					
14	นักศึกษารู้สึกว่าความผิดพลาดในการพูดเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้และการพัฒนา					
ด้านที่ 4 การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก						
15	ผู้สอนให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเริ่มจากการชี้ให้เห็นจุดแข็งของนักศึกษา					
16	ข้อมูลย้อนกลับที่ได้รับมีความชัดเจน เฉพาะเจาะจง และเข้าใจง่าย					
17	ข้อมูลย้อนกลับช่วยให้นักศึกษารู้แนวทางในการปรับปรุงการพูดของตนเอง					
18	การให้ข้อมูลย้อนกลับของผู้สอนช่วยสร้างกำลังใจและแรงจูงใจในการฝึกพูด					
19	การแลกเปลี่ยนข้อเสนอแนะระหว่างเพื่อนช่วยให้นักศึกษาเห็นแนวทางพัฒนาการพูดของตนเอง					
ด้านที่ 5 การวัดและประเมินผล						
20	การวัดและประเมินผลมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการเรียนรู้					
21	เกณฑ์การประเมินความสามารถด้านการพูดมีความชัดเจนและเข้าใจง่าย					
22	เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมความเชื่อมั่นในการพูดมีความเหมาะสม					
23	การประเมินช่วยให้นักศึกษาเห็นพัฒนาการของตนเองอย่างเป็นลำดับ					

ข้อ	รายการประเมิน	5	4	3	2	1
ด้านที่ 6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนการสอน						
24	การจัดการเรียนการสอนช่วยให้นักศึกษามีความสามารถด้านการพูดดีขึ้น					
25	การจัดการเรียนการสอนช่วยให้นักศึกษามีความเชื่อมั่นในการพูดมากขึ้น					
26	นักศึกษาสามารถนำความรู้และประสบการณ์จากกิจกรรมไปใช้ในการพูดหรือนำเสนอในสถานการณ์อื่นได้					
27	การจัดการเรียนการสอนช่วยให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการฝึกพูดและการพัฒนาตนเอง					
28	รูปแบบการเรียนการสอนนี้มีความเหมาะสมต่อการพัฒนานักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดความปลอดภัยทางจิตใจร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

คำชี้แจง: ให้นักศึกษาเขียนสะท้อนผลหลังการปฏิบัติกิจกรรมการพูดแต่ละครั้งตามความเป็นจริง เพื่อใช้พัฒนาความสามารถด้านการพูดและความเชื่อมั่นในการพูดของตนเอง

ชื่อ-นามสกุล

ครั้งที่

ประเภทการพูด.....

วันที่

1. ก่อนเริ่มพูด นักศึกษารู้สึกอย่างไร และเตรียมความพร้อมอย่างไร

.....
.....

2. ในการพูดครั้งนี้ นักศึกษาคิดว่าตนเองทำสิ่งใดได้ดี เพราะเหตุใด

.....
.....

3. นักศึกษาได้รับข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกหรือข้อเสนอแนะจากผู้สอน/เพื่อนในประเด็นใดบ้าง

.....
.....

4. ข้อมูลย้อนกลับข้อใดที่นักศึกษานำไปปรับปรุงการพูดครั้งต่อไป และจะปรับปรุงอย่างไร

.....
.....

5. หลังจากกิจกรรมครั้งนี้ นักศึกษารู้สึกว่าความเชื่อมั่นในการพูดของตนเองเปลี่ยนแปลงอย่างไร

.....
.....

6. สิ่งที่นักศึกษาต้องการฝึกเพิ่มเติมในการพูดครั้งต่อไปคืออะไร

.....
.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล

นางณิชาพัฒน์ ไชยเสนบดินทร์

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2554 ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย)

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

พ.ศ. 2558 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2558 – ปัจจุบัน อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย